

وزارة التعليم والبحث العلمي

پوسه بر آسمان
مصطفی سلیمانی
امیر رضا سلطانی

نام کتاب: بوسه بر آسمان
نویسنده: مصطفی سلیمانی / امیر رضا سلطانی
طرح جلد: محمد حسین مویدی
صفحه‌ها: رضا فریدی
کاری از: مرکز تخصصی نماز ستاد اقامه نماز
مؤسسه فرهنگی - انتشاراتی ستاد اقامه نماز
ناشر: ستاد اقامه نماز
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه
تیراژ: ۱۳۹۲
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۷-۱۰۱-۰۳
شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۷-۱۰۱-۰۳
شابک و صحتی: گله‌ها
چاپ و صحافی: ۱۰۰۰۰ تومان
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان
مراکز پخش:
۱- تهران، میلان، فلسطین / انتشارات ستاد اقامه نماز
تلفن: ۱۱۹۰۰۰۵۹ - ۱۱۱۹۶۶۶۶
۲- دفاتر ستاد اقامه نماز سراسر کشور

ستاد اقامه نماز
مرکز تخصصی نماز

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۰
فصل اول: شوق پرواز (خداشناسی)	۱۷
درس ۱. کلید خوبی‌ها	۱۸
درس ۲. من نماز را دوست دارم	۲۲
درس ۳. تشکر از خدا	۲۵
درس ۴. هدیه خدا	۲۷
درس ۵. آرام‌بخش دل‌ها	۳۰
درس ۶. ستون دین	۳۴
درس ۷. بسم‌الله بگم یا که نگم؟	۳۷
درس ۸. بهترین عمل	۴۱
درس ۹. اندیشه آفتاب (۱) "خدا را می‌توان دید"	۴۳
درس ۱۰. اندیشه آفتاب (۲) "پرستش او"	۴۶
درس ۱۱. شناسنامه خدا	۵۰
درس ۱۲. یک‌سوم قرآن	۵۴
درس ۱۳. بهشت جاودان	۵۸
درس ۱۴. عمود خیمه	۶۱
درس ۱۵. بدی ممنوع!	۶۵
درس ۱۶. نعمت‌های بی‌شمار	۶۸
درس ۱۷. مزه خدا	۷۲
درس ۱۸. تشکر از خدا	۷۵

درس ۱۹. تلفن خدا.....	۷۸
درس ۲۰. لابه‌لای گل‌های پارک.....	۸۱
درس ۲۱. آغوش خدا.....	۸۴
درس ۲۲. بوسه بر آسمان.....	۸۷
درس ۲۳. مهربان‌تر از مادر.....	۹۱
درس ۲۴. لباس زیبا.....	۹۴
درس ۲۵. پرسش‌های کودکان درباره‌ی نماز (۱) "خدای مهتاب".....	۹۷
درس ۲۶. پرسش‌های کودکان درباره‌ی نماز (۲) "حس زندگی".....	۱۰۱
فصل دوم: شروع پرواز (مقدمات نماز).....	
درس ۲۷. راز گل‌ها.....	۱۰۸
درس ۲۸. طهارت گلبرگ.....	۱۱۱
درس ۲۹. شده هنگام وضو (۱) "چشم چشم دو ابرو".....	۱۱۵
درس ۳۰. شده هنگام وضو (۲) "آب سیب".....	۱۱۸
درس ۳۱. کلید ایمان (۱) "زنگ بهداشت".....	۱۲۱
درس ۳۲. کلید ایمان (۲) "کلید نماز".....	۱۲۴
درس ۳۳. دهان خوش‌بو.....	۱۲۷
درس ۳۴. پاکی نفس.....	۱۳۰
درس ۳۵. شروع یک پرواز.....	۱۳۳
درس ۳۶. لبخند خاک.....	۱۳۶
درس ۳۷. جانشین آب.....	۱۳۹
درس ۳۸. خواب پدر بزرگ.....	۱۴۳
درس ۳۹. به سمت خدا.....	۱۴۶
درس ۴۰. خانه‌ی خدا.....	۱۵۰
درس ۴۱. قبله‌ی مسلمانان.....	۱۵۳
درس ۴۲. رمز پاکی.....	۱۵۶
درس ۴۳. مقدمه‌ی پرواز.....	۱۶۰

درس ۴۴. از کی بپرسم؟	۱۶۴
درس ۴۵. پنج چشمه نور	۱۶۷
درس ۴۶. به سرعت باد	۱۷۰
درس ۴۷. به سمت خدا	۱۷۳
فصل سوم: اوج پرواز (هنگام نماز)	
درس ۴۸. هم نشین دریا	۱۷۷
درس ۴۹. نیایش	۱۷۸
درس ۵۰. سلام به هر ستاره	۱۸۳
درس ۵۱. صاحب روز جایزه ها	۱۸۷
درس ۵۲. مادر قرآن	۱۹۱
درس ۵۳. کلید بهشت	۱۹۵
درس ۵۴. خمیازه چشم	۱۹۸
درس ۵۵. نماز وارونه	۲۰۱
درس ۵۶. ایستادن برای او	۲۰۴
درس ۵۷. شروع یک پرواز	۲۰۷
درس ۵۸. فقط خدا	۲۱۱
درس ۵۹. ساختمان نماز	۲۱۵
فصل چهارم: آرامش پرواز (بعد از نماز)	
درس ۶۰. هدیه نور	۲۱۹
درس ۶۱. تار موی پیامبر ﷺ	۲۲۳
درس ۶۲. شهد شیرین	۲۲۴
درس ۶۳. دست های آسمانی	۲۲۸
درس ۶۴. پیمان دوستی	۲۳۱
فصل پنجم: بهانه پرواز (متفرقات نماز)	
درس ۶۵. الگوی خوبان	۲۳۵
	۲۴۶

۲۴۹.....	درس ۶۶. ظهر آتشین.....
۲۵۲.....	درس ۶۷. اهمیت تقلید (۱) "سرمشق دین".....
۲۵۵.....	درس ۶۸. اهمیت تقلید (۲) "هادی دین".....
۲۵۸.....	درس ۶۹. پزشک دین.....
۲۶۱.....	درس ۷۰. روایتگر دین.....
۲۶۴.....	درس ۷۱. صف‌های نورانی.....
۲۶۷.....	درس ۷۲. ایستگاه ملائک.....
۲۷۰.....	درس ۷۳. محراب دل.....
۲۷۳.....	درس ۷۴. اولین نماز جماعت.....
۲۷۷.....	درس ۷۵. باغ پُر از سیب.....
۲۸۰.....	درس ۷۶. نماز قضا.....
۲۸۴.....	درس ۷۷. گردن آویز.....
۲۸۸.....	درس ۷۸. همراه همیشگی.....
۲۹۱.....	درس ۷۹. گل شاداب.....
۲۹۵.....	درس ۸۰. ناراحتی شیطان.....
۲۹۷.....	درس ۸۱. زنگ نماز.....
۳۰۰.....	درس ۸۲. امتحان تجدیدی.....
۳۰۴.....	درس ۸۳. خانه خورشید.....
۳۰۸.....	درس ۸۴. مژده جبرئیل.....
۳۱۱.....	درس ۸۵. نماز شاپرک‌ها.....
۳۱۴.....	درس ۸۶. قند شیرین.....
۳۱۸.....	درس ۸۷. همه با هم (۱) نماز در اسارت.....
۳۲۱.....	درس ۸۸. همه با هم (۲) "شکار شیطان".....
۳۲۵.....	درس ۸۹. زائران خدا.....
۳۲۸.....	درس ۹۰. سنگر دین.....
۳۳۱.....	درس ۹۱. بهشت کوچک.....
۳۳۵.....	درس ۹۲. همیشه با خدا.....

۳۳۹.....	درس ۹۳. ستارهٔ زمین.....
۳۴۲.....	درس ۹۴. خانهٔ خورشید.....
۳۴۵.....	درس ۹۵. خورشید پنهان.....
۳۵۰.....	درس ۹۶. کنار ابرها.....
۳۵۵.....	درس ۹۷. سردستهٔ کودکان.....
۳۵۹.....	درس ۹۸. نشانه‌ها.....
۳۶۴.....	درس ۹۹. نماز کوتاه.....
۳۶۸.....	درس ۱۰۰. رعد و برق.....
۳۷۳.....	کتابنامه.....

پیشگفتار

اهمیت فعالیت

برای ساختن یک کارخانه بزرگ صنعتی، باید از آرمان کلان، برنامه‌ریزی و ده‌ها عامل دیگر سود جست، تا فرآورده مورد نظر به دست آید.

برای ایجاد یک مؤسسه تجاری، باید از اهداف، برنامه‌ها، نیروی انسانی، ارتباطات و بسیاری عوامل دیگر استفاده کرد.

برای تربیت "انسان" گل سرسید آفرینش و مصداق "جانشین خدا"^۱ صاحب کرامت از سوی خداوند،^۲ امانت‌دار پروردگار،^۳ نیکوترین پرورده،^۴ و دیگر برتری‌ها چه باید کرد؟ اگر این قیاس مع‌الفارق نباشد، به میزان برتری و والایی انسان بر تولید و تجارت، باید برای این مهم تلاشی مضاعف و کوششی بس افزون شکل گیرد.

مگر نه اینکه همه ترقی‌ها و پیشرفت‌های صنعتی، علمی، نظامی و... در پرتو "اندیشه انسان"، "کردار انسان" و "اهداف انسان" شکل گرفته است؟

چه میزان نیرو، توان و زمان باید به کار برد، تا "انسان" به معنی واقعی رشد یافته و "کرامت الهی" خود را باز یابد؟ و اگر شاکله این ساخت به صورت انحرافی، ناقص، و خلاف مسیر حرکت خلقت، جلوه کرد، چه باید کرد؟

مگر نه این است که علاج واقعه قبل از وقوع باید کرد؟

و مگر نه این است که کار اگر از سرچشمه درست شود، بقیه مسیر، راهی روان

۱. إني جاعلٌ في الأرض خَلِيقَةً (بقره: ۳۰).

۲. وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبُرِّ وَ الْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا (اسراء: ۷۰).

۳. إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ (احزاب: ۷۲).

۴. لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ (تین: ۴).

می‌پیماید؟

با این نگرش اندیشمندانه "تربیت کودک و نوجوان" بر فراز ضرورت‌ها و قله اولویت‌ها قرار می‌گیرد و اینجاست که فرمایش امام صادق علیه السلام در آغاز این راه، پشتوانه محکم این حرکت خواهد بود که فرمود: "قبل از اینکه دیگران به تربیت فرزند شما دست یابند، به ساختن روان و تربیت آنان همت گمارید."^۱

مولای پرهیزکاران حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام نیز به فرزند خویش، امام مجتبی علیه السلام می‌فرماید: "قبل از اینکه دلت تیره شود و خودت سرگرم و مشغول، به تربیت تو همت گماردم."^۲

اکنون این درس‌نامه (بوسه بر آسمان) در مقطع ابتدایی، با توشه راه تربیت برای پر کردن خلأهای "دانشی"، "گرایشی" و "رفتاری" آینده‌سازان میهن عزیز اسلامی، با ویژگی‌های "روشمند" و "نوگرا" و بهره‌گرفته از دو منبع پایدار "قرآن" و "عترت" به دست "تجربه‌داران سالیان دراز تعلیم و تربیت" به نگارش درآمده است.

بدیهی می‌نماید که این نوشتار، فقط تذکاری برای شما مؤمنان است که "وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ"^۳ و سرآغاز راهی که رهروانش "نسل امروز" هستند و پیشوایانش شما "مربیان"؛ با روش القای "غیرمستقیم" در قالب‌هایی زیبا همراه با آیه، حدیث، قصه، معما، شعر، مسابقه و دیگر ابزارهای القایی.

حال این شما مربیان پرتلاش مسئولیت‌پذیر، و این نسل تشنه معارف الهی با فطرتی پاک، و نیازی به وسعت "انعکاس پهنه گسترده آسمان در برکه زیبا و آرام".

۱. عن ابی‌عبدالله علیه السلام قال: «بَادِرُوا أَخْدَانَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجَتَةُ» (کافی، ج ۶، ص ۴۷، باب تأدیب الولد).

۲. قَبَادِرَتِكَ بِالْأَدَبِ قَبْلَ أَنْ يَقْسُوَ قَلْبَكَ وَ يَشْتَغَلَ لُبَّكَ» (نهج البلاغه، نامه ۳۱).

۳. ذاریات: ۵۵.

ویژگی کار با کودکان

کودکان و نوجوانان عزیز امانت‌های الهی هستند که مربیان محترم باید در قبال تمامی حیثیات و جهات مختلف زندگی آنان احساس مسئولیت خاص داشته باشند. برخورد با این قشر، بسیار ظریف و حساس است و دقت و هشیاری و آگاهی فوق‌العاده و همه‌جانبه‌ای را می‌طلبد. از این رو لازم دیدیم نکاتی را قبل از مطرح ساختن موضوعات یادآور شویم:

۱. مفید و گزیده بودن موضوع بحث

موضوعاتی که از طرف مربیان و مبلغان محترم برای دانش‌آموزان مطرح می‌شود باید سنجیده و متناسب با حال و آینده آنان باشد. مسائلی که برای سعادت دنیا و آخرت آنان لازم و ضروری بوده، جواب‌گوی نیازهای واقعی آنها باشد. مطالب برای دانش‌آموزان باید از استواری و حقانیت کامل برخوردار باشد؛ بطوری که هرچه سن کودک بالاتر می‌رود نطفه حق در اندیشه او بارورتر گردد.

این توهم در ذهن بعضی افراد وجود دارد که انسان هرچه کوچک‌تر و کم‌سن‌وسال‌تر باشد، ارتباط علمی و عملی و تربیتی با وی آسان‌تر، و از پیچیدگی کمتری برخوردار است و براین اساس معتقدند که اجرای برنامه برای افراد بزرگ‌سال نیازمند آمادگی و ظرافت‌های خاصی است؛ ولی کار با خردسال از چنان حساسیتی برخوردار نیست. گرچه بزرگ‌سالان در مقابل خوب و بد و یا قوت و ضعف رفتار و گفتار ما عکس‌العمل‌انی و آشکار از خود بروز می‌دهند، چه‌بسا تأثیر کار ما روی آنان چندان عمیق و بااهمیت نباشد. به‌خلاف بزرگ‌سالان، اثر کار ما (سازنده یا مخرب) روی کودکان در سرنوشت و آینده زندگی آنان باقی می‌ماند.

بنابراین باید از طرح سخنان بی‌پایه و سست یا خلاف واقع برای دانش‌آموزان به‌شدت پرهیز نمود، و بر صحیح، واقعی و عملی بودن مطالب تأکید خاص ورزید.

۲. جا افتادن و حفظ انسجام مباحث

مربی باید بر موضوع بحث بالاتر از سطح مطالبی که می‌خواهد به دانش‌آموزان عرضه کند، تسلط و اشراف داشته باشد. بدین معنی که مربیان گرامی نباید به منظور تشکیل کلاس صرفاً به مطالعه و آماده کردن مطالبی بپردازند که همان را می‌خواهند برای دانش‌آموزان مطرح کنند؛ بلکه باید با روح بحث به صورت دقیق آشنا و مأنوس باشند.

۳. برخورداری از بیان و شیوه مهارت‌های به‌کارگیری

پس از اینکه مربی تسلط کافی بر محتوای پیام و اغراض و مقاصد خاص آن پیدا کرد، نوبت آن می‌رسد که پیام خویش را با استفاده از شیوه‌ها و قالب‌های مناسب درخور فهم و علاقه دانش‌آموزان عرضه کند. باید قالب‌های متنوع و ابزارهای گوناگون را به‌کار گرفت تا بحث از گیرایی و جذابیت کافی برخوردار باشد. استفاده از هنر، اعم از طراحی، نقاشی، خطاطی، شعر، نمایش، کاردستی و غیره، و بهره‌گیری از قالب‌هایی از قبیل جدول، لطیفه و... و به‌کار بردن بازی‌های آموزشی می‌تواند کار را شیرین و دل‌نشین کند؛ لکن باید توجه داشت از شیوه بحث عادی و جدی، و به‌کار بردن استدلال عقلی - البته در حد درک دانش‌آموزان - نباید غفلت نمود.

۴. حساسیت روح کودک

آخرین نکته اینکه کودک دارای روحی حساس و گیرنده‌ای دقیق است که کوچک‌ترین و ریزترین مسائل را در خود ثبت می‌کند. کودک از تمام مسائل علمی، اخلاقی، عملی و حوادثی که در اطراف خود مشاهده می‌کند، ولو به صورت ناخودآگاه، اثر می‌پذیرد؛ و لذا باید در برخورد با کودکان این ظرافت روحی و حساسیت فوق‌العاده را مد نظر داشت و آنان را چون یک انسان کامل و تمام، اما با جثه‌ای کوچک، به‌شمار آورد که دارای قدرت درک، فهم، احساس و تمام خصوصیات انسانی است، و از تسامح در ارتباط با کودک پرهیز کرد.

ویژگی‌های این کتاب

۱. استفاده از عناوین نوین و زیبا در نام‌گذاری فصول و درس‌ها؛
۲. شروع بدون تکرار درس‌ها که در اکثر آنها با شعرهای زیبا در مورد خدای متعال آغاز شده است؛
۳. استفاده از روش‌های متنوع و جدید در بیان درس‌ها؛
۴. استفاده از ادبیات کودکانه و به‌کار بردن مواد متناسب با ذائقه کودکان؛
۵. قابلیت تدریس در کلاس‌های ابتدایی و راهنمایی مدارس؛
۶. مسئله‌یابی موضوعات احکام، اخلاق و اعتقادات و بیان راهکار مناسب؛
۷. اخلاقی - احکامی - اجتماعی بودن مباحث. ما معتقدیم صرف بیان حلیت و حرمت یا صحت و سقم عملی، تأثیر چندانی در مخاطب برای انجام آن ندارد و باید قبل از بیان حکمی، به انگیزه‌سازی در مخاطب نسبت به انجامش پرداخت. شاید مخاطب برخی از مسائل شرعی را می‌داند، ولی نسبت به انجام آن کاهل است. از این‌رو بیان آنها تأثیر چندانی در انجام یا ترک اعمال نداشته باشد؛
۸. تنوع در کار و دور شدن از ملال‌آوری کلاس‌های نماز؛
۹. تهیه محتوا از منابع اصیل روایی و قرآنی؛
۱۰. هر درس شامل بعضی از موارد، جدول، راز دایره‌ها، راز گل‌ها، داستان، احکام، از کی بپرسیم؟، مسابقه، نمایش، بازی با کارت‌ها، تاریخ، آموزش، تکلیف، دعا، خاطرات، پرسش، شعر، پیدا کردن کلمات، چیستان و معما، کلمات فانتزی، بازی با اعداد، مسابقه تصویری، بُرش کاغذ، امتحان، حدیث، نقطه‌گذاری، دانستنی‌ها، تمثیل، آداب اسلامی، حفظ حدیث، وصل کنید، مسابقه گروهی، چیستم؟، پیام دایره‌ها، بله و خیر معکوس، خطوط فانتزی، بازی با اعداد و... می‌باشد، که در پی‌نوشت‌های مربوط، به توضیح و بیان روش‌های آن می‌پردازیم تا مربیان هم با روش‌های به‌کاربرده‌شده آشنا شوند و هم بتوانند در غیر موضوعات این درس‌نامه به‌کار ببرند.

نکاتی برای یادآوری مربیان

۱. مطالب، قبل از طرح در کلاس، باید برای مربیان، کاملاً روشن و مفهوم باشد؛
۲. برای ماندگاری پیام درس‌ها، تأکید نمایید مخاطبان، بعضی از قسمت‌های برنامه را یادداشت‌برداری کنند؛
۳. بهتر است عنوان هر درسی را بر روی تابلو بنویسید و در صورت امکان با صوت زیبا بخوانید؛
۴. بهتر است با توجه به زمان، مکان و نوع مخاطب، بعضی از مواد به‌کاررفته را حذف یا پس‌و‌پیش نمایید؛ زیرا مخاطبان از لحاظ هوشی و مذهبی یا غیرمذهبی بودن، متفاوت‌اند. همچنین از لحاظ وسعت و ضیق زمانی یا مکانی برگزاری کلاس، حالت‌های مختلفی متصور می‌شود؛
۵. بهتر است شکل‌ها و نمودارها را بر روی تابلو رسم کنید تا هم ارتباط شما با مخاطبان به‌وسیله یکی از ابزار کمک آموزشی، بیشتر گردد و هم تنوعی به کلاس داده شود؛
۶. با توجه به نیاز مخاطب و مدت زمان تبلیغی، اولویت‌بخشی درس‌ها به عهده خود مربیان است. سعی کنید هر روز درس جدید با موضوعی جدید مطرح شود؛
۷. تمام مسائلی که در متن آمده و بعضاً به نام مرجع خاصی اشاره نشده، از رساله حضرت امام خمینی علیه السلام انتخاب شده است؛
۸. از آنجاکه مقطع ابتدایی به دو قشر دختران و پسران تقسیم می‌شود، طبیعی است که برخی از درس‌ها - به علت بالغ شدن دختران در سن نُه‌سالگی - مقداری سنگین‌تر مطرح شود تا دختران بالغ هم با برخی از امور واجب و حرام آگاهی پیدا کنند.

قم - مصطفی سلیمانی

۵ شهریورماه ۱۳۹۲

فصل اول

شوق پرواز (خداشناسی)

درس ۱.

کلید خوبی‌ها

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توجه به اهمیت نماز؛
۲. بیان نکات متنوع درباره نماز.

متن درس

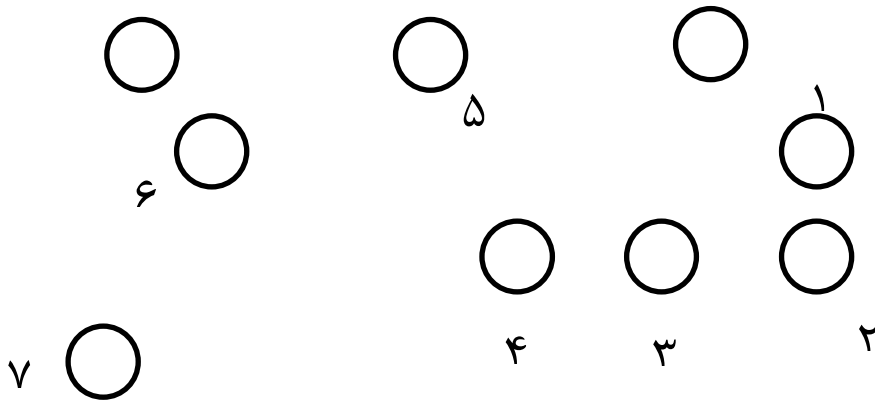
چه خوب و دل‌نشین است، نماز خواندن ما فرشته‌ها بیاید، ما را تماشا کنید کنار ما بایستید، با هم نماز بخوانیم خوش آمدید در اینجا، فرشته‌های زیبا نهال حق‌پرستی، به دل نشاندن ما پرهای ناز خود را، برای ما وا کنید درخت مهر او را، در دل خود نشانیم روشن شد از نورتان، نمازخانه ما

سلام به شما یاران صمیمی و دوستان مهربان. امیدوارم همیشه خوب و شاد و سلامت و سرزنده باشید. قبل از اینکه برنامه را آغاز کنیم، برای سلامتی و تعجیل در فرج و سلامتی امام عصر علیه السلام به پیشگاهش صلواتی را هدیه کنیم: "اللهم صل علی محمد و آل محمد".

راز دایره‌ها

حالا ما چند دایره در اینجا داریم که رازی دارند. برای پیدا کردن راز دایره‌ها به چند سؤال جواب دهید. من پاسخ‌های شما را در داخل دایره‌ها به ترتیب می‌نویسم.

۱. چه دعایی در شب‌های جمعه خوانده می‌شود؟ "کمیل"
۲. همه کارها را با نام و... خدای بزرگ آغاز می‌کنیم. "یاد"
۳. اگر آب پیدا نکنیم، برای خواندن نماز چه کار می‌کنیم؟ "تیمم"
۴. به کسی که در نماز جماعت جلوتر از همه می‌ایستد، چه می‌گویند؟ "امام"
۵. آن چیست که هنوز خاموش نشده است؟ "خامو"
۶. آن چیست که خیلی دوستش داریم، اما اگر در نماز انجام بدهیم، نمازمان باطل است؟
"بازی"
۷. وسیله مسافرت در آسمان؟ "هوایما"

سوالات تستی

۱. در حدیث پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نمازهای پنج‌گانه به چه چیزی تشبیه شده است؟
 - الف) نهر آب
 - ب) شکوفه گل‌ها
 - ج) آسمان ابری
۲. کدام رکن نماز نقطه ندارد؟
 - الف) سوره حمد
 - ب) لا اله الا الله
 - ج) رکوع
۳. در رکعت دوم بعد از سجده دوم چه می‌خوانیم؟
 - الف) تشهد
 - ب) سلام
 - ج) سوره حمد
۴. بهترین خانه و بهترین روز کدام‌ها هستند؟
 - الف) خانه بزرگ، روز جمعه
 - ب) کعبه، روز جمعه
 - ج) کعبه، روز شنبه^۲

۱ برای راهنمایی بیشتر به این حکایت گوش دهید:

روزی عده‌ای از یاران پیامبر اسلام، حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله از ایشان پرسیدند: «نماز چه فایده‌ای دارد؟» حضرت فرمود: «نمازهای پنج‌گانه مانند "نهر آب" است که بر در خانه‌ها روان است، و نمازگزار هر روز پنج نوبت خود را در آب زلال آن شست‌وشو می‌دهد. دیگر هیچ آلودگی‌ای باقی نمی‌ماند».

۲. پاسخ سوالات به ترتیب: ۱. الف؛ ۲. ج؛ ۳. الف؛ ۴. ب.

درس ۲.

من نماز را دوست دارم

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اشاره‌ای به فواید نماز؛
۲. اهمیت نماز از دیدگاه امام حسین علیه السلام.

متن درس

خداوند توویی پروردگارم همه از توست یارب هرچه دارم

بچه‌ها، سلام. حال شما خوب است؟ خدا را شکر. درس را با نام خدا شروع می‌کنیم. همه با هم: "به نام خداوند بخشنده مهربان". آماده‌اید تا درس امروز را شروع کنیم؟ بله؟ آفرین! برنامه امروز را آغاز می‌کنیم.

تمثیل

دوستان من، کسی می‌تواند به من بگوید که علت رفتن به حمام یا استخر چیست؟^۱

۱. مربی می‌تواند جواب چند تن از دانش‌آموزان را بر روی تابلو بنویسد تا به جواب اصلی که مد نظر است، برسد.

آفرین! تمیز شدن، شاداب شدن بدن، رفع خستگی از جسم و کسب سلامتی و... .
 بله، ما حمام می‌رویم و دست‌ها و بدن خود را با صابون می‌شوئیم تا جسم و بدن ما
 پاکیزه شود و با نظافت به سلامتی برسیم.

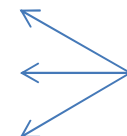
حکایت

حالا برای پاکیزگی روح خود چه کنیم؟ به این حکایت گوش دهید.
 روزی عده‌ای از یاران پیامبر اسلام، حضرت محمد مصطفی ﷺ از ایشان پرسیدند:
 "نماز چه فایده‌ای دارد؟" حضرت فرمود: "نمازهای پنج‌گانه مانند نهر آب است که بر در
 خانه‌ها روان است و نمازگزار هر روز پنج نوبت خود را در آب زلال آن شست‌وشو می‌دهد.
 دیگر هیچ آلودگی‌ای باقی نمی‌ماند."

پرسش

حالا یک جمله می‌نویسم. چه کسی می‌تواند آن را کامل کند و بقیه جمله را بگوید؟
 می‌توانید به صورت گروهی هم جواب دهید. یعنی هر پنج نفر یک گروه بشوند و زیباترین
 جمله را انتخاب کنند.

من نماز را دوست دارم؛ زیرا: با خدا صحبت می‌کنم
 دست‌ها و او را اجرا می‌کنم
 راه رسیدن به سعادت و خوشبختی است

آفرین!

حدیث

بچه‌های عزیز، "من نماز را دوست دارم"، ترجمه یکی از جملات ناب امام حسین علیه السلام در رزمگاه خونین کربلاست که اوج دلدادگی و بندگی، انس آن حضرت را به نماز و ارتباط با خالق هستی به تصویر کشیده است.

درواقع، این زیباترین پیام و کامل‌ترین پیام امام حسین علیه السلام بود که در شب عاشورا بیان

شد:

"إني أحب الصلاة".

نکته

بچه‌های مهربان، امام حسین علیه السلام فرمود: می‌خواهم نماز بخوانم؛ بلکه فرمود: "من نماز را دوست دارم". بسیاری از ما نماز می‌خوانیم؛ ولی چقدر آن را دوست داریم؟

حکایت

دوستان خوبم، شب عاشورا بود که امام حسین علیه السلام، حضرت ابوالفضل علیه السلام را برای گفت‌وگو با دشمن فرستاد و فرمود به آنان بگو بازگردند؛ امشب را مهلت بگیر و جنگ را به فردا موکول کن تا ما امشب را به نماز و استغفار و مناجات با پروردگاران بپردازیم؛ زیرا:

"انی احب الصلاة وتلاوة كتابه وكثرة الدعاء والاستغفار".^۱

ترجمه: من نماز و قرائت قرآن و استغفار و مناجات با خدا را دوست دارم.

۱. شیخ مفید، الارشاد، ص ۲۴۰.

درس ۳.

تشکر از خدا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توجه به بهترین خانه، کتاب و روز؛

۲. بهترین راه تشکر از خدا.

متن درس

بارالها دوست می‌دارم تو را

ای تو با جان و دل من آشنا

ای خدای بی‌شریک و بی‌قرین

در میان دوستانم بهترین

دوستان عزیز، سلام. امیدوارم حال شما خوب باشد و دوستی‌هایتان پایدار.

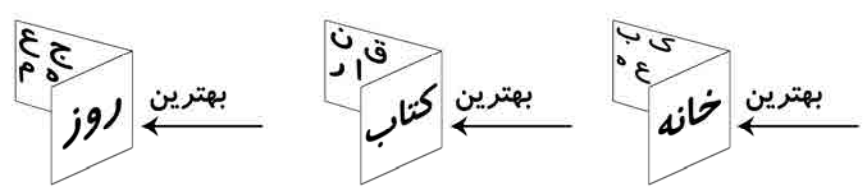
خوب، آماده‌اید درس امروز را با هم شروع کنیم؟ بله؟ صدا ضعیفه؛ بعضی از بچه‌ها

خیلی خسته هستند. آماده‌اید؟ بله؟ حالا شد؛ بارک الله.

کلمات به هم ریخته

شما در طول روز کارهای زیادی انجام می دهید که آن کارها را هم می توانید خوب انجام دهید و هم به صورت بهترین انجام بدهید. به طور نمونه:

اما بهترین بعدی چیست؟ ابتدا اسم چندتا از پیامبرانی را که نامشان در قرآن آمده است، برایتان می نویسم:

اگر حرف های اول این اسامی را به هم وصل کنید، «نماز» می شود. پس بهترین راه تشکر از خدا «نماز» است.

نوح
محمد
ابراهیم
زکریا

اسامی پیامبران

۱. مربی از کارت های دوطرفه استفاده کند. در یک طرف، کلمه های خانه، کتاب و روز را بنویسد و در طرف دوم به صورت حروف به هم ریخته و پراکنده پاسخها را بنویسد تا بچه ها کامل کنند: ۱. کعبه؛ ۲. قرآن؛ ۳. جمعه.

درس ۴.

هدیه خدا

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. اشاره به نعمت‌های خدای مهربان؛
 ۲. اهمیت بعضی از نعمت‌های خدای مهربان؛
 ۳. وظیفه ما در برابر نعمت‌های خدای مهربان.

متن درس

به نام خدایی که او به خورشید گفته بتاب
جهان را پر از نور کن زمین را پر از آفتاب

دوستان خوبم، سلام. از قدیم گفته‌اند سلام چه می‌آورد؟ آفرین! سلامتی. اگر گفتید می‌خواهم درباره‌ی چه چیزی صحبت کنم؟ من این علامت‌ها را روی تابلو می‌نویسم تا بعد به کمک یکدیگر آن را کامل کنیم.

۹۶۶

حکایت

حالا به یک قصه کوتاه گوش کنید تا بفهمید این علامت‌ها چیست؟
 حامد چشم‌هایش را باز کرد. دید هوا روشن شده است. آمد کنار پنجره. نگاهی به حیاط کرد. گل‌ها و شکوفه‌ها جلوی خورشید با رنگ‌های قشنگ می‌درخشیدند و گنجشک‌ها روی شاخه‌ها جیک‌جیک می‌کردند. مادر توی حیاط به گل‌ها و درختان آب می‌داد. حامد دوان دوان پیش مادرش رفت. همان‌طور که دست و صورتش را می‌شست، مادرش با لبخند به او گفت: "می‌دانی این نعمت‌ها همه..... خدا به ماست". حالا این علامت‌ها را کامل می‌کنیم. آفرین! هدیه خدا به ماست.

هدیه

پرسش

بچه‌های خوب برای اینکه توجه به بعضی از نعمت‌های خدا داشته باشید، می‌خواهم چندتا سؤال از شما بپرسم:

۱. اگر دهانمان بسته بود، چگونه می‌توانستیم غذا بخوریم؟^۱
۲. اگر انگشت شست نداشتیم، چگونه می‌توانستیم دکمه پیراهن خود را ببندیم؟^۲

۱. مربی محترم می‌تواند برای شادابی جلسه از این لطیفه استفاده کند.
 لطیفه: چرا وقتی لقمه هنوز وارد دهان نشده است، دهان باز می‌شود؟ چون حیف است که چنین مهمان عزیزی پشت در معطل بماند.
 ۲. پس از طرح این سؤال می‌توانید از دانش‌آموزان بخواهید بدون اینکه از انگشت شست خود استفاده کنند، دکمه‌های پیراهن خود را ببندند. به برنده این مسابقه می‌توانید جایزه بدهید.

شعر

خوب بچه‌های عزیز، برای اینکه شما را با بعضی از نعمت‌های خدا آشنا کنم، شعری را می‌خوانم و شما در جواب می‌گویید: "خدا خدای مهربان"

زمین و هم آسمان

تمام پرندگان

کی آفرید درختان؟

"خدا خدای مهربان"

دو دست و هم دو تا پا

دو چشم خیلی زیبا

کی آفرید لب‌ها را؟

"خدا خدای مهربان"

دندان، زبان تو دهان

بینی و ابروهایمان

کی داده است برامان؟

"خدا خدای مهربان"

هرچه در این جهان است

برای مؤمنان است

کی داده قلب مهربان؟

"خدا خدای مهربان"

راستی بچه‌ها! شما هم می‌توانید چند تا از نعمت‌های خدا را نام ببرید. در مقابل نعمت‌های زیبایی که خدا به ما داده است، وظیفه ما چیست؟ آفرین! باید تشکر کنیم.

حالا بچه‌ها، بهترین راه تشکر از خدای مهربان چیست؟

برای اینکه به جواب اصلی برسید، حرف‌های اول این سوره‌ها را به هم وصل کنید: "نمل، ماعون، آل عمران، زلزال".

نماز

درس ۵.

آرامبخش دل‌ها

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. نماز و آرامبخشی به دل‌ها؛
۲. توجه به تعداد رکعات نماز.

متن درس

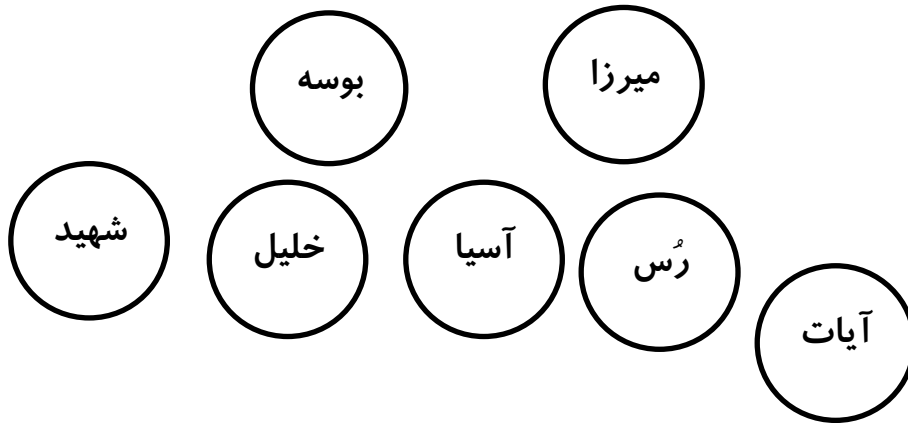
ورد زبان ما هست در هر زمان بسم‌الله ما را بود نگهدار از هر بلا بسم‌الله

دانش‌آموزان عزیز و گرامی، سلام و صد سلام به شما، این‌شاء‌الله که شاداب و سربلند باشید. اول هر کار: "بسم‌الله الرحمن الرحیم"؛ به نام خداوند بخشنده مهربان. دوستان من، کسی می‌تواند بگوید شکل‌های زیر اسمشان چیست؟^۱

۱. مربی اسم شکل‌های کشیده‌شده را از دانش‌آموزان می‌پرسد تا همکاری لازم صورت بگیرد.

راز دایره‌ها

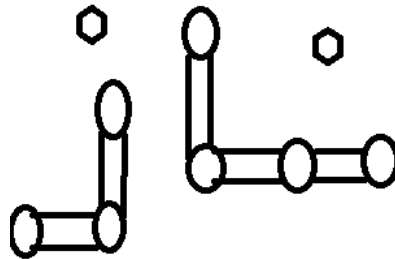
دانش‌آموزان: قطره، دایره، پیاز، برگ، گل و... بله! دایره است.
حالا بچه‌های عزیز، برای اینکه راز دایره‌ها به خوبی مشخص شود به پرسش‌ها جواب دهید.

پرسش

۱. جمع آیه چیست؟ آیات
۲. بهترین خاک برای کوزه‌گری چیست؟ رُس
۳. ایران جزء کدام قاره جهان است؟ آسیا
۴. به چه کسی سردار جنگل لقب دادند؟ میرزا کوچک خان جنگلی
۵. این جمله را کامل کنید:
- حضرت زینب علیها السلام در قتلگاه، بر رگ‌های بریده گلوی امام حسین علیه السلام ... زد. بوسه
۶. لقب و صفت حضرت ابراهیم علیه السلام چیست؟ خلیل (خلیل الله)
۷. به کسی که در راه خدا کشته می‌شود، چه می‌گویند؟ شهید

حال اگر این شکل‌ها^۱ را به هم وصل کنیم، چه می‌شود؟ نماز

بله، ما مسلمان و بنده خدا هستیم و اعتقاد به پیامبر، قرآن، بهشت و جهنم داریم. خداوند در قرآن به ما دستور داده که نماز بخوانیم. بر هر مسلمان واجب است که در شبانه‌روز، پنج بار نماز بخواند؛ صبح دو رکعت، ظهر چهار رکعت، عصر چهار رکعت، مغرب سه رکعت و عشا چهار رکعت که روی هم هفده رکعت می‌شود.

پیام قرآنی

این شکل‌های ما یک پیام قرآنی نیز دارد، چه کسی می‌تواند این پیام را به دست آورد؟ با اتصال حرف‌های اول جواب‌ها به ترتیب شماره (از یک تا هفت) و در ادامه با اتصال حرف‌های آخر جواب‌ها از آخر (شماره هفت تا یک) پیام جدول به دست می‌آید: "نماز"، آرام‌بخش دل‌ها است.

آری، هر وقت آدمی نماز می‌خواند، دلش آرام می‌گیرد؛ به خدا نزدیک می‌شود و صورتش مثل فرشته نورانی می‌گردد.

۱. مربی با خط کشیدن بین دایره‌ها، کلمه نماز را به تصویر می‌کشد و جواب سؤالات را به ترتیب در دایره‌ها قرار می‌دهد.

معما

یک معما می‌پرسم. حاضر هستید؟

بچه‌ها، "ما را مکن تو همراه، با بندگان گمراه" را در کجای نماز می‌خوانیم؟ بله؟
آفرین! در سوره حمد.

آیا سوره حمد را از حفظ می‌دانید؟ بله؟

پس همه یک بار با هم بخوانیم: بسم الله الرحمن الرحيم... غیر المغضوب علیهم ولا الضالین.

درس ۶.

ستون دین

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توجه حضرت علی علیه السلام به خدا در عبادت؛
۲. اهمیت نماز؛
۳. آداب عبادت و صحبت با خدا.

متن درس

در ابتدای کلام نام تو را بیارم
باشد که خوب گردد پایان این بهارم

بچه‌ها، سلام. امیدوارم امروز را به خوبی شروع کرده باشید و الان همه شما آماده آماده باشید. بگویید بینم آماده‌اید؟ آماده آماده؟ حالا آنهایی که واقعاً آماده هستند، دست‌هایشان را بیاورند^۱ پایین! آفرین به شما که آماده‌اید و حواستان جمع است. پس معلوم می‌شود روز خوبی را شروع کرده‌اید. روز خوب با چه چیزی شروع می‌شود؟ بله، درست است؛ روز خوب با نام خدا شروع می‌شود. پس همه با هم می‌گوییم: "به نام خداوند بخشنده مهربان"

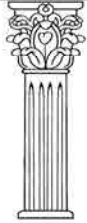
۱. مری در هنگام گفتن این جمله، دستش را بالا بیاورد و قبل از گفتن کلمه «پایین» مکث کوتاهی کند.

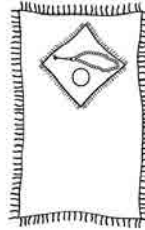
حدیث

دوستان خوبم، موضوع برنامه امروز در مورد یکی از توصیه‌های حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام است.

کلام امیرالمؤمنین علیه السلام را در تابلو به صورت نیمه‌تصویری می‌نویسم.

فِي فَا نَهَا

الله الله

جمله‌ای که روی تابلو نوشته‌ام یکی از توصیه‌های حضرت علی علیه السلام هنگام شهادت، به فرزندانش است. به جای دو کلمه از این دستور، شکل کشیده‌ام. آیا شما می‌توانید با کمک شکل به قسمتی از وصیت حضرت علی علیه السلام پی ببرید؟ احسنت! بعضی‌ها حدس زدند، آن دو کلمه "نماز" و "ستون" است که به زبان عربی "الصلوة" و "عمود" می‌شود. حالا من شکل‌ها را پاک می‌کنم و کلمات را در جایش قرار می‌دهم و از شما می‌خواهم با هم بخوانید:

"الله الله في الصلوة فانها عمود دينكم".^۱

آیا کسی می‌تواند آن را معنا کند؟ بله؛ خدا را خدا را درباره نماز: [حق آن را رعایت کنید]؛ پس به درستی که نماز ستون دین شماست.

۱. سیدرضی، نهج البلاغه، ترجمه فیض الاسلام.

پرسش

از شما می‌پرسم؛ کار ستون چیست؟ بله؛ نگه داشتن آنچه بر روی آن قرار داده‌اند، و اگر آن را بردارند آنچه روی آن است فرومی‌ریزد. شما هم که دستور حضرت علی علیه السلام را شنیدید، با برپایی و اقامه نماز و توجه به آن سعی کنید دین خود را حفظ کنید.

درس ۷.

بسم الله بگم یا که نگم؟

اهداف درس

- دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. فواید و اهمیت بسم الله الرحمن الرحيم؛
 ۲. توجه به ذکر و یاد خدای متعال در همه حال.

متن درس

سلام سلام بچه‌ها چطوره حال شما؟
 هستتید شاد و خندان چون گُلای گلستان

آمد روی تخت نشست؛ ولی ناگهان تخت شکست و سرش زخمی شد. حضرت علی علیه السلام به او فرمود: بسم الله الرحمن الرحيم نگفتی. رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم از جانب خداوند برایم نقل کرد که هر کار با اهمیتی که در آن بسم الله گفته نشود، پایان خوبی ندارد.^۲ دوستان عزیز، من هم به خاطر اهمیت یاد خدا روی تابلو می‌نویسم: "بسم الله الرحمن الرحيم".

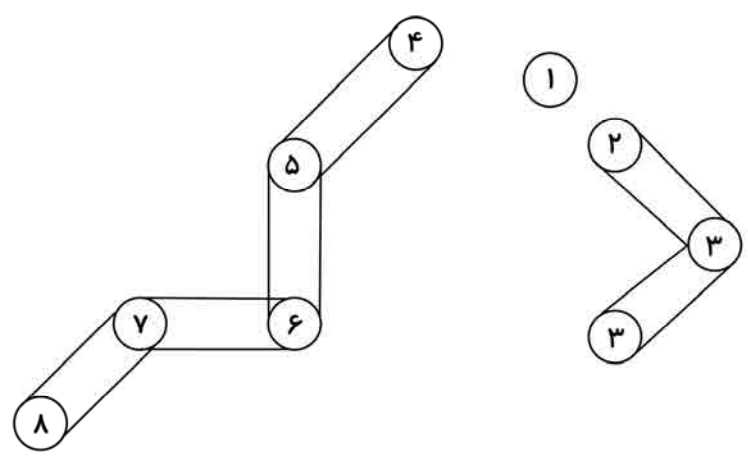
۱. مربی بلافاصله بعد از خواندن شعر، برای گفتن بسم الله الرحمن الرحيم از این داستان کوتاه استفاده می‌کند.
 ۲. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۷۳، ص ۳۰۵.

راز دایره‌ها

بعد از شنیدن پاسخ پرسش‌ها و قرار دادن جواب در داخل دایره‌ها، آنها را به صورتی بر روی تابلو بنویسید که در پایان کلمه "ذکر" به دست آید.

۱. عقل و هوش	خرد
۲. بسیار ستوده، نام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم	احمد
۳. معادل یک کیلوگرم آب	لیتر
۴. نیکی کردن، بخشش	احسان
۵. کسی که ورزش می‌کند	ورزش‌کار
۶. به نصف جهان معروف است	اصفهان
۷. روز به عربی	یوم
۸. یکی یکی، یکی پس از دیگری	یکایک
۹. اصل و نسب	نژاد

خوب بچه‌های عزیز، حالا می‌توانید به رمز دایره‌ها پی ببرید؟ چه حدسی می‌زنید؟
آفرین! بعضی‌ها یک حدس‌هایی زده‌اند. یک راهنمایی می‌کنم:

با اتصال حرف اول و آخر جواب‌های به‌دست آمده در داخل دایره‌ها به ترتیب شماره، پیام آن که مضمون حدیثی از حضرت علی علیه السلام است، به‌دست می‌آید.

پیام دایره‌ها

"ذکر خدا دل را نورانی می‌کند".^۱

شعر

حالا برایتان یک شعر می‌خوانم تا خستگی‌هایتان از بین برود. اسم این شعر، یاد خدا است.^۲

می‌خوام برم پیش خدا	تا بخونم نماز و دعا
بسم الله بگم یا که نگم؟	بگو بگو، بگو بگو
از در می‌خوام بیرون برم	یک کمی تو ایوون برم
بسم الله بگم یا که نگم؟	بگو بگو، بگو بگو
می‌خوام کمی بازی کنم	با بچه‌ها شادی کنم
بسم الله بگم یا که نگم؟	بگو بگو، بگو بگو
می‌خوام که قرآن بخونم	سوره فرقان بخونم
بسم الله بگم یا که نگم؟	بگو بگو، بگو بگو
می‌خوام بپوشم یه لباس	تا بروم من به کلاس
بسم الله بگم یا که نگم؟	بگو بگو، بگو بگو
می‌خوام که میل کنم غذا	تا نخورم قرص و دوا
بسم الله بگم یا که نگم؟	بگو بگو، بگو بگو
می‌خوام برم تو رختخواب	راحت بدون اضطراب
بسم الله بگم یا که نگم؟	بگو بگو، بگو بگو

۱. قال علی علیه السلام: «علیک بذکر الله، فإنه نور القلوب» (ر.ک: عبدالواحد آمدی، غرر الحکم، ذیل ماده ذکر).

۲. شعر «بسم الله، بگم یا که نگم» را برای دانش‌آموزان بخوانید، و آنها در جواب بگویند: «بگو، بگو».

حالا بچه‌ها، شاعر می‌خواست پیش خدا برود تا چه بخواند؟
چه سوره‌ای می‌خواست بخواند؟
بله، می‌خواست برود از طریق نماز خواندن با خدا صحبت کند و در نماز، سوره‌ای که همیشه می‌خوانیم، چه سوره‌ای است؟ بارک‌الله! سوره حمد.
بعضی‌ها را می‌بینم که می‌گویند: سوره "قل هو الله". آفرین! این هم درست است؛ ولی به‌جای سوره توحید، سوره‌های دیگر هم می‌شود خواند.

درس ۸.

بهترین عمل

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت سلام در آداب دینی؛
۲. نماز بهترین عمل در نزد خدای مهربان.

متن درس

بسم الله الرحمن الرحيم. به نام خدا؛ خدای زمین و آسمان، خورشید فروزان، برف و تگرگ و باران، بهار و زمستان، خدای خوب و مهربان که داده به ما نعمت فراوان. یکی از نعمت‌ها هست زبان تا به هر کس رسیدیم، بگوییم: سلام. سلام دوستان! دوستان خوبم، امیدوارم که حالتان خوب باشد و شاد و پرانرژی تا آخر برنامه با هم باشیم.

جدول

دوستان من، شاید شما کارهای خوب زیادی انجام دهید؛ اما نماز در میان این کارها و عبادات یک چیز دیگر است؟! شاید برسید، چرا نماز در میان عبادت‌ها مهم‌ترین است؟ برای رسیدن به پاسخ این

سؤال، جدول ۲۴ خانه‌ای را که رمز آن شش است، با هم حل می‌کنیم تا پیام جدول به‌دست آید.

شما باید حرف خانه اول را بنویسید. سپس شش تا شش تا جدا کنید و حروف را کنار هم بگذارید تا پیام جدول را به‌دست آورید. ممکن است لازم باشد تا چند دور جدول را بشمارید، البته توجه کنید که خانه گل‌وار را نشمارید. حالا با هم شروع می‌کنیم.

ل	ی	ب	ن
ه	م	ا	ز
س	د	د	ن
د	ع	ت	ا
ر	ز	ت	خ
*	د	ن	م

بله؛ پیام جدول به‌دست آمد: نماز بهترین عمل در نزد خداست.^۱

بله دوستان من، حضرت علی علیه السلام می‌فرماید: "نماز بهترین و دوست داشتنی‌ترین عمل در نزد خداست. خدای ناکرده کارهای دنیا شما را به‌گونه‌ای مشغول نکند که از نماز غافل شوید".

۱. اشاره به حدیث علی علیه السلام: «لیس عمل احب الی الله عز وجل من الصلاة، فلا یسغلنکم عن اوقاتھا شیء من امور الدنیا» (محمد محمدی ری شهری، میزان الحکمة، ص ۱۶۴۲، ح ۱۰۶۷۸).

درس ۹.

اندیشه آفتاب (۱) "خدا را می توان دید"

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

۱. جسم نبودن خدا طبق داستان پیامبر ﷺ؛
۲. یکتاپرستی پیامبر ﷺ، هم در گفتار و هم در رفتار؛
۳. توجه به توحید در پرستش و عبادت.

نکته: این درس بیشتر برای مقطع ابتدایی دخترانه که به سن بلوغ رسیده اند، مد نظر می باشد.

متن درس

خداوندا تو یی پروردگارم همه از توست یارب هرچه دارم
خداوندا پناه بندگانی نباشد چون تو یار مهربانی
چگونه شکر این نعمت گزارم که در دل پرتو مهر تو دارم

به نام پروردگار خوب و سلام به شما بچه های محبوب؛ سلامی که ان شاء الله برای همه شما سلامتی، خوش حالی و شادابی بیاورد.
سلامتی و شادابی را چه کسی به ما می دهد؟ خدا.

حالا هرچقدر خدا را دوست دارید یک صلوات بلند بفرستید. بارک‌الله!

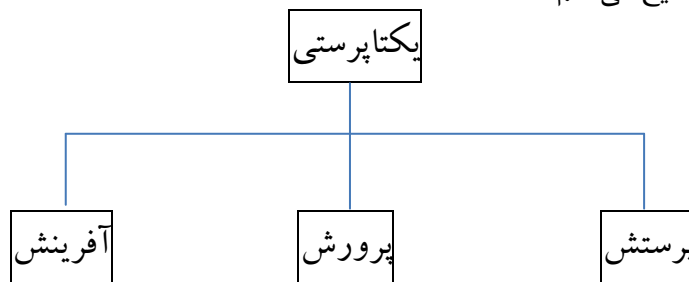
داستان

یکی از درخواست‌های مشرکان در برابر دعوت پیامبر ﷺ به یکتاپرستی، نشان دادن خدا بود. یکی از مشرکان به نام "عبدالله بن ابی امیه مخزومی" در برابر دعوت رسول خدا ﷺ از او خواست که خدا را به او نشان دهد. آن حضرت به او فرمود: "این‌که تو می‌گویی محال است؛ چون خدا جسم ندارد و منزه از جسم است؛ پس دیده نمی‌شود تا من آن را به تو نشان دهم". بچه‌ها بسیاری از چیزها هست که چون جسم ندارد، دیده نمی‌شود؛ مثل الکتروسیته، درد، هوا و...؛ اما وجود اینها را قبول داریم. پس این‌طور نیست که هر چیزی که دیده نشود نیست و نباید آن را قبول کرد.

بازی با کارت‌ها

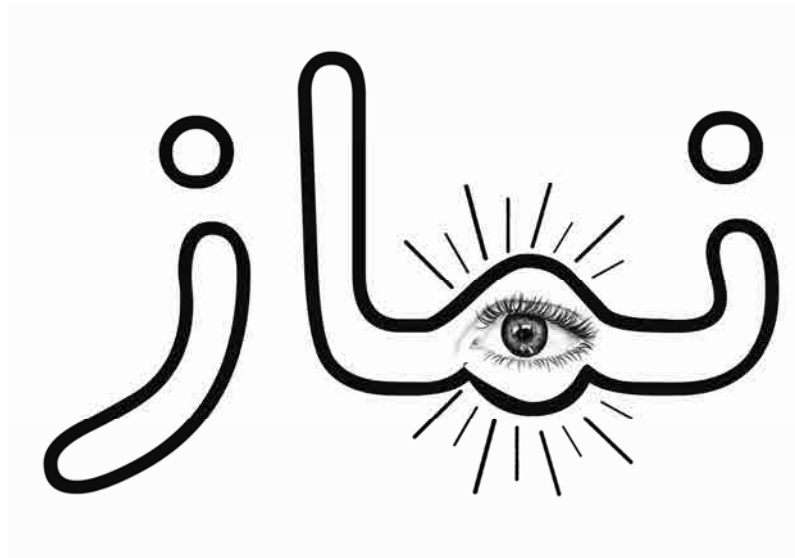
بچه‌های عزیز، یکتاپرستی پیامبر ﷺ، هم در گفتار او بود و هم در رفتار او. من سه نوع یکتاپرستی و توحید را که در رفتار پیامبر ﷺ نمونه‌های زیادی داشت، در دو برنامه توضیح می‌دهم:

۱. مربی محترم قسمت پرستش را که موضوع مورد بحث است، بیشتر تبیین می‌کند.

۱. در پرستش

یعنی جز او را نپرستیم و فقط در برابر او عبادت کنیم. پیامبر ﷺ از همان جوانی، روزهای فراوانی را تنهایی به غار حرا می‌رفت، روزه می‌گرفت و به عبادت خدا مشغول می‌شد. او حتی لحظه‌ای (حتی قبل از بعثت) به عبادت بت‌ها نپرداخت. آن قدر عبادت خدا را دوست داشت که می‌فرمود:

مفهوم این طرح را چه کسی می‌تواند بگوید؟ بله؛ آفرین! "نماز نور چشم من است".^۱
یک سؤال: توحید در پرستش و عبادت را در کجای نماز می‌خوانیم؟ در "ایاک نعبد".

درس ۱۰.

اندیشه آفتاب (۲) "پرستش او"

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اشاره به انواع یکتاپرستی در رفتار پیامبر ﷺ؛

۲. تفکر پیامبر ﷺ به مخلوقات و آفرینش خدا؛

۳. هدایت و رهبری خدای یکتا بر انسان‌ها.

نکته: این درس بیشتر برای مقطع ابتدایی دخترانه که به سن بلوغ رسیده‌اند، مد نظر

می‌باشد.

متن درس

چه سبز و باصفا هست	به برگ‌ها نگاه کن
میون باغچه‌ها هست	پروانه قشنگی
رو شاخه گل‌ها هست	یه بلبل طلایی
آی بچه‌ها خدا هست ^۱	خالق این نعمت‌ها

۱. عزیزالله هاشمی، نغمه‌های دینی کودکان، ص ۱۷.

خوب دوستان پرانرژی و بانشاط، آماده‌اید قسمت دوم برنامه قبل را ادامه دهیم؟ بله؟
آفرین!

دو سؤال می‌پرسم تا ببینم که چه کسی در برنامه قبل خوب به مطالب گوش داده است:
سوال اول: چند نوع یکتاپرستی در رفتار پیامبر ﷺ دیده می‌شود؟ احسنت، سه تا.
سوال دوم: نام آن سه نوع چیست؟ بله؛ پرستش، پرورش و آفرینش.
قسمت یکتاپرستی از نوع پرستش را در جلسه قبل بیان کردیم. حال دو قسمت دیگر را
در برنامه امروز با کمک شما دوستان خوب، بیان می‌کنیم:

۲. در آفرینش

یعنی این جهان و موجودات آن را خدای یکتا خلق کرده، و کسی جز او آفریننده آنها
نیست.

شعر

من از گل‌های رنگین، ز شب‌نم‌های سیمین	خدا را می‌شناسم
من از امواج دریا، ز کوه و دشت و صحرا	خدا را می‌شناسم
من از باد بهاران، کنار چشمه‌ساران	خدا را می‌شناسم
من از آگاهی مور، شگفتی‌های زنبور	خدا را می‌شناسم
من از شب‌های زیبا، به باغ آسمان‌ها	خدا را می‌شناسم
من از انجیر و زیتون، انار سرخ گلگون	خدا را می‌شناسم ^۱

حکایت

پیامبر ﷺ در صحرا و در تنهایی به مخلوقات و آفرینش خدا فکر می‌کرد. سحرها هم وقتی برای عبادت برمی‌خاست، آیه ۱۹۱ سوره آل عمران را می‌خواند:^۱
 "الَّذِينَ يَذُكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا
 سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ".

۳. پرورش

یعنی فقط خدای یکتاست که انسان‌ها را هدایت و رهبری می‌کند، کارهای ما را سامان می‌دهد و در نتیجه موجب رشد و پرورش ما می‌شود. بنابراین فقط اوست که ما را حفظ می‌کند. ما باید در کارهایمان فقط از او کمک بخواهیم.

حکایت^۲

حالا دو حکایت خیلی کوتاه از پیامبر ﷺ می‌گوییم. شما باید پیام آن را بگویید.
حکایت اول: وقتی پیامبر ﷺ کودک بود، نزد دایه خود حلیمه به سر می‌برد. روزی همراه برادران خود خواست به صحرا برود. حلیمه خواست تسبیح مخصوصی را به گردن محمد بیاویزد، تا آسیبی به او نرسد. پیامبر گفت: "نه مادر، این تسبیح نمی‌تواند مرا حفظ کند. بلکه حافظ و نگهدارنده من خداست!"
حکایت دوم: حضرت علی رضی الله عنه می‌گوید در جنگ بدر که سپاه مسلمانان در برابر لشکر مجهز دشمن، قرار گرفته بود، دو گروه مشغول حملات پی‌درپی و تن‌به‌تن بودند. ناگهان پیامبر ﷺ را دیدم که گوشه‌ای سر به سجده نهاده و مکرر می‌گوید: یا حی یا قیوم.

۱. مربی از یکی از بچه‌ها بخواهد آن آیه و ترجمه‌اش برای بچه‌ها بخواند.
 ۲. بیان این حکایات نیاز به ساده‌گویی و تصویرسازی دارد تا برای دانش‌آموزان قابل فهم باشد.

مدتها او را زیر نظر داشتیم. آن قدر این ذکر را ادامه داد تا مسلمانان پیروز شدند.

بازی با کارتها

حالا پیام این‌ها چه بود؟ آفرین فقط از خدا کمک بخواهیم.
پیام داستان دومی را در کجای نماز می‌خوانیم؟ در "ایک نستعین" و نیز "بحول الله و
قوته"، و فقط او ما را حفظ می‌کند.
پس خدا حافظ شما باشد.

درس ۱۱.

شناسنامه خدا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. رسالت پیامبران در تبلیغ یکتاپرستی؛
۲. آشنایی با محتوای سوره توحید؛
۳. آشنایی با مشخصات خدای متعال در سوره توحید.

متن درس

به نام خداوند قادر و دانا

به نام خداوند بی‌همتا

خدای توانا خدای جهان

خداوند دریا، زمین، آسمان

امیدوارم حال همگی شما خوب خوب باشد. حالا برای یک برنامه جذاب و دیدنی آماده هستید؟ آماده آماده؟

معما

با یاری خدا، یک روز دیگر، برنامه جدیدی را شروع می‌کنیم با چند معما:
 ۱. دو برادر بودند، یکی از آنها آن قدر دانشمند بود که اسمش را گذاشته بودند می‌دانم. یکی دیگر آن قدر نادان و بی‌سواد بود که اسمش را گذاشته بودند نمی‌دانم. یک روز می‌دانم می‌رفت مسافرت. می‌دانم می‌رفت چه کسی ماند؟^۱
 بارک‌الله به شما که حواستان جمع است.

۲. حالا بگید آن چیست که حتی در خواب هم دیده نمی‌شود؟ خدا خدا چطور حرف‌های خودش را به ما گفته؟ چه کسی حرف‌های خدا را به ما منتقل کرده و رسانده است؟
 آفرین! پیامبران. در مورد ما که مسلمانیم چطور؟ بله پیامبر مکرم اسلام حضرت

محمد ﷺ

خطوط فانتزی

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید: "بهترین سوغاتی و حرفی که من از جانب خدا آورده‌ام، یک کلمه است." آن یک کلمه که بهترین سوغات پیامبر است، چیست بچه‌ها؟ شما باید از روی این خطوط تشخیص بدهید.

۱. جواب «می‌دانم» است که مربی از آن استفاده طنز می‌کند و دوباره معما را تکرار می‌نماید. یا تظاهر به اینکه آنها جواب را نمی‌دانند.

بازی با کارت‌ها

بهترین حرف خدا و پیامبر: "نیست خدایی جز خدای یکتا و بی‌همتا. پس غیر او را نپرستید". پس بهترین پیام، پیام توحید است، و توحید یعنی یکتاپرستی.

تبیین

پیامبر عزیز ما در ۲۳ سال دعوت خود، پیوسته مردم را به این پیام مهم دعوت می‌کرد. این پیام برای جامعه آن زمان که همه بت‌پرست بودند، پیام عجیبی بود که بت‌ها را رها کنند و خدا را بپرستند؛ خدایی که نمی‌دیدند و نمی‌شناختند. به همین دلیل حرف‌ها و بهانه‌های زیادی در برابر آن می‌آوردند و درخواست‌ها و تقاضاهای فراوانی داشتند، از جمله:

بازی با کارت‌ها

...	گفت‌وگو کردن	مشارکت کردن	نشان دادن	معرفی کردن	درخواست بت‌پرستان
-----	-----------------	----------------	--------------	---------------	----------------------

عده‌ای از یهودیان نزد پیامبر آمدند و گفتند: "حسب و نسب خدایت را به ما بگو و خدایت را به ما معرفی کن". پیامبر سه روز سکوت کردند تا اینکه سوره... نازل شد.

پرسش

چه کسی می‌تواند بگوید که چه سوره‌ای در معرفی خدا نازل شد؟ شناسنامه خدا چه سوره‌ای است؟ آفرین! توحید. یکی از بچه‌ها آن را بخواند.

تمثیل

بچه‌ها درون شناسنامه‌های شما چه چیزهایی نوشته شده است؟ بله، نام و نام خانوادگی. نام پدر و مادر. محل و تاریخ تولد و... که شما را با این مشخصات می‌شناسند. اما مشخصاتی که باید خدا را با آنها بشناسیم اینها نیست؛ بلکه صفات خداست که در این سوره آمده است.^۱

طرح

نام: الله	شناسنامه خدا
صفات: رحمن، رحیم، احد، صمد، لم یکن له کفواً احد.	سوره توحید
نام پدر و مادر:	
لم یولد	

شعر

بله بچه‌های عزیز، سوره توحید، شناسنامه خداست و معمولاً در نماز بعد از سوره حمد خوانده می‌شود.

خداوند رحمان، خدای احد خدای رحیم و خدای صمد

۱. مری هنگام نوشتن این صفات توضیحات مختصری درباره آنها بدهد.

درس ۱۲.

یکسوم قرآن

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. فضیلت انجام کارهای خوب؛
۲. آشنایی با سوره توحید؛
۳. آشنایی با نام‌های دیگر سوره توحید.

متن درس

در باغ قلب ما هر گل به رنگ توست آغاز درس ما نام قشنگ توست

به نام خداوند بخشنده مهربان و سلام به شما بچه‌های خوب.
برنامه امروز را با کشیدن چند دایره شروع می‌کنیم.^۱ البته نیاز به همکاری شما هم دارم؛
اما نه در کشیدن دایره‌ها؛ بلکه در یافتن پاسخ صحیح پرسش‌ها. من هم جواب‌ها را داخل
دایره‌ها می‌نویسم.

۱. مربی هنگام کشیدن دایره‌ها، به صحبت ادامه می‌دهد.

بازی با کارت‌ها

سوالات:

۱. کدام سفر دسته‌جمعی است که شماها خیلی دوست دارید؟ اردو
۲. رحمان به چه معناست؟ بخشنده
۳. به کار بی‌فایده و باطل چه می‌گویند؟ بیهوده
۴. به کشته شدن در راه خدا چه می‌گویند؟ شهادت
۵. به شخص خندان و مهربان چه می‌گویند؟ خوش‌رو
۶. هم‌معنای فکر چیست؟ اندیشه
۷. به کسی که بین چند نفر حکم کند، چه می‌گویند؟ داور
۸. کدام کلمه به‌معنای برتری است؟ (مخالف رذیلت) فضیلت

پیام دایره‌ها

با تشکر از شما که به سؤال‌ها، پاسخ صحیح دادید. حالا نوبت این است که ببینیم این کلمه‌ها چه پیامی برای ما دارند. برای به‌دست آوردن پیام، یک راهنمایی می‌کنم. حرف اول و آخر هر کلمه داخل دایره را به ترتیب شماره‌ها کنار هم قرار دهید تا یک جمله به‌دست آورید.

احسنت! "او به بهشت خواهد رفت".

پرسش

بچه‌ها، چه کسی به بهشت می‌رود؟^۱

بله؛ هرکس که کارهای خوب انجام دهد؛ مانند اینکه: نماز بخواند، قرآن بخواند، احترام به پدر و مادر بگذارد و

همه این‌ها را که شما گفتید، قبول است. به ویژه کسی که گفت قرآن بخواند. در قرآن سوره‌ای هست که پیامبر ﷺ درباره کسی که این سوره را تلاوت می‌کرد فرمود: "او به بهشت می‌رود"^۲.

این کدام سوره از قرآن است؟ به ویژگی‌های این سوره که یکی از دوستان شما برای ما می‌خواند توجه کنید.

چیستم؟

چه سوره‌ای هستم؟^۳

در جزء سی‌ام قرآن قرار دارم. صد و دوازدهمین سوره هستم. چهار آیه دارم. تنها سوره‌ای هستم که آیات آن فقط درباره خداوند است. بعضی از کلمه‌های من فقط یک بار در قرآن آمده است. هر که مرا بخواند مانند این است که یک سوم قرآن را خوانده باشد. در مکه نازل شده‌ام.

۱. مری پاسخ دانش‌آموزان را در گوشه تابلو می‌نویسد.
 ۲. ملافتح‌الله کاشانی، تفسیر منهج الصادقین، ج ۱۰، ص ۳۹۱.
 ۳. مری متن را در اختیار یکی از دانش‌آموزان قرار می‌دهد.

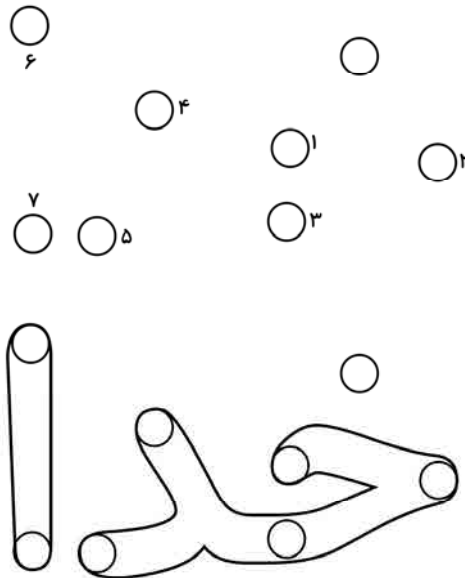
معما

از دوست خوبمان که متن را برای ما خواند، تشکر می‌کنم. چه کسی می‌داند کدام سوره است؟ بله؛ سوره مبارکه توحید.

نام دیگر این سوره چیست؟ احسنت! سوره اخلاص.

حالا نوبت این است که دایره‌ها را به هم وصل کنیم تا ببینیم این دایره‌ها چه می‌گویند؟

چه کسی می‌تواند حدس بزند؟

این سوره درباره کیست؟ بله؛ همان طور که گفتیم این سوره فقط درباره خداوند است.

کلمه شناسنامه را کنار این دایره‌ها می‌نویسم.

حالا بخوانید. چه نوشته‌ام؟ بله؛ شناسنامه خدا.

یکی دیگر از نام‌های این سوره، شناسنامه خدا می‌باشد.^۱

۱. ملافتح‌الله کاشانی، تفسیر منهج الصادقین، ج ۱۰، ص ۳۹۱.

درس ۱۳.

بهشت جاودان

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با وصیت امیرالمؤمنین علیه السلام در مورد نماز؛

۲. آثار و فواید نماز در روایات معصومان علیهم السلام؛

نکته: این درس برای بعد از مقطع چهارم ابتدایی است.

متن درس

خداوند بخشندهٔ مهربان	به نام خداوند رنگین‌کمان
خداوند پروانه‌های قشنگ	خداوند زیبایی و عطر و رنگ

عزیزان من، سلام.

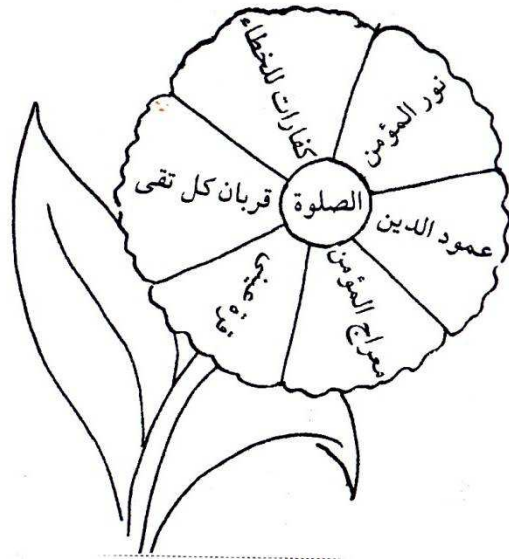
خوش و خرم و سلامت هستید؟ شاد و خوب و سربلند هستید؟

آمادهٔ اجرای یک برنامه هستید؟ آفرین! پس برنامه را شروع می‌کنیم.

راز گل‌ها

دانش‌آموزان عزیز، کدامتان می‌توانید عبارتهای عربی داخل گلبرگ‌ها را ترجمه کنید؟^۱

معما

حالا بچه‌های عزیز، به من بگویید این وصیت از کدام معصوم بزرگوار است؟ "الله الله فی الصلوة فإنها عمود دینکم"^۲

امام صادق علیه السلام

امام سجاد علیه السلام

امام علی علیه السلام

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم

۱. مربی با رسم گل و نوشتن احادیث نورانی پیشوایان دین، از دانش‌آموزان می‌خواهد تا هرکدام را ترجمه کنند.
 ۲. پاسخ سؤال: امام علی علیه السلام.

۲. این شعر از کیست؟

خوشا آنان که الله یارشان بی
خوشا آنان که دایم در نمازند

که حمد و قل هو الله کارشان بی
بهشت جاودان بازارشان بی^۱

شعر

برای اینکه خستگی از تنتان خارج شود، یک شعر زیبا برایتان می‌خوانم:

صبح است صبح است	الله اکبر
برخیز از جا	یک بار دیگر
پیش از تو برخاست	از خواب بلبل
بیدار گشته	هم غنچه هم گل
با جیک و جیکش	گنجشک زیبا
پیش از تو گفته	شکر خدا را
شب را سپیده	بر خاک افکند
وقت نماز است	برخیز فرزند ^۲

۱. باباطاهر عریان.

۲. مصطفی رحماندوست.

درس ۱۴.

عمود خیمه

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توضیح روایت "نماز ستون دین است"؛
۲. علت آمادگی برای نماز؛
۳. اثر نماز بر روح و روان انسان.

متن درس

به نام خوب خدا	خدای آسمان‌ها
خدای دشت و صحرا	خدای کل دنیا

بازی با کارت‌ها

بچه‌ها، اول کار^۱ بسم الله الرحمن الرحیم؛ بعد از آن، نوبت سلام است. چه کسی می‌تواند بگوید چه چیز، بلی چه چیز؟ من روی تابلو این چهار جمله را به ترتیب می‌نویسم. خوب دقت کنید:

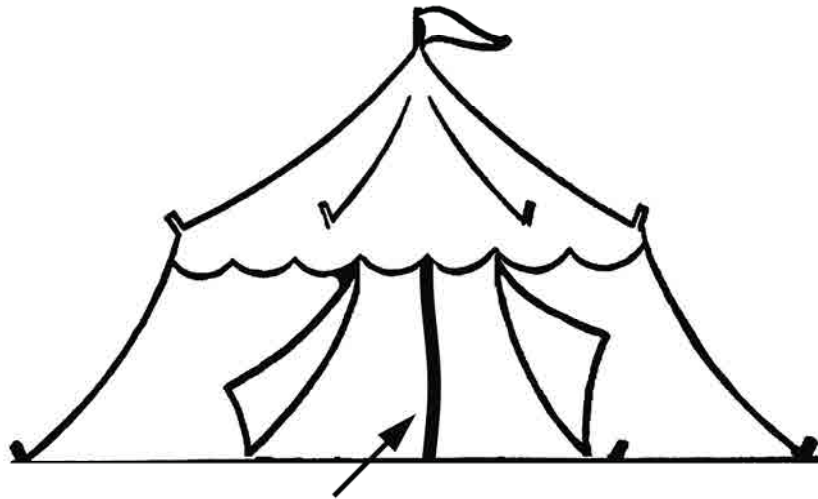
۱. مربی، برنامه را با کارت شروع می‌کند.

سبب قبولی اعمال است؛
 تشکر از خداست؛
 وسیله نزدیکی به خداست؛
 نور چشم پیامبر است؛
 چه چیز باعث اینهاست؟ بله؛ نماز.
 اگر حروف اول این چهار جمله را کنار هم بنویسید، چه چیز به دست می آید؟ ستون.
 حالا شما این حدیث را کامل کنید: "نماز ستون.....".

حدیث

این حدیث از کیست؟ بله؛ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرموده است: "الصلوة عمود الدین؛ نماز ستون دین است".
 به این طرحی که در تابلو رسم می کنم توجه کنید:

۱. مربی در تابلو خیمه ساده ای را رسم می کند و در ادامه حدیث پیامبر صلی الله علیه و آله را بگوید.

تمثیل

پیامبر خدا ﷺ فرموده است: "نماز مانند عمود خیمه است. اگر عمود ثابت و استوار باشد، ریسمان‌ها و میخ‌ها و چادر خیمه نیز ثابت و برقرار خواهند بود، و اگر عمود شکسته شود، ریسمان‌ها و میخ‌ها و چادر سودی نخواهد داشت."^۱

شعر

اکنون به این شعر که نامش "باغ نماز" است، گوش دهید:^۲

باغ قشنگم در نماز است	بوی نمازش بوی گل‌هاست
تکییر و حمد و سوره او	آواز بلبل‌های زیباست
او جانم‌سازی ساده دارد	از شبنم و گل‌های خوش‌بو
صد قطره شبنم می‌نشیند	بر جانم‌از ساده او
باز از نسیم باغ پیر است	بوی خوش یا رب‌نایش
انگار دارد می‌پرد باز	با شاپرک‌ها تا خدایش ^۳

۱. ر.ک: ملامحسن فیض کاشانی، المحجة البيضاء، ج ۱، ص ۴۱۵.

۲. مربی می‌تواند از قبل با یکی از دانش‌آموزان هماهنگ کند تا او شعر را بخواند.

۳. یحیی علوی فرد.

تمثیل

آماده‌اید؟ آماده چه؟ آماده برای نماز.

چگونه برای نماز آماده می‌شویم؟

همان‌طور که برای ملاقات با شخص مهم و مورد علاقه خود، ظاهرمان را تمیز می‌کنیم، دست و روی خود را می‌شوئیم و موی خود را شانه می‌زنیم و لباسمان را مرتب می‌نماییم، برای گفت‌وگو و راز و نیاز با خالق و پروردگاران نیز لازم است هم ظاهر خود را بیاراییم و هم باطن و روح خود را در چشمه صاف و زلال الهی شست‌وشو دهیم. پیامبر گرامی اسلام ﷺ فرموده است: "نماز در میان شما مانند نهری است که بر در خانه یکی از شما جریان داشته باشد و شبانه‌روز پنج بار خود را در آن بشوید. همان‌گونه که با پنج بار شست‌وشو چرکی بر جای نمی‌ماند، با انجام نمازهای پنج‌گانه نیز، گناهی باقی نمی‌ماند".^۱

خداوند در قرآن می‌فرماید که نماز، آدمی را از کارهای زشت و ناپسند بازمی‌دارد. برای دور ماندن از زشتی‌ها، بعد از وضو گرفتن، آماده راز و نیاز و صحبت با خدا می‌شویم.

۱. ملامحسن فیض کاشانی، المحجة البيضاء، ص ۲۳۹.

درس ۱۵.

بوی ممنوع!

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. آشنایی با یکی از فلسفه‌های نماز؛
 ۲. آگاهی از بازدارندگی نماز از زشتی‌ها و بدی‌ها.

متن درس

من من من من ^۱	سلام سلام کی ماهه کی ستاره؟
من من من من	کی توی دستاش گل دوستی داره؟
من من من من	کی صبح تا شب خندون و مهربونه؟
من من من من	دلش پُر از آبی آسمونه
من من من من	سلام به هر کی دستشو بالا کرد
من من من من	با شادباش سروصدا پیا کرد

سلام و درود خدمت شما دانش‌آموزان عزیز درس‌خوان و با ادب. آنهایی که آماده‌اند درس امروز را با هم شروع کنیم، یک صلوات بلند بفرستند. احسنت به شما!

۱. مربی محترم قسمت اول شعر را می‌خواند و دانش‌آموزان «من من من من» را تکرار می‌کنند.

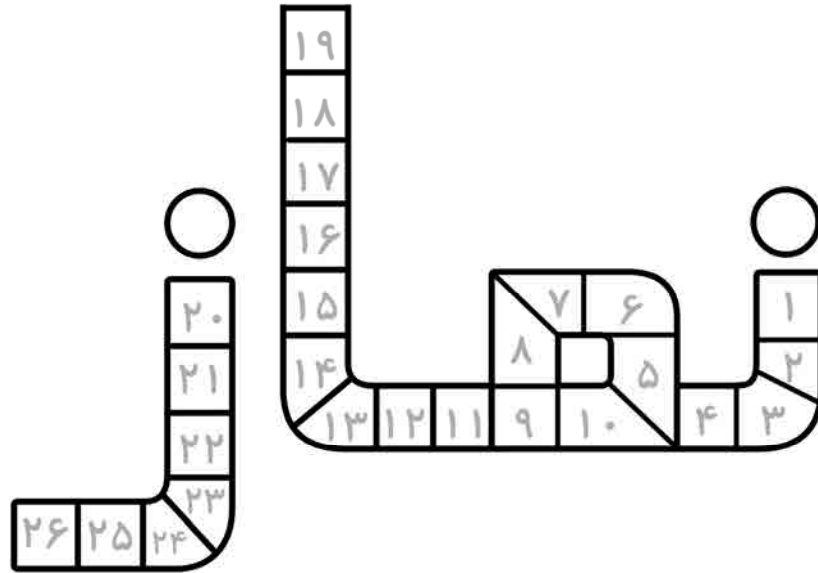

جدول

خوب بچه‌های عزیز و شاداب، تا حالا با برنامه‌ی جمله‌سازی و پیدا کردن کلمات با برخی از فلسفه‌های نماز آشنا شدید؛ اما یکی دیگر از فلسفه‌های نماز عبارت است از اینکه با حل جدول زیر به آن خواهیم رسید.

سؤال‌ها

۱. سوره‌ای را نام ببرید که به معنای "مردم" است: ناس (۴، ۱۸ و ۷)
۲. به معنای علم و داشتن سواد است: دانش (۱۵، ۱، ۱۳ و ۱۷)
۳. همان معنای هم‌نشین، دوست و رفیق است: یار (۳، ۸ و ۲۱)
۴. پیامبری که زره می‌بافت: داود (۲۲، ۵، ۱۱ و ۲۴)
۵. زشت نیست: زیبا (۲۳، ۲۵، ۲ و ۱۰)
۶. به چیزی که خشن باشد می‌گویند: زیر (۱۴، ۲۶ و ۱۶)
۷. به گروه ورزشی می‌گویند: تیم (۲۰، ۱۲ و ۹)
۸. مخفف آن "ز" می‌باشد: از (۱۹ و ۶)

رمز جدول

و اما رمز جدول عدد "سه" است.

بله؛ خدای مهربان می‌فرماید:

"نماز، انسان را از بدی و زشتی بازمی‌دارد".^۱

آری هر روز مسلمانان، بدون هیچ‌گونه امتیازی نسبت به یکدیگر با شنیدن اذان برای نماز گرد هم می‌آیند و روح ایمان، وحدت، همبستگی و همیاری را که ضامن اجرای قوانین است، به‌نمایش می‌گذارند.

۱. توجه فرمایید که کلمه نماز، چون خودش جدول است، در پیام نیامده است و مستقلاً کلمه اول جمله است.

۲. عنکبوت: ۴۵.

درس ۱۶.

نعمت‌های بی‌شمار

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اشاره به برخی از فواید نماز؛
۲. علت تشکر از خدای مهربان.

متن درس

ای سلام دوباره
ای صدای همیشه
اول و آخرین
ای خدای همیشه

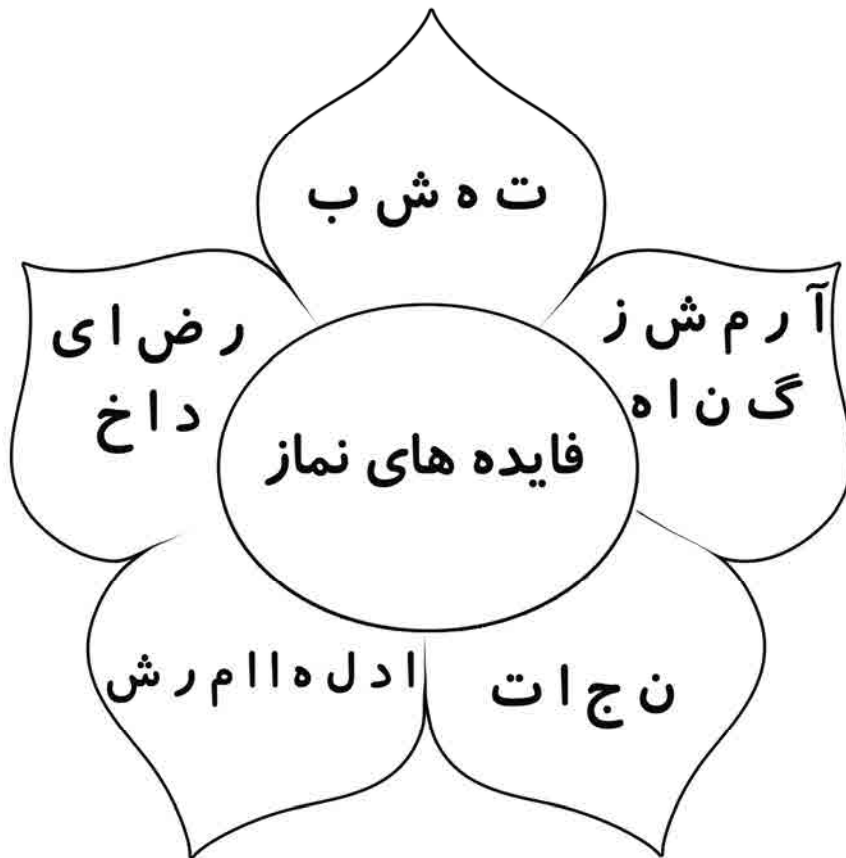
دانش‌آموزان عزیز و مؤدب، بعد از نام خدا نوبت چیست؟ سلام.
سلام علیکم، امیدوارم که خوب و خوش و سرحال باشید و مثل همیشه آماده باشید تا در برنامه خودتان شرکت کنید و مطالب تازه یاد بگیرید.
بچه‌های عزیز، برای اینکه موضوع برنامه امروز را متوجه شوید، حروف درهم داخل گلیب‌گ‌ها را باید تشخیص دهید.^۱

۱. مربی، گلیب‌گ‌ها را روی تابلو می‌کشد و حروف درهم را داخل آن می‌نویسد و از دانش‌آموزان می‌خواهد که کلمه مناسب را درست کنند، و راجع به هر کدام توضیح لازم را بیان می‌کند.

راز گل‌ها

بله، موضوع برنامه امروز فایده‌های نماز است.
خوب، بچه‌ها، نماز چه فایده‌هایی دارد؟ خیلی فایده دارد:

حفظ حدیث

برای این که خستگی شما برطرف شود یک لطیفه می‌گوییم؛ به شرط آنکه اول این حدیث را با هم حفظ کنیم^۱:

قال علی عليه السلام: "أحبُّ الأعمال إلى الله الصلوة"

یک بار دیگر...

خوب چه کسی حفظ کرد؟

لطیفه

۱. اولی: چرا ماهی‌ها نمی‌توانند حرف بزنند؟

دومی: تو خودت اگر دهانت پر از آب باشد می‌توانی حرف بزنی؟

۲. معلم تاریخ خطاب به دانش‌آموزی گفت: بچه تو چقدر کثیف هستی! چند روز است که

حمام نرفته‌ای؟

شاگرد گفت: آقا از وقتی که شما گفتید امیرکبیر را در حمام کشتند!

بازی با کلمات

ر ← کر،^۲ بعضی کر هستند و حرف حق داخل گوش آنها نمی‌رود.

کر ← آب کُر؛ اگر چیز نجسی به آن برسد نجس نمی‌شود و می‌تواند چیز نجس را

پاک کند.

۱. مربی این حدیث را روی تابلو می‌نویسد و آرام‌آرام حدیث را پاک می‌کند تا دانش‌آموزان بدون دیدن روایت، آن را از حفظ بخوانند.

۲. مربی بازی را با نوشتن یک حرف آغاز می‌کند و با اضافه یا کم کردن حروف دیگر، کلمات دیگری را می‌سازد؛ البته توضیحات مربی قبل از نوشتن کلمه جدید، دانش‌آموزان را به جواب می‌رساند.

کر ← کار؛ امامان و پیامبران همه کار و تلاش می‌کردند.
 کار ← شکار؛ چه چیزهایی را می‌توان شکار کرد؟
 شکار ← شکر

بازی با کارت‌ها

گوش	نعمت	خدا	تشکر
قرآن	صحبت	زبان	چشم
عملی	الحمدلله	زبانی	چشیدن غذا
	امام زمان <small>علیه السلام</small>	دعا	نماز

روش اجرای بازی با کارت‌ها

- از چه کسی تشکر کنیم؟ [در کارت بعدی نوشته شده است: از خدا]
- چرا از خدا تشکر کنیم؟ زیرا به ما نعمت داده است.
- چه نعمتی داده است: گوش چشم زبان.
- با زبان چکار می‌کنیم؟ قرآن می‌خوانیم. دیگر...
- چند نوع تشکر داریم؟ (دو نوع): زبانی؛ مثل: الحمدلله.
- نوع دیگر: عملی؛ مثل: نماز.
- بعد از نماز: دعا.
- دعا برای: امام زمان علیه السلام.
- بچه‌ها، حالا همه با هم دعای سلامتی امام زمان علیه السلام را می‌خوانیم:
- اللهم کن لولیک الحجة... .

درس ۱۷.

مزه خدا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. روایت امام صادق علیه السلام درباره اثبات وجود خدا؛

۲. تمثیل و تبیین وجود خدا.

متن درس

به نام خداوند هفت آسمان خداوند بخشنده مهربان

دوستان خوب و عزیز من، سلام.

امروز می‌خواهم به سؤالی که خیلی از شما از والدین و معلمان خود می‌پرسید جواب

بدهم.

پرسش

نماز، صحبت کردن با خداست. ما چطور با خدایی که نمی‌بینیم صحبت کنیم؟ خدا

کجاست؟ آیا خدا هست؟

حکایت^۱

"فردی پسر پنج ساله خود را نزد امام صادق علیه السلام آورد و به ایشان چنین گفت: این بچه مرا کلافه کرده است. مدام می‌گوید: خدا را به من نشان بده؛ ولی من هنوز نتوانسته‌ام جواب او را بدهم. حضرت فرمودند: این کار تو نیست! من خودم به او یاد می‌دهم. سپس بدون اینکه کودک متوجه شود، امام دستور داد مقداری شکر را در آب حل کنند و بیاورند.

وقتی آماده شد، امام رو به کودک کرد و فرمود: پسر، این شربت را بنوش. وقتی نوشید،

امام از او سؤال کرد:^۲

چه مزه‌ای می‌دهد؟

کودک: شیرین است.

امام: چرا شیرین است؟!

کودک: حتماً شیرینی (قند و شکر) داخل آن است!

امام: خوب! شیرینی‌اش را نشان بده!

کودک: دیده نمی‌شود.

امام: پس از کجا متوجه شدی که شیرین است؟

کودک: از مزه‌اش فهمیدم!

آفرین! خدا هم در این عالم حضور دارد و همان لذتهایی که از مشاهده کوه، دشت، طبیعت و دیگر زیبایی‌های می‌بریم، بیانگر حضور خالق این زیبایی‌ها یعنی خداست، که با چشم نمی‌توان آن را دید.^۳

خدا در همه جا هست؛ در کنار ستاره‌ها، در عمق دریاها، بر اوج کوه‌ها، در بین دره‌ها، در جنگل‌ها، در شهرها و روستاها، در مساجد و مدرسه‌ها، و حتی در دل پاک و باصفای شما

۱. برای اطلاعات بیشتر در این زمینه، ر.ک: مسلم گریوانی، خدایی که در این نزدیکی است، ص ۹۰.

۲. مربی محترم، قبل از بیان حدیث می‌تواند دانش‌آموزی را بیاورد و این کار را انجام دهد و بعد از اتمام آزمایش مطالب را به‌عنوان نتیجه بیان کند.

۳. گروه مؤلفان، آداب و آفات تربیت کودک و نوجوان، ص ۸۴.

بچه‌های عزیز هم خدا حضور دارد. در قرآن می‌خوانیم: "به هر طرف رو کنید، خدا آنجاست".^۱ ما می‌توانیم نشانه‌های حضور خدا را در همه‌جا ببینیم. آنجا که غنچه‌ای باز می‌شود، آنجا که کودکی به دنیا می‌آید، آنجا که بارانی می‌بارد، آنجا که خورشید می‌تابد، و سرانجام آنجا که تو وضو می‌گیری و نماز می‌خوانی، خدا هست. همین الان که من با شما صحبت می‌کنم، خدا حاضر است.

دعا

ای خدا، ای دوست خوب همه ما، در دنیا و آخرت ما را به خوشبختی برسان.
"الهی آمین".

درس ۱۸.

تشکر از خدا

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با برخی از برکات نماز؛
۲. آشنایی با برخی از فواید نماز.

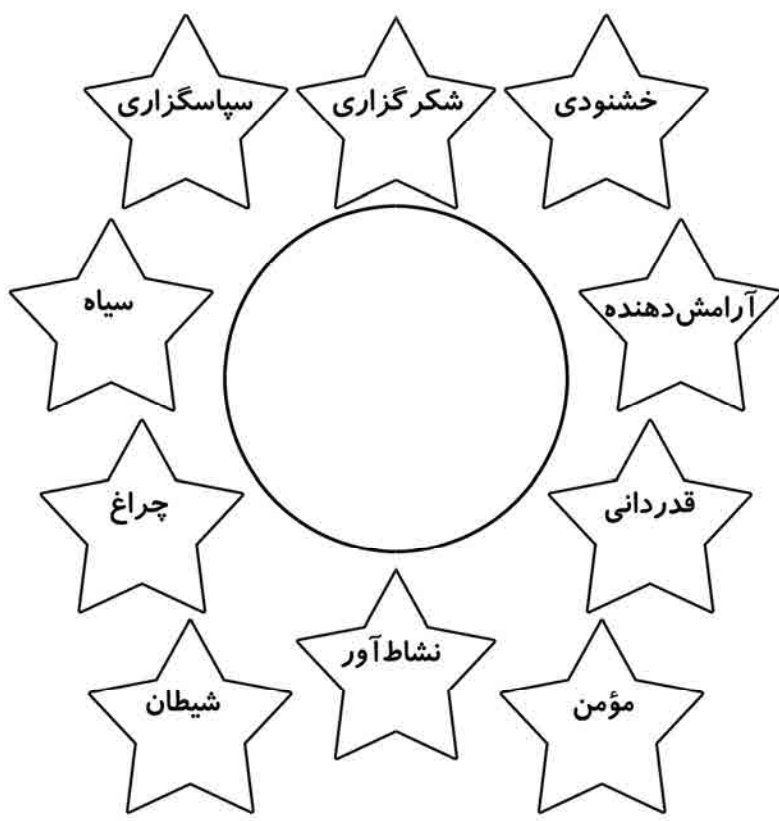
متن درس

به نام خداوندی که همیشه و در همه‌جا نگهدار ماست.
سلام به همه شما دانش‌آموزان خوب.

مسابقه جدول

بچه‌ها، نماز آثار و برکات فراوانی دارد. می‌خواهیم امروز با بعضی از آنها آشنا شویم. حالا با فکر و دقت کلمات زیر را در جاهای خالی مناسب بنویسید:

- نماز..... و از خداوند است.
- نماز چهره را می کند.
- نمازهای پنج گانه دل هستند.
- نماز موجب خداوند می شود.
- نماز درس است.
- نماز دل هاست.
- نماز است.

بچه های خوب، حالا با بعضی از آثار و برکات نماز آشنا شدیم. اگر خدا هم از ما خواسته است که نماز بخوانیم، چون خواندن آن به نفع ماست. نماز،

باعث نورانی شدن دل ما و پاک ماندن روح ما می‌گردد. نماز باعث می‌شود که ما در زندگی، آدم‌هایی خوب، مهربان، خوش‌اخلاق و امیدوار باشیم.

شعر

صحبت امروز را با این شعر زیبا به پایان می‌رسانیم:

گفت پیغمبر، نماز	برترین آیین ماست
هم ترازوی عمل	هم ستون دین ماست
گفت پیغمبر، نماز	نور چشمان من است
در دل مؤمن نماز	چون چراغی روشن است
گفت پیغمبر، نماز	هست جبران گناه
هر نمازی می‌کند	روی شیطان را سیاه ^۱

^۱. محمدتقی عارفیان.

درس ۱۹.

تلفن خدا

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با تعداد رکعات نماز؛
۲. نحوه ارتباط با خدا؛
۳. نزدیک بودن خدا به انسان‌ها.

متن درس

از گل اطلسی "الف" "سین" را هم از سوسن بچین
 "میم" از گل محمدی "لام" را هم از لادن بچین

بچه‌های خوب و سرحال، "الف"، "سین"، "میم"، "لام"، با هم چه می‌شوند؟ آفرین!
 "سلام"، به شما گل‌های زیبا.

بازی با اعداد

برنامه امروز را می‌خواهم با یک سؤال آغاز کنم. شماره تلفن خدا چند است؟
 بله؛ هفده.

- حالا چرا هفده؟

چون روزی هفده رکعت نماز می‌خوانیم.

دیگر چی؟

"۲۴۴۳۴"

- چرا ۲۴۴۳۴؟

بله؛ دو رکعت نماز صبح، چهار رکعت نماز ظهر، چهار رکعت نماز عصر، سه رکعت نماز مغرب و چهار رکعت نماز عشا.

پرسش

بچه‌ها، یعنی شماره تلفن خدا نماز است؟^۱

یعنی ما روزی پنج بار تلفنی با خدا صحبت می‌کنیم؟

بچه‌ها، استفاده از تلفن برای زمانی است که ما انسان‌ها از هم دور می‌شویم؛ مثلاً شما از دوستان خود دور می‌شوید؛ به‌گونه‌ای که دیگر صدای همدیگر را نمی‌شنوید، آن موقع به تلفن نیاز دارید؛ ولی خدا که هیچ‌وقت از ما دور نمی‌شود تا برای حرف زدن با او نیاز به تلفن داشته باشیم. خدا همیشه کنار ماست؛ برای همین می‌توانید هر وقت دلتان خواست با او حرف بزنید؛ حتی نیاز به دادو فریاد هم نیست. نه به تلفن نیاز دارید و نه به هیچ چیز دیگر. این قدر خدا به ما نزدیک است!

۱. مربی محترم، پاسخ این سؤال این است که برای صحبت کردن با خدا نیازی به هیچ ابزار ارتباطی رایج میان ما انسان‌ها نیست (بیسیم، تلفن، ایمیل و...); ولی در آغاز برای پاسخ به این پرسش کودک، باید برای او بازگو کرد که از تلفن در چه زمانی استفاده می‌شود.

تبیین

خدای مهربان در قرآن کریم می‌فرماید:

"نحن أقرب إليه من حبل الوريد"^۱

خدا از رگ گردن هم به انسان نزدیک‌تر است.

خدا نزدیک‌تر از ما به ماست. خدا در وجود ماست. از ما دور نیست تا برای ارتباط با او

نامه بنویسیم یا تلفن بزنییم یا صدایمان را بلند کنیم.

خدا همواره همراه همه ماست؛ هر جا که باشیم، و خدا به آنچه می‌کنیم آگاه است.

"وهو معكم أينما كنتم"^۲

خدا تنها دوست خوبی است که همه‌جا با ما و در کنار ماست.

قدر این دوست خوب و همیشگی را بدانیم و با انجام کارهای خوب، او را از خودمان

راضی نگه داریم.

دعا

حالا همه، دست‌های دعا را به آسمان بلند می‌کنیم:

خدای خوب و عزیز، از تو می‌خواهم که خودت نگهدار همه انسان‌ها باشی.

"الهی آمین".

۱. ق: ۱۶.

۲. حدید: ۴.

درس ۲۰.

لابه‌لای گل‌های پارک

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با خدا از طریق آثار او؛
۲. دیدن خدا از طریق مخلوقات؛
۳. توجه به جسم نبودن خدا.

متن درس

به نام خدای بزرگ که پروانه را آفرید
به روی دو تابلو او خط و خال زیبا کشید

سلام؛ سلامی مثل گل، به شما بچه‌های خوب و سرحال. آماده‌اید امروز هم یک برنامه زیبا داشته باشیم؟

پرسش

گاهی شما در یک گردش علمی یا اردو، زیر آسمان، لابه‌لای گل‌های پارک و آواز پرندehای زیبا یا در کنار دریا و آب زلال قدم می‌زنید؛ یک‌باره حرف‌های معلم درباره خدا

یادتان می‌آید که همه اینها را خدا آفریده است. پس چرا ما خدا را نمی‌بینیم؟ کارهای خدا را می‌بینیم، اما خدا را نمی‌بینیم؟!

تمثیل

برای پاسخ به این سؤال چیزهایی را مثال می‌زنیم که هستند اما دیده نمی‌شوند:

۱. شما آموزگاری را می‌بینید که خوب درس می‌دهد؛ حرف‌های بسیار زیبایی می‌زند؛ هر سؤالی هم که از او می‌پرسید، جوابش را به‌خوبی بلد است. پی می‌برید که آموزگار شما دانش و هوش بالایی دارد. شما علم آموزگار را نمی‌بینید؛ ولی از آثارش باور دارید که هست؛

۲. آیا ما اکسیژنی را که هر لحظه تنفس می‌کنیم می‌بینیم؟
حتماً زیاد شنیده‌اید که می‌گویند فلانی بچهٔ عاقلی است. آیا عقل آدم‌های عاقل را می‌توان در دست گرفت و نگاه کرد؟
آفرین به شما بچه‌های باهوش! نمی‌توانیم این کار را بکنیم.
راستی شما باهوشید؟
بله؟

خوب، می‌شود هوشتان را به من نشان دهید؟ نه!
ما هیچ‌کدام از اینها را نمی‌بینیم؛ ولی می‌دانیم که وجود دارند.
شاید بعضی‌ها بگویند ما اکسیژن و عقل و هوش را نمی‌بینیم؛ ولی آثار اینها را می‌توانیم ببینیم. ما از دیدن تنفس خودمان می‌فهمیم که اکسیژنی هست. از دیدن رفتار آدم‌ها می‌فهمیم که کدامشان عقل و هوش دارند و کدامشان ندارند.
بله، خدا نیز آثاری دارد که با دیدن آنها می‌فهمیم که او وجود دارد. آیا دیدن کوه‌های به این بزرگی، حیوانات، جنگل‌ها و ستاره‌های به این زیبایی، نظم دقیق روزها، ماه‌ها و فصل‌ها، وجود خدای دانا و توانا و مهربان را ثابت نمی‌کند؟
آثار وجود خدا، همه دنیا را پر کرده است.

در محضر قرآن

قرآن کریم درباره دیدن خدا می‌گوید: "چشم‌ها نمی‌توانند او را ببینند."^۱
خداوند جسم نیست که با چشم دیده شود. همین که در عمق دلت می‌توانی خدا را حس
کنی و با او دوستانه حرف بزنی، معلوم می‌شود که او هست.

دعا

حالا بچه‌های خوب، دستان کوچک خود را بلند کنید تا دعایی کنیم.
خدایا، ما تو را خیلی دوست داریم؛
خدایا، تو هم ما را خیلی خیلی دوست داری؛
ای خدای مهربان، همه انسان‌ها را همیشه یاری کن.
"الهی آمین".

درس ۲۱.

آغوش خدا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. احساس آرامش در کنار خدا؛
۲. نماز بهترین راه برای رسیدن به آرامش.

متن درس

ای برتر از هفت آسمان زیباتر از رنگین کمان
ای آشنای خوب من ای بهترین ای مهربان

به نام خدای خوب و مهربان. دوستان خوبم، سلام.

تمثیل

تا حالا شده در خیابان یا در پارک، بچه‌ای را ببینید که گم شده و به دنبال مادرش می‌گردد، بی‌قراره است و گریه می‌کند؟ می‌دانید چرا گریه می‌کند؟
آفرین! چون بدون پدر و مادر احساس تنهایی می‌کند. وقتی که به کمک مردم مادرش را پیدا می‌کند، در آغوش مادرش جا می‌گیرد و آرام می‌شود. کودک در آغوش مادر آسوده

و با آرامش است.

ما آدمها هم مثل کودک گمشده‌ای هستیم که در طول زندگی به دنبال کسی یا چیزی می‌گردیم که با آن آرامش پیدا کنیم. آن چیز نمی‌تواند پول، مقام، قدرت، زیبایی و... باشد، چون بعضی از آدمها اینها را دارند، اما باز هم آرامش ندارند و همیشه مضطرب و نگران هستند و می‌دانند که همه این موارد، روزی از بین می‌روند.

پرسش

حالا از شما دوستان، چه کسی می‌تواند بگوید که بهترین راه برای رسیدن به آرامش چیست؟
خدای مهربان در قرآن کریم می‌فرماید: "آگاه باشید با یاد خدا دل‌ها آرام می‌شود".^۱

جدول

برای پاسخ به این پرسش، پاسخ سؤال‌های زیر را در جدول پیدا کنید و روی آنها خط بکشید. با مرتب کردن حروف باقی‌مانده کلمه‌ای بدست می‌آید که پاسخ پرسش ماست.^۲

خواندن کدام سوره در نمازهای یومیه واجب است؟ "حمد"

جایی که نمی‌توانیم وضو بگیریم چه می‌کنیم؟ "تیمم"

سوره‌ای از قرآن که نام یکی از اصول دین است؟ "توحید"

۱. رعد: ۲۸.

۲. مربی محترم می‌تواند با توجه به زمان خود تعداد سؤالات جدول را بیشتر کند.

ح	ت	ح	ز
ن	ت	و	ی
م	م	د	م
ا	د	م	ی

چه کسی می‌تواند جواب صحیح را بگوید؟
 می‌بینم که بعضی از بچه‌ها می‌گویند: زمان. نه! "نماز".
 نماز بهترین راه برای رسیدن به آرامش است.
 ما با نماز به آرامش می‌رسیم. مانند آن کودک که در آغوش مادر، آسوده بود. اگر خداوند
 متعال فرموده که ما هر روز، پنج نوبت نماز بخوانیم، به این دلیل است که ما روزی حداقل
 پنج بار با او صحبت کنیم؛ احساس تنهایی نکنیم و همیشه با یاد او آرامش داشته باشیم.
 پیامبر خدا ﷺ فرمودند: "هر که بسیار به یاد خدا باشد، خداوند دوستش دارد".^۱

شعر پایانی

یاد خدای مهربان، روشنی دل ماست نام خدای مهربان، زینت منزل ماست

۱. محمد محمدی ری‌شهری، منتخب میزان الحکمه، ح ۲۳۴۴.

درس ۲۲.

بوسه بر آسمان

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توجه به تشکر از نعمت‌های خدا؛
۲. روش‌های تشکر از خدا؛
۳. نماز، تشکر از هدیه‌های خدا.

متن درس

به نام خداوند جان و جهان خداوند بخشنده مهربان

دوستان عزیز و صمیمی، سلام. ان شاءالله همیشه خوش و خرم باشید. صحبت امروز را با یک سؤال شروع کنیم.

پرسش

اگر پدر یا مادر، به شما هدیه‌ای بدهد. به آنها چه می‌گویید؟
آفرین! می‌گویید: "متشکریم" و از محبت آنها تشکر می‌کنید.

شعر

بابا به من داد	یک جامدادی
خیلی قشنگ است	گفتم به شادی
آن جامدادی	روییای من شد
همچون عروسک	دنیای من شد
از مهر بابا	شد سینه‌ام پر
با بوسه از او	کردم تشکر

تبیین

ما برای تشکر از هرکسی، کاری انجام می‌دهیم. پس از پایان کلاس به معلم می‌گوییم: "خسته نباشید!"؛ چون چیزهای مفیدی به ما یاد داده است. برای تشکر از زحمت مادرمان نیز، در کارهای خانه به او کمک می‌کنیم و به او می‌گوییم: "دستت درد نکند!".

بچه‌ها می‌دانید که حیوانات نیز از کسی که لطفی در حقشان کرده تشکر می‌کنند؟ مورچه با تکان دادن شاخک‌هایش، سگ با تکان دادن دمش، اسب با تکان دادن سرش، گربه با مالیدن خود به انسان و ...

ما انسان‌ها چگونه از خداوندی که این همه نعمت و هدیه به ما داده تشکر می‌کنیم؟ می‌توانید چندتا از هدیه‌های خداوند را نام ببرید؟

بله، مادر، پدر، بدن سالم، غذا، آب و ...

شعر

حالا به این شعر خوب گوش کنید:^۱
 کی به ما دو دست و گوش و پا داده؟
 کی به ما شکم داده، غذا داده؟
 کی به ما دو چشم و دو ابرو داده؟
 کی به ما دهان داده، دندون داده؟
 کی به ما مامان داده، بابا داده؟
 کی به ما عقل داده، هوش داده؟

خدا داده خدا داده
 خدا داده خدا داده
 خدا داده خدا داده
 خدا داده خدا داده
 خدا داده خدا داده

تبیین

اگر بخواهیم همه نعمت‌های خدا را بشماریم، باید ده‌ها صفحه بنویسیم و البته باز هم نمی‌توانیم همه نعمت‌هایش را فهرست کنیم. به گفته قرآن: "اگر نعمت‌های خدا را بشمارید، نمی‌توانید تعداد آنها را مشخص کنید!"^۲

حالا عزیزان من، شما چگونه شکر این همه نعمت و هدیه را به جا می‌آورید؟^۳
 بله؛ الحمدلله می‌گوییم، دعا می‌کنیم، حرف خدا را گوش می‌کنیم و...
 آفرین به همه شما! برای سلامتی خودتان یک صلوات بفرستید.
 بهترین راه تشکر از خدا، انجام دادن کارهایی است که خدا دوست دارد. یکی از آن کارها چیست؟ نماز.

نماز، برای تشکر از هدیه‌های خداست.

خدا، خدای خوب ما
 خدا، خدای آشنا
 همیشه تقدیم تو باد
 دسته گل نماز ما^۴

۱. مری محترم، مصرع اول را خود بخواند و مصرع دوم (خداداده، خدا داده) را بچه‌ها جواب دهند.

۲. ابراهیم: ۳۴.

۳. مری محترم، اجازه دهد تا بچه‌ها پاسخ دهند، و پاسخ‌ها را روی تابلو بنویسد.

۴. سیدمحمد مهاجرانی.

دعا

"بوسه بر آسمان"

پروردگارا

ما کودکان، قاصدکان نوپای بندگی‌ات

ز سجاده سبز عشق قدم نهاده‌ایم

تا به شوق بوسه بر آسمان آبی دستانت اقامه بندیم

باشد در این رکوع عاشقانه

بوسه‌مان را به نور لطف پذیرا باشی...^۱

"آمین".

درس ۲۳.

مهربان‌تر از مادر

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. توجه به مهربانی خدا نسبت به بندگانش؛
 ۲. وظیفهٔ انسان‌ها در مقابل نعمت‌های خدا؛
 ۳. نماز، یکی از راه‌های تشکر از خدای مهربان.

متن درس

اول هر کار خود بگو به نام خدا
یاد خداوند باش در همهٔ لحظه‌ها

پس همه با هم می‌گوییم: "به نام خداوند بخشندهٔ مهربان".
به نام خدای مهربانی که ما را خیلی دوست دارد. خدایی که "مهربان‌ترین مهربانان
است".^۱ خدایی که از پدر و مادر هم مهربان‌تر است.
سلام به شما دانش‌آموزان مهربان و باهوش.

۱. یوسف: ۶۴.

پرسش

بچه‌ها از کجا بدانیم که خدا ما را خیلی دوست دارد؟
 آفرین به شما بچه‌های باهوش! از نعمت‌هایی که به ما هدیه کرده است.
 چه کسی خورشید زیبا را آفریده است تا زمین ما را روشن کند؟
 چه کسی ستاره‌ها را آفریده است تا آسمان را قشنگ کنند؟
 چه کسی خواب را قرار داده است تا باعث راحتی و آسایش ما باشد؟
 چه کسی این همه میوه و خوراکی را برای ما آفریده است؟
 آیا جز خدا کسی را سراغ دارید که این همه به ما خوبی کرده باشد تا بتوانیم بگوییم او از همه مهربان‌تر است؟
 پدر و مادر مهربان هستند؛ ولی آفریننده پدر و مادر هم خداست.
 از این همه نعمت متوجه می‌شویم که او "مهربان‌ترین مهربانان" است. او کسی است که صدها و هزارها نعمت به ما هدیه داده و لحظه‌به‌لحظه مواظب و مراقب ماست.

بازی با کلمات

بچه‌ها، وظیفه ما، در مقابل این همه نعمتی که خدا به ما عطا فرموده چیست؟
 به کمک این حروف جواب را پیدا کنید: "ر، ش، ک"
 چی؟ شکر؟ شکر
 آفرین: ما باید شکر نعمت‌های خدای مهربان را به‌جا آوریم.
 حالا چگونه از نعمت‌های خدا تشکر کنیم؟
 عزیزان من برای مشخص شدن پاسخ، به این سؤالات پاسخ دهید:
 ۱. سوره‌ای از قرآن کریم که به معنی مورچه است؟ "نمل"
 ۲. سوره‌ای از قرآن کریم که به نام یک زن است؟ "مریم"

۳. سوره‌ای که به نام پیامبر بت‌شکن است؟ "ابراهیم"
 ۴. حشره مفیدی که سوره‌ای به نام اوست؟ "زبور"
 حالا حروف اول پاسخ‌ها را به ترتیب کنار هم قرار دهید تا جواب مشخص شود.
 احسنت! پاسخ صحیح "نماز" است.

شعر

نماز ما تشکر از خدای مهربان است مثل پرنده، پر زدن به باغ آسمان است^۱

نماز، تشکر از نعمت‌های بی‌شمار خداوند بخشنده و مهربان است.
 ما با نماز خواندن می‌توانیم از خدای مهربان به خاطر این همه نعمت و مهربانی که به ما
 هدیه می‌کند، تنها یک کمی تشکر کنیم.

روایت

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: "أحبُّ الأعمالِ إلى الله الصلاة"^۲.
 محبوب‌ترین کارها نزد خدای مهربان نماز است.

۱. سیدمحمد مهاجرانی.

۲. محمد محمدی ری‌شهری، منتخب میزان الحکمه، ح ۳۵۹۷.

درس ۲۴.

لباس زیبا

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. تشکر و قدردانی از نعمت‌های خدا؛

۲. توجه به آداب نماز خواندن.

متن درس

اول هر کار به نام خدا گوهر گفتار به نام خدا

سلام. در این برنامه می‌خواهیم در مورد یک قرار با هم صحبت کنیم. هر کدام از ما، وقتی که با یک شخص مهمی قرار ملاقات داریم، از دو ساعت قبلش حاضر می‌شویم؛ خودمان را مرتب می‌کنیم؛ تمرین می‌کنیم که چه چیزی می‌خواهیم بگوییم؛ حتی نیم ساعت زودتر از وقت قرار هم در محل تعیین شده حاضر می‌شویم. بچه‌های عزیز! خوب که تو زندگی‌هایمان دقت کنیم می‌بینیم هر روز سر یک ساعات مشخصی با شخص مهمی که خیلی بزرگ‌مرتبه است، قرار داریم.

تبیین

کسی که به من و تو عزت داده

کسی که به من و تو سلامتی داده

کسی که به من و تو شعور داده

کسی که به من و تو خیلی چیزها داده

هر وقت هر شخصی محبتی در حقمان کند، تا عمر داریم یادمان می ماند و از هر فرصتی برای جبران آن استفاده می کنیم. حالا یکی که در زندگی این همه به ما محبت کرده، دور از انصاف است که جواب محبتش را ندهیم. آن شخص در یک شبانه روز که ۲۴ ساعت است، فقط و فقط به هفده دقیقه راضی است. یک ساعت ملاقات برای هم نشینی و گفت و گو مشخص کرده است که در آن ساعت منتظر همه ماست. بله، آن شخص خدای مهربان من و توست.

شما دانش آموزان که سر وقت به قرار ملاقات با مهربان ترین ها می رسید، خوش به حالتان می شود! خیلی قدر بدانید؛ اما بعضی ها وقتی موقع نماز می شود، هزار تا کار یادشان می آید....

خیلی بی انصافی است! نه؟!

ما خدای خیلی خوبی داریم. خیلی خیلی خیلی خوب.

عزیزان من، ما برای یک انسان مثل خودمان چقدر احترام قائلیم؟ آگ دوستی به خانه ما بیاید بهترین ظروفان را بیرون می آوریم و اگر بخواهیم پیش او برویم، بهترین لباس هایمان را می پوشیم؛ بهترین عطر را می زنیم و خلاصه با بهترین وضع به دیدنش می رویم.

آیا برای نماز هم این کارها را می کنیم؟

آیا برای صحبت کردن با خدا هم چنین مقدماتی را فراهم می کنیم؟

با همان لباسی که تا چند دقیقه پیش با آن فوتبال بازی می کردیم و کثیف شده بود،

می رویم و نماز می خوانیم!

روایت

می‌گویند هنگامی که امام مجتبی علیه السلام برای نماز آماده می‌شد، بهترین لباس‌های خود را می‌پوشید. از آن حضرت پرسیدند: چرا بهترین لباس‌های خود را می‌پوشید؟ حضرت فرمودند: همانا خدا زیباست و زیبایی را دوست دارد؛ پس من نیز لباس زیبا برای راز و نیاز با پروردگارم می‌پوشم.^۱

حالا بچه‌ها، برای نماز خواندن چه کارهایی باید انجام دهیم؟
 بله، آفرین! برای نماز بهترین لباس خود را بپوشیم، خود را معطر کنیم، و با رعایت نظافت و در کمال طهارت به نماز و راز و نیاز با خدای بزرگ پردازیم.

۱. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۸۳، ص ۱۷۵.

درس ۲۵.

پرسش‌های کودکان دربارهٔ نماز (۱) "خدای مهتاب"

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. علت نیاز به احکام دین؛
۲. چگونگی یادگیری احکام دین؛
۳. آشنایی با احکام پنج‌گانهٔ دین.

متن درس

ای خدای خورشید	ای خدای مهتاب
چشمه‌ساران جوشید	ای که با لطف تو
مهربانی‌هایت	هر کجا لبریز از
هم‌زبانی‌هایت	شب‌نشینی‌هایم
قصهٔ چشمه، سنگ	قصهٔ قطره، ابر
قصهٔ برگ و رنگ	قصهٔ باران، باد
خوانده‌ام اینها را	در کتاب خوبت
معنی زیبا را	با تو فهمیدم من

به نام خدای مهربان که آفریدگار همهٔ جهان است. دوستان عزیزم، سلام. شما هر روز می‌بینید که بزرگ‌ترها دست و صورت خود را می‌شویند و می‌ایستند تا نماز بخوانند. هر سال، در روزهای ماه رمضان چیزی نمی‌خورند تا روزه بگیرند و بندگان خوبی برای خدا باشند. به ما سفارش می‌کنند که هرگز دروغ نگوییم؛ به دیگران احترام بگذاریم و به آنها سلام کنیم. آیا هیچ وقت پرسیده‌اید که:

- چرا هر روز نماز می‌خوانند؟
- چرا مثل هم نماز می‌خوانند؟
- چرا در روزهای ماه رمضان چیزی نمی‌خورند؟
- و اینها را از کجا و از چه کسی آموخته‌اند؟

در پاسخ به این پرسش‌ها می‌گوییم:

بزرگ‌ترها با برنامه‌ها و "احکام دین" آشنا هستند. احکام دین همان دستورهای خداست. خدایی که مهربان است و همهٔ ما را دوست دارد. او راه خوب زندگی کردن را به ما یاد داده است. احکام دین، راهنمایی‌های خدا برای خوب زندگی کردن است. احکام دین، ما را راهنمایی می‌کند که با دوستان و خویشان و با همهٔ مردم رفتار پسندیده داشته باشیم. و احکام دین به ما می‌آموزد که:

چه غذایی بخوریم و از چه غذاهایی نخوریم؛ چه درسی بخوانیم و کدام کتاب‌ها را مطالعه کنیم و از طبیعت زیبا چگونه استفاده کنیم.

پرسش

احکام دین را چگونه و از کجا یاد بگیریم؟

از "قرآن" و "حدیث". قرآن، همان کتاب خداست که به وسیلهٔ پیامبر اسلام، حضرت محمد ﷺ به ما رسیده است. حدیث، سخنان پیامبر ﷺ و امامان علیهم‌السلام است.

آیا همه می‌توانند از قرآن و حدیث استفاده کنند و احکام دینی را به دست آورند؟ نه. چرا؟ چون این کار آسان نیست.

سال‌ها وقت می‌خواهد تا انسان بتواند با قرآن و حدیث خوب آشنا شود. پس ما باید احکام دین را از کسانی بیاموزیم که سال‌های طولانی، در حوزه‌های علمیه درس خوانده‌اند و با قرآن و حدیث و تفسیر قرآن آشنا شده‌اند و در این راه متخصص گشته‌اند؛ مانند پزشکی که چندین سال در رشته پزشکی درس خوانده و از کتاب‌های گوناگون استفاده کرده و متخصص شده است و می‌تواند برای بیمار نسخه بنویسد. دانشمندانی که در مدرسه‌های علوم دینی چندین سال درس خوانده‌اند و از قرآن و کتاب‌های حدیث، دستورهای دین را آموخته‌اند، همه را در رساله "توضیح المسائل" نوشته و در اختیار ما قرار داده‌اند. به کسی که به سبب تلاش فراوان و خواندن کتاب‌های بسیار، می‌تواند احکام دین را از "قرآن" و "حدیث" به دست آورد "مجتهد" می‌گویند.

بازی با کارت‌ها

احکام تمام کارهایی که ما انسان‌ها با اختیار خودمان انجام می‌دهیم، از نظر دین اسلام حکم معینی دارد و آن پنج صورت است:

واجب:

آن دسته کارهایی است که حتماً باید انجام دهیم؛ مانند نماز خواندن و روزه گرفتن.

حرام:

به کارهایی می‌گویند که نباید آنها را انجام دهیم؛ مانند دروغ گفتن، اذیت کردن دیگران و تهمت زدن.

مُستحب:

به کارهایی می‌گویند که انجام دادن آنها بهتر است؛ مانند مسواک کردن و گفتن "بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ" در ابتدای غذا و "الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ" در پایان آن.

مکروه:

کارهایی است که از نظر دین اسلام، انجام ندادن آنها بهتر است؛ مانند خوردن غذای داغ و فوت کردن به غذا.

مباح:

کارهایی است که مردم، بسیار انجام می‌دهند و از نظر اسلام، انجام دادن و انجام ندادن آن یکسان و مساوی است؛ مانند راه رفتن، نشستن و مسافرت رفتن. اگر کارهای واجب را انجام دهیم و از کارهای حرام دوری کنیم، خداوند مهربان ما را دوست می‌دارد و در این جهان یا جهان دیگر به ما پاداش می‌دهد. انسان‌های خوب و درستکار کسانی هستند که واجب را انجام می‌دهند و از کار زشت و حرام پرهیز می‌کنند. پس سعی کنیم احکام و دستورهای دین را یاد بگیریم تا کارهای واجب و حرام را به‌خوبی بشناسیم و به کارهای واجب عمل و کارهای حرام را ترک کنیم.

تکلیف^۱

۱. احکام دین را در یک جمله تعریف کنید.
۲. احکام دین را از چه کسی باید بیاموزیم؟
۳. مجتهد کیست و کار او چیست؟
۴. برای واجب و حرام، هر کدام دو مثال بزنید.
۵. کار مباح، چه کاری است؟

۱. مربی محترم برای یادگیری بیشتر و درگیر شدن دانش‌آموزان با مطالب بیان‌شده، تکالیفی را در تابلو می‌نویسد یا اینکه سؤالات را به‌صورت چاپ شده در پایان کلاس پخش می‌کند.

درس ۲۶.

پرسش‌های کودکان درباره نماز (۲) "حس زندگی"

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. چرا نماز بخوانیم؟
۲. چه وقت نماز بخوانیم؟
۳. در چه حالی نماز بخوانیم؟
۴. برای چه کارهایی وضو بگیریم؟
۵. پوشش بدنمان در نماز چگونه باشد؟

متن درس

حس زندگی در من	آفریدگارم داد
دیده‌ام شده روشن	داده حس بینایی
چشم و قدرت دیدن	داده خالق یکتا
راه علم و فهمیدن	تا که ساده‌تر گردد

سلام. حال شما خوب است؟ حواس‌ها جمع است؟ آماده اجرای برنامه هستید؟
برای اینکه معلوم شود کدام‌یک از شما حواسش جمع‌تر است، من از یک تا سه

می‌شمارم، شما با شنیدن عدد سه، بلند بگویید: "یا الله"

مربی: یک، دو، سی.^۱

یک، دو، سیزده.

یک، دو، سه: "یا الله".

حالا امروز می‌خواهیم به سوالاتی که معمولاً شما در ذهنتان دارید، پاسخ دهیم.

پرسش (۱)

چرا نماز بخوانیم؟

خداوند نعمت‌های زیادی به انسان‌ها داده است، و هر انسانی وظیفه دارد از او تشکر و سپاسگزاری کند. یکی از راه‌های تشکر و بلکه بهترین راه آن خواندن نماز است. نماز، تشکر از خدای مهربانی است که ما را آفرید و به ما گوش، چشم، دهان، دندان و سلامتی داد. کوه‌ها، دشت‌ها، جنگل‌ها، درختان سرسبز، گل‌های رنگارنگ، دریا‌های زیبا را برای ما آفرید. خدای مهربان نمازگزاران را دوست دارد و به آنها وعده بهشت داده است. نماز در بین کارهای واجب اهمیت بسیار بالایی دارد، و انسان‌های وظیفه‌شناس به نماز خواندن اهمیت می‌دهند و قبل از هر کاری نمازشان را می‌خوانند. ما نماز می‌خوانیم تا در برابر خدا اظهار کوچکی و بندگی کنیم.

۱. مربی محترم، در عمل چندبار به جای عدد سه، عدد دیگری بگوید تا هم ذکر «یا الله» گفته شود و هم حواس بچه‌ها جمع شود.

پرسش (۲)

چه وقت نماز بخوانیم؟

هریک از نمازهای شبانه‌روزی، وقت معینی دارد و ما باید نمازهایمان را در آن وقت‌ها و زمان‌های تعیین‌شده بخوانیم. اگر در وقت خود نخوانیم و زمان آن بگذرد، خدا ناراحت می‌شود. وقت نمازهای شبانه‌روزی، با طلوع و غروب خورشید و روشن شدن هوا و تاریک شدن آن تنظیم می‌شود. نظم دقیق وقت نمازها به ما می‌آموزد که تمام کارهای زندگی‌مان باید بابرنامه و منظم باشد. اکنون با وقت نمازهای شبانه‌روزی، که پنج‌تاست آشنا می‌شویم:

نماز صبح

وقت نماز صبح، از اذان صبح^۱ تا طلوع آفتاب است. پس باید در این فرصت نماز صبح را بخوانیم.

نماز ظهر و عصر

وقت نماز ظهر و عصر، از ظهر تا مغرب^۲ است. در این فاصله، باید اول نماز ظهر و سپس نماز عصر را بخوانیم.

نماز مغرب و عشا

از اذان مغرب (که کمی بعد از غروب آفتاب است) تا نصف شب، وقت نماز مغرب و عشا است و باید نماز مغرب قبل از نماز عشا خوانده شود. بهتر است نمازمان را در اول وقت بخوانیم، هرچه به اول وقت نزدیک‌تر باشد ثواب بیشتری دارد. باید همیشه مواظب باشیم

۱. حدود ۱/۵ ساعت قبل از طلوع آفتاب، وقت اذان صبح است.

۲. حدود ۲۰ تا ۲۵ دقیقه پس از غروب آفتاب که سرخی افق در مشرق از بین می‌رود، وقت اذان مغرب است.

که وقت نماز نگذرد، اگر فراموش کردیم یا صبح خواب ماندیم و نمازمان دیر شد، بهتر است همان موقع یا وقتی که می‌خواهیم نماز بعدی را بخوانیم، آن نماز را نیز به‌جا آوریم.

پرسش (۳)

در چه حالی نماز بخوانیم؟

کارهای مهم را باید با آمادگی قلبی انجام داد. نماز هم یکی از کارهای مهم است که به آمادگی قلبی نیاز دارد. بنابراین برای برپا داشتن نماز، اول "وضو" می‌گیریم؛ بعد از آن، لباس پاک و تمیز می‌پوشیم و رو به قبله می‌ایستیم؛ سپس اذان و اقامه می‌گوییم و نماز را آغاز می‌کنیم. امام رضا علیه السلام فرمود: "کسی که به عبادت خدای بزرگ می‌پردازد، باید خود را از آلودگی‌ها پاک کند؛ از تنبلی و بی‌حالی دور شود و با وضو، خود را برای سخن گفتن با خدای توانا، پاک و آماده سازد".

آداب وضو گرفتن:

برای وضو گرفتن اول باید نیت کنیم که آن را برای عمل به فرمان خدا انجام می‌دهیم و بعد از آن نوبت به شستن صورت می‌رسد. پس بعد از نیت باید صورت را بشوییم؛ البته بهتر است قبل از صورت، دست‌ها را تا مچ و بعد از آن، تمام صورت را از بالا به پایین، بشوییم. سپس دست راست را از آرنج تا سر انگشتان، از بالا به پایین می‌شویم. پس از شستن دست راست، دست چپ را مانند دست راست از آرنج تا سر انگشتان می‌شویم. سپس سر را مسح می‌کنیم؛ به این صورت که دست را بر سر گذاشته، کمی به طرف پایین می‌کشیم. بعد از آن نوبت مسح پاهاست؛ به این صورت که ابتدا دست‌تر را روی پای راست از سر انگشت تا آخر آن می‌کشیم. و در پایان، روی پای چپ را مانند پای راست مسح می‌کنیم، وضو تمام می‌شود.

پرسش (۴)

برای چه کارهایی وضو بگیریم؟

۱. برای خواندن نماز باید وضو داشته باشیم.
۲. بهتر است برای خواندن قرآن و دعا هم وضو بگیریم.
۳. اگر وضو نداریم نباید به آیات قرآن و نام خدا و پیامبر ﷺ و امامان علیهم السلام دست بزنیم. اگر کسی بی وضو به آنها دست بزند گناه کرده است.

پرسش (۵)

پوشش بدنمان در نماز چگونه باشد؟

وقتی که نماز می خوانیم با خدای بزرگ و مهربان سخن می گوئیم. پس باید بدن و لباسمان از آلودگی ها (چیزهای نجس) پاک باشد. بهتر است در نماز، پاکیزه ترین لباس هایمان را بپوشیم و به بدن و لباسمان عطر بزنیم و خود را خوش بو کنیم. دخترها باید در حال نماز تمام بدنشان را بپوشانند؛ ولی باز بودن صورت، دستها و پاها (تا مچ) اشکالی ندارد. پس، در وقت نماز باید لباس پاک بپوشیم، و تمام بدنمان هم باید پاک باشد.

فصل دوم

شروع پرواز (مقدمات نماز)

درس ۲۷.

راز گل‌ها

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت وضو؛
۲. یادگیری وضو به روش عملی؛
۳. مستحبات و طریقه گرفتن وضوی صحیح.

متن درس

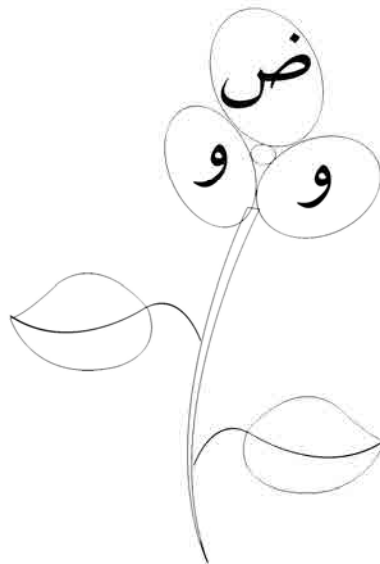
به نام خداوند رنگین کمان خدای من و تو، خدای جهان
خدای مکان و خدای زمان خداوند بخشنده مهربان

دوستان خوبم، سلام. همان طور که می‌دانید هر کس که با فرد دیگر روبه‌رو می‌شود باید اول سلام کند.

رازگله‌ها

اما بچه‌ها، بعضی‌ها هم هنگام دیدار با افراد دیگر، به آنها هدیه می‌دهند؛ مثلاً یک کتاب، یک قلم، یک شکلات و یا... چه چیزهای دیگر؟^۱
بله؛ مثلاً یک گل.
چرا گل را به همدیگر هدیه می‌دهیم؟

چون هم زیباست، هم تمیز و پاک است، هم تماشایی است، هم زیباترین نشانهٔ خلقت خدا و هم زیباترین سرودهٔ باغ و بوستان است.
دوستان من، در هر گلی رازی نهفته است که آن راز مربوط به هدف خلقت آن گل است. ما هم در این گل یک راز قرار داده‌ایم و امیدواریم شما آن را کشف کنید.

۱. مربی عزیز برای اینکه دانش‌آموزان به جواب مورد نظر اشاره کنند، گلی را در تابلو نقاشی می‌کند.

معما

من سه معما مطرح می‌کنم تا شما راحت‌تر به راز آن گل پی ببرید:

۱. آن چیست که من ندارم، تو یکی داری، آقای داوودی دو تا دارد؟ "او"
۲. آن چیست که مثلث سه تا دارد، مربع چهار تا؟ "ضلع"
۳. آن چیست که با چند تا از آنها قطار درست می‌کنند؟ "واگن"

آیا حالا می‌توانید رازی را که در گل قرار داده‌ایم کشف کنید؟ بله؛ وضو
ما وقتی می‌خواهیم برای صحبت کردن با خدا آماده شویم و با او راز و نیاز کنیم، وضو
می‌گیریم.

۱. مربی محترم حروف اول کلمات را به ترتیب در گلبرگ‌ها قرار دهد و از دانش‌آموزان بخواهد کلمه مورد نظر (وضو) را پیدا کنند.

درس ۲۸.

طهارت کلبرك

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. آشنایی با یکی از پیام‌های قرآنی؛
 ۲. آمادگی انسان قبل از صحبت با خدای متعال؛
 ۳. آشنایی با هدف وضو و شرط ارتباط با خدای متعال.

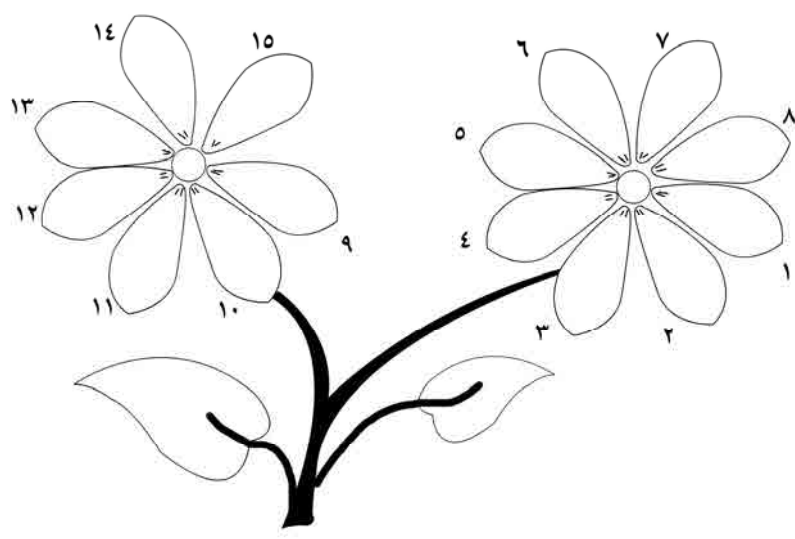
متن درس

هرچیز این دنیای زیبا	شعر خداوند بزرگ است
شعری که هر مصراع و بیتش	مانند یک پند بزرگ است
شعر خدا را می‌توان خواند	در رعد و برق و برف و باران
در آسمان صاف و آبی	در آب پاک چشمه‌ساران

بچه‌ها، سلام. حالتان خوب است؟ اگر خوب و سلامتید، همه با هم برای سلامتی آقا امام زمان عجل الله فرجه صلوات بفرستید: "اللهم صل علی محمد و آل محمد".

راز گل‌ها

بچه‌های عزیز و دوست‌داشتنی، امروز در مورد یکی از پیام‌های قرآن می‌خواهیم صحبت کنیم.

سؤال‌ها

اول به سؤال‌ها پاسخ دهید تا من پاسخ‌ها را داخل گلبرگ‌ها بنویسم؛ سپس ترجمه‌ آیه را به‌دست آوریم.

۱. چه چیز تمیز است و نجس نیست؟ "پاک" (۶-۳-۸)
۲. به سر یا مطلب پوشیده و پنهان چه می‌گویند؟ "راز" (۴-۵-۱۰)
۳. وعده سوم غذایی چه نام دارد؟ "شام" (۱-۷-۲)
۴. چه کلمه‌ای به معنای بی‌نقش‌ونگار است؟ "ساده" (۱۲-۱۳-۱۵-۱۱)
۵. اول و آخر زندگی چیست؟ "زی" (۹-۱۴)

حالا اگر حروف را به ترتیب خانه‌های جدول کنار هم قرار دهید، این کلام خدا به دست می‌آید: "شما را پاکیزه سازد"^۱.
 بله، می‌توانیم با وضوی زیبایی که می‌گیریم، با پاکیزگی و زیبایی خاصی با خدای مهربان خویش، صحبت کنیم.^۲
 پس متوجه شدیم که در صورتی می‌توانیم با خدای مهربان صحبت کنیم و ارتباط برقرار کنیم که طهارت داشته باشیم.

شعر

در پایان برنامه، شعری زیبا تقدیم شما دسته گل‌های زیبا می‌کنم:

تیک و تیک و تیک

صبح شد بچه‌ها

با نام خدا

برخیزید از جا

برخیزید از جا

با لب خندان

سلام به بابا

سلام به مامان

شست‌وشوی دست

شست‌وشوی رو

با آب تمیز

بگیرید وضو

۱. «...لكن يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُم...» (مائده: ۶) مری از دانش‌آموزان می‌خواهد تا قرآن را باز کنند و آیه و ترجمه آن را بلند بخوانند.

۲. مری عزیز باید توجه داشته باشد که مقصود از آیه مربوط، رسیدن به طهارت است که شرط ارتباط با خدای متعال می‌باشد.

با نماز صبح
با شکر خدا
می شود شروع
روز خوب ما

درس ۲۹.

شده هنگام وضو (۱) "چشم چشم دو ابرو"

اهداف درس

- دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. وضو و آداب صحیح وضو گرفتن؛
 ۲. آشنایی با اعضای که باید در وضو شسته شوند.

متن درس

به نام خداوند مردان مرد خداوند شیران وقت نبرد
همان‌ها که در بندگی اول‌اند و در آفرینش به‌حق گوهرند

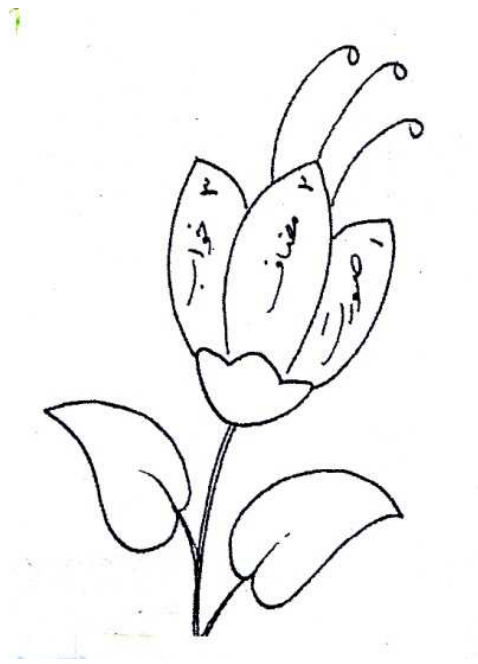
سلام. حال شما خوب است؟ حواس همه جمع است؟ آماده اجرای برنامه هستید؟
برای اینکه معلوم شود کدام یک از شما حواسش جمع‌تر است، من از یک تا سه
می‌شمارم، شما با شنیدن عدد سه، بلند بگویید: "یا الله".
مربی: یک، دو، سی.

۱. مربی محترم، در عمل چندبار به جای عدد سه، عدد دیگری بگوید تا هم ذکر «یا الله» گفته شود و هم حواس بچه‌ها جمع شود.

یک، دو، سیزده.

یک، دو، سه: "یا الله".

خیلی متشکرم. حالا یک گل زیبا برای بچه‌های آماده و باهوش تقدیم می‌کنم:

پرسش

چند سؤال می‌پرسم و پاسخ‌ها را در گلبُرگ‌ها می‌نویسم:

پرسش:

۱. چشم چشم دو ابرو..... در کدام قسمت بدن قرار دارد؟ "صورت"

۲. به آنچه که به چیز دیگر اضافه شود، چه می‌گویند؟ "مضاف"

۳. مقابل بیداری چیست؟ "خواب"

پیام گل‌ها

این گل زیبای ما یک پیام دارد. پیام آن یک کلمه است. شما باید حرف دوم کلمه‌های درون گلبرگ‌ها را کنار هم قرار دهید تا پیام گل را به دست آورید.
بله؛ وضو.

معما

حالا یک سؤال: آیا می‌توانید رابطه "وضو" را با این سه کلمه که درون گلبرگ‌ها نوشته‌ام، بیان کنید؟^۱
اجازه دهید قدری شما را راهنمایی کنم. ما وقتی وضو می‌گیریم، چند تا عضو را باید بشوییم؟^۲

بازی با کارت‌ها

بله؛ سه عضو که من آنها را روی تابلو می‌نویسم.^۳ این سه عضو به ترتیب عبارت‌اند از:
- صورت: اولین عضوی که باید شسته شود صورت است، که در گلبرگ آن را به دست می‌آوریم؛
- دست راست: دومین عضو در وضو گرفتن، دست راست است، که از آرنج تا نوک انگشتان دست باید شسته شود.
- دست چپ: سومین عضو هم دست چپ است که همانند دست راست باید شسته شود.

۱. اجازه دهید دانش‌آموزان پاسخ‌های لازم را بدهند و در انتها شما جواب را کامل کنید.

۲. مربیان محترم، ابتدا پاسخ‌های بچه‌ها را گوش دهید.

۳. مربی محترم در این قسمت می‌تواند از روش «بازی با کارت‌ها» استفاده کند و سه عضو مورد نظر را در کارت نوشته و توضیح لازم را هم پشت کارت‌ها برای یادآوری خود بیاورد.

درس ۳۰.

شده هنگام وضو (۲) "آب سیب"

اهداف درس

- دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. آشنایی با حکم وضو با آب مضاف؛
 ۲. آشنایی با اعضای که باید در وضو مسح شوند؛
 ۳. اشاره به مورد خواب و استحباب وضو.

متن درس

با نام زیبای خدا آن یاور ما بچه‌ها
شاداب و خوش‌بو می‌کنم آغاز این برنامه را

بچه‌های خوب و نازنین، سلام. إن شاء الله که همگی خوب و آماده هستید. با ذکر یک صلوات به استقبال برنامه امروز می‌رویم: "اللهم صل علی محمد و آل محمد".
آفرین! در برنامه قبلی، درباره آداب صحیح وضو گرفتن و اعضای که باید در وضو شسته شوند، مطالبی را خدمتتان عرض کردیم.
بچه‌های باهوش، آماده‌اید؟ بله؟ آفرین!
حالا به این سؤال من جواب بدهید تا متوجه شوم که درس گذشته را به یاد دارید:

"اعضایی که در وضو باید شسته شوند، کدامند؟"

بله؛ صورت، دست راست و دست چپ.

حالا به نظر شما چند عضو دیگر از اعضای وضو مانده است که شستنی نیستند؟

پای چپ

پای راست

سر

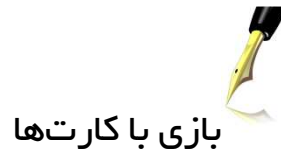
حالا سراغ دو کلمه بعدی می‌رویم که در گلبُرگ‌ها نوشته شده است:^۱

به این تصویری که می‌کشیم دقت کنید: آب + = آب سیب

راهنمایی می‌کنم. یکی از سه کلمه‌ای که در ابتدای درس درون گلبُرگ‌ها نوشتیم، کلمه "مضاف" بود.

بله؛ آب مضاف، یعنی آبی که مطلق نیست؛ از چیزی گرفته شده و یا چیزی به آن اضافه شده است، مثل آب سیب.

آیا می‌توان با آن وضو گرفت!^۲ "خیر".

کلمه آخری که در گلبُرگ نوشته شده است، کلمه خوابیدن است.

بچه‌های عزیز، بعضی از اوقات، لازم نیست که حتماً وضو داشته باشیم، بلکه بهتر است

با وضو باشیم. حالا آن موارد را با هم مرور می‌کنیم:

خوابیدن

دعا خواندن

زیارت

قرآن خواندن

بله بچه‌های عزیز، موقع خوابیدن، بهتر است با وضو باشیم.

۱. مربی محترم، عکس گل و گلبُرگ‌های درس قبل را دوباره نقاشی کند و اجازه دهد تا دانش‌آموزان خودشان حدس بزنند.

۲. به توضیح المسائل، قسمت شرایط وضو مراجعه شود.

درس ۳۱.

کلیدایمان (۱) "زنگ بهداشت"

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند:

۱. اهمیت بهداشت؛
۲. موارد بهداشت جسم و بدن؛
۳. اهمیت وضو از دیدگاه امیرالمؤمنین علیه السلام و امام رضا علیه السلام.

متن درس

ای نام تو بهترین سرآغاز بی نام تو نامه کی کنم باز

بچه‌های مهربان، سلام. چقدر شل جواب دادید! یک مقدار بلندتر! آفرین! امیدوارم امروز هم مثل روزهای قبل یک برنامه خوب داشته باشیم.

بازی با کارتها

برنامه امروز را با سؤال‌های زیر، شروع می کنیم:

۱. کدام میوه است که حرف اولش "ب" است؟
به

۲. مأمور اداره بهداشتی؟ بهداشت
۳. به معنای نگاهداری، تندرستی و نیکو نگاه داشتن که اثر بسیار مهمی در زندگی فردی و اجتماعی دارد؟ بهداشت
- یکی از موارد بهداشت، "بهداشت جسمی و فردی" است؛ یعنی رعایت اصول بهداشتی برای استفاده بهتر از جسم و حفظ سلامتی آن.

حدیث

- موارد بهداشت جسمی:
- دهان و دندان: پیامبر ﷺ فرمود: "مسواک موجب رضای خدا و خشنودی ملائکه و بینا شدن چشم و از بین رفتن امراض مختلف می‌گردد".^۱
- بدن و لباس: پیامبر ﷺ می‌فرماید: "خدا دوست می‌دارد که بنده او چون به نزد برادران خود می‌رود با لباس خوب و مرتب برود و برای برادران خود سر و لباس خود را زینت کند".^۲
- زیر ناخن: امام صادق علیه السلام فرمود: "میکروب برای تسلط بر زیر ناخن‌های او مخفی می‌شود".^۳

کلمات فانتزی

بچه‌های عزیز، مسائل بهداشت جسم و بدن زیاد است که ما برای نمونه بعضی از آنها را ذکر کردیم. حال اگر بخواهیم یک برنامه همیشگی و مرتب برای بهداشت بدن داشته، و

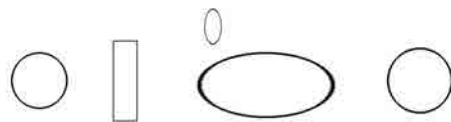
۱. شیخ صدوق، من لا یحضره الفقیه، ترجمه غفاری، ج ۲، ص ۲۹۴.

۲. برای مطالعه بیشتر، ر.ک: حسن بن فضل طبرسی، مکرم الاخلاق.

۳. مربی همین جا از دانش‌آموزان بخواهد تا ناخن‌های خود را بررسی کنند تا بفهمند مشمول حدیث امام صادق علیه السلام می‌شوند یا نه.

همیشه بدنی تمیز و سالم و لباس‌هایی پاکیزه داشته باشیم، باید همیشه از یک کلید استفاده کنیم و با این کلید وارد کاخی بزرگ شویم که همه زیبایی‌ها در آن جمع شده است.

عجب کلید خوبی! چه کسی این کلید را دارد؟ هر انسان مؤمنی که خدا را دوست بدارد می‌تواند این کلید را داشته باشد. برای اینکه بفهمید این چه کلیدی است، شما را با این شکل‌ها راهنمایی می‌کنم.^۱

راهنمایی دیگر: امام رضا علیه السلام فرموده است: "هر کس که این کلید را به همراه داشته باشد، از آلودگی‌ها دور می‌شود".

همچنین حضرت علی علیه السلام فرمود: "به همراه داشتن این کلید در هنگام غذا روزی انسان را زیاد می‌کند". اینک طرح را تکمیل می‌کنیم:

وضو

۱. مربی محترم طرح را در دو مرحله همراه با ذکر احادیث و راهنمایی دانش‌آموزان تکمیل می‌کند.

درس ۳۲.

کلید ایمان (۲) "کلید نماز"

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. طریقه گرفتن وضو؛
۲. آشنایی با کلیدهای ایمان.

متن درس

داریم بر لب خود در هر کجا بسم الله
ما را بود نگهدار از هر بلا بسم الله

سلامی به گرمی تابستان و زیبایی پاییز و سفیدی زمستان و لطافت بهار. امیدوارم حالتان خوب باشد، و سرحال و شاداب باشید.

امروز می‌خواهم برنامه را با یک سؤال آغاز کنم. بچه‌ها، از بین شما دوستان خوب، با توجه به درس گذشته، چه کسی می‌تواند بگوید که کلید نماز چیست؟ بله؟ آفرین! نماز. اما برای اینکه امروز توضیح بیشتری از این مسئله را بدانیم، روایتی از امام رضا علیه السلام می‌خوانیم.

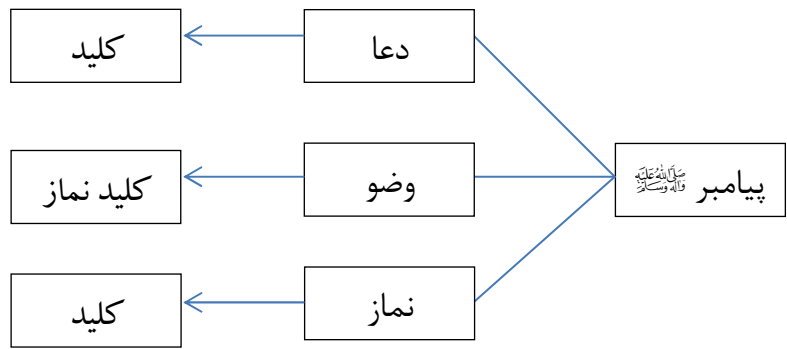

حدیث

امام رضا علیه السلام فرمود: "این کلید باعث دور شدن از خواب‌آلودگی می‌شود و به وسیله آن قلب و روح آدمی، آماده ایستادن در برابر خدا می‌شود."

بازی با کارت‌ها

در وضو همهٔ مسائل بهداشتی بدن وجود دارد که دقت در آن، موجب پاکیزگی و تمیزی بدن می‌شود. البته دانش آموزان توجه کنند که وضو را باید فقط با قصد *قربة الی الله بگیرییم* و گرفتن وضو برای رعایت مسائل بهداشتی فایده ندارد.

مسابقه

جملات را به "صحیح" یا "غلط" وصل کنید.^۱

۱. کشیدن مسح بر سر خیس

۲. کشیدن مسح روی موهایی که اگر شانه کنیم روی سر می‌ریزد

۳. وضو گرفتن برای خنک شدن

۴. وضو گرفتن زیر باران

۵. شستن دست‌ها تا مچ

۶. شست‌وشوی گوشه چشم، لب‌ها و بینی در وضو

۷. پاک نکردن زیر ناخن برای وضو

۸. شستن صورت از رستگاه مو تا زیر چانه

۹. کشیدن مسح بر پشت سر

۱۰. کشیدن مسح سر درحالی که سر حرکت می‌کند

۱۱. کشیدن مسح پا درحالی که پا در هوا تکان می‌خورد

۱۲. وضو داشتن در همه حالات

۱۳. شستن دست تا نوک انگشتان

درست

غلط

۱. مربی مسائل را به صورت موزون برای دانش‌آموزان بگوید. در صورت غلط بودن، دانش‌آموزان با هم و با صدای بلند بگویند: «غلطه آی غلطه، غلطه غلطه غلطه»؛ و در صورت درست بودن بگویند: «درسته آی درسته، مثل گل شکفته».

درس ۳۳.

دهان خوش بو

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با برخی از مستحبات قبل از نماز؛
۲. طریقه صحیح مسواک زدن؛
۳. اهمیت و فواید مسواک زدن.

متن درس

از آب و باد و صحرا	از آسمان زیبا
از آن کیوتری که	نشسته بر شاخه‌ها
پرسیدم و شنیدم	راز وجود آنها
این قصه را می‌گفتند	امانه با زبان‌ها
نیافریده ما را	به جز خدای یکتا
فرمان او همیشه	برای ما رهنما

دوستان عزیز، سلام. امیدوارم حال شما خوب باشد و دوستی‌هایتان پایدار. خوب، آماده‌اید درس امروز را با هم شروع کنیم؟ بله؟ صدا ضعیفه؛ بعضی از بچه‌ها خیلی خسته هستند. آماده‌اید؟ بله؟ حالا شد؛ بارک الله! برنامه امروز را با یک سؤال شروع می‌کنیم:

پرسش

خوب بچه‌ها، حالا یک سؤال:

چه کاری است که اگر انسان آن را قبل از نماز انجام دهد، ثواب هر نمازش برابر با صد رکعت می‌شود؟^۱ مسواک.^۲

از سنت‌های پیامبران، مسواک زدن بوده است.^۳ پیامبر ما، حضرت محمد ﷺ قبل از خواب، و بعد از بیدار شدن مسواک می‌زد.^۴ همیشه مسواک را از عرض دندان می‌زد.^۵ یعنی از بالا به پایین، و پایین به بالا.

بازی با کارتها

بچه‌های عزیز، حالا برای اینکه با فواید دیگر مسواک زدن آشنا شوید از دو نفر از شما می‌خواهم که با کمک کارت مربوط به خود، هر کله را در جای مناسب قرار دهد.

۱. شیخ صدوق، جامع الاخبار، ص ۱۵۱.

۲. مربی محترم برای جذابیت برنامه از یکی از دانش‌آموزان دعوت می‌کند تا در حضور بچه‌های دیگر، طریقه مسواک زدن را به صورت تصویری بیان کند.

۳. شیخ صدوق، جامع الاخبار، ص ۱۵۱.

۴. سیدمحمدحسین طباطبایی، سنن النبی، ص ۳۲۱.

۵. علی‌بن‌حسام‌الدین المتقی الهندی، کنز العمال، ج ۷، ص ۴۲.

کارت نفر دوم

کارت نفر اول

جرم

خوش بو

سنت

تقویت

جلا

خشنودی

نفر اول:

۱. دهان را..... می کند و بوی بد دهان را می برد.
۲. موجب..... حافظه است.
۳. موجب..... پرودگار است.

نفر دوم:

۱. دندان را سفید می کند و..... آن را می برد.
۲. عمل به..... پیامبر ﷺ است.
۳. دیده را..... می دهد.

درس ۳۴.

پاکی نفس

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. اهمیت طهارت و پاکی در اسلام؛
 ۲. طهارت ظاهری و باطنی با گرفتن وضو؛
 ۳. آشنایی با برخی از مستحبات قبل از نماز.

متن درس

می‌کشایم زبان به نام خدا که ز نامش جهان شده برپا
حمد بی‌حد به خالق یکتا قادر است و علیم و بی‌همتا

دوستان عزیز، سلام، امیدوارم حالتان خوب باشد و آماده باشید تا برنامه را آغاز کنیم.

جدول قرآنی

بیاید با هم یک جدولی قرآنی حل کنیم تا ببینیم چه پیامی برای ما دارد.

۱. کوهی که حضرت موسی علیه السلام در آنجا به پیامبری مبعوث گردید، چه نام داشت؟ طور
۲. پیامبر قوم سرکش عاد چه نام داشت؟ هود

۳. کدام واژه به معنای بلندمرتبه است؟ اعلی
۴. آن چیست که با برق می‌آید؟ رعد
۵. انجیر به عربی چه می‌شود؟ تین

رمز جدول

خوب بچه‌ها، پیام جدول ما چیست؟
 بله؛ طهارت.
 یعنی چه؟ پاک شدن و پاکی

حدیث

عزیزان من، پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید: "خداوند پاک است و شخص پاک را دوست دارد؛ او پاکیزه است و پاکیزگی را نیز دوست دارد."
 برای این که با طهارت مشغول راز و نیاز با خداوند شویم، اول باید چه کاری انجام دهیم؟
 بله، اول باید وضو بگیریم. با وضو گرفتن هم به طهارت باطنی می‌رسیم و هم به طهارت ظاهری.
 یکی از کارهای مستحب قبل از وضو چیست؟

کلمات فائتزی

استنشاق

تبیین

چه کسی می‌تواند این کلمه را بخواند؟ بله؛ استنشاق. یعنی چه؟
یعنی: فروکشیدن آب درون بینی.

دوستان، در طول روز ما به خیلی از اماکن رفت‌وآمد می‌کنیم. در این رفت‌وآمدها مقداری خاک، گرد و غبار یا دود وارد بینی ما می‌شود و در رسیدن هوای سالم به بدن اختلال ایجاد می‌کند. لذا یکی از سفارش‌های اسلام، این است که ما قبل از هر وضو استنشاق کنیم تا راه تنفس ما به طور کامل تمیز و باز شود.^۱

۱. علی بن حسام‌الدین المنتقی الهمدی، کنز العمال، ج ۹، ص ۳۰۳.

درس ۳۵.

شروع یک پرواز

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با مقدمات نماز.
۲. آشنایی با مواردی که باید وضو داشت.
۳. مواردی که مستحب است وضو داشته باشیم.

متن درس

به نام خداوند رنگین کمان خدای من و تو، خدای جهان

بچه‌های دوست‌داشتنی، برای اجرای یک برنامه‌ی دیگر سرحال و آماده و پر قدرت هستید؟ آفرین! برای شروع برنامه، به سؤالات زیر پاسخ دهید:

معما

۱. شهری که حضرت معصومه علیها السلام در آن مدفون است؟ قم
۲. آخرین پیامبر الهی است؟ محمد صلی الله علیه و آله و سلم
۳. بود هر که دانا بود؟ توانا

۴. از شهرهای جنگ‌زده کشورمان در استان ایلام؟ مهران

۵- در مقابل زشت می‌باشد؟ زیبا

حرف‌های آخر و اول جواب‌ها را به ترتیب کنار هم قرار می‌دهیم تا جواب مورد نظر به دست آید.^۱

جواب = مقدمات نماز

پرسش

حالا برای اینکه متوجه شوید کدام قسمت مقدمات نماز، مقصود ماست، به پرسش‌های زیر پاسخ بدهید:

۱. چیزی که قبل از کار اصلی انجام می‌دهند؟ مقدمه
۲. کدام عمل قبل از نماز است که از دو طرف خوانده می‌شود؟ وضو
۳. یکی از مقدمات نماز است که با برداشتن حرف اول به معنای آری می‌شود؟ قبله
۴. دو مقدمه نماز که با الف و نون (ان) به پایان می‌رسند؟ زمان و مکان
۵. از مقدمات نماز که سفید و پاکیزه‌اش بهتر است؟ لباس
۶. به آب هندوانه و آب میوه چه می‌گویند؟ آب مضاف
۷. وضو گرفتن با آب مضاف چگونه است؟ باطل است

بازی با کارت‌ها

بچه‌ها، اگر با آب میوه وضو صحیح نیست، چرا با آب پرتقال و با آب انار می‌شود وضو گرفت؟ چون منظور آب کشور "پرتغال" و شهر "انار" است.
حالا به من بگویید، برای چه چیزهایی باید وضو بگیریم؟

۱. البته باید از دانش‌آموزان هم کمک خواست و برای به دست آوردن جواب باید آنها را راهنمایی کرد.

دست زدن به اسم‌های چهارده معصوم <small>علیهم‌السلام</small>	دست زدن به آیات قرآن	برای خواندن نمازهای واجب	وضو
--	-------------------------	-----------------------------	-----

حفظ حدیث

بچه‌های عزیز، هنگام خوابیدن و خواندن قرآن، وضو گرفتن مستحب است؛ یعنی بهتر است وضو بگیریم که هم ثواب دارد و هم برای ما نورانیت می‌آورد. در حدیثی آمده است: "الوضوء علی الوضوء نور علی نور"؛^۱ یعنی وضوی بعد از وضو، نور بالای نور (خوبی بر روی خوبی) است؛ یعنی تاریکی و گمراهی را از جلو انسان برمی‌دارد و او را به نور می‌رساند.

بازی با اعداد

حالا از شما یک معمای ریاضی می‌پرسم.

عددهای جمع روبه‌رو با وضو ارتباط دارد، چه کسی این ارتباط را می‌داند؟

$$۳ + ۳ = ۶$$

بله؛ در وضو سه عضو شستنی هست و سه عضو مسح کردنی.

۱. محمد محمدی ری‌شهری، میزان الحکمة، ج ۴، ح ۲۱۹۲۴.

درس ۳۶.

لبخند خاک

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. چیزهایی که تیمم بر آنها صحیح و غیرصحیح است؛
 ۲. اشاره به برخی از احکام تیمم.

متن درس

آی بچه‌ها^۱

آب از چیه؟ از باران	نان از چیه؟ از گندم
گندم کجاست؟ تو صحرا	صحرا کجاست؟ تو روستا
کی می‌کاره؟ روستایی	کی می‌پزه؟ نانوایی
کی می‌خَره؟ بابایم	کی خالقَه؟ خدایم ^۲

بچه‌های خوب، سلام. حالتان خوب است؟ دماغتان چاق است؟ خوش‌حال و خندان هستید؟ برای اینکه فضای جلسه‌مان عطرآگین شود، برای سلامتی آقا امام زمان علیه السلام صلواتی ختم کنید.

۱. مربی شعر را در تابلو بنویسد و نیمه اول هر مصراع را خود بخواند و نیمه دوم را شاگردان دسته‌جمعی بخوانند.
 ۲. عزیزالله هاشمی، نغمه‌های دینی کودکان، ص ۱۸.

بازی با کارت‌ها

بچه‌های مهربان، حتماً می‌دانید که وقتی آب برای وضو نداشته باشیم، چه کاری باید انجام بدهیم؟ بله؟ آفرین! باید تیمم کنیم. حالا یکی از شما بیاید و نحوه تیمم کردن را انجام دهد تا ببینیم حواستان در برنامه‌های گذشته جمع بوده یا نه! بارک‌الله مثل اینکه حواس‌ها جمع بوده است.

حالا برای اینکه بدانیم، بر چه چیزهایی تیمم صحیح است یا صحیح نیست به کارت‌هایی که در دست من است دقت کنید و شما هم در این برنامه همکاری من باشید.

گل پخته مثل آجر و کوزه	بعضی از سنگ‌ها مثل گچ، آهک قبل از پخته شدن	ریگ	خاک	چیزهایی که تیمم بر آنها صحیح است:	
برف و یخ	زمین و خاک غصبی	خاک نجس	گچ و آهک پخته	جواهر مثل عقیق و فیروزه	چیزهایی که تیمم بر آنها صحیح نیست:

احکام تیمم

۱. احتیاط مستحب است در تیمم بدل از غسل، بلکه در هر تیممی، بعد از مسح پیشانی، یک بار دیگر کف دست‌ها را به زمین بزند و پشت دست‌ها را به همین صورتی که گفته شد، با کف دست دیگر مسح کند؛

۲. پیشانی و پشت دست‌ها را باید از بالا به پایین مسح کند و کارهای آن را باید پشت سر هم بجا آورد.

۳. انسان باید برای تیمم، انگشتر را از دست بیرون آورد و اگر در پیشانی یا پشت دست‌ها یا در کف دست‌ها، مانعی باشد، مثلاً چیزی به آنها چسبیده باشد، باید برطرف کند؛

۴. در چند مورد مستحب است نمازهایی را که انسان با تیمم خوانده، دوباره بخواند:
اول: آنکه تا آخر وقت عمداً دنبال آب نرود و با تیمم نماز بخواند و بعد بفهمد که اگر جست‌وجو می‌کرد، آب پیدا می‌شد؛

دوم: آنکه عمداً نماز را تأخیر انداخته و در آخر وقت با تیمم نماز خوانده است؛
سوم: آنکه می‌دانسته یا گمان داشته که آب پیدا نمی‌شود و آبی را که داشته ریخته است.^۱

تکلیف

در قرآن کریم، آیه‌ای مربوط به تیمم وجود دارد؛ از شما می‌خواهم وقتی به خانه رفتید، با کمک پدر و مادر عزیزتان این آیه شریفه را با ترجمه برایمان با خط زیبا بنویسید و بیاورید تا به قید قرعه به تعدادی از شما جایزه بدهیم؛ اما برای اینکه شما را یک راهنمایی بکنم، می‌گویم که این آیه در سوره نساء است؛ راهنمایی دیگر اینکه سوره نساء، سوره چهارم قرآن کریم است.

"قَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ"^۲.

۱. مربی محترم با ذوق و خلاقیت‌های خود، ادبیات دینی و احکام را می‌تواند برای دانش‌آموزان شیرین و جذاب کند.

۲. نساء: ۴۲.

درس ۳۷.

جانشین آب

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. جایگاه تیمم در نماز؛
۲. کیفیت انجام تیمم به‌جای وضو؛
۳. چیزهایی که تیمم بر آنها صحیح و غیرصحیح است.

متن درس

تو سرانجام دنیا	تو سرآغاز نوری
رویش بند گل‌ها	دانش دانه در خاک
از نگاهت چکیده	آبی آسمان‌ها
توی گل‌دان کشیده	دست‌های تو گل را
من نبودم تو بودی	من نباشم تو هستی
بودنم را سرودی	خواستی تا که باشم
ای صدای همیشه	ای سلام دوباره
ای خدای همیشه ^۱	اول و آخرین

^۱ ملیحه مهرپور.

سلام. ان شاء الله که خوش و سلامت باشید، و هر روزتان بهتر از دیروز باشد. حواس همه، جمع که هست؟ آفرین!

احکام

بچه‌های عزیز، امروز می‌خواهیم در مورد جایگزین وضو صحبت کنیم. اهمیت نماز خواندن به آن حد است که انسان در هر صورت باید آن را به‌جا آورد؛ چه در سلامت و چه در مریضی؛ چه در بودن آب و چه در نبودن آب؛ خواه در منزل خواه در سفر. انسان باید برای نماز خواندن وضو بگیرد؛ اما گاهی به دلایلی نمی‌تواند وضو بگیرد. خداوند متعال برای اینکه انسان از نماز دور نشود، دستور تیمم داده است. تیمم در صورتی صحیح است که انسان آب برای وضو نداشته باشد یا اگر دارد به‌قدری کم است که هرگاه با آن وضو بگیرد خودش بعد تشنه می‌شود و از بین می‌رود یا آب هست ولی برای انسان ضرر دارد که اگر از آب استفاده کند مریض می‌شود یا مریضی او بیشتر می‌شود، که در این صورت انسان به‌جای وضو^۱ تیمم می‌کند.

آموزش

کیفیت انجام تیمم:^۲

۱. نیت می‌کنیم که برای رضای خدا و اطاعت از فرمان او تیمم کنیم؛

۱. مری برای آشنا شدن دانش‌آموزان با رسالهٔ مراجع، می‌تواند به‌عنوان تکلیف به آنها بگوید از روی رساله، موارد تیمم را نوشته و تحویل دهند تا به نوشتهٔ برتر جایزه تعلق بگیرد.

۲. مری می‌تواند برای بیان و تفهیم بهتر احکام و کیفیت صحیح تیمم با آوردن خاک روی سینی، تیمم را در حضور دانش‌آموزان انجام دهد تا کلاس، هم حالت یکنواختی نداشته باشد و هم اینکه دانش‌آموزان بهتر بتوانند مسائل تیمم را یاد بگیرند.

۲. دو کف دست را با هم بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است (مثل خاک) می‌زنیم؛

۳. دو کف دست را به تمام پیشانی از جایی که موی سر می‌روید تا ابروها و بالای بینی می‌کشیم.

۴. کف دست چپ را بر پشت دست راست می گذاریم و از میچ دست تا سر انگشتان می کشیم.

۵. کف دست راست را بر پشت دست چپ می گذاریم و از میچ دست تا سر انگشتان می کشیم.

درس ۳۸.

خواب پدر بزرگ

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت شکرگزاری؛
۲. مواردی که لازم است وضو داشته باشیم؛
۳. مواردی که لازم نیست، بلکه بهتر است با وضو باشیم؛
۴. آشنایی با یکی از مبطلات وضو.

متن درس

به نام خدا، خالق آسمان به نام خدا، خالق این جهان
 به نام خدا، رازق آب و نان به نام خدایی که هست مهربان

با نام قشنگ خدای مهربان و سلام به همه شما بچه‌های مهربان.
 بچه‌های خوب، حالتان خوب است؟ بله؟ نه نه نه! باید جواب بهتری بدهید. بله گفتن جواب خوبی است؛ اما دو جواب بهتر از آن هم هست که من آنها را به شما پیشنهاد می‌کنم. خوب است در جواب کسی که حال ما را می‌پرسد، از کسی که این حال خوب را به ما داده است تشکر کنیم و بگوییم: "الحمدلله" یا اینکه فارسی آن را بگوییم: "خدا را شکر".
 پس دوباره حالتان را می‌پرسم. شما بهترین جواب را اول به عربی و بعد به فارسی بگویید.
 بچه‌های خوب، حالتان خوب است؟ آفرین! الحمدلله.
 بچه‌های خوب، حالتان خوب است؟ آفرین! خدا را شکر.

مسابقه

در دست من چند کارت^۱ هست که روی هر کدام کلمه‌ای نوشته شده است. از بعضی از دوستان دعوت می‌کنم تا ادامه برنامه را اجرا کنیم.

از هر کدام از شما می‌خواهم تا یک کارت بردارید و با توجه به کلمه‌ای که رویش نوشته شده است، بگویید که در آن مورد لازم است با وضو باشیم، یا بهتر است^۲ با وضو باشیم.^۳

بازی با کارت‌ها

الف) مواردی که لازم است وضو داشته باشیم:

۱. نماز خواندن؛ خواندن نماز واجب، بدون وضو درست نیست.
۲. نام خدا؛ دست زدن به نام خدا، بدون وضو جایز نیست.
۳. خط قرآن؛ به خط‌های قرآن، حق نداریم بدون وضو دست بزنیم.

ب) مواردی که لازم نیست، بلکه بهتر است با وضو باشیم:

۱. قرآن خواندن؛ برای خواندن قرآن بهتر است با وضو باشیم.
۲. زیارت؛ برای رفتن به زیارت معصومان علیهم‌السلام و حرم آنان بهتر است با وضو باشیم.
۳. دعا خواندن؛ موقع خواندن دعاهایی مانند دعای توسل بهتر است با وضو باشیم.
۴. خوابیدن؛ موقع خوابیدن بهتر است با وضو باشیم.

۱. این قسمت به کمک کارت‌های ۱۰×۲۰ اجرا می‌شود. واژه‌های داخل کادرها به صورت کارت تهیه شود.

۲. منظور از بهتر است، همان «مستحب» است که در روایات و احادیث آمده است.

۳. دانش‌آموزان هر کدام یک کارت می‌گیرند و درباره واجب بودن، یا مستحب بودن آن توضیح می‌دهند. در صورت ناقص بودن جواب، مربی آن را تکمیل می‌کند.

داستان

این خواب برای خودش داستان‌هایی دارد.

اگر آماده شنیدن داستان هستید، صلواتی محمدی بفرستید.

وحیده داشت تکالیف مدرسه‌اش را آماده می‌کرد. در همین لحظه در چوبی اتاق باز شد و پدربزرگ وارد شد. وحیده وقتی دید دست‌های پدربزرگ از آب وضو خیس است، زود بلند شد و حوله را به او داد. پدربزرگ مهربان حوله را گرفت و از وحیده تشکر کرد. پدربزرگ سراغ قرآن روی طاقچه‌اش رفت و آن را برداشت و کنار پنجره نشست و با صدای زیبا مشغول خواندن قرآن شد.

پس از خواندن قرآن آن را بوسید و بالای طاقچه گذاشت. آن‌گاه گوشه‌ای دراز کشید و به خواب رفت. حالا دیگر وقت اذان بود. صدای مؤذن از مسجد به گوش می‌رسید. وحیده وضو گرفت و لباس مدرسه‌اش را پوشید. سجاده و چادر نمازش را برداشت و آماده رفتن به مدرسه شد که ناگهان پدربزرگش را دید که کنار حوض درون حیاط، مشغول وضو گرفتن است. تعجب کرد. آخر پدربزرگش همین چند دقیقه پیش وضو گرفته بود. همچنان با تعجب از پشت پنجره پدربزرگ را نگاه می‌کرد که مادربزرگش سراغش آمد.

وحیده، مادر به چی زل زدی؟

مادر بزرگ، پدربزرگ مگر چندبار وضو می‌گیرد؟

چطور دخترم؟

آخه پدربزرگ همین چند دقیقه قبل وضو گرفته بود؛ ولی دوباره دارد وضو می‌گیرد.

مادر بزرگ دستی بر سر وحیده کشید و گفت: عزیزم، وضوی قبلی پدربزرگ با خوابیدن

باطل شد. برای همین دوباره وضو می‌گیرد.

وحیده حالا فهمید که اگر انسان وضو بگیرد و بخوابد و بعد از خواب بلند شود، باید برای

خواندن نماز دوباره وضو بگیرد.

درس ۳۹.

به سمت خدا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. یکی از شرایط صحیح بودن نماز؛

۲. راه‌های شناخت قبله.

متن درس

راز سعادت

راز سعادت ما، در زندگی نماز است
چون ما وضو بگیریم، در چشمه‌های تقوا
راز و نیاز دل با، معبود بی‌نیاز است
گل می‌شود شکوفا، در باغ سینه ما
تنها خدا ببینیم، در عالم دل خویش
بر قلب ما بتابد، نور خدای یکتا^۱

دانش آموزان عزیز و گرامی، سلام و صد سلام به شما. **اِنْ شَاءَ اللهُ** که شاداب و سربلند باشید. اول هر کار: **"بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ"**؛ به نام خداوند بخشنده مهربان.

بازی با کارت‌ها

دوستان من، کسی می‌تواند بگوید که چگونه می‌شود به محضر خدا رسید؟
بله؛ آفرین! با نماز خواندن هنگامی که انسان نماز می‌خواند، در واقع با خدای مهربان هم‌صحبت می‌شود.

همان‌طور که می‌دانید، یکی از شرایط صحیح بودن نماز، رو به کعبه نماز خواندن است، که همان قبله مسلمانان است.

حالا اگر قبله جایی را ندانیم، چه باید بکنیم؟

راه‌های شناخت قبله سه تاست:

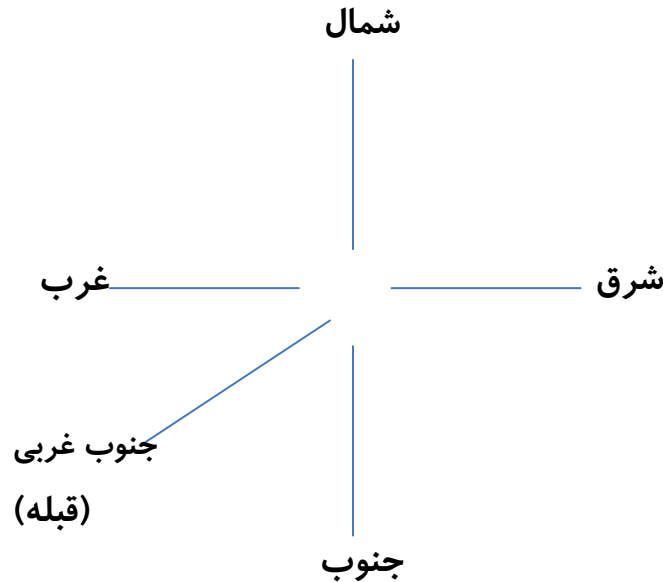
یک شخص مطمئن بگوید	دو نفر عادل بگویند	تحقیق خود انسان	شناخت قبله
--------------------	--------------------	-----------------	------------

بنابراین اگر جایی به مهمانی رفتیم و از صاحب‌خانه قبله را پرسیدیم^۱ و جواب گرفتیم، این جزو کدام قسم است؟ آفرین! جزو قسم سوم است؛ چون ما به صاحب‌خانه اطمینان داریم. یا اینکه در مسجد و نمازخانه معلوم است که در سمت قبله محراب درست کرده‌اند، یا تابلو قبله گذاشته‌اند.

۱. مری در صورت امکان با خود قبله‌نما ببرد و راه تشخیص قبله را به‌وسیله آن بیان کند.

آموزش^۱

دوست دارید راه قبله‌یابی را بلد باشید و با استفاده از آن بتوانید قبله هر جایی را بیابید؟ پس خوب دقت کنید. اول ببینید خورشید از کجا طلوع می‌کند. بعد دست‌هایتان را باز کنید؛ دست راست را به سمت طلوع خورشید قرار دهید. حالا سمت راست شما جهت شرق و روبه‌روی شما شمال و دست چپ غرب و پشت سر شما جنوب خواهد بود.

می‌دانید که مکه و قبله در جهت جنوب غربی ایران واقع شده است. وقتی جهت‌های اصلی را فهمیدیم، جنوب غربی را تعیین می‌کنیم و همان را قبله قرار می‌دهیم. دیدید چقدر راحت بود؟ الان چند نفر داوطلب بیایند و قبله را تعیین کنند.^۲

۱. بیان این قسمت از برنامه نیاز به تبیین کودکانه دارد و نباید به صورت خشک و بی‌روح بیان شود.
 ۲. مربی جهات فرضی تعیین کند؛ مثلاً بگوید: اگر آن طرف شرق باشد قبله کدام طرف است؟ اگر در فضای باز و هنگام ظهر شرعی بود، مربی می‌تواند یک چوب صاف به‌عنوان «شاخص» در زمین فرو کند و به سایه آن توجه کند؛ زیرا سایه در ایران همیشه هنگام ظهر شرعی به سمت شمال است، برخلاف آن جنوب می‌شود که سمت غرب متمایل شود.

ان شاء الله که قبله یابی را خوب یاد گرفته باشید و همان طور که رویمان را به سوی قبله می‌کنیم، همیشه دلمان هم به سوی خدا باشد و همه‌جا خداوند را حاضر و ناظر بدانیم.

شعر پایانی

خدایا خدایا تویی قبله من
همیشه به سویت نماز و دعایم
خدایا به لطف مرا آشنا کن
خدایا خدایا تویی کعبه من
تو هستی همیشه تو تنها خدایم
و از هرچه غیر تو باشد رها کن

درس ۴۰.

خانه خدا

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. اطلاعاتی تاریخی در مورد کعبه؛
 ۲. فضیلت و شرافت مکه معظمه.

متن درس

باز در دعای من	یاد تو جوانه زد
مهربان خدای من	غنچه دلم شکست
وقت رویش نماز	من تو را صدا زدم
پر ز شبنم نیاز	شد قنوات سبز من
گشت پر ز بوی تو	باغ جانم از من
بال زد به سوی تو	باز قمری دلم
پاک مثل آب کن	ای خدا دل مرا
پر ز آفتاب کن	قلب کوچک مرا

^۱. مجید ملامحمدی.

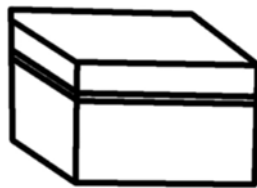
دانش‌آموزان عزیز، سلام. امیدوارم همیشه حال شما خوب خوب باشد.
 یک سؤال: به من بگویید با چه چیزی به سراغ برنامه برویم؟ با ماشین، یا قطار، یا هواپیما، یا... .

جواب صحیح "نام خدا" می‌باشد؛ چون نام خدا ما را زودتر به نتیجه می‌رساند.

پرسش

بچه‌های عزیز، با این نقاشی که در تابلو برایتان می‌کشم، می‌خواهم ببینم چه کسی از شما می‌تواند حدس بزند که موضوع از چه قرار است؟

بله؛ برخی از دانش‌آموزان دارند به مسئله مورد نظر نزدیک می‌شوند. آفرین! کعبه.

دانشتني‌ها

حالا بچه‌ها، اگر گفتید اولین بار کعبه را چه کسی ساخت؟ نه، حضرت ابراهیم علیه السلام نبود. حضرت ابراهیم علیه السلام برای دومین بار آن را ساخت. نخستین بار "حضرت آدم علیه السلام" ساخت، ولی در طوفان نوح علیه السلام خراب شد، و حضرت ابراهیم علیه السلام آن را دوباره بنا نهاد.

بازی با کارت‌ها

همان‌طور که می‌دانید کعبه در شهر مکه قرار دارد. شهر مکه بین شهرها، دارای فضیلت است؛ زیرا:^۱

کعبه، قبلهٔ مسلمانان، در مکه قرار دارد	پیامبر بزرگ اسلام ﷺ در مکه ظهور کرد	وحی خدا در مکه به‌سوی زمین فرود آمد	فضیلت مکه
--	-------------------------------------	-------------------------------------	-----------

شعر

برای درک بشر شرافت و فضیلت مکه، به این شعر توجه کنید:

مکه منزلگاه وحی داور است
 جایگاه آخرین پیغمبر است
 جلوهٔ حق در حریم کعبه بین
 آن حرم با دیدهٔ ایمان ببین
 مکه یعنی یک تجلی عشق و شور
 مکه سرتاسر بهشت است و حضور
 دوست دارم زائر کویش شوم
 لحظه‌ای چون عاشقان، سویش روم
 تا بشویم جان خود از این زمین
 پرکشان تا محضر عرش برین^۲

۱. مربی، علت‌های فضیلت مکه را از دانش‌آموزان بپرسد و جواب صحیح آنها را انتخاب کند و در قالب کارت‌هایی که از قبل آماده کرده است به آنها نشان دهد.

۲. عبدالله عمادی.

درس ۴۱.

قبله مسلمانان

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. فواید کعبه و قبله؛
۲. یادگیری موارد وجوب، استحباب و حرمت رو به قبله بودن.

متن درس

من گل‌ها را می‌بینم، حس بینایی دارم	من گل‌ها را می‌بویم، حس بویایی دارم
می‌شنوم صدا را، پس شنوایی دارم	می‌چشم مزه‌ها را، حس چشایی دارم
با دست می‌کنم لمس، نرمی، گرمی، سرما	حس لامسه دارم، شکر می‌کنم خدا را ^۱

با سلام به شما دوستان عزیز و بچه‌های تمیز. سرحال و شاداب هستید؟ آماده شنیدن برنامه امروز هستید؟

جدول

در برنامه‌های قبل، در مورد کعبه و جایگاهش صحبت کردیم. حالا بگویید کعبه چه فایده‌ای دارد؟

فواید کعبه و قبله:

وحدت و نظم

و	ح	د	ت	و	ن	ظ	م
---	---	---	---	---	---	---	---

توجه به خداوند

ت	و	ج	ه	ب	ه	خ	د	ا	و	ن	د
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

یاد انبیا

ی	ا	د	ا	ن	ب	ی	ا
---	---	---	---	---	---	---	---

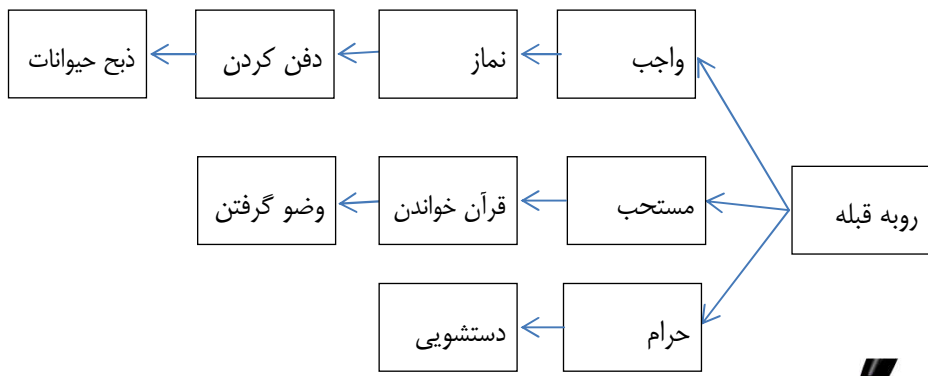

بازی با کارت‌ها

خانه کعبه، قبله واحد همه مسلمانان است. مردم در هر کجای جهان که باشند به طرف کعبه رو می‌کنند. این کار در وحدت و هماهنگی و نظم مسلمانان موثر است. همچنین انسان به یاد پیامبران و حضرت ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام می‌افتد و به خداوند نزدیک می‌شود.

رو به قبله بودن، بعضی جاها واجب است. بعضی جاها حرام و بعضی جاها مستحب^۱.

۱. موارد آنها یکی یکی از بچه‌ها سؤال شود تا آنها فعال شده، با برنامه همراهی کنند.

مسابقه

بچه‌ها، می‌دانید که خیلی از کارها اگر رو به قبله باشد، ثواب دارد و در کارمان هم بهتر موفق می‌شویم. مانند درس خواندن، غذا خوردن، خوابیدن و... . حالا کارتهایی به شما نشان می‌دهم. بفرمایید رو به قبله بودن آنها واجب است، یا حرام، یا مستحب.

نشستن	مطالعه کردن	کشتن مرغ	خواندن نماز واجب
کشتن گوسفند	دعا خواندن	دستشویی	انجام سجده واجب قرآن

بچه‌های عزیز، پس متوجه شدیم، نماز واجب باید به سمت قبله باشد؛ وگرنه نماز باطل است.

درس ۴۲.

رمزپاکی

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با برخی از آیات قرآن؛
۲. آشنایی با وضو؛
۳. داشتن وضو در برخورد با آیات قرآن.

متن درس

به نام آن‌که گل را رنگ و بو داد ز شب‌نم لاله‌ها را آبرو داد

بچه‌های خوب و مهربانم، سلام. ما باید کارها را با نام خداوند بزرگ آغاز کنیم؛ آن خدایی که بهترین کتاب خودش را به امت پیغمبر هدیه داده است. حالا همه با هم، بسم الله الرحمن الرحیم؛ یعنی به نام خداوند بخشنده مهربان. خیلی خوب، حالا برای اینکه مشخص شود که حواس همه جمع است یا نه، هرچه را گفتیم با بله یا نخیر جواب دهید.^۱

۱. مربی از دانش‌آموزان درخواست همکاری کند و در صورت درست جواب دادن، آنها را تشویق می‌نماید.

شعر

کوچولوهای باوفا! بله	آی بچه‌های باصفا! بله
مسلمونا رو دوست داره؟ بله	خدا ماها رو دوست داره؟ بله
پیامبرا رو دوست دارید؟ بله	شما خدا رو دوست دارید؟ بله
امام زمونو دوست دارید؟ بله	اماماتونو دوست دارید؟ بله
دوستای شیطونید شما؟ نخیر	بچه مسلمونید شما؟ بله
نماز و با ناز می‌خونه؟ نخیر	بچه خوب نمازخونه؟ بله
آیه فراوان می‌خونید؟ بله	شماها قرآن می‌خونید؟ بله

قرائت قرآن

حالا که حواستان را از خیابان و باغ‌ها و خانه‌ها جمع کردید و اینجا آوردید، به من بگویید که در دست من چه می‌بینید؟ بله؛ قرآن، کتاب آسمانی ما. دوستان خوبم، من آیه‌ای از این کتاب آسمانی را انتخاب کرده‌ام که می‌خواهم در شروع برنامه با هم بخوانیم. حالا کسانی که می‌خواهند این آیه قرآن را بخوانند دست‌های خود را بالا بگیرند.^۱

"إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ * فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ * لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ"

۱. از چند نفر از دانش‌آموزان دعوت می‌شود که آیات ۷۷ تا ۷۹ سوره واقعه را قرائت کنند. سپس مربی به بحث رمز پاکی بپردازد.

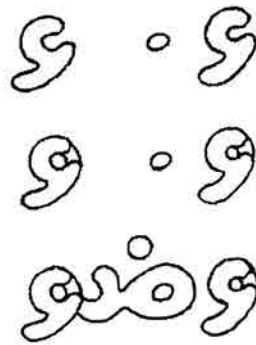
کلمات فانتزی

الحمدلله که بیشتر شما هم قاری قرآن هستید و هم به خواندن قرآن علاقه دارید؛ اما همه ما باید به یک نکته خوب دقت کنیم و آن نکته این است که اگر کسی خواست قرآن و نماز بخواند، باید رمز پاکی را بلد باشد. من این رمز را می‌نویسم که با هم بخوانیم.^۱

رمز چه بود؟ بله؛ ۶۰۶ و شاید هم ۹۰۹.

کدام رمز درست‌تر است؟ هیچ‌کدام!

حالا اگر می‌خواهید به رمز پاکی برسید به تصویر خوب نگاه کنید.

پس رمز پاکی چه شد؟ بله؛ "وضو" رمز پاکی است. هرکس که می‌خواهد به آیات قرآن دست بزند با نماز بخواند باید با وضو باشد.

۱. قابل توجه مربی: بحث رمز پاکی به‌وسیله سه عدد کارت هم قابل اجراست.

شعر

در این قسمت از برنامه برای اینکه با وضو بیشتر آشنا شویم، یک شعر زیبا برای شما می‌خوانم. شما هم بعد از من آن را تکرار کنید.^۱

دوستای خوب خوش‌رو	گل‌های شاد خوش‌بو
بیایید بریم به اردو	اسم قشنگش وضو
آب می‌ریزیم رو صورت	دست می‌کشیم با دقت
از پیشونی تا چونه	شسته می‌شه با دقت
نوبت رسید به دستا	رو دست راست ابتدا
از روی آرنج بریز	به سمت پایین بیا
تا سر انگشت بشور	دست چپم همین جور
چون‌که خدای دانا	این طوری داده دستور
وقتی رسید به آخر	حالا به یک دست تر
قبل از مسح هر دو پا	باید کشید مسح سر
می‌شویم ما دست و رو	با آب می‌گیریم وضو
تمیز و پاکیزه باز	می‌ریم سر جانماز

خیلی ممنون که شعر زیبای وضو را زیبا خواندید. پس متوجه شدید قرآن و نماز بی‌وضو قابل قبول نیست. البته اگر وضو نداشتید و خواستید به قرآن نگاهی کنید، اشکالی ندارد؛ فقط باید مراقب باشید که دستتان به آیات قرآن برخورد نکند؛ در ضمن نماز بی‌وضو هم نزد خدا مورد قبول نیست؛ اما همان‌طور که می‌دانید گاهی اوقات به‌جای وضو برای نماز می‌توان تیمم کرد.

۱. مربی در حال خواندن شعر، خودش نمایش وضو را متناسب با ابیات شعر اجرا کند.

درس ۴۳.

مقدمه پرواز

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با مقدمات نماز؛
۲. آشنایی با برخی از احکام مقدمات نماز.

متن درس

به نام خالق هر چیز خوبی که در اینجا و در آنجا و هر جا است

دانش‌آموزان عزیز و گرامی، سلام و صد سلام به شما. این شاءالله که شاداب و سربلند باشید.

تمثیل

هر کار مهمی که انسان می‌خواهد انجام بدهد، اول باید مقدمات آن را فراهم کند؛ مثلاً وقتی می‌خواهد در امتحانات قبول شود، باید خوب درس بخواند، سر کلاس حاضر شود و تمرین کند تا در امتحانات موفق شود. همچنین برای مسافرت لازم است انسان پول فراهم کند، اسباب و وسایل مسافرت را مهیا نموده، بلیط برای سفر تهیه کند. و بالاخره برای هر کار انسان اول باید آمادگی داشته باشد تا به آن بپردازد؛ به طوری که در حدیثی از

مولی‌الموحدين حضرت علی عليه السلام آمده است: "الدنيا مزرعة الاخرة"؛ دنیا کشتگاه آخرت است؛ یعنی در دنیا برای آسایش آخرت باید توشه‌ای فراهم کرد. دنیا مقدمه آخرت است. نماز نیز چنین است و کسی که می‌خواهد نماز بخواند و در مقابل خدا قرار بگیرد باید چیزهایی را که برای نماز لازم است فراهم کند، که اگر چنین نکند نماز صحیحی را نمی‌تواند به‌جا آورد.

بازی با کلمات

مقدمات نماز پنج‌قسم است.

حالا بچه‌های عزیز، کلمات زیر را مرتب کنید تا مقدمات نماز را به‌دست آورید.

۱.	ه	ط	ت	ا	ر	(طهارت)
۲.	س	ل	ا	ب		(لباس)
۳.	ن	ا	ک	م		(مکان)
۴.	ه	ب	ق	ل		(قبله)
۵.	ت	و	ق			(وقت)

طهارت	لباس	مکان	قبله	وقت
-------	------	------	------	-----

احکام

برای خواندن نماز لازم است که بدن و لباس انسان پاک باشد و مکانی که در آن نماز می‌خواند غصبی نباشد و رو به قبله (خانه خدا) باشد و اول وقت نماز بخواند.

۱. برای بیان مقدمات نماز، مربی می‌تواند هرکدام از آنها را روی کارت‌ها نوشته و برای هر مورد مختصری توضیح دهد.

جدول

برای اینکه مقدمات نماز را برایتان بیان کنم، جدولی را آماده کرده‌ام، و شما بچه‌های عزیز برای رسیدن به جواب و رمز جدول، باید حروف جدول را به هم بچسبانید. هر کدام از شما زودتر جواب جدول را به دست آورد، برنده می‌شود و به امتیاز و جایزه می‌رسد.

ط	ا	ب	ه	۱
س	ل	ا	م	۲
ه	ر	ک	و	۳
ت	ا	ق	ل	۴
ن	ت	ب	ق	۵

رمز جدول سه است،^۱ یعنی اولین حرف سمت راست نوشته می‌شود و سپس سه خانه شمرده می‌شود. حرف خانه سوم حرف بعدی کلمه است؛ مثلاً حرف اول "ط" و حرف دوم "ه" و حرف سوم "ا" می‌شود. همین‌طور تا آخرین حروف ادامه پیدا می‌کند تا مقدمات نماز به دست آید. بعد از رسیدن به حرف آخر جدول، یعنی حرف "ق" باید شمارش را از اول جدول (حرف "ط") ادامه داد. حرفی را که به دست می‌آید در اول کلمه‌ها بنویسید.

۱. مربی برای راهنمایی می‌تواند به این نکته اشاره کند. البته این کار احتیاج به تمرین دارد، و مربی قبلاً باید خودش آن را خوب حل کرده باشد.

حدیث

امیر مؤمنان علی علیه السلام فرموده است: "أوصيكم بالصلاة وحفظها فإنها خير العمل وهي عمود دينكم؛ شما را به نماز و مراقبت از آن سفارش می‌کنم؛ چون که نماز برترین عمل و ستون دین شماست.

تکلیف

۱. شرایط لباس نمازگزار چیست؟
۲. آیه ۱ و ۲ از سوره مؤمنون را با ترجمه‌اش بنویسید:
"قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ * الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ".

درس ۴۴.

از کی بپرسم؟

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با برخی از احکام وضو؛
۲. یادگیری برخی از دانستنی‌های تاریخی.

متن درس

خدایا، خدایا، تو خوبی، تو خوبی خدایا، جهان را تو خوب آفریدی
بدی نیست در نفس هستی، خدایا زمین و زمان را تو خوب آفریدی

بچه‌ها، سلام. حالتان خوب است؟ اگر خوب و سرحال و سلامتید، همه با هم برای سلامتی آقا امام زمان علیه السلام صلوات بفرستید: "اللهم صل علی محمد و آل محمد"

مسابقه از کی بپرسم؟

آیا آماده هستید یک مسابقه جالب و با نشاط برگزار کنیم؟
خوب، به تعدادی از دوستان احتیاج داریم تا در این مسابقه شرکت کنند. نحوه اجرای مسابقه به این صورت است که سؤالاتی که در دست من است از شما پرسیده می‌شود؛

نوبت هر کدام از شما شد، من می‌پرسم: "از کی بپرسم؟" البته به شرطی که صحیح جواب داده باشید. شما هم از شماره‌هایی که روی پیراهن‌هایتان چسبیده شده و چراغ‌هایی که دارید، متوجه می‌شوید رقیب‌هایتان در چه مرحله‌ای هستند.^۱

سوالات

شش سؤال اول ما تستی است و باید یکی از سه جواب را قبول کنید. آماده‌اید؟ خوب، به قید قرعه از شماره ۵ شروع می‌کنیم:^۲

۱. در وضو، یک‌بار شستن صورت و دست‌ها چه حکمی دارد؟
الف) جایز است ب) حرام است ج) واجب است
۲. در مسح سر و پاها، اگر دست را نگه دارد و سر یا پا را به آن بکشد، وضویش چگونه است؟
الف) صحیح است ب) باطل است ج) اشکال ندارد
۳. اگر برای مسح، رطوبتی در کف دست نمانده باشد، چه باید کرد؟
الف) می‌تواند دست را با آب خارج تر کند
ب) باید از اعضای دیگر وضو رطوبت بگیرد ج) هردو
۴. اگر به واسطه سرامی شدید، یا ترس از دزد و درنده نتواند کفش یا جوراب را بیرون آورد، مسح کردن بر روی آنها حکمش چیست؟
الف) اشکال ندارد ب) اشکال دارد ج) هیچ کدام
۵. اگر روی پا نجس باشد و نتواند برای مسح، آن را آب بکشد، چه باید بکند؟
الف) باید تیمم بکند
ب) هم تیمم کند و هم وضو بگیرد ج) باید وضو بگیرد
۶. کسی که شک دارد وضو گرفته یا نه، چه باید بکند؟

۱. مربی از قبل، تعدادی شماره که نخی از آن رد شده است، تهیه کند و همچنین برای امتیاز به هر کدام از دانش‌آموزان سه عدد در نوشابه بدهد و هنگامی که جواب را اشتباه دادند، یکی از درها را بگیرد و مسابقه ادامه داده شود تا اینکه نفر نهایی مشخص گردد.
۲. با قرعه‌کشی در ابتدا، مسابقه را با یکی از دانش‌آموزان شروع می‌کنیم تا تبعیضی صورت نگیرد.

الف) باید وضو بگیرد ب) اگر وضو بگیرد بهتر است ج) لازم نیست وضو بگیرد^۱

اما نوبت می‌رسد به سؤالات تشریحی:^۲

۱. امامی که در موقع نماز، در محراب عبادت به شهادت رسید (اولین شهید محراب)؟
حضرت علی علیه السلام
 ۲. امامی که وقتی صدای اذان را شنید تکبیرگویان و پابرنه برای اقامه نماز عید فطر شتافت؟ امام رضا علیه السلام
 ۳. کدام یک از ارکان نماز است که نقطه ندارد؟ رکوع
 ۴. کدام نماز، یک رکعتی است؟ نماز وتر (در نماز شب)
 ۵. کدام یک از مقدمات نماز است که از دو طرف به یک صورت خوانده می‌شود؟ وضو
 ۶. کدام نماز است که رکوع و سجده ندارد؟ نماز میت
 ۷. کدام نماز است که اگر زود برسیم حمد و سوره ندارد و اگر دیر برسیم دارد؟ نماز جماعت
- خوب، حالا ببینیم که چه کسی برنده مسابقه "از کی برسیم؟" شده است؟ با یک تشویق قرآنی، دوستان را همراهی کنید: طیب طیب الله احسنت بارک الله!

دعا

خُب، بچه‌های خوب، در پایان با هم، دعای سلامتی مولایمان، امام عصر علیه السلام را با هم یک‌صدا زمزمه می‌کنیم:

اللهم کن لولیک الحجة بن الحسن صلواتک علیه وعلی آبائه فی هذه الساعة ...

۱. جواب سؤالات تستی به ترتیب: ج. ۱. ب. ۲. ب. ۳. ب. ۴. الف. ۵. الف. ۶. الف.
۲. مربی محترم باید توجه داشته باشد که اطلاعات دانش‌آموزان در این برنامه‌ها باید زیاد شود، لذا همیشه نباید سؤالاتی مطرح کنیم که بچه‌ها جوابش را می‌دانند.

درس ۴۵.

پنج چشمه نور

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با نمازهای یومیه؛
۲. آشنایی با زمان خواندن نمازهای یومیه.

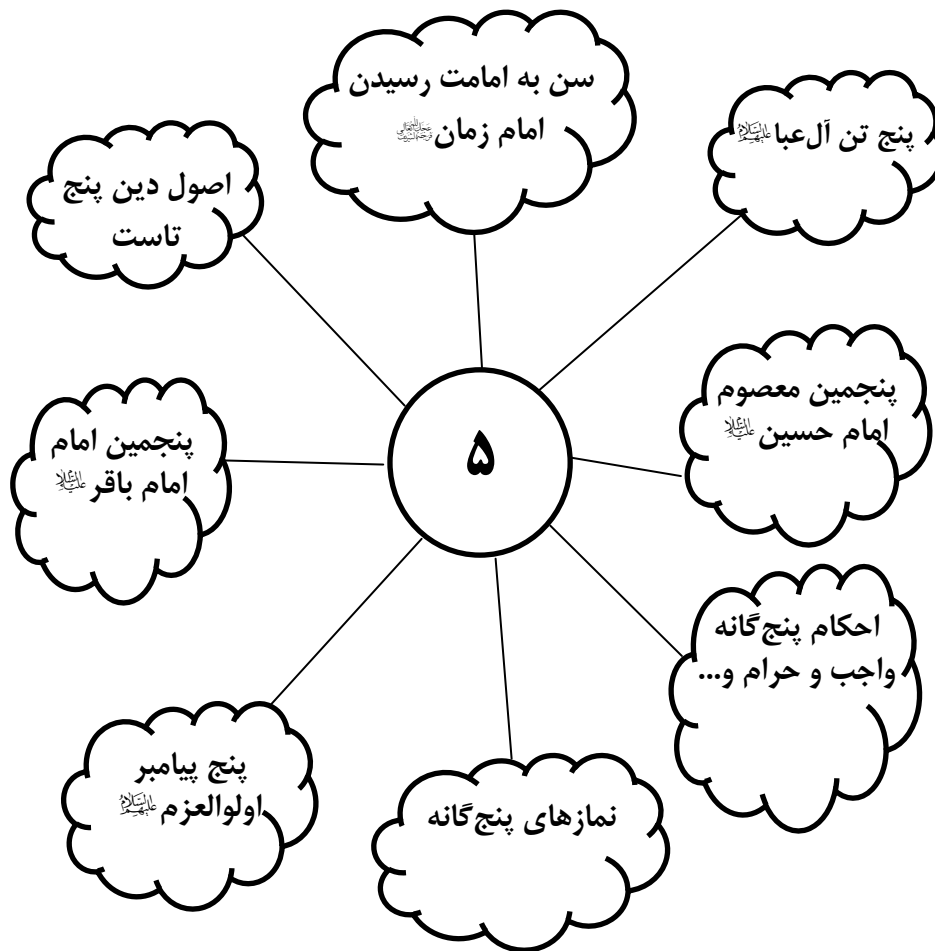

متن درس:

هر که رسید و گفت سلام باید جوابش بدهیم
جواب سلام را بهتر است ما آب و تابش بدهیم

بچه‌های خوب، سلام. سرحال و خوش حال و خندان هستید؟
برنامه امروز ما "بازی با اعداد" است. دوستان من، این عددی که وسط تابلو نوشتم چه عددی است؟ آفرین! عدد پنج.
این عدد شما را یاد چه چیزهایی می‌اندازد؟^۱

۱. مربی محترم این عدد را وسط تابلو، و پاسخهای دانش آموزان را دور عدد بنویسد. فقط دقت شود که پاسخ آخر، نمازهای پنج‌گانه است.

شعر

دوستان گلم، جواب‌های شما را به صورت شعر برایتان می‌خوانم. البته به شرطی که شما هم همراهی کنید:

پنج پیامبر	پنج تن آل عبا
اولوالعزم (ع)	علی، حسین، مجتبی
پنجمین معصوم	محمد و فاطمه
امام حسین (ع)	

چه ساده است و راحت	اصول دین که پنج تاست
نبوت و امامت	معاد و عدل و توحید
بین همه انبیا	پنج نبی اولوالعزم
موسی، عیسی، مصطفی	نوح سپس ابراهیم
هر شب و هر روز ما	پنج تا نماز واجب است
مغرب و آخر عشا	صبح و سپس ظهر و عصر

تبیین

نمازهای پنجگانه، نمازهای واجب که مسلمان باید هر روز بخواند، پنج نماز است؛ مثل پنج چشمه نور:

- دو رکعت نماز صبح (از سپیده صبح تا طلوع آفتاب)؛
- چهار رکعت نماز ظهر (از ظهر تا غروب آفتاب)؛
- چهار رکعت نماز عصر (پس از نماز ظهر تا غروب آفتاب)؛
- سه رکعت نماز مغرب (از مغرب تا نیمه شب)؛
- چهار رکعت نماز عشا (پس از نماز مغرب تا نیمه شب).

شعر پایانی

پنج تا نماز در شب و روز
 با هفده گل قشنگ
 خانه ما را می کند
 خوش عطر و بو
 خوش آب و رنگ

درس ۴۶.

به سرعت بلا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با یکی از آداب نماز؛

۲. رضایت خدا از نماز زیبا.

متن درس

به نام خدایی که پرواز را
به گنجشک آموخته
لباسی هم از جنس پر
برای تنش دوخته

دوستان خوب و مهربان، سلام.

نمایش

اگر ما به کسی علاقه داشته باشیم، دوست داریم با او حرف بزنیم؛ آن‌هم به صورت آرام، و اصلاً عجله نمی‌کنیم؛ مثلاً وقتی با پدر و مادر خودمان حرف می‌زنیم آرام و زیبا حرف می‌زنیم. وقتی با دوستانمان صحبت می‌کنیم، نرم و زیبا صحبت می‌کنیم. خدای بزرگ از پدر و مادر مهربان‌تر است.

خدای خوب از تمام دوستان، صمیمی تر و نزدیک تر است. چه خوب است با مهربان ترین و صمیمی ترین و نزدیک ترین دوستان زیبا صحبت کنیم.
کسی که نماز می خواند، خدا را دوست دارد و دلش می خواهد با او حرف بزند. البته باید با آرامش نماز بخوانیم و تندتند و باعجله با خدا صحبت نکنیم.

شعر

آروم نماز بخونیم	تندتند نماز نخونیم
با حوصله بخونیم	بی حوصله نخونیم
اول وقت بخونیم	آخر وقت نخونیم ^۱

روایت

امام صادق علیه السلام می فرمایند:
"علیکم بحسن الصلاة"
نماز را همیشه زیبا بخوانید.^۲

داستان

بچه ها، حاضرید یک داستان از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم براتیان تعریف کنم؟
آنهايي که می خواهند این داستان را بشنوند، نثار پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم یک صلوات محمدی بفرستند. آفرین!

۱. مربی محترم، موقع خواندن شعر ابتدای هر مصرع را بخواند و اجازه بدهد که (بخوانیم و نخوانیم) آخر هر مصرع را دانش آموزان پاسخ دهند.
۲. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۷۱ ص ۱۶۲.

یک روز پیامبر ﷺ در مسجد نشسته بود که مردی وارد شد. آن مرد خیلی زود الله اکبر گفت و نمازش را شروع کرد. تندوتند حمد و سوره را خواند و سپس خیلی سریع به رکوع رفت. از رکوع هم خیلی زود بلند شد و به سرعت باد سر به سجده گذاشت. سجده‌هایش را هم خیلی تندتند انجام داد. نماز، حرف زدن با خدای مهربان است. معلوم نبود چرا آن مرد، این قدر عجله می‌کند. مگر نماز خواندن چقدر طول می‌کشد که کسی بخواهد این قدر تندتند آن را بخواند؟

حضرت محمد ﷺ که نماز آن مرد را زیر نظر داشت، از نماز خواندن عجله‌ای او خیلی ناراحت شد. به یاران خود فرمود: "سجده‌های این مرد، مثل نوک زدن کلاغ، تند و سریع بود".

بنابراین باید با آرامش نماز خواند. وقتی ما کسی را دوست داشته باشیم آن طور رفتار می‌کنیم که او می‌خواهد. خدای بزرگ که ما را خلق کرده و ما را خیلی زیاد دوست دارد و بسیار بسیار از ما داناتر است، از ما خواسته که به این صورت نماز بخوانیم که او می‌خواهد. پس ما آن گونه رفتار می‌کنیم که خدای مهربان می‌خواهد تا از دست ما راضی و خشنود باشد.

شعر پایانی

خوب و قشنگ و عالی	نماز بخوان همیشه
نه اینک با بی‌حالی	شمرده و بانشاط

درس ۴۷.

به سمت خدا

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت کعبه و مکه معظمه و رعایت قبله در نماز؛
۲. موارد وجوب و استحباب رعایت قبله.

متن درس

آغاز هر کلامی	حمد خدای یکتا
همواره می‌برم من	نام مقدسش را

بچه‌های خوب و مهربان، سلام. بعضی قیافه‌ها چقدر خسته است! اخم‌ها را باز کنید تا برنامه امروز را آغاز کنیم.

بازی با اعداد

ما امروز می‌خواهیم دربارهٔ نه صحبت کنیم.^۱ خوب چه کسی می‌تواند مقصود از عدد نه را

۱. مربی می‌تواند از دانش‌آموزان نظرخواهی کند و از گریزهای تبلیغی اعداد استفاده کند.

بازی با کارت‌ها

حالا دوستان خوبم، قبله در چه مواردی واجب است رعایت شود؟ بله، در ۵ مورد.

طرح

نمازهای واجب

نماز بر میت و دفن آن

ذبح یا نحر

توابع نماز واجب مانند نماز احتیاط و قضای اجزای فراموش شده و در سجده سهو بنا بر احتیاط.

در حال احتضار کسی که در حال مرگ است واجب است او را روبه قبله قرار داد.

پرسش

اما قبله در چه مواردی مستحب است که رعایت شود؟

۱. هنگام دعا؛
۲. در هنگام قرائت قرآن؛
۳. در حالت ذکر گفتن؛
۴. در هنگام تعقیب نماز؛
۵. هنگام طرح نزاع و دعوا در نزد قاضی؛
۶. هنگام سجده شکر و همچنین سجده واجب؛
۷. در کلاس و هنگام آموختن علم.

فصل سوم

اوج پرواز (هنگام نماز)

درس ۴۸.

هم‌نشین دریا

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. طریقه صحیح نماز خواندن؛
۲. آشنایی با برخی از احکام نماز؛
۳. توجه دادن به برخی مستحبات نماز.

متن درس

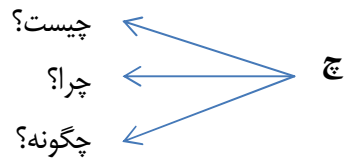
آن کس که با نماز است، همیشه سرفراز است
 نماز آرد سعادت، دهد جان را طراوت
 به هر جا و به هر کار، خدا را در نظر دار
 مشو ای طفل عاقل ز حق یک لحظه غافل
 نماز اساس دین است مسلمانی در این است
 دوستان عزیز من، حالتان خوب است؟ همه سرحال و قیراق هستید؟ همه باهوش
 هستید؟ حواس همه ناجمع است؟ بله؟
 بعضی‌ها گول خوردند. اشکال ندارد؛ ان‌شاءالله که از شیطان گول نخورید.

پرسش

حالا بچه‌های عزیز، به تابلو توجه کنید. هفتمین حرف الفبا چیست؟ بله؛ "چ".

حرف "چ" را روی تخته نوشتیم. از خود بپرسید:

مثلاً از خود بپرسیم: دوستی چیست؟ چرا دوستی؟ چگونه دوستی؟ یا نماز چیست؟ چرا نماز بخوانیم؟ چگونه نماز بخوانیم؟

حالا درمورد چگونه نماز خواندن از یکی از دوستان شما می‌خواهم تا نماز بخواند. ^۱ من مکبر می‌شوم. بعضی‌ها را از عمد اشتباه می‌گوییم، ببینم چه کسی حواسش جمع است! پس با صدای من شما آماده و مرتب رو به قبله برای نماز بایست. آفرین!

• دانش‌آموز: الله اکبر، و پس از آن حمد و سوره را می‌خواند.

- مربی: (قنوت)
- دانش‌آموزان: غلطه ای غلطه، غلط غولوطه غلطه!
- مربی: چرا؟ چون رکعت اول قنوت نداریم. آفرین! پس (الله اکبر، سبحان الله) (سمع الله لمن حمده). دانش‌آموز به سجده می‌رود. (الله اکبر - الله اکبر) سجده دوم: (الله اکبر) الحمدلله.
- دانش‌آموزان: غلطه ای غلطه، غلط غولوطه غلطه!
- مربی: چرا؟ چون در رکعت اول تشهد نداریم. آفرین! (بحول الله) رکعت دوم: حمد و سوره بعد رکوع. نه! چرا؟ آفرین! باید قنوت خوانده شود.
- ذکر قنوت را با هم تکرار کنیم: "ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار" ادامه می‌دهیم. (الله اکبر - سبحان الله) - رکوع (سمع الله لمن حمده - الله اکبر) سجده (الله اکبر - الله اکبر) سجده دوم.
- مربی: (الله اکبر) سجده سوم!
- دانش‌آموزان: غلطه ای غلطه، غلط غولوطه غلطه!
- مربی: چرا؟ آفرین! سجده سوم نداریم. (بحول الله) بلند می‌شویم. رکعت سوم:

تسبیحات أربعه - بعد رکوع - (سمع الله لمن حمده - سجده اول و دوم - بحول الله).^۱

• مربی:

نه، پس چه کار کنیم؟ چون نیت ما یک نماز سه رکعتی بوده است، باید

تشهد

بخواند. آفرین! ذکر تشهد را بگویید.^۲ حالا بحول الله. نه؛ نماز سه رکعتی است بعد از

تشهد باید

سلام

نماز خوانده شود. آفرین!

از این دوست خوب تشکر می‌کنیم و هدیه‌ای به رسم یادبود به او می‌دهیم. حالا نوبت خواندن شعر نماز است. من این شعر را می‌خوانم. شما جواب بدهید.

صل علی محمد صلوات بر محمد

نماز رکـن دینـه مـونس مؤمنینـه
نماز خونـدن ما چه خوب و دل‌نشینـه

۱. مربی محترم همین‌طور نماز را ادامه دهد تا یک نماز کامل را بچه‌ها انجام دهند.

۲. مربی دو عدد کارت را آماده می‌کند که روی یک کارت «تشهد» نوشته می‌شود و پشت آن ذکر مربوط به تشهد و روی کارت دوم «سلام» نوشته می‌شود و پشت آن ذکر مربوط به سلام.

صل علی محمد صلوات بر محمد

نماز ما مرتب تو صبح و ظهر و هرشب
خدا از ما راضیه نمره همامون عالییه

صل علی محمد صلوات بر محمد

دلهره دشمن از نماز خوندن ماست
نماز خوندن ما ضامن موندن ماست

صل علی محمد صلوات بر محمد

نماز اساس دینه مسلمانانی در اینه
با خدا صحبت کنیم به هم محبت کنیم

صل علی محمد صلوات بر محمد

آفرین! تشکر از شما دوستان عزیز که خیلی بانشاط و خوب با ما همراه بودید.

درس ۴۹.

نیایش

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با برخی از احکام نماز؛
۲. آشنایی با برخی از مستحبات و مکروهات نماز؛
۳. یادگیری احکام برای لذت بردن از نماز و نیایش با پروردگار.

متن درس

تاهر کجا که رفتم	دیدم تو را در آنجا
در کوه و دشت و صحرا	در باغ‌های زیبا
تاهر کجا که رفتم	تاهر کجا رسیدم
از هر گل قشنگی	نام تو را شنیدم
تاهر کجا که رفتم	دیدم که دست خورشید
از عشق تو به دنیا	پاشیده نور امید
تاهر کجا که رفتم	دیدم تو را خدایا
پس هرچه هست از توست	آه ... ای خدای یکتا ^۱

^۱. علیرضا آقابالایی.

دوستان خوبم، سلام. برنامه امروز را با ذکر یک صلوات بر محمد و آل محمد علیهم‌السلام آغاز می‌کنیم. حالا سراغ یک مسابقه جالب می‌رویم؛ آماده‌اید؟

مسابقه

مسابقه بدین صورت است که در مرحله اول مسابقه همه شما شرکت دارید. کسانی که مرحله اول را با موفقیت پشت سر بگذارند به مرحله دوم راه می‌یابند.^۱ ابتدا این چهار کارت را در چهار گوشه کلاس قرار می‌دهم. بعد از هر سؤال شما با قرار گرفتن کنار هر کارت پاسخ خود را بگویید.

- س ۱: حکم خواندن حمد و سوره در رکعت اول و دوم نمازهای یومیه چیست؟^۲
- س ۲: حکم خواندن قنوت قبل از رکوع رکعت دوم چیست؟
- س ۳: حکم برهم گذاشتن چشم‌ها در نماز چیست؟
- س ۴: حکم حرکت دادن بدن در حال خواندن حمد و سوره و اذکار نماز چیست؟
- س ۵: حکم نماز خواندن با حالت خواب‌آلودگی و کسالت چیست؟
- س ۶: حکم بلند خواندن تسبیحات اربعه در رکعت سوم و چهارم چیست؟

۱. مری چهار کارت از قبل تهیه نماید و آن را در چهار گوشه کلاس بگذارد یا به دست چهار نفر بدهد به شکل واجب، مستحب، مکروه و باطل‌کننده یا به جای آن، لازم، بهتر، ناپسند و باطل‌کننده.
 ۲. مری، بعد از هر سؤال با ایجاد شک و تردید می‌تواند به جذابیت برنامه بیفزاید. پاسخ‌ها به ترتیب: ۱. واجب ۲. مستحب ۳. مکروه ۴. باطل‌کننده ۵. مکروه ۶. باطل‌کننده.

نحوه اجرا

با تشکر از تلاش همه شما دوستان خوب. بالاخره مسابقه است و یک‌سری باید از دور مسابقه خارج شوند. حالا به مرحله دوم مسابقه می‌رویم و این افراد باقی‌مانده را دو گروه می‌کنم. نحوه اجرای مسابقه به این صورت است که از هر گروه سؤال‌هایی پرسیده می‌شود. هر سؤال ده امتیاز دارد. البته کسانی امتیاز هر سؤال را می‌گیرند که سریع و بدون مکث جواب بدهند؛ وگرنه از مقدار امتیاز آنها کم می‌شود. شما باید دقت کنید اگر پاسخ سؤال، بله است بگویید خیر و اگر خیر است، بگویید بله! آماده هستید؟

بله و خیر معکوس

سؤال‌های گروه اول:

۱. آیا نگاه کردن به قرآن در حال نماز ناپسند است؟ خیر
۲. آیا بعد از رکوع، "سمع الله لمن حمده" باید گفت؟ بله
۳. آیا بعد از دو سجده، ذکر "بحول الله و قوته" را باید در حال حرکت گفت؟ خیر
۴. آیا در تنگی وقت نماز، سوره خوانده می‌شود؟ خیر
۵. آیا سلام کردن در نماز توسط نمازگزار، نماز را باطل می‌کند؟ بله

سؤال‌های گروه دوم:

۱. آیا مردها باید حمد و سوره نماز مغرب و عشا و صبح را بلند بخوانند؟ خیر
۲. آیا در سجده، پنج عضو بدن فقط روی زمین قرار می‌گیرد؟ بله
۳. آیا بین دو سجده نماز، توقف و مکث لازم نیست و می‌توان سریع به سجده دوم رفت؟ بله
۴. آیا در نماز می‌توان حمد و سوره و اذکار نماز را ذهنی، مثل مطالعه کتاب خواند؟ بله
۵. آیا جواب سلام دادن در نماز توسط نمازگزار (اگر کسی غیر از او پاسخ ندهد و او متوجه شود) واجب است؟ خیر

شعر

با تشکر از هر دو گروه شرکت‌کننده. خوب دوستان عزیز، تا اینجای برنامه مقداری از احکام نماز را یاد گرفتیم.

حالا چه کسی شعر نیایش را از شاعر معروف به یاد دارد؟ البته خوب، طبیعی است که حفظ نباشید، چون این شعر را در مقطع راهنمایی خواهید خواند:

الهی جانب من کن نگاهی	مرا بنما به‌سوی خویش راهی
نگاهی کن که رو آرم به‌سویت	رهی بنما که جا گیرم به کویت
به ذکر خود بلند آوازه‌ام کن	رفیق لطف بی‌اندازه‌ام کن
بیفشان از وضو بر رویم آن آب	که از غفلت نماند در سرم خواب
به چشم مرحمت سویم نظر کن	شفیع آخرت، خیرالبشر کن ^۱

دعا

انتهای برنامه چند دعا می‌خوانم، شما هم بلند آمین بگویید:

خدایا، نمازهای ما را قبول بفرما.

خدایا، همان‌طور که ما را با احکام نماز آشنا کردی، ما را با آداب نماز هم آشنا کن.

خدایا، نمازهای ما را ذخیره و توشه آخرت ما قرار ده.

"آمین یا رب العالمین".

درس ۵۰.

سلام به هر ستاره

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با ارکان نماز؛
۲. آشنایی با برخی از مبطلات نماز؛
۳. حکم جواب سلام در بین نماز.

متن درس

بارالها دوست می‌دارم تو را
ای خدای بی‌شریک و بی‌قرین
نام زیبای تو را دارم به لب
ای تو با جان و دل من آشنا
در میان دوستانم بهترین
شکر می‌گویم تو را هر روز و شب^۱

۱. حبیب‌الله چایچیان (حسان).

احکام

بچه‌های عزیز، شکوفا شدن یک گل زیبا، شرایطی دارد که یکی از آن شرایط این است که مواظب آفات و بیماری‌ها باشیم. آفات و بیماری‌ها کدام است؟ اگر نماز را به گلی زیبا و باطراوت تشبیه کنیم، نماز هم برای شکوفا شدن نیاز به مراقبت‌هایی دارد تا ریشه آن از بین نرود.

بازی با کارت‌ها

دوستان خوب و مهربان، همان‌طور که گل‌ها، ریشه‌هایی دارند، نماز هم دارای ریشه‌هایی است که به آنها "رکن" گفته می‌شود.

ارکان نماز:

۱. نیت؛
۲. تکبیرة الاحرام؛
۳. قیام؛
۴. رکوع؛
۵. سجده.

بازی با کارت‌ها

حالا می‌خواهیم با برخی از آفات و بیماری‌های گل شاداب نماز آشنا بشویم.

مبطلات نماز^۱

حرف زدن	خندیدن با صدای بلند	گریه برای دنیا	رو بر گرداندن از قبله	باطل شدن وضو
حرکت زیاد	نجس شدن بدن یا لباس	خوردن و آشامیدن	انجام ندادن رکن نماز (عمداً یا سهواً)	آمین گفتن بعد از حمد و دست روی هم گذاشتن

پرسش

حال اگر در حال نماز خواندن بودیم و کسی به ما سلام کرد، جوابش را بدهیم، یا نه؟ و چطور باید جواب بدهیم؟ بله؛ واجب است جوابش را بدهیم؛ البته طوری که کلمه "سلام" مقدم باشد؛ یعنی بگوییم "سلام علیکم" یا "السلام علیکم"^۲.
با اینکه حرف زدن در حال نماز، نماز را باطل می‌کند، اسلام آن قدر به سلام اهمیت داده که فرموده است: در حال نماز، واجب است جواب سلام را بدهید.

شعر

حالا که اهمیت سلام را متوجه شدید، یک شعر زیبا در مورد "سلام" می‌خوانیم:
سلام به جنگل سبز
به آسمان آبی
به غنچه‌های خندان
به روز آفتابی

۱. مربی محترم از دانش‌آموزان بخواهد تا مبطلات را بیان کنند و خود روی تابلو یا کارت نشان دهد.
۲. امام خمینی علیه السلام، رساله توضیح المسائل، م ۱۱۲۶ به بعد.

سلام به هر ستاره
به ابر پاره پاره
به دانه‌ای که از خاک
درآمده، دوباره

سلام به هر دل پاک
به هر دل پر امید
سلام به آن شب تار
که عاقبت شد سفید

سلام به دشت و دریا
سلام به کوه و صحرا
سلام به روی ماه
بچه‌های باصفا

درس ۵۱.

صاحب روز جایزه‌ها

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. آشنایی با سوره حمد؛
 ۲. مفهوم کودکانه سوره حمد؛
 ۳. مفهوم سوره حمد به زبان شعر.

متن درس

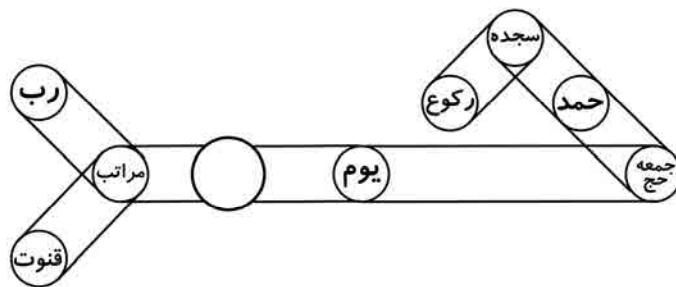
تو یگانه‌ای و دانا	تو خدای بی‌شریکی
تو که پاکی و توانا	تو چه خوب و مهربانی
که از آسمان بی‌بارد	تو به گوش ابر خواندی
به زمین قدم گذارد	تو به آفتاب گفتی
گل و سبزه را کشیدی	به هزار نقش زیبا
همه را تو آفریدی ^۱	شب و روز، کوه و دریا

^۱. ناصر علی‌اکبرسلطان.

بچه‌ها، سلام. حالتان خوب است؟ خوب خوب؟ حواستان جمع است؟ جمع جمع! بارک‌الله!

راز دایره‌ها

حالا با کمک شما می‌خواهیم به راز دایره‌ها پی ببریم.

ابتدا به سؤالات جواب دهید تا کلمه مورد نظر ما به دست آید.^۱

۱. به حالت نود درجه در نماز چه می‌گویند؟ رکوع
۲. کدام سوره به نام یکی از ارکان نماز است؟ سجده
۳. خواندن کدام سوره در تمام نمازهای یومیه واجب است؟ حمد
۴. در کدام سوره‌ها به یکی از عبادت‌های دسته‌جمعی سفارش شده است؟ جمعه، حج
۵. به معنای پروردگار؟ رب
۶. خداوند هر لحظه و همه حال ... اعمال ماست. مراقب
۷. در نماز می‌خوانیم، مالک ... الدین. یوم
۸. در رکعت دوم قبل از رکوع چه کاری مستحب است؟ قنوت

خوب بچه‌ها چه کلمه‌ای به دست آمد؟ بله؛ کلمه زیبای "حمد" که آن را هر روز در نمازها می‌خوانیم، که به آن "قرائت" می‌گویند.

۱. مربی قبل از اجرای برنامه، جواب سؤالات را در کارت‌ها می‌نویسد و موقع جواب‌دهی به دانش‌آموزان نشان می‌دهد.

نکات قرآنی

مفهوم کودکانه سوره حمد

- بسم الله الرحمن الرحيم؛

به نام خدای بخشنده مهربان .

- الحمد لله رب العالمين؛

شکر می کنیم خدایی را که خدای همه چیز و همه جا و همه آفریده هاست.

- الرحمن الرحيم؛

خدای بخشنده مهربان.

- مالك يوم الدين؛

صاحب روز جزا.

- اياك نعبد و اياك نستعين ؛

خدایا تنها تو را می پرستیم و تنها از تو یاری می جوئیم.

- اهدنا الصراط المستقيم؛

خدایا ما را به راه راست هدایت فرما.

- صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين؛

راه کسانی که دوستشان داری و به آنها نعمت های زیادی دادی؛ نه راه آنهایی که تو را

ناراحت کردند و نه راه آنهایی که راه راست را گم کردند.

شعر

- مفهوم سوره حمد به زبان شعر:

سپاس برای خداست	خدایی که بی‌همتاست
بخشندهٔ مهربان	خالق هر دو جهان
صاحب روز جایزه‌ها	قشنگی‌ها و خوبی‌ها
خدا عنایت نما	ما را هدایت نما
به راه آدم‌های خوب	پاک و عزیز و محبوب
راه درست نیکان	نه راه زشت شیطان

درس ۵۲.

مادر قرآن

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. تفسیر کودکانهٔ سورهٔ حمد؛
 ۲. بایدها، نبایدها و مستحبات قرائت نماز؛
 ۳. آشنایی با برخی از احکام قرائت نماز.

متن درس

صبح که میشه خروسم	می‌زنه زیر آواز
می‌گه دیگه بیدار شو	کوچولو از خواب ناز
از رختخواب بلند شو	خورشید خانم بیداره
زمین چه روشن شده	با نور اون دوباره!
پاشو دیگه عزیزم	پاشو بال لب خندون
سلام بکن به بابا	به مادر مهربون

بچه‌ها، سلام. خسته نباشید. حال شما خوب است؟ من می‌خواهم مطمئن شوم که همگی حالتان خوب است. پس بلند جواب بدهید: حالتان خوب است؟
 خوب، الحمدلله که همگی خوب و سلامت هستید.
 امروز ما می‌خواهیم در مورد "مادر قرآن" با هم صحبتی داشته باشیم.
 چه کسی می‌داند که "مادر قرآن" نام دیگر چه سوره‌ای است؟ آفرین؛ سورهٔ حمد.
 حالا برای اینکه با محتوای سورهٔ حمد آشنا شوید، این مطلب را یکی از دوستانتان برایتان می‌خواند:

۱. مربی محترم، این متن را در برگه‌ای نوشته، به دست یکی از دانش‌آموزان می‌دهد تا در مقابل دیگر دوستانش بخواند.

نکات قرآنی

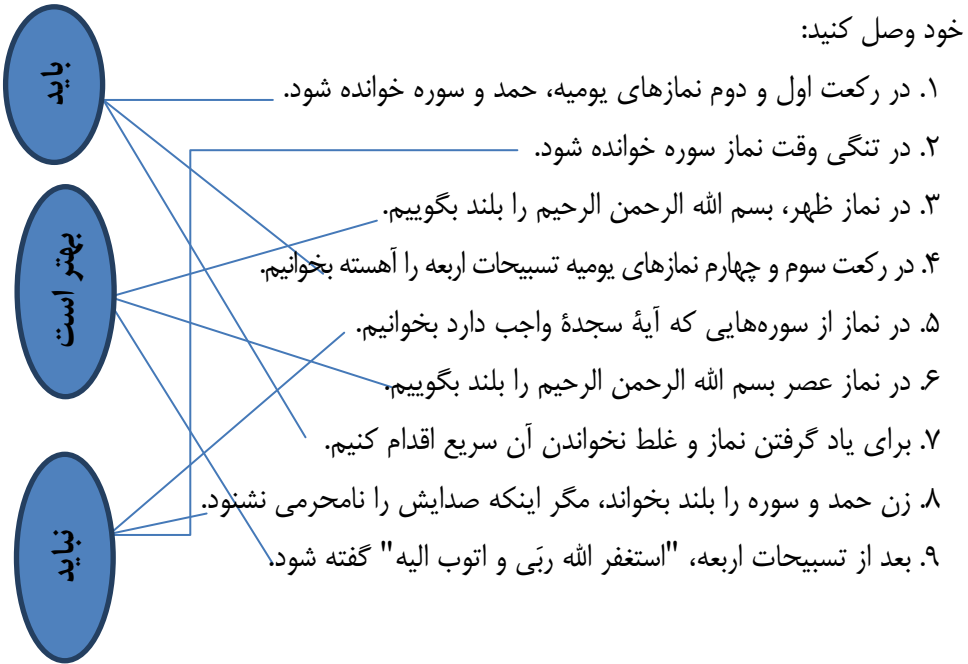
- تفسیر کودکانهٔ سورهٔ حمد

معنی سورهٔ مبارکهٔ "حمد" یا "فاتحه" گشاینده است. سورهٔ "حمد" مادر قرآن است. به نام خداوند بخشندهٔ مهربان، خدایی که از همه چیز و همه کس بزرگتر است و نسبت به بنده هایش، از همه مهربانتر است؛ حتی از پدر و مادر. ما در همه حال خدا را می خوانیم و از او می خواهیم تا راه درست و راست را به ما نشان بدهد. از او می خواهیم که ما را به راه کسانی که مورد لطف خودش بوده اند و به آنها نعمت داده است، مثل انبیا، امامان و انسان های خوب و درستکار راهنمایی کند؛ نه راه کسانی که راه را گم کرده اند و گمراه اند.

وصل کنید

آیا می دانید که قرائت، بایدها و نبایدها و مستحباتی دارد. پس جملات را به خانهٔ اصلی خود وصل کنید:

احکام

یکی دیگر از واجبات نماز "قرائت" است. چند نکته در زمینه قرائت را که مربوط به احکام است، بیان می‌کنیم:

۱. اگر در هنگام قرائت حمد و سوره، عمداً یک حرف را اشتباه بگویید، نمازش باطل است؛

۲. اگر در جایی که باید قرائت را آهسته بخواند، بلند بخواند و یا برعکس، لازم نیست دوباره تکرار کند؛ ولی اگر عمداً مخالفت کند نماز باطل می‌شود؛

۳. کسی که نمی‌تواند حمد و سوره را به صورت صحیح قرائت کند، هرگونه که می‌تواند آن را بخواند؛ ولی مستحب است که در جماعت شرکت کند.

یکی از آداب نماز این است که انسان توجه کند که در مقابل چه کسی ایستاده و با چه کسی صحبت می‌کند. در این هنگام است که باید ادب حضور را مراعات کند.

شعر

در انتهای برنامه شعری را می‌خوانیم.

نور را در خانهات دعوت کنی	دوست داری با خدا صحبت کنی
نعمه‌ای علی خیرالعمل	هست شیرین‌تر ز معنای غسل

درس ۵۳.

کلید بهشت

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با واجبات نماز؛
۲. مقصود از قرائت در نماز.

متن درس

یاری‌ام کن تو ای خدای بزرگ تا دلم با تو آشنا گردد
 قلبم از مهر تو شود لبریز روحم از غیر تو جدا گردد^۱

سلام. امیدوارم که در کمال صحت و سلامتی، آماده شنیدن و فراگیری یکی دیگر از احکام دینی باشید.

بازی با کارت‌ها و معما

جلسه امروز را با چند سؤال آغاز می‌کنم:

۱. مصطفی رحماندوست.

۱. شهرم ولی خانه ندارم رودم ولی آب ندارم
- کویرم ولی شن ندارم جنگل سرسبزم ولی درخت ندارم. نقشه
۲. آن چیست که نور ندارد، ولی همیشه می‌تابد. ماه
۳. چه چیزی مایهٔ حیات است؟ آب
۴. کار من بسیار و بارم هست شیرین این میان زنبور
- گاه می‌رنجد بعضی از چنین تلخی من

رمز

حالا اگر حروف اول این پاسخها را به هم وصل کنید می‌شود: "نماز".

جدول

این چهار نفری که بهتر جواب دادند، باید در جدول زیر که اسامی ده تا از واجبات نماز آمده است، دور هر کدام از واجبات را خط بکشند و با حروف باقی‌مانده، حدیث زیر را کامل کنند.

- بچه‌ها توجه داشته باشید که:

۱. بعضی از حروف مشترک است؛

۲. حروف از راست، چپ و بالا و پایین و بالعکس می‌باشد.

من هم، تا شما کلمات را به‌دست آورید، کلمهٔ نماز را می‌نویسم و هر کلمه‌ای که به‌دست آوردید داخل آن می‌نویسم.

نماز

اما بچه‌ها، می‌دانید که واجبات نماز یازده چیز است؛ ولی شما ده کلمه را گفتید. پس یکی از واجبات نوشته نشده می‌توانید بگویید کدام است؟

آفرین! قرائت^۱.

حالا با حروف باقی‌مانده، این حدیث از پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را کامل کنید.
قال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الصلاة مفتاح الجنة؛ نماز کلید بهشت است."

م	و	ا	ل	ا	ت	ق
ر	س	ج	و	د	م	ی
ی	ل	د	ن	ر	ف	ا
ب	ا	ه	ی	ک	ت	م
ک	م	ش	ت	ذ	ا	ح
ت	ر	ت	ی	ب	ا	ل
ر	ک	و	ع	ج	ن	ه

پرسش

کدام‌یک از شما می‌تواند به من بگوید که مقصود از قرائت در نماز چیست؟
بله، سوره حمد که آن را هر روز در نمازها می‌خوانیم که به آن قرائت می‌گویند؛ اما در مورد بایدها و نبایدهای قرائت و احکامی که به آن مربوط می‌شود، در برنامه‌های دیگر توضیح خواهیم داد.
با تشکر از همه شما که تا این لحظه با من همراه بودید.

۱. مربی می‌تواند درباره رکن و غیررکن توضیحات کوتاهی بیان کند.

درس ۵۴.

خمیازه چشم

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. تعریف و تبیین مفهوم "مبطلات نماز"؛
۲. آشنایی با موارد "مبطلات نماز".

متن درس

مهربانای خدای خوب من
این زبان و چشم و گوش و پا و دست
از براریم آفریدی رایگان
هم پدر هم مادر بس مهربان^۱
داده‌ای تو این همه نعمت به من
دارم از لطف تو هر نعمت که هست

دوستان، سلام. حالتان چطور است؟ امیدوارم مثل همیشه شاداب و سرحال، و برای شنیدن مطالب جلسه امروز باشید. خوب حواس‌ها جمع است؟ برای اینکه دریچه فکرها باز شود و موضوع برنامه امروز مشخص گردد، به سؤالات زیر جواب دهید:

۱. حبیب‌الله چایچیان (حسان).

پرسش

- و اما سوالات:

محمد ﷺ

۱. نام پیامبر گرامی اسلام
 ۲. به حد رشد رسیدن و زمانی که تکالیف الهی بر شخص واجب می‌شود
 ۳. پاکی و پاک شدن
 ۴. یکی از حواس پنج‌گانه که به وسیله آن گرمی، سردی، زبری و نرمی اشیا درک می‌شود
 ۵. پیشوا و رهبر
 ۶. روز نهم ماه محرم
 ۷. مهم‌ترین عبادتی که در شبانه‌روز پنج بار آن را به‌جا می‌آوریم
 ۸. به پیرو دین اسلام می‌گویند
 ۹. به معنای عقیده داشتن است که همراه علم می‌آید
 ۱۰. قسمتی از مال که به دستور اسلام باید در راه خدا داد (از فروغ دین که همراه نماز می‌آید) زکات
- حالا بچه‌های عزیز، با وصل کردن حروف اول جواب‌ها، به چه کلمه‌ای می‌رسیم؟
- جواب: "مبطلات نماز".
- "مبطلات نماز" یعنی چی؟ آفرین!
- به چیزهایی که نماز را باطل می‌کنند و باعث می‌شوند تا نماز را دوباره از اول بخوانیم
- "مبطلات نماز" می‌گویند.
- مبطلات نماز چند چیز است؟ دوازده چیز.^۲
- بله بچه‌های عزیز، دوازده چیز نماز را باطل می‌کند و آنها را "مبطلات" می‌گویند:
۱. از بین رفتن یکی از شروط در وسط نماز؛
 ۲. باطل شدن وضو یا غسل در اثنای نماز عمداً یا سهواً؛

۱. مربی از دانش‌آموزان بخواهد تا حرف اول جواب‌ها را به هم وصل کنند.
 ۲. مربی عزیز با ادبیاتی کودکانه موارد دوازده‌گانه را بیان بکند.

۳. گذاشتن دست‌ها روی هم عمداً با قصد اینکه جزء نماز است؛
۴. گفتن "آمین" عمداً بعد از حمد؛
۵. برگرداندن عمدی تمام بدن به پشت سر (روی برگرداندن از قبله)؛
۶. حرف زدن عمدی؛
۷. خندیدن عمدی (قهقهه کردن)؛
۸. برای امور دنیا با صدای بلند عمداً گریه کردن؛
۹. کار زیادی که صورت نماز را بهم بزند؛
۱۰. خوردن و آشامیدن در بین نماز؛
۱۱. شک در رکعت‌های نماز دو یا سه رکعتی؛
۱۲. کم و زیاد کردن رکن نماز عمداً یا سهواً.

درس ۵۵.

نماز وارونه

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با مبطلات نماز؛
۲. آشنایی با مکروهات نماز.

متن درس

آن پیرو حق، حضرت صادق فرمود رحمت به کسی که لب گشاید به درود
نزدیک به حق است و رسولش آری آغازگر سلام در مُلک و جود

با سلام به شما یاران صمیمی و دوستان مهربان. امیدوارم همیشه خوب و شاد و سلامت و سرزنده باشید. قبل از اینکه برنامه را آغاز کنیم، اجازه دهید برای سلامتی و تعجیل در فرج امام عصر عجله به پیشگاهش صلواتی را هدیه کنیم: "اللهم صل علی محمد و آل محمد".

اجرای نمایش

نکته‌ای برای مربیان عزیز

"بعد از مشخص شدن معنای مبطلات نماز و تعداد آنها در برنامه‌های گذشته، مربی می‌تواند با هماهنگی قبلی تعدادی از دانش‌آموزان را انتخاب کند و از آنان بخواهد تا مواردی از مبطلات نماز را به صورت نمایشی برای جمع کلاس اجرا کنند. سپس از دانش‌آموزان بخواهد تا با نگاه کردن دقیق به حرکات نمایشی دوستانشان، عمل خاصی را که سبب باطل شدن نماز می‌شود، بیان کنند و آن را توضیح دهند.

کسی که توانست جواب صحیح بدهد، مورد تشویق مناسب قرار بگیرد. (همچنین می‌توان با تعداد کمتری از دانش‌آموزان، مبطلات نماز را بیان کرد؛ به این صورت که یک نفر در طول نمایش، چند عملی را که سبب بطلان نماز می‌شود، انجام دهد)".
خوب بچه‌های عزیز برنامه را آغاز می‌کنیم. شما عزیزان باید دقت کنید تا اشتباهات دوستان خود را متوجه شوید.

نفر اول:

در جایی که ایستاده و نماز می‌خواند، یادش بیاید که "غصبی" است و صاحب آن راضی نیست که در آنجا نماز بخواند. (قبلاً اعلام شود، مکانی که شخص نماز می‌خواند، غصبی است).

نفر دوم:

(یا همان شخص اول) در وسط نماز خواندن، چند خمیازه بکشد و خوابش ببرد. بعد از مدتی از خواب بیدار شود و نمازش را ادامه دهد.

نفر بعد:

در وسط نماز، از جیبش خوراکی در بیاورد و بخورد (یا تخمه بشکند) و یا لیوان آبی را از روی میز در کنار دستش (یا روی زمین در هنگام سجده رفتن) بردارد و از آن بیاشامد.

نفر بعد:

با صدای بلند در وسط نماز شروع به خندیدن کند.

نفر بعد:

با صدای بلند در وسط نماز گریه کند.

نفر بعد:

در بین نماز مشغول صحبت کردن بشود.

نفر بعد:

در وسط نماز روی خود را از قبله برگرداند.

نفر بعد:

در هنگام نماز خواندن، دست‌هایش را برهم بگذارد.

نفر بعد:

در بین نماز به هوا بپرد و یا دست بزند.

نفر بعد:

بعد از خواندن سوره حمد، "آمین" بگوید.

نفر بعد:

در نماز دورکعتی یا سه‌رکعتی، در تعداد رکعت‌ها شک بکند.

نفر بعد:

یکی از ارکان نماز (مثلاً رکوع) را کم یا زیاد کند. (اصلاً رکوع نرود و یا دو بار به رکوع رود).^۱
دانش‌آموزان عزیز، حال بگویید که اشتباهات دوستانان چه بود و کدامیک باعث باطل شدن نماز می‌شود؟ و کدامیک باعث کم شدن ثواب نماز می‌شود؟

تکلیف

۱. مبطلات نماز را از روی رساله بنویسید.
۲. سرفه کردن و آروغ زدن و آه کشیدن در نماز اشکال دارد یا خیر؟

۱. رضا قربانیان، رساله آموزشی، درس ۴۷، مسئله ۱۱۲۶.

درس ۵۶.

ایستادن برای او

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با یکی از واجبات نماز؛
۲. آشنایی با انواع قیام نماز؛
۳. آشنایی با احکام قیام نماز.

متن درس

به‌نام دلربای حضرت دوست که این عالم همه در سایه اوست
با سلام خدمت همه دوستان خوب. قبل از شروع برنامه اجازه بدهید ببینم سرحال و
آماده هستید یا نه! شما پر قدرت و بلند جواب دهید: "بسم الله".

با نام خدا بسم‌الله	مشکل گشا بسم‌الله
ما فرزندان ایرانیم	گفتار ما بسم‌الله
داریم بر لب خود	در هر کجا بسم‌الله
ورد زبان ما هست	وقت غذا بسم‌الله
ما را بود نگهدار	از هر بلا بسم‌الله

۱. مربی عزیز، شما شعر را می‌خوانید و دانش‌آموزان با گفتن «بسم‌الله» شما را همراهی خواهند کرد.

خوب، معلوم است که همگی سرحال و پرانرژی هستید تا برنامه را شروع کنیم.

بازی با کلمات^۱

برای اینکه به موضوع برنامه پی ببرید، به سؤالاتی که می‌پرسم، جواب دهید.

اُم
آدم
دام
دائم
قائم
قیام

۱. یکی از واجبات مهم، خدمت و احترام کردن به..... است
۲. در این صورت است که می‌توان گفت: وظیفه خود را به خوبی انجام داده و..... خوبی شده‌ایم.
۳. چنین فردی همیشه در سایه عنایت خداست و..... شیطان و فریب او کاری نمی‌تواند انجام دهد.
۴. برای فریب نخوردن از شیطان باید..... از او به خدا پناه ببریم.
۵. و دعا کنیم تا خداوند متعال برای کمک کردن به ما حضرت..... را ظاهر کند.
۶. تا در برابر هر زشتی و بدی و برای برپا کردن هر عدل و داد و انسانیت..... کند.

۱. مربی با تغییر ظاهر کلمه با یک توضیح اخلاقی، به موضوع اصلی برنامه توجه می‌دهد.

بازی با کارت‌ها

بله؛ همان‌طور که حدس زدید، یکی دیگر از واجبات نماز، قیام می‌باشد. قیام به‌معنای ایستادن است و بر دو گونه می‌باشد.

قیام قبل از رکوع	قیام هنگام تکبیرة الاحرام	رکن
------------------	---------------------------	-----

قیام

قیام بعد از رکوع	قیام هنگام قرائت	غیر رکن
------------------	------------------	---------

وصل کنید

حالا بچه‌های عزیز، هریک از سوالات زیر در مورد توضیح یکی از موارد بالاست که باید دو تن از شما ارتباط آن را مشخص کنید.

<p>درست</p>	گفتن تکبیرة الاحرام هنگامی که بدن آرام نگرفته است.
	تکیه دادن به دیوار در هنگام قرائت.
<p>نا درست</p>	سریعاً بعد از تکبیر به رکوع رفتن بدون هیچ مکث (در جماعت).
	نشستن در هنگام بیماری در موقع خواندن حمد و سوره.
	خم شدن پس از تمام شدن سوره، برای برداشتن چیزی از زمین.

احکام

واجبات قیام

۱. واجب است پیش از گفتن الله اکبر و بعد از آن مقداری بایستد تا یقین کند که در حال ایستادن تکبیر گفته است؛
۲. موقعی که ایستاده، باید بدن را حرکت ندهد؛
۳. خم نشود به طرفی؛
۴. به جایی تکیه نکند؛ ولی اگر از روی ناچاری باشد یا در حال خم شدن برای رکوع پاها را حرکت دهد، اشکال ندارد؛
۵. واجب است در موقع ایستادن، هر دو پا روی زمین باشد؛
۶. بین پاها زیاد فاصله نباشد؛ کسی که می‌تواند درست بایستد، اگر پاها را خیلی گشاد بگذارد که به حال ایستادن معمولی نباشد، نمازش باطل است.^۱

۱. رضا قربانیان، رساله آموزشی، درس ۴، مسئله ۹۵۹ تا ۹۶۶.

درس ۵۷.

شروع یک پرواز

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با یکی از واجبات نماز؛
۲. یادگیری احکام تکبیره الاحرام؛
۳. شرایط صحت تکبیره الاحرام؛
۴. مقصود از بالا بردن دست‌ها به سمت گوش هنگام تکبیره الاحرام.

متن درس

خداوند تو یی پروردگارم همه از توست یا رب هرچه دارم
چگونه شکر این نعمت گزارم که در دل پرتو مهر تو دارم

بچه‌های مهربان، سلام. امیدوارم مثل همیشه حالتان خوب باشد و آماده باشید تا یک برنامه دیگر را با روحیه خوب و رقابت آغاز کنیم.

معما

برنامه امروز را با چند معما و چیستان آغاز می‌کنیم.

۱. سومین اصل از اصول دین نبوت
 ۲. کلمه‌ای که هم به معنای پادشاه، هم فرشته، هم فرمانروایی، هم زمین و هم نام یکی از سوره‌های قرآن است؟ ملک
 ۳. ام‌المصائب لقب کیست؟ حضرت زینب علیها السلام
 ۴. آخرین مورد از فروع دین تبری
 ۵. یکی از میوه‌های بهشتی انار
- اگر حروف آخر جواب‌ها را به هم متصل کنیم، "تکبیر" می‌شود.^۱

تبیین

پس یکی دیگر از اجزای واجب نماز تکبیره الاحرام (یعنی گفتن الله اکبر در اول هر نماز) است.

به تکبیر اول نماز، "تکبیره الاحرام" گفته می‌شود؛ زیرا با گفتن این تکبیر بسیاری از کارها برای انسان حرام می‌شود؛ مثل: خندیدن، گریستن، خوردن، آشامیدن، و... . تکبیره الاحرام باید در حالت آرامش کامل بدن گفته شود و به دعاهای قبل یا بسم‌الله بعد از تکبیر متصل نشود.

پرسش

حالا به من بگویید، "الله اکبر" یعنی چه؟^۲
 بله؛ یعنی خدا بزرگ‌تر از آن است که وصف شود.
 امام صادق علیه السلام فرموده است: وقتی می‌گویی "الله اکبر" باید همه هستی در نظر تو

۱. پیدا کردن رمز و ترکیب حروف بر عهده دانش‌آموزان است.
 ۲. از دانش‌آموزان نظرخواهی می‌شود.

کوچک باشد؛ وگرنه اگر به زبان بگویی خدا بزرگ‌تر از هر چیزی است، ولی فکر چیزهای دیگر باشی به این معناست که آن چیز در نظر تو بزرگ‌تر از خداست، پس خطاب می‌شود؛ تو در دروغ‌گویی! و خداوند خطاب می‌کند: آیا مرا فریب می‌دهی؟^۱

بازی با کارتها

حالا موارد یادشده را به‌صورت بازی با کارت، خدمتتان عرض می‌کنیم.

آرامش بدن	عربی صحیح	الله اکبر را به چیزی که پیش از آن می‌خواند، مثلاً به اقامه نجسباند	حروف الله و حروف اکبر و دو کلمه "الله اکبر" را پشت سرهم بگوید	شرایط صحت تکبیره الاحرام
-----------	-----------	--	---	--------------------------

دانستنی‌ها

۱. نمازگزار تکبیره الاحرام را باید طوری بگوید که خودش بشنود.
۲. تا حالا از خودتان پرسیده‌اید که چرا دو دست خود را هنگام تکبیره الاحرام، به سمت بالا و گوش‌هایمان حرکت می‌دهیم؟ مستحب است با شروع تکبیر، دست به طرف بالا حرکت کند و با رسیدن برابر گوش تکبیر ختم شود.

بعضی از بزرگان علت این قضیه را این‌گونه بیان می‌کنند: با این کار، دنیا و آنچه را که

۱. محسن قرائتی، پرتوی از اسرار نماز، ص ۱۵۱، به نقل از: ملامحسن فیض‌کاشانی، المحجة البيضاء، ج ۱، ص ۳۸۵.

مربوط به دنیاست، با دستان خود به عقب می‌اندازیم؛ زیرا هنگامی که با خدا صحبت می‌کنیم، همه‌چیز (حتی زیبایی‌های دنیا) بی‌ارزش است و همهٔ زیبایی‌ها آفریده و ساختهٔ خدای مهربان است.

۳. تکبیرة الاحرام شروع یک پرواز و رفتن به معراج است، و اگر این احساس را پیدا نکرده‌ایم، باید بیشتر دقت کنیم.

درس ۵۸.

فقط خدا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با یکی از واجبات نماز؛
۲. تقسیم‌بندی اجزای واجب نماز به رُکن و غیررُکن؛
۳. مفهوم و معنای نیت؛
۴. تبیین برخی از نمازهای باطل و صحیح.

متن درس

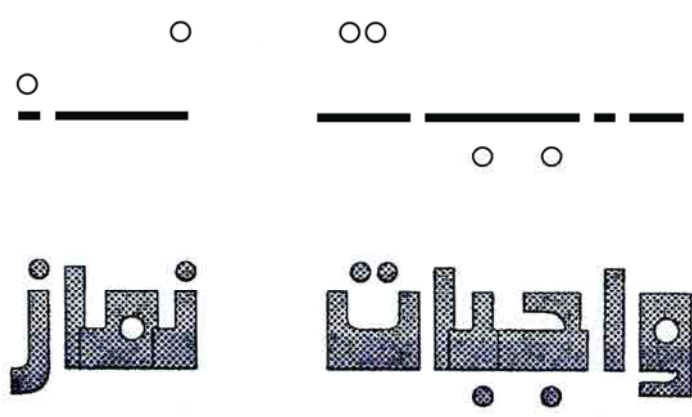
خداوندا پناه بندگانی نباشد جز تو یار مهربانی
خداوندا همه نیکویی از توست نوازش از تو و دلجویی از توست

بچه‌های خوب، سلام. حالتان چطور است؟ سرحال و شاداب هستید؟ الحمدلله. امیدوارم همیشه، سرحال و زنده باشید.

کلمات فانتزی

بین شما دوستان عزیز، چه کسی می‌تواند راز خطوط و دایره‌های کوچک را تشخیص دهد؟

بازی با کلمات

بله؛ درست حدس زدید، می‌خواهیم در مورد واجبات نماز صحبت کنیم.

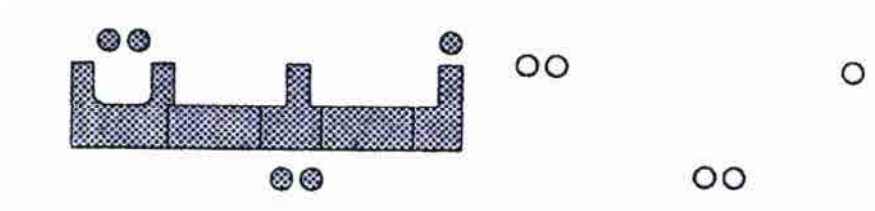
<p>غیررکن: اجزایی که اگر سهواً کم و زیاد شوند، نماز باطل نمی‌شود.</p>	<p>رکن: اجزایی که اگر سهواً و یا عمداً کم و زیاد شوند، نماز باطل می‌شود.</p>	<p>اجزای واجب نماز</p>
---	--	------------------------

۱. طرح اولیه، گام به گام و به همراهی دانش‌آموزان تکمیل می‌شود.

کلمات فاتزی

اولین قسمتی که در اینجا توضیح می‌دهیم، احتیاج به یک شماره رمز دارد تا ما را به شهر نماز ببرد.

۱. آدمی باید از اول تا آخر نماز بداند چه نمازی می‌خواند.
۲. به زبان آوردن نیت لازم نیست. انسان باید نماز را به نیت اجرای فرمان الهی بخواند، که هرگونه ریا آن را باطل می‌کند.
- ریا کردن در اجزای مستحبی نیز باطل‌کننده نماز است. آدمی برای اینکه اعمال خود را خالص کند و نیتش فقط خدایی باشد، باید از شر شیطان به خدا پناه ببرد.^۱

وصل کنید

- بچه‌های مهربان، برای اینکه حوصله شما سر نرود، یک بازی با دانستنی‌های خوب داریم.
- موارد نمازهای زیر را به "باطل" و "صحیح" وصل کنید.
۱. نماز به جماعت و در مسجد
 ۲. نمازی که برای مردم آن را طول می‌دهند
 ۳. برای اینکه مردم بگویند چقدر زیبا می‌خواند

۱. مربی محترم باید توجه داشته باشد: ادبیاتی که در این زمینه به کار می‌رود باید کودکانه باشد و مفهوم «ریا» و «نیت» تبیین شود.

- ۴. نمازش را ب صوت بخواند
- ۵. نماز با توجه و اخلاص کامل
- ۶. در میان نماز فراموش کند، چه نمازی می خواند
- ۷. نماز اول وقت و باتوجه
- ۸. قسمتی از نماز را برای خدا و قسمتی را برای مردم بخواند
- ۹. اگر نماز را به منظور تفریح و سرگرمی بخواند

باطل

صحیح

درس ۵۹.

ساختمان نماز

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. چپستی نماز؛
۲. تفاوت اجزای رُکن و غیررُکن در نماز؛
۳. آشنایی با واجبات نماز؛
۴. احادیثی از پیامبر ﷺ درباره نماز.

متن درس

بنام آن خداوندی که یادش کند آرام قلب بندگانش

بچه‌های خوب، سلام. حالتان خوب است؟ دماغتان چاق است؟ خوش‌حال و خندان هستید؟ برای اینکه فضای جلسه‌مان عطرآگین شود، برای سلامتی آقا امام زمان عجل الله فرجه صلواتی ختم کنید.

بازی با کلمات

برای شروع برنامه امروز، از شما سؤال‌هایی می‌کنم و شما جواب بدهید و بعد از اینکه جواب را گفتید، یک کلمه زیبا به‌دست می‌آید.

۱. نام سوره‌ای که اولش "ز" باشد. (زمر) م
 ۲. نام گلی زیبا که اولش "ر" است. (رُز) ز
 ۳. راز چیست؟ افشای راز خوب است یا خیر؟ چرا ما باید رازدار باشیم؟ (رازداری) ا
 ۴. آیا مردم فرد نازنازی را دوست دارند؟^۱ به فردی که نازنازی است چه می‌گویند؟ آیا بچه‌ای که از خوردن بعضی غذاها که مادر با زحمت درست کرده، دوری می‌کند کار خوبی انجام داده است؟ (ناز) ن
- جواب بازی با کلمات: نماز

تمثیل

حالا کسی می‌تواند بگوید نماز چیست؟

نماز با گفتن الله اکبر شروع می‌شود و با سلام به پایان می‌رسد، و آنچه در نماز انجام می‌شود یا واجب است یا مستحب. واجبات نماز یازده چیز است که برخی از آنها رُکن و برخی دیگر غیررُکن‌اند. فرق رکن و غیررکن را با یک مثال بیان می‌کنیم:^۲

هر ساختمان دارای چهار دیوار اطراف، ستون و در و پنجره است. اگر در و پنجره باشد، اما قسمت‌های اصلی ساختمان مثل چهاردیواری، ستون‌ها و سقف نباشد نمی‌گویند این ساختمان است؛ اما اگر با چهاردیوار اطراف، ستون‌ها و سقف باشد، اما در و پنجره نداشته باشد، می‌گویند این ساختمان است، ولی در و پنجره کم دارد. فرق بین رکن و غیررکن نماز این است که اگر کسی یکی از ارکان نماز را که جزء اصلی آن به حساب می‌آیند به‌جا نیاورد یا اضافه کند یا اشتباه انجام دهد - گرچه بر اثر فراموشی هم باشد - نماز او باطل است؛ اما واجبات دیگر، گرچه انجام آنها در نماز لازم و واجب است، اگر از روی فراموشی کم یا زیاد شوند، نماز باطل نمی‌شود.^۳

۱. مربی می‌تواند از این قسمت، استفاده تبلیغی کند و نکات دیگر را بیان نماید.

۲. در این قسمت، مربی همراه با توضیح، تصویر یک ساختمان را می‌کشد یا اگر از قبل آماده کرده است، به دانش‌آموزان نشان می‌دهد.

۳. بهتر است در مبحث احکام نماز، مربی بعد از اینکه مقداری در اهمیت نماز سخن به‌میان آورد، اول خواندن حمد و سوره و دیگر اذکار نماز را به دانش‌آموزان یاد دهد و آن‌گاه احکام نماز را بیان کند.

واجبات نماز

بازی با کلمات

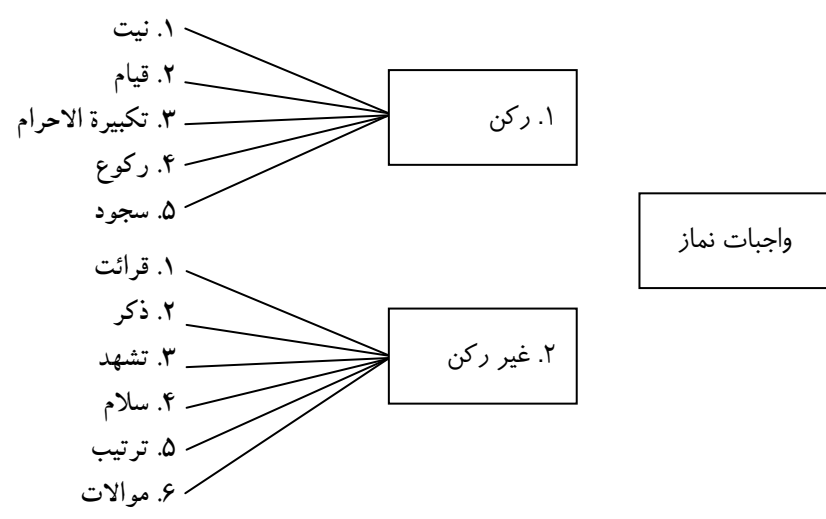
با اضافه کردن یک حرف به اول و یک حرف به آخر کلمات زیر واجبات نماز را می‌توانید به‌دست آورید. (کلمه اول را مربی خودش بنویسد).^۱

۱. نیت	۲. یا
۳. کبیره الاحرا	۴. کو
۵. جو	۶. رائ
۷. ک	۸. شه
۹. لا	۱۰. رتی
۱۱. والا	

۱. مربی از دانش‌آموزان نظرخواهی کند که چه حرفی در اول، و چه حرفی در آخر این کلمات بگذارد تا کلمه درست شود.

بازی با کارتها

حفظ حدیث

رسول اکرم ﷺ فرموده است:

"قُرّة عینی فی الصلوة"؛ نور چشمم در نماز است.
 "الصلوة مفتاح کلّ خیر"؛ نماز کلید هر خیر و خوبی است.

فصل چهارم

آرامش پرواز

(بعد از نماز)

درس ۶۰.

هدیه نور

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با تاریخچه تسبیح؛
۲. تسبیحات متعلق به حضرت زهرا علیها السلام؛
۳. توجه به معانی تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام.

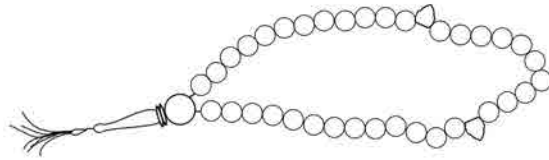

متن درس

به نام خداوند رنگین کمان خداوند بخشنده مهربان
 خدایی که از بوی گل بهتر است صمیمی‌تر از خنده مادر است

سلام علیکم. بچه‌ها، حالتان خوب است؟ بهتر شدید، یا بهتر بودید؟ راستی من چرا سلام کردم؟ اصلاً چرا ما سلام می‌کنیم؟ بله؛ سلام سلامتی می‌آورد، سلام دستور اسلام است و هرکس که با فرد دیگری روبه‌رو می‌شود باید اول سلام کند. حالا برای اینکه به موضوع برنامه امروز پی ببرید، بگویید ببینم این چیست؟^۱

۱. مربی می‌تواند تصویر تسبیح را در تابلو بکشد و یا اینکه تسبیحی را به دانش‌آموزان نشان دهد.

آفرین! این تسبیح است که سوغات شهرهای مذهبی و هم‌نشین مهر در جانمازهاست.

پرسش

چه کسی از شما دانش‌آموزان می‌تواند بگوید تسبیح با کدام‌یک از معصومین علیهم‌السلام به نحوی ارتباط دارد؟ بعضی‌ها تشخیص داده‌اند. احسنت! بله؛ تسبیح هدیه حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام به ما شیعیان است. هدیه‌ای که هیچ‌وقت خراب نمی‌شود و از مُد نمی‌افتد.

حکایت

چه کسی داستان تسبیح را می‌داند که از کجا آمده و قضیه‌اش چیست؟
 حضرت زهرا علیها‌السلام با اینکه فرزند رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و رهبر آن روز جامعه مسلمانان بود، با وجود داشتن چند فرزند، خدمتکاری نداشت و تمام کارهای منزل، از آب کشیدن از چاه تا آرد کردن گندم و جو و مرتب کردن خانه و بزرگ کردن بچه‌ها را به تنهایی انجام می‌داد. البته این را هم در نظر بگیرید که ایشان در آن موقع شاید چند سال از شما بزرگ‌تر بودند. یعنی حدوداً پانزده، شانزده‌ساله بودند که تمام این کارها را به تنهایی می‌کردند. شماها یا خواهرهایتان که در این سن هستید، می‌توانید این کارها را انجام دهید؟
 بگذریم. خلاصه روزی حضرت زهرا علیها‌السلام پیش پدر عزیزش رفت تا از او بخواهد خدمتکاری به او بدهد؛ اما مسلمانان پیش پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بودند و حضرت خجالت کشید حرفش را بزند. برای همین به خانه برگشت. پیامبر که مثل هر پدر مهربانی متوجه شد که دخترش کاری داشته و نگفته؛ برای همین به خانه آنها آمد و به چشم خود سختی‌های

دختر کم سن و سالش را دید؛ اما به دخترش فرمود:
 من نمی توانم خدمتکاری برایت بگیرم؛ اما ذکر ی را به تو یاد می دهم که اگر شبها قبل
 از خواب با توجه بخوانی، تحمل سختیها برایت آسان می شود و از خدمتکار برایت بهتر
 است.^۱

بازی با کارت‌ها

از شما بچه‌ها، چه کسی می داند آن ذکر چیست؟^۲ نام دیگر این ذکرها چیست؟ بله؛
 تسبیحات حضرت زهرا ع.

الله اکبر	↔	مرتبۀ ۳۴
الحمد لله	↔	مرتبۀ ۳۳
سبحان الله	↔	مرتبۀ ۳۳

۱. شیخ صدوق، علل الشرایع، ص ۳۶۶.
 ۲. مری قبل از اجرای برنامه، روی سه کارت، عددها و پشت آنها ذکر را می نویسد و به دانش آموزان نشان می دهد.

پرسش

چه نکاتی از این داستان برداشت می‌کنید؟

بله؛ ساده‌زیستی، مهر پدر به دختر، سختی‌های حضرت زهرا علیها السلام و ...

علاوه بر اینکه این ذکر، تحمل سختی‌های زندگی را آسان می‌کند، در احادیث ما آمده است که بهترین ذکر بعد از هر نماز هم همین تسبیحات است.

پیامبر صلی الله علیه و آله به دخترشان می‌فرماید که این ذکر باید با توجه خوانده شود. خب، برای آنکه بتوانیم با توجه این ذکر را بگوییم، اول باید معنی کلمات آن را بدانیم.

الله اکبر:

یعنی "خدا بزرگ‌تر از هر چیزی است که به فکر ما و خیال ما برسد".

الحمد لله:

یعنی "سپاس و شکر مخصوص خداست".

سبحان الله:

یعنی "پاک و منزّه است خداوند".

بچه‌های عزیز، یکی از آداب بعد از نماز، ذکر تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام است. امیدوارم

هیچ‌وقت بعد از نماز، این ذکر را فراموش نکنید.

درس ۶۱.

تارموی پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. داستان برکت موی پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ؛
۲. جایگاه و اهمیت صلوات؛
۳. استحباب بیشتر صلوات در مکان‌ها و زمان‌های خاص.

متن درس

داده به ما گوش و زبان	خدای خوب و مهربان
چشم و سر و دست و دهان	بخشیده ما را دل و جان
او داده ما را آب و نان	او داده ما را عقل و هوش
ما زنده‌ایم و پُرتوان	از لطف نعمت‌های او

دانش‌آموزان مؤدب و درس‌خوان، سلام. آنهایی که آماده‌اند تا برنامه امروز را شروع کنیم، یک صلوات بلند بفرستند. "اللهم صل علی محمد و آل محمد" خوب، حالا به این داستان زیبا گوش دهید.

داستان

تاجری در "بلخ" دو پسر داشت. از جمله میراث او، سه تار مو از موی مبارک حضرت رسول ﷺ بود. وقتی آن دو برادر خواستند که میراث را تقسیم کنند، هریک، یک موی را برداشتند. برادر بزرگ گفت: آن موی دیگر را نصف می‌کنیم و هریک نصفی از آن را برمی‌داریم. برادر کوچک گفت: قطع کردن موی مبارک حضرت، از ادب دور است. برادر بزرگ گفت: چون به قطع آن راضی نمی‌شوی، آن را تو بردار و به ازای آن، مقداری از مال به من بده.

برادر کوچک گفت: من هر دو تار موی مبارک را برمی‌دارم و تمام میراث را به تو می‌دهم، که من را مویی از آن حضرت به جهانی می‌ارزد. برادر بزرگ راضی شد؛ موها را به برادر داد و تمام ارثیه را برداشت. آن صاحب‌دولت، موها را در بقچه پاکیزه قرار داد، در گریبان جان نهاده و پیوسته آنها را بیرون می‌آورد و می‌بوسید و بر رسول خدا ﷺ صلوات می‌فرستاد. مدتی نگذشت که روزگار بر برادر بزرگ خوش نیامد و اموالش تلف گشت. برادر کوچک را گل مراد از شاخسار اقبال شکفت و وضع مالی خوبی پیدا کرد. چون وفات نمود، یکی از اولیای بلخ، رسول خدا ﷺ را در خواب دید، و به او فرمود: به مردمان بگو که هر که را حاجتی باشد، به سر قبر فلانی رفته، دعا کند تا حاجتش برآورده شود. آن شخص عرض کرد: یا رسول‌الله سبب این کرامت چیست! فرمود: در تعظیم موی من مبالغه نمود و بسیار بر من صلوات می‌فرستاد. لهذا در زمان حیات، به خوشی گذرانید و بعد از وفات، قبر او محل استجاب دعا گردید.^۱

۱. محمودبن جعفر عراقی، دارالسلام، ج ۲، ص ۱۹۴. (مری عزیز، داستان را با توجه گروه سنی دانش‌آموزان بیان کند).

آداب اسلامی

حال که به اهمیت صلوات پی بردیم، بهتر است بدانیم چه موقع و کجا صلوات فرستادن ثواب بیشتری دارد. البته هدف، ذکر صلوات و مداومت بر آن است؛ اما از آنجاکه مؤمن باهوش است به دنبال چیزهایی است که این حساب را چندین برابر می‌کند؛ لذا به دنبال زمان مناسب و مکان مناسب برای فرستادن صلوات می‌گردد.

بازی با کارتها

حالا با دقت به کارتهای که در دست من است توجه کنید.

زمان صلوات پنج‌شنبه شب تا غروب جمعه بهترین زمان صلوات، پنج‌شنبه شب تا غروب جمعه است. از امام جعفر صادق علیه السلام نقل است که: "در آخر روز پنج‌شنبه و شب جمعه و روز جمعه تا وقت غروب، چیزی به جز صلوات بر پیغمبر و آل آن حضرت علیهم السلام را نمی‌نویسند".

هنگام طلب حاجت	ماه شعبان بعد از نماز صبح	هنگام شنیدن اذان	روز مبعث	هر وقت که انسان یاد خداست
----------------	---------------------------	------------------	----------	---------------------------

درس ۶۲.

شهد شیرین

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توجه به آثار و برکات صلوات؛
۲. آشنایی با معنای کلمات صلوات؛
۳. داستان شیرینی غسل زنبور با صلوات؛
۴. جایگاه صلوات در دعاها.

متن درس

پیامبر عزیز ما وقتی می‌رفت تو کوچه‌ها
خنده به لب سلام می‌داد به هر کی حتی بچه‌ها

دوستان مهربان، سلام. حال شما خوب است؟ امیدوارم همیشه این لب‌های خندان روی صورتتان پیدا باشد. درس را با یک شعر شروع می‌کنیم. در آخر باید بگویید موضوع برنامه امروز چیست؟

شعر

بر روح رسول مهربانی صلوات چون گلشن گل به شادمانی صلوات
 او رونق عیش ماست اندر دو سرا بر رونق عیش جاودانی صلوات

بله، امروز می‌خواهیم مقداری در مورد آثار و برکات صلوات که مستحب است بعد از نماز سه مرتبه بگوییم یا در ذکر قنوت ابتدا و انتهای دعاها ایمان بگوییم، صحبت کنیم.

پرسش

کدام آیه قرآن است که بعد از نماز جماعت می‌خوانند، و همه صلوات می‌فرستند؟

"إن الله وملائكته يصلون على النبي يا أيها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليماً"^۱

ترجمه: همانا خدا و فرشتگانش درود می‌فرستند بر پیامبر؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید درود بفرستید بر او و مطیع او باشید؛ مطیع شده کاملی.

ما بعد از شنیدن این آیه چه می‌گوییم؟

"اللهم صل على محمد و آل محمد"

خدایا بر محمد و آل محمد درود بفرست.

بازی با کارت‌ها

خداوند در این آیه از مؤمنان چه چیزی خواست؟

۱. صلوا علیه

بر او درود بفرستید.

۲. سلموا تسليماً

مطیع کامل او باشید.

۱. احزاب: ۵۹. مربي گرامی با کمک دانش‌آموزان کلمات را معنی کنند.

ما در صلوات از خدا چه خواستیم؟

صل

درود بفرست بر او و خاندانش.

اگر دقت کنید می‌بینید که خداوند به ما گفت درود بفرستید و مطیع او باشید، و بعد ما در صلوات می‌گوییم خدایا خودت درود بفرست. چون این کار را ما نمی‌توانیم انجام بدهیم و درود و سلامی که بخواهد به اهل بیت برسد و شایسته آنان باشد فقط از تو ساخته است پس درود فرستادن را به خود خدا سپردیم.

داستان

شیرینی عسل زنبور با صلوات

روزی رسول خدا ﷺ در سایه نخلی نشسته بود که حضرت علی علیه السلام نیز به خدمت آن حضرت رسید. در همین هنگام زنبوری آمد و شروع کرد مثل پروانه به دور رسول خدا ﷺ گردیدن.

حضرت علی علیه السلام خواستند با آستین خویش آن زنبور را از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دور کنند، حضرت تبسمی کردند و فرمودند: یا علی، آیا می‌دانی این زنبور چه می‌گوید و مقصود و مرادش چیست؟

او می‌گوید: در فلان جا مقداری عسل گذاشتیم؛ به امیرالمؤمنین علیه السلام دستور بده آن را بیاورد و میل کنید و میهمان من باشید، و خیلی عذرخواهی کرد و گفت: حضرت سلیمان پیغمبر علیه السلام را مور ضعیفی به ران ملخی میهمان کرد؛ چه اشکالی دارد که زنبور بی‌نوابی هم خواجه دوسرا را به قدری عسل میهمان کند.

حضرت علی علیه السلام رفت و آن عسل را آورد. رسول خدا ﷺ از آن زنبور سؤال کرد: غذای شما شکوفه تلخی بیش نیست؛ پس چطور می‌شود که شما از آن، عسل صاف و شیرین درست می‌کنید؟

زنبور عرض کرد: ای رسول خدا، وقتی ما شکوفه را می‌خوریم، از طرف خداوند به ما الهام می‌شود که سه بار بر شما صلوات بفرستیم. به سبب صلوات بر شما شکوفه تلخ در شکم ما تبدیل به شهد شیرین و عسل صاف زلال می‌گردد.^۱

یک روز که پیغمبر در گرمی تابستان دیدند که زنبوری از لانه خود زد پر بوسید عبایش را دور قدمش پر زد پیغمبر از او پرسید آهسته بگو جانم زنبور جوابش داد تا نام تو را گویم تا نام تو را هر شب چون گل به بغل دارم از قند و شکر بهتر بهتر ز نبات است این

همراه علی می‌رفت در سایه نخلستان آهسته فرود آمد بر دامن پیغمبر بر خاک کف پایش صد بوسه دیگر زد طعم عسلت از چیست هر چند که می‌دانم گل می‌کند از نامت صد غنچه به کندویم هر صبح که برخیزم در سینه عسل دارم طعم عسل از من نیست طعم صلوات است این

دانستنی‌ها

بچه‌های عزیز، چه کسی می‌داند، اخت‌القرآن چه کتابی است؟ بله؛ آفرین!^۲

صحیفه سجادیه که شامل دعاهای امام سجاد علیه السلام است. جالب است بدانید که تمام دعاهای صحیفه سجادیه با صلوات آغاز می‌شود و یا پایان می‌یابد. در برخی از دعاها نیز در اواسط دعا، صلوات فرستاده شده است؛ زیرا ائمه علیهم السلام معتقدند که صلوات، ذکر برآورده شدن حاجت است و در هر دعایی که صلوات فرستاده شود، اجابت آن از سوی خدا حتمی است.

۱. رک: حیدر قنبری، داستان‌های شگفت‌انگیز از صلوات.

۲. مربی به چند نفر از دانش‌آموزان که جواب صحیح دادند، کتاب صحیفه سجادیه را هدیه دهد.

درس ۶۳.

دست‌های آسمانی

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. اهمیت دعا در درگاه خدای مهربان؛
 ۲. آشنایی با فواید دعا؛
 ۳. آشنایی با آداب و شرایط دعا؛
 ۴. نسخهٔ امام صادق علیه السلام برای برآورده شدن حاجات؛
 ۵. توجه به شرایط ظاهری دعا.

متن درس

ای خدای بزرگ و بی‌همتا	خلق کردی تمام هستی را
آفریدی تو کوه و صحرا را	ماه و خورشید و دشت و دریا را
جسم دادی به ما تو جان دادی	لطف کردی و آب و نان دادی
گل نامت شده به لب‌ها باز	کارمان با تو می‌شود آغاز ^۱

سلام به شما یاران صمیمی و دوستان مهربان. امیدوارم همیشه خوب و شاد و سلامت و سرزنده باشید. قبل از اینکه برنامه را آغاز کنیم، اجازه دهید برای سلامتی و تعجیل در

^۱. محمدتقی عارفیان.

فرج امام عصر علیه السلام به پیشگاهش صلواتی را هدیه کنیم: "اللهم صل علی محمد و آل محمد".

تمثیل

میوه‌ها تا زمانی که به شاخهٔ درخت متصل هستند، مراحل رشد را طی می‌کنند و مدت‌زمانی طولانی باقی می‌مانند؛ اما اگر این میوه‌ها از درخت جدا شوند، دیگر مدتی طولانی نمی‌توان آنها را با طراوت و شادابی نگهداری کرد و به‌زودی از بین خواهند رفت. دعا عامل اتصال انسان به خداست. اگر این اتصال از بین برود، انسان سقوط می‌کند و از بین می‌رود؛ زیرا دعا و ارتباط با خدا باعث می‌شود قلب انسان صاف شود و ناراحتی و زشتی‌هایی که بر اثر گناه به‌وجود آمده از بین برود.

از طرفی خدای مهربان چنان مشتاق ما بندگان است که می‌فرماید: اگر به درگاه خداوند بی‌نیاز نرویم، خداوند به ما توجهی نمی‌کند. پس باید با ادب و احترام به خداوند بخشنده، درخواست خود را از او بخواهیم.

پس بچه‌های عزیز، با خواندن دعا بعد از نماز، قلبمان صاف می‌شود و با روحیهٔ شاد می‌توانیم به درس‌هایمان برسیم. البته باید دعاهایی کنیم که به دردمان بخورد. حالا ممکن است بپرسید که دعا کردن چه فایده‌ای دارد؟

بازی با کارت‌ها

انسان هر دعایی می‌کند، یکی از سه نتیجه را برای او دارد:

فواید دعا:

استجابت در دنیا

ذخیره در آخرت

دفع بلا

حدیث

ممکن است برسید که چگونه دعا کنیم. دعا کردن آداب و شرایطی دارد که با وجود آنها انسان به خواسته‌های صحیحش می‌رسد.

آداب دعا

"شخصی از امام صادق علیه السلام سؤال کرد خداوند در قرآن می‌فرماید: "مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم". ما خدا را می‌خوانیم و دعا می‌کنیم؛ ولی خداوند دعا‌های ما را مستجاب نمی‌کند. دلیل آن چیست؟ امام فرمودند: آیا به گمان تو، خدا به وعده‌ای که داده، عمل نمی‌کند؟ عرض کرد: نه. فرمود: پس چرا دعای شما مستجاب نمی‌شود؟ گفت: نمی‌دانم. حضرت فرمود: ولی من راز آن را به تو می‌گویم. هر شخصی انسان خوبی باشد و آنچه خدا گفته اطاعت کند، سپس به شیوه مخصوص دعا کند، دعای او مستجاب می‌شود. آن شخص گفت: منظورتان از شیوه دعا چیست؟

فرمودند: اول. حمد خدا و ستایش خدا را به‌جا می‌آوری؛

دوم. خدا را شکر می‌کنی و بعد بر محمد و آل محمد صلوات می‌فرستی؛

سوم. نعمت‌هایی را که خدا به تو داده است، بر زبان می‌آوری؛

چهارم. سپس گناهان خود را به‌یاد می‌آوری و به آنها اقرار می‌کنی و از آنها به خدا پناه

می‌بری. آن‌گاه حاجت خود را طلب می‌کنی و این است آداب دعا.^۱

جدول

حالا که با دعا آشنا شدید، می‌خواهم با یک حدیث جلسه را به پایان برسانم.
با توجه به حدیث، کلمات را در جای مناسب قرار دهید:

قال رسول الله ﷺ: "الدعاء سلاح المؤمن وعماد الدين ونور السموات والأرض".

سلاح	نور	مومن	ستون
دعا	آسمان‌ها	دين	زمین

پیامبر ﷺ فرمود: دعا..... و..... و..... و..... است.

درس ۶۴.

پیمان دوستی

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آگاهی از مفاهیم رایج دربارهٔ نماز؛
۲. آشنایی با حکمت‌های سلام نماز به زبان کودکانه.

متن درس

به نام خدا

از باغ جانم‌ازم	آهسته پر کشیدم
رفتم به‌سوی باغی	یک باغ سبز و خرم
دیدم که گل در آن باغ	روییده دسته‌دسته
دیدم کنار گل‌ها	یک شاپرک نشسته
آن شاپرک مرا دید	پر زد به سویم آمد
او با خودش گل آورد	گل را به چادرم زد
گفتم: به شاپرک جان	این گل چه خوب و ناز است
او شادمان شد و گفت:	این گل، گل نماز است

امیدوارم حال همگی شما خوب خوب باشد. حالا برای یک برنامهٔ جذاب و دیدنی آماده هستید؟ آمادهٔ آماده؟

با یاری خدا، یک روز دیگر، برنامه جدیدی را شروع می‌کنیم با چند سؤال.

جملات فانتزی

۱. می‌گویند نماز کلید بهشت است. آیا اصلاً بهشت در دارد؟ آیا همه‌کس می‌توانند از آن رد شوند یا اول باید زنگ بزنند؟ راستی زنگ آن چه چیزی است؟ چه کسی است؟ نمی‌دانم.
 ۲. می‌گویند نماز روشنگر چشم‌هاست. مگر نماز لامپ است که داخل چشم ما قرار دهند؟ یعنی ادیسون وقتی برق را اختراع کرد نماز را در چشم ما قرار داد؟! نه ممکن نیست پس معنی این واژه چیست؟ نمی‌دانم.
 ۳. می‌گویند نماز ستون دین است. یعنی دین ما یک خانه‌ای است که ستون دارد؟ پس کسانی که نماز می‌خوانند، ولی خانه ندارند چه؟ آنها چطور؟
 ۴. می‌گویند در روز قیامت اولین عملی که حساب و رسیدگی می‌شود نماز است. آیا رسید هم می‌دهند؟
- نه اینها اشتباه است. همه اینها مادی است؛ چیزهایی است که ما فقط در این دنیا به آنها احتیاج داریم و این جمله‌ها فقط یک اصطلاح است برای شناخت بهتر نماز. بهشت زنگ ندارد؛ بلکه اعمال ما همان زنگ آن است.
- آفرین!
- نماز لامپ نیست، و لامپ است که از نماز نور می‌گیرد نه نماز از لامپ.
- نماز ستون نیست که ما فکر می‌کنیم؛ بلکه اساس دین است.
- حالا بچه‌ها از این سؤالات یک نتیجه می‌گیریم:
- "هیچ چیز را به چشم خودمان نگاه نکنیم؛ شاید آن چیز نگاهی بهتر نیاز دارد".

داستان

دوستان خوبم، امروز می‌خواهم داستان سعید و حاج‌آقا حسینی در مورد یکی از قسمت‌های نماز را برایتان بازگو کنم:^۱

السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين.

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

الله اكبر الله اكبر الله اكبر.

هنوز مكبر آیه صلوات و سلام رو تموم نکرده بود که سعید خودشو به حاج‌آقا حسینی (امام جماعت مسجد) رسوند.

سرشو بُرد نزدیک گوش حاج‌آقا حسینی؛

- حاج‌آقا قبول باشه. یه سؤال برام پیش اومده؛ راستش گیر کردم.

- خب بگو پسرم؛ توی چی گیر کردی؟

- حاج‌آقا هرچی فکر می‌کنم معنی دو سلام آخر نماز رو نمی‌فهمم! یعنی چه درود و رحمت و

برکت خدا بر شما؟ سلام و درود بر ما و بر بندگان شایسته خدا؟

- باشه سعید‌آقای گل، اگه چند دقیقه‌ای صبر کنی این یه صفحه قرآن رو بخوند، بعد راحت

می‌تونیم با هم حرف بزنینم؛ پس به احترام قرآن ما هم گوش می‌کنیم.

سعید قرآنی رو از قفسه برداشت و صفحه و آیه مورد نظر را پیدا کرد و نشست و با قاری

زیر لب هم‌نوا شد، قرائت قرآن تموم شد. حاج‌آقا حسینی بلند شد و رفت جایی که سعید

بود. کنارش نشست.

- خب پسرم حالا می‌تونیم آروم و با تمرکز با هم حرف بزنینم؛ آماده‌ای؟

- بله آقا بفرمایین.

۱. مربی عزیز قدم‌زنان این داستان را برای دانش‌آموزان بازگو می‌کند و یا اینکه نقش سعید را یکی از بچه‌ها بازی می‌کند.

- همون طور که می دونی تکبیره الاحرام اجازه ورود ما به حضور در پیشگاه خداونده، و سلام آخر نماز هم اجازه خروج و به امور خود و دیگران پرداختنه. چیزهایی که درباره رمز و رازهای سلام نماز تو ذهنمه رو با هم مرور می کنیم.

- یکی از حکمت های سلام، احساس یگانگی و همدلی با مسلمون هاست. با "السلام علیکم" شما می خوای بگی در این خصوص تنها نیستم و خودم نیستم. من یکی از افراد جامعه بزرگ اسلامی در سراسر عالم هستم؛ من همراه مردان الهی هستم. یه احساس همبستگی بهت دست می ده.

- دیگه اینکه می دونی سلام یکی از نام های مقدس خداونده، و شما با این سلام، سلامتی و آرامش و امنیت رو برای مؤمنان از خداوند درخواست می کنی؟ در روایتی از امام صادق علیه السلام می خونیم: "السلام فی دبر کل صلوۃ الامان"؛ یعنی که اگه نماز با حضور قلب خونده بشه نماز گزار از بلاهای آخرت در امان خواهد بود.

- در روایتی از امام علی علیه السلام: "السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته" به معنای جلب رحمت الهی اومده؛ درخواست مهر و رحمت پروردگار عالم برای خود و بنده های دیگرش.

- ما با اسم جلاله "الله" که دربرگیرنده همه نام ها و ویژگی های خداونده، وارد این حضور می شیم و با سلام هم که یکی دیگه از نام های مبارک اوست، از نماز بیرون می آییم.

- امام صادق علیه السلام فرموده اند: "سلام یکی از نام های خداست و اگر می خواهی سلام نماز را به خوبی به جای آوری و حق نماز را ادا کنی، پس باید خداترس باشی و دین و قلب و عقلت را سالم نگه داری و آنها را با تاریکی گناه نیالایی".

- آره پسر؛ شاید معنی سلام این باشه که حرمت این حضور رو بعد از اینکه وقتش تموم شد و به کارهای دیگه زندگیت پرداختی هم رعایت کنی.

- حاج آقا حسینی با چهره خندان همیشگیش گفت: خب سعید آقا، اگه خسته شدی باشه برای یه وقت دیگه.

- نه! نه! اگه شما وقت دارین بازم بگین. دارم به یه چیزهایی می رسم.

- خب هرطور که شما بخوای. نماز مثل یه درخت تنومند و باروره که میوه شیرینش، رفتار درست و شایسته در خلوت و جامعه است، و تا آدم با شایستگان انسی نداشته باشه،

نمی‌تونه به‌طور کامل این شیرینی رو در جان و روح خودش حس کنه. با گفتن حقیقی "السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين" مرتباً یادآوری می‌کنیم که باید برای درست بودن و درست رفتار کردن با بندگان صالح خدا، مرتب در ارتباط باشیم و این کار رو حتماً می‌کنیم.

- با گفتن این سلام‌ها، نمازگزار با دیگر نمازگزاران و بنده‌های خوب خدا پیمان دوستی و محبت برقرار می‌کنه. از خدا برایشون سلامتی، امنیت، خیر و برکت، و عاقبت‌به‌خیری طلب می‌کنه و با زبان دل و زبان سر، نشون می‌ده که خوبان عالم رو دوست داره و خیرخواهشونه و می‌دونه که این دوستی و محبت قلبی و خیرخواهی چقدره فاصله‌ها رو نزدیک می‌کنه، و برادری‌ها و دوستی‌ها محکمتر می‌شه.

- خب سعید جان، شاید چیزای دیگه‌ای هم باشه که من بلد نباشم یا الان به ذهنم نیاد، خودت هم می‌تونی مطالعه کنی و بیشتر درمورد نماز بدونی.

فصل پنجم

بهانه پرواز (متفرقات نماز)

درس ۶۵.

الگوی خوبان

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. الگو بودن معصومان علیهم‌السلام در زندگی؛
۲. آشنایی با رفتار شایسته امیرالمؤمنین علیه‌السلام نسبت به نماز؛
۳. توجه به نماز اول وقت.

متن درس

من از گل‌های رنگین، ز شبنم‌های شیرین خدا را می‌شناسم
 من از امواج دریا، ز کوه دشت و صحرا خدا را می‌شناسم

گل‌های باغ دانش، دانش‌آموزان خوب و زرنگ، سلام.
 این‌شاء‌الله که همیشه سالم، شاد و بانشاط باشید. برنامه امروزمان را با نام و یاد آفریدگار جهان شروع می‌نماییم. پس همه با هم و یک‌صدا: "به نام خداوند بخشنده مهربان".
 بچه‌های عزیز، برای اینکه ما در زندگی راه راست را گم نکنیم و بدانیم که چه کارهایی را انجام دهیم، خدا بعضی از آدم‌های خوبش را برایمان الگو و راهنما قرار داده است.
 شما می‌توانید بگویید که چه کسانی برای ما الگو هستند؟ آفرین! پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، حضرت علی علیه‌السلام، امام حسین علیه‌السلام، امام رضا علیه‌السلام و
 حالا به من بگویید که چرا اینها الگو هستند؟

بله؛ چون که این بزرگواران، هیچ اشتباهی نمی‌کنند و همه کارهایشان درست و صحیح است و به عبارتی معصوم و بی‌خطا هستند. خوب، چه کسی می‌تواند به من بگوید: ما چند تا معصوم داریم؟
آفرین! چهارده معصوم.

جدول

پیامبر ﷺ و امامان عزیزمان علیهم‌السلام، علاوه بر گفتارهایشان، رفتارهایشان هم برایمان حجت و قابل‌الگوست. یکی از آن معصومان، حضرت علی علیه‌السلام می‌باشد.
دوستان من! آیا دوست دارید، رفتار شایسته‌ای را از امام علی علیه‌السلام یاد بگیرید؟
برای یاد گرفتن این رفتار شایسته، باید اول به سؤالات من پاسخ دهید تا با حروف جواب‌ها، جدول را پر کنم.

ت	ب	خ	و	ا	ن
۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱	۱	و	ل	و	ق
۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
ر	ز	ا	م	ن	*
۱۲	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	

سؤالات

۱. هم در دست دانش‌آموز است، هم سوره‌ای از قرآن: "قلم" (۱۶-۱۰-۱۲)
۲. تا آسمان نغرد، از ابر جاری نشود: "باران" (۱۷-۷-۱۳-۸-۲)

۳. بُود هر که دانا بود: "توانا" (۱-۴-۱۵-۶-۵)

۴. بد نیست: "خوب" (۳-۹-۲)

۵. شب نیست: "روز" (۱۳-۱۱-۱۴)

حالا اگر حروف جدول را از آخر به اول (شماره ۱۷ تا ۱) کنار هم قرار دهید، سخن امام

علی علیه السلام در این رابطه به دست می‌آید. آن سخن چیست؟

توجه کنید آن سخن این است:

"نماز را اول وقت بخوان".^۱

۱. سیدرضی، نهج البلاغه، ترجمه فیض الاسلام، نامه ۲۷.

درس ۶۶.

ظهر آتشین

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. توجه به اهمیت و اصل بودن نماز؛
۲. عبادت و نماز علی علیه السلام در جنگ صفین؛
۳. تناسب نماز با کارهای خوب.

متن درس

به بسم الله سخن آغاز گویم سلام را بعد از آن من باز گویم

بچه‌های خوب، سلام. حال شما خوب است؟ امیدوارم در همه حال موفق و پیروز باشید. آماده هستید تا با یک صلوات برنامه را شروع کنیم؟ "اللهم صل علی محمد و آل محمد". برای اینکه متوجه شوم که حواستان جمع است، این شعر زیبایی را که من در تابلو نوشتیم با همدیگر می‌خوانیم و سراغ یک داستان زیبا از حضرت علی علیه السلام می‌رویم. خوب آماده‌اید؟

بله؟ آفرین!

شعر

حالا من شعر را می‌خوانم، شما هم با من تکرار کنید:^۱

سر زد سپیده	از بام مهتاب
وقت نماز است	برخیز از خواب
مثل شکوفه	خوشبو و زیبا
گل‌خنده وا کن	برروی لبها
بشنو صدای	خوب اذان را
وقت نماز	صبح است حالا
بعد از وضویت	سجاده بگشا
چون شاخه گل	برخیز از جا

داستان^۲

بچه‌های دوست‌داشتنی، امیرالمؤمنین علیه السلام همیشه به حرفی که می‌زد عمل می‌کرد و در مورد نماز هم، خودش اول وقت نماز می‌خواند. من داستانی در این مورد برای شما می‌گویم، خوب گوش کنید و در پایان، مکانی را که این داستان و ماجرا در آنجا واقع شده است، برای من بگویید.

نزدیک ظهر بود. از آسمان، آتش می‌بارید. دو طرف لحظه‌ای را به استراحت پرداختند. بیشتر سربازها در سایه چادرها دراز کشیده بودند و به فکر فرورفته بودند. "ابن عباس"، پسرعموی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در گوشه‌ای نشسته بود و میدان جنگ را نگاه می‌کرد که ناگاه

۱. مربی عزیز شعر را بخواند تا همه بچه‌ها تکرار کنند، یا بیت اول را گروه اول و بیت دوم را گروه دوم بخوانند.

۲. مربی محترم برای اینکه این داستان برای مقطع ابتدایی جذاب و آموزنده باشد، می‌تواند از حرکات نمایشی و تغییر صدا برای اشخاص مختلف، استفاده کند.

علی علیه السلام را دید که دست را سایبان چشم قرار داده و با دقت به آسمان خیره شده است. جلو رفت و به آرامی پرسید: "علی جان، با این دقت به دنبال چه می‌گردی؟" امام علیه السلام به سمت او برگشت و با لبخندی ملایم گفت: "می‌خواهم بدانم وقت نماز رسیده یا نه!"

"ابن عباس" با تعجب گفت: ما در حال جنگیم و هر لحظه احتمال حمله دشمن می‌رود! امام علیه السلام فرمود: به یاد داشته باش که جنگ ما با شامیان بر سر نماز خواندن است. هنوز کلام حضرت تمام نشده بود که صدای خوش اذان فضا را معطر کرد، و امام علیه السلام جلو ایستاد و با یاران و سربازان خود نماز را اول وقت و به جماعت خواند.^۱

پرسش

خوب بچه‌ها، اسم این جنگ چه بود؟ صفین
ما از این روش امام علیه السلام چه درسی می‌گیریم؟^۲
نماز خود را حتی در سخت‌ترین شرایط، اول وقت بخوانیم.
اما دوستان من، عبادت و نماز، امام علی علیه السلام را از رسیدگی به فقیران باز نمی‌داشت و در شرایط مناسب به آنها کمک می‌کرد. چنان‌که روزی هنگام نماز فقیری وارد مسجد شد و امیرالمؤمنین علیه السلام در حال رکوع انگشتر خود را به او انفاق کرد.

تکلیف

داستان امیرالمؤمنین علیه السلام و بخشیدن انگشتر به فقیر در حال نماز را به صورت زیبا در برگه‌ای بنویسید و در جلسه بعد بیاورید تا به نفرات برتر جایزه بدهیم.

۱. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۸۰، ص ۳۳.

۲. مربی قبل از اینکه جوابی دهد، از دانش‌آموزان می‌پرسد که چه درس و نتیجه‌ای از این داستان گرفتند.

درس ۶۲.

اهمیت تقلید (۱) "سرمشق دین"

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت تقلید در دین؛

۲. فواید تقلید در دین؛

نکته: این درس بیشتر برای مقطع ابتدایی دخترانه که به سن بلوغ رسیده‌اند، مد نظر می‌باشد.

متن درس

به مادر گفتم آخر این خدا کیست	که هم در خانه ما هست و هم نیست
چرا هرگز نمی‌آید به خوابم	چرا هرگز نمی‌گوید جوابم
به من آهسته مادر گفت فرزند	خدا را در دل خود جوی یک چند
خدا در رنگ و بوی گل نهان است	بهار و باغ و گل از او نشان است

بچه‌های خوب، سلام. شاد و خرم هستید؟ برای یک برنامه جذاب و دیدنی آماده‌اید؟

پس شروع می‌کنیم.

تمثیل

شما همچون آیینه روبه‌روی من باشید. هر کاری که می‌کنم، شما باید آن کار را انجام دهید.^۱

خوب بچه‌ها، عالی بود. در کارهای روزمره هم از دیگران و کارهای آنها تقلید می‌کنیم. مثل چی؟ چه کار می‌کنیم؟
آیا تا به حال کلاس خوش‌نویسی رفته‌اید؟ کسی که می‌خواهد خوش‌نویسی یاد بگیرد، استاد به او سرمشق می‌دهد، و او از خط استاد تقلید می‌کند و می‌نویسد. چه کار می‌کند؟
آفرین، تقلید می‌کند.

بازی با کارتها

حالا که حواس همه جمع است به این کارتها توجه کنید و کلمات روی آنها را بخوانید.
بچه‌ها، دستورها و حرف‌های خدا چطوری به دست ما می‌رسد؟
به وسیلهٔ **پیامبر**
چگونه؟ با **وحی** به پیامبر
خداوند دستورهایش را کجا برای ما آورده است؟ در **قرآن**
بعد از پیامبر، دستور خدا را از چه کسی به دست می‌آوریم؟ **امام**
امام آن را در کجا بیان کرده است؟ **حدیث**
بعد از امام دستور خدا را از چه کسی بگیریم؟ **جانشین امام**
جانشین امام کیست؟ **مجتهد**

۱. مربی کارهای غلط‌اندازی، مثل دست راست و چپ انجام دهد و بچه‌ها تقلید کنند. برای جذابیت و تنوع خوب است حرکات خنده‌داری هم ضمیمه گردد.
۲. مربی کمی صبر کند تا بچه‌ها فکر کنند و جواب دهند.

مجتهد چه کسی است؟ چه کسی می‌تواند مجتهد را تعریف کند؟ آفرین! مجتهد کسی است که دستور خدا را از قرآن و حدیث و با استفاده از عقل خود به دست می‌آورد و برای ما بیان می‌کند.

در کجا؟ رسالهٔ توضیح المسائل " که ما باید آن را بخوانیم تا دستور خدا را بفهمیم و به آن عمل کنیم.

عمل کردن به رسالهٔ مجتهد را چه می‌گویند؟ تقلید
بچه‌های عزیز، ادامهٔ بحث را در جلسهٔ آینده مطرح می‌کنیم.

درس ۶۸.

اهمیت تقلید (۲) "هالی دین"

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با ویژگی‌های مرجع تقلید؛

۲. لزوم داشتن رساله برای دانستن نظر مرجع تقلید.

نکته: این درس بیشتر برای مقطع ابتدایی دخترانه که به سن بلوغ رسیده‌اند، مد نظر می‌باشد.

متن درس

در باغ قلب ما هر گل به رنگ توست آغاز درس ما نام قشنگ توست

به نام خداوند بخشنده مهربان و سلام به شما بچه‌های خوب.

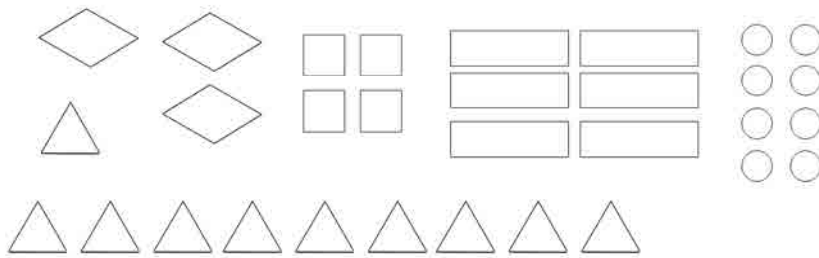
در جلسه گذشته، درباره اهمیت و فواید تقلید در دین، مطالبی را خدمت شما دوستان عزیز عرض کردیم. حالا با توجه به درس گذشته، کدام یک از شما می‌تواند مجتهد را تعریف کند؟

آفرین! مجتهد کسی است که دستور خدا را از قرآن و حدیث و با استفاده از عقل خود به دست می‌آورد و برای ما بیان می‌کند.

آموزش

حالا یکی از بچه‌ها جلو بیاید.^۱

خب بچه‌های عزیز، چند شکل مربع در برگه بود؟ بله؛ احسنت! همان‌طور که شما به دوستانتان اعتماد کردید و جواب دادید، رابطه ما با مجتهد هم همین‌طور است. او دستور خدا را در قرآن و کلام پیامبر ﷺ و امامان علیهم‌السلام خوانده است و با استفاده از علم خود، آن را برای ما می‌گوید. ما هم که آنها را ندیده و نخوانده‌ایم، به دلیل اعتمادی که به مجتهد داریم، از او می‌پذیریم و به آنها عمل می‌کنیم.

پرسش

بار دیگر بگویید. نام این عمل چیست؟ تقلید کدام‌یک از شما در منزل، رساله یکی از مراجع را دارید؟ آفرین! لازم است هر مسلمانی

۱. مربی برگه‌ای به این شکل به او می‌دهد که در آن شکل هشت دایره، شش مستطیل، چهار مربع، ده مثلث و سه لوزی باشد و از او می‌خواهد که این برگه را ببیند و هرچه در آن است برای دانش‌آموزان گزارش بدهد.

کتابی را که دستورهای خدا در آن آمده است، تهیه کند و به آن دستورها عمل کند. بچه‌ها، به‌نظر شما مجتهدی که ما از او تقلید می‌کنیم، باید چه شرایط و ویژگی‌هایی داشته باشد؟^۱

برای اینکه زودتر به جواب سؤالمان برسیم، نموداری می‌کشیم تا ویژگی‌های یک مجتهد را در آن قرار دهیم. به هرکدام از شما برگه‌ای می‌دهم که در آن کلمه‌ای نوشته شده است. بعد از باز کردن برگه‌ها، کسانی که جواب سؤال را دارند دست بلند کنند. آن‌گاه پای تابلو بیایند و جواب را بنویسند.^۲

بازی با کارت‌ها

ویژگی‌های مرجع تقلید

مرد	زنه	شیعه	اعلم	عادل	عاقل	بالغ
-----	-----	------	------	------	------	------

صد بارک‌الله به کسانی که جواب را بلد بودند و آن را نوشتند. حالا هرکسی که کلمه‌ای نوشته است باید آن را معنا کند.

۱. مربی اجازه دهد همه بچه‌ها درباره این موضوع اظهار نظر کنند، سپس خود تکمیل کند.

۲. علاوه بر جواب کلمات، در برگه‌ها کلماتی مثل دانا، پیر، باایمان، مسلمان، عالم، شجاع، سالم، فقیه، سید، عابد را ضمیمه کند. درضمن جواب‌های مورد نظر یعنی عاقل، بالغ، شیعه، عادل، مرد، اعلم، زنده در هفت برگ تقسیم شود. مجموع برگه‌ها هفده تاست که به هفده نفر از بچه‌های کلاس به انتخاب مربی داده می‌شود.

درس ۶۹.

پزشک دین

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. تعریف مجتهد؛

۲. علت نیاز به مرجع تقلید؛

نکته: این درس بیشتر برای مقطع ابتدایی دخترانه که به سن بلوغ رسیده‌اند، مد نظر

می‌باشد.

متن درس

دلت را با خداوند آشنا کن ز عمق جان خدایت را صدا کن
بکن هر کار را با نامش آغاز خدای مهربان از خود رضا کن

سلام بچه‌های عزیز. امیدوارم در پناه خداوند، همه خوب، سالم و شاد باشید تا با کمک شما یک برنامه خوب داشته باشیم.

تمثیل

آیا تا به حال دربارهٔ این موضوع فکر کرده‌اید که می‌خواهید در آینده چه کاره بشوید و چه شغلی را دوست دارید؟

بعضی‌ها می‌گویند: خلبان، پزشک، پلیس و

چه کسی می‌خواهد خلبان بشود؟ شما که این شغل را دوست دارید بیایید برای دوستانتان توضیح دهید.^۱

خب، حالا نام چند سازمان و اداره را که در منطقهٔ شما هست، بگویید تا من بنویسم. ادارهٔ آموزش و پرورش، مرکز بهداشت، سازمان آب، ادارهٔ برق و

اگر کسی مریض شود، به کدام یک از این مراکز مراجعه می‌کند؟ مرکز بهداشت.

اگر کسی بخواهد اطلاعاتی دربارهٔ وضع آب‌وهوا پیدا کند به سازمان آب مراجعه می‌کند یا از ادارهٔ هواشناسی سؤال می‌کند؟ خوب معلوم است از جایی سؤال می‌کند که دربارهٔ آن موضوع اطلاع و تخصص دارد.

اگر سؤال شما دربارهٔ مسائل دینی و قرآنی باشد از چه کسی سؤال می‌کنید؟ از افرادی که این اطلاعات را دارند؛ در حوزهٔ علمیه هستند و با اصول و مبانی آن آشنایی کامل دارند. به افراد برجسته در این علم چه می‌گویند؟^۲ **مجتهد** البته همهٔ این مسائل را خداوند به پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آموخته، ایشان هم به امامان بزرگوار عَلَيْهِمُ السَّلَام منتقل کرده‌اند، و خود آن بزرگواران در مرحلهٔ اول به دستورهای الهی عمل کرده و به مسلمانان آموزش داده‌اند.

۱. مربی از دو یا سه نفر دربارهٔ خصوصیات هر شغل سؤال کند.

۲. از کارت ۱۰×۲۰ استفاده می‌شود.

از طرفی خدا هم در قرآن سفارش کرده است که افراد باید به آگاهان و دانایان دین خود؛ یعنی امامان علیهم السلام مراجعه کنند.

خدا می‌فرماید: "فاستلوا اهل الذکر؛^۱ از دانایان و آگاهان سؤال کنید".
 بله بچه‌های عزیز، در زمان حضور امامان علیهم السلام، خودشان راه را به مردم نشان می‌دادند و به کسانی که به امام دسترس نداشتند می‌فرمودند: به افرادی که به مسائل دینی آشنایی دارند مراجعه کنید و برای زمانی هم که ما به امام زمان علیه السلام دسترس نداریم باز همان روش را تأکید کردند.

مهم‌ترین نمونه مسائل عبادی که باید در مورد آن از طریق مجتهد آگاهی پیدا کنیم، نماز است.

درس ۲۰.

روایتگردین

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. بخشی از مسائل زندگی که لازم است در به مرجع تقلید مراجعه کنیم؛
۲. اهمیت تقلید در مسائل عبادی، همچون نماز.

نکته: این درس بیشتر برای مقطع ابتدایی دخترانه که به سن بلوغ رسیده‌اند، مد نظر

می‌باشد.

متن درس

آرامش روانم	خدای مهربانم
هم مهربان هم دانا	هستی‌دهنده ما
گل‌های رنگ و وارنگ	پرنده‌های قشنگ
ماه و زمین و ناهید	هم آسمان هم خورشید
صاحب آن همان است	هرچه که در جهان است
چه خوب و باصفایم ^۱	ما بنده خداییم

۱. عزیزالله هاشمی، نغمه‌های دینی کودکان، ص ۲۵.

سلام؛ سلامی مثل گل، به شما بچه‌ها که از گل بهتر و شاداب‌تر هستید. شاداب و آماده برای اجرای برنامه هستید؟ برنامه را با یک سؤال شروع می‌کنم:

پرسش

به نظر شما در این زمان که ما به امام عجله الله فرجه دسترس نداریم، چه وظیفه‌ای داریم؟ در زمان حضور امامان علیهم‌السلام، خودشان راه را به مردم نشان می‌دادند و به کسانی که به امام دسترس نداشتند می‌فرمودند: "به افرادی که به مسائل دینی آشنایی دارند مراجعه کنید و برای زمانی هم که ما به امام زمان عجله الله فرجه دسترس نداریم باز همان روش را تأکید کردند."

رمز حدیث

در همین مورد، کلامی زیبا از امام زمان عجله الله فرجه داریم. برای فهمیدن این کلام گهربار، من ده سؤال از شما عزیزان می‌پرسم، و شما هم جواب‌ها را یادداشت کنید، تا در مرحله بعد بگویم چگونه به پیام امام برسیم.

سؤال‌ها:

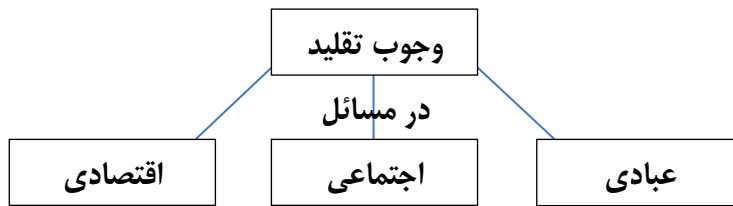
۱. به ورودی خانه چه می‌گویند؟
۲. به یک لحظه، یک دم و یا به اندکی از زمان و به کم‌ترین وقت گفته می‌شود؟
۳. جمع مسئله چه می‌شود؟
۴. خبر و قولی که از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل می‌شود؟
۵. زنده بودن و زیستن. به عمر و حیات نیز گفته می‌شود:

۱. مربی می‌تواند از همه کلاس و یا از عده‌ای از بچه‌ها استفاده کند. منتها برای هر مرحله امتیازی در نظر بگیرد و درنهایت فرد برنده را تشویق کند.

۶. رجوع کردن و یا برگشتن: **مراجعه**
۷. میوه‌ای دو حرفی است که مربای آن خوش مزه است: **به**
۸. نقل‌کننده سخن و خبر، فردی که سخن و خبری را روایت می‌کند: **راوی**
۹. دست به زبان عربی چه می‌شود؟ **ید**
- حالا اگر پاسخ‌ها را یک در میان کنار هم قرار دهید به کلام امام عصر علیه السلام خواهید رسید.
- بله امام زمان علیه السلام می‌فرماید: "در مسائل زندگی به راویان حدیث (مجتهدان) مراجعه کنید."^۱

بازی با کارت‌ها

می‌دانید این مراجعه چه نام دارد؟ بله، تقلید و اما بخشی از مسائل زندگی ما که لازم است در آنها به مجتهد مراجعه کنیم. عبارت‌اند از:

دانستنی‌ها

مهم‌ترین نمونه مسائل عبادی را نام ببرید. بله؛ نماز.

۱. «واما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حجتی علیکم وانا حجة الله» (شیخ حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۲۷، ص ۱۰۴).

درس ۲۱.

صف‌های نورانی

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. ارکان و شرایط نماز جماعت؛
۲. اشاره به برخی از احکام نماز جماعت.

متن درس

امر خدا همینه	اتل متل شیرینه
حال ما رو می‌دونه	خدا که مهربونه
خدا اینو نوشته	گناه نکن که زشته
نماز بخون همیشه	خدا که بد نمی‌شه
مسلمونی همینه	نماز ستون دینه
امر خدا همینه ^۱	اتل متل شیرینه

سلام علیکم. بچه‌ها، حالتان خوب است؟ بهتر شدید؟ یا بهتر بودید؟! راستی من چرا سلام کردم؟ اصلاً چرا ما سلام می‌کنیم؟ بله؛ سلام سلامتی می‌آورد. سلام دستور اسلام

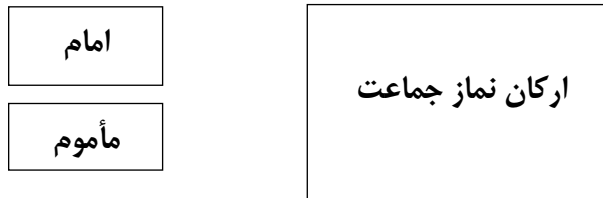
۱. عزیزالله هاشمی، نغمه‌های دینی کودکان، ص ۱۴.

است و هر کس که با فردی دیگر روبه‌رو می‌شود باید اول سلام کند.

تبیین

حالا که ثواب نماز جماعت را در درس‌های گذشته متوجه شدید، به دو رکن اساسی نماز جماعت اشاره می‌کنیم:

در نماز جماعت، یکی از نمازگزاران که دارای فضایل اخلاقی است پیشاپیش جمعیت می‌ایستد، و دیگران در صفوفی منظم، پشت سر او و هماهنگ با او نماز را به‌جا می‌آورند. کسی که در این نماز دسته‌جمعی، پیشاپیش جمعیت می‌ایستد "امام جماعت" است، و کسی که پشت سر او در نماز از او پیروی می‌کند، "مأموم" است.

احکام

هنگام برپایی نماز جماعت شرایط آن باید مراعات شود.^۱

شرایط نماز جماعت:

۱. مأوم از امام جلوتر نایستند.
۲. جایگاه امام جماعت از جایگاه مأومان، بالاتر نباشد.
۳. فاصله امام و مأوم و فاصله صفها زیاد نباشد.
۴. بین امام و مأوم و همچنین بین صفها چیزی مانند دیوار یا پرده مانع نباشد.

دانستنی‌ها

احکام نماز جماعت:

۱. در هر رکعت، تنها در بین قرائت و در رکوع می‌توان به امام جماعت اقتدا کرد. بنابراین اگر به رکوع امام جماعت نرسد، باید در رکعت بعد اقتدا کند.
۲. اگر شخص در رکعت دوم رسید بعد از دو سجده نیم‌خیز می‌نشیند و بقیه، تشهد را می‌خوانند و بعد همراه بقیه بلند می‌شود، حمد و سوره را می‌خواند و همراه می‌شود، حمد و سوره را می‌خواند و همراه می‌شود، چون رکعت دوم اوست، بنابراین همه که بلند می‌شوند، او می‌نشیند و تشهد می‌خواند و بعد بلند می‌شود و تسبیحات اربعه می‌خواند و به همراه بقیه رکوع و سجده را انجام می‌دهد. چون بقیه رکعت چهارمشان است، او به حالت نیم‌خیز^۲ می‌نشیند و بقیه، تشهد و سلام را می‌خوانند، و سپس او از جایش بلند می‌شود و بقیه نماز را می‌خواند.^۳

۱. مربی محترم، نمودار را در تابلو می‌کشد و هنگام نوشتن با بچه‌ها حرف می‌زند و توضیح می‌دهد.
 ۲. این حالت را مربی به صورت تصویری برای دانش‌آموزان نشان می‌دهد و از بچه‌ها می‌خواهد تا این کار را انجام دهند.
 ۳. برای اطلاعات بیشتر، رجوع شود به قسمت احکام نماز جماعت.

درس ۷۲.

ایستگاه ملائکه

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. اهمیت نماز جماعت؛
 ۲. اسلام و اهمیت وحدت اسلامی؛
 ۳. فضیلت نماز جماعت.

متن درس

با نام زیبای خدا آن یاور ما بچه‌ها
شاداب و خوش‌بو می‌کنم آغاز این برنامه را

بچه‌های خوب و نازنین، سلام. *إن شاء الله* که همگی خوب و آماده هستید. با ذکر یک صلوات به استقبال برنامه امروز می‌رویم: "اللهم صل علی محمد و آل محمد".

تمثیل

دوستان من، اگر کسی یک کتاب خوب، یک قلم زیبا، یک شاخه گل، یک هدیه به ما بدهد، حتماً از او تشکر می‌کنیم.

حال چگونه از کسی که به ما گوش، چشم، قلب و... داده می‌توانیم تشکر کنیم؟
 بله؛ بهترین راه شکرگزاری، خواندن نماز است و بهترین نوع نماز خواندن هم به‌صورت
 جماعت خواندن است.

حدیث

پیامبر خدا حضرت محمد ﷺ فرمودند: "اذا سمعت الاذان فأت ولو حبواً!"^۱ هنگامی که
 اذان نماز را شنیدی هرچه سریع‌تر به مسجد بیا؛ گرچه سینه‌خیز باشد.
 وحدت امت اسلامی، از جمله مسائلی است که اسلام به آن اهمیت بسیار داده است و
 برای حفظ و ادامه آن، برنامه‌های ویژه‌ای دارد؛ یکی از آنها نماز جماعت است. نماز
 جماعت نمایش عظمت اسلام است و آن قدر اهمیت دارد که وقتی در صدر اسلام عده‌ای
 در نماز جماعت شرکت نمی‌کردند، پیامبر ﷺ به دیگر مسلمانان دستور دادند تا با آنها
 هم‌نشینی و رفت‌وآمد نداشته باشند. مسلمانان نیز چنین کردند، و آنها تنبیه شدند و کم‌کم
 به‌سوی نماز جماعت آمده، همراه با دیگر مسلمانان نماز را با جماعت خواندند.

بازی با کارتها

در روایات و احادیث آمده است هنگامی که جمعیت نماز جماعت از ده نفر بگذرد، اگر تمام فرشتگان جمع شوند و تمام آب‌های روی زمین مرکب شوند و تمام درختان قلم شوند، مرکب‌ها تمام می‌شود و قلم‌ها و فرشتگان توان نوشتن ثواب نماز جماعت را ندارند، و فقط خداوند متعال است که می‌تواند ثواب یک نماز جماعت را برای فردی که نمازش را با جماعت خوانده بنویسد.^۱

تمام آب‌های زمین مرکب شوند	تمام فرشتگان جمع شوند	اگر از ده نفر بگذرد	ثواب نماز جماعت
تمام درختان قلم شوند	توان نوشتن ندارند	توان نوشتن ثواب نماز جماعت را ندارند	مرکب‌ها تمام می‌شوند

۱. مری بعد از بیان روایت، برنامه را با کارتهایی که از قبل نوشته هم اجرا می‌کند.

درس ۲۳.

محراب دل

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اقسام حج؛

۲. فضیلت مکه و حج رفتن؛

نکته: این درس بیشتر برای مقطع ابتدایی دخترانه که به سن بلوغ رسیده‌اند، مد نظر

می‌باشد.

متن درس

به بسم الله سخن آغاز گویم سلام را بعد از آن من باز گویم

بچه‌های خوب، سلام. حال شما خوب است؟ امیدوارم در همه حال موفق و پیروز باشید.

آماده هستید تا با یک صلوات برنامه را شروع کنیم؟ "اللهم صل علی محمد و آل محمد".

برای اینکه متوجه شوم که حواستان جمع است، یک سؤال از شما می‌پرسم.

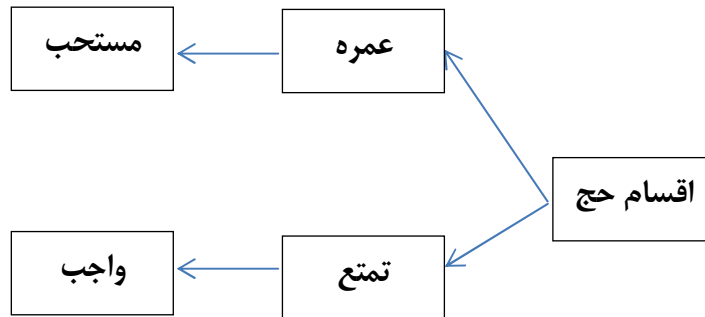

معما

۱. آن چیست که نشان قبله است و در مساجد وجود دارد و حضرت علی علیه السلام نیز در آنجا به شهادت رسید؟ آفرین! محراب.
 ۲. راستی پدر یا مادر کدام یک از شما به مکه رفته است؟ چند بار؟ خوب ان شاءالله خودتان هم بزرگ شوید و بروید.
- یک بار زیارت خانه خدا برای هر نفر در طول زندگی اش با شرایطی واجب است. بیش از آن مستحب است.

بازی با کارت‌ها^۱

۱. مربی برای شروع و جذابیت برنامه از این کارت‌ها استفاده کند.

حدیث

بچه‌های عزیز، در فضیلت مکه و حج رفتن روایات بسیاری گفته‌اند، از جمله امام صادق علیه السلام می‌فرماید: "بهترین زمین نزد خداوند مکه است و هیچ خاکی نزد خدا محبوب‌تر از خاک مکه نیست."^۱

همچنین پیامبر صلی الله علیه و آله می‌فرماید: "کسی که در مکه بمیرد، خداوند او را روز قیامت از بلاها سالم نگاه می‌دارد."^۲

پرسش‌ها

۱. چرا مکه این قدر شرافت دارد؟

بله؛ آفرین! در برنامه‌های گذشته گفتیم که وحی خدا در آن سرزمین فرود آمده است، و پیامبر بزرگ اسلام صلی الله علیه و آله از آنجا ظهور کرده است. همچنین کعبه قبله مسلمانان در آنجاست.

۲. چرا باید رو به قبله نماز بخوانیم؟

بله؛ خدا در همه‌جای عالم حاضر است؛ ولی خدا می‌خواهد انسان‌ها خصوصاً مسلمانان، همه با یک هدف و با هم به یک سمت پیش روند. از همه‌چیز و هر تفرقه رو برگردانند و با یاد خدا به خانه کعبه و مرکز وحدت، یکدل رو کنند تا خودپرستی‌ها و خودخواهی‌ها محو گردد.^۳

۱. محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۲۸۵.
 ۲. همان، ص ۲۸۶.
 ۳. مری محترم با ادبیات مناسب مخاطبان خود در هر مقطعی، این مسئله را تبیین کند.

درس ۷۴.

اولین نماز جماعت

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت نماز و تشکر از خدای متعال؛
۲. یادگیری نماز از معصومان علیهم‌السلام؛
۳. اولین نماز جماعت.

متن درس

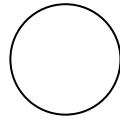
در پیش چشمانم کتابی است	با یک جهان تصویر زیبا
تصویر باغ و دشت و جنگل	تصویر رود و کوه دریا
هر نقطه آن یک ستاره است	هر حرف آن یک کهکشان است
هر سطر آن یک دشت و دریاست	هر صفحه‌اش یک آسمان است
یک جای آن نقش زمستان	یک جای آن نقش بهار است
این نقش‌ها نقش جهان است	این دفتر پروردگار است ^۱

دوستان عزیز، سلام. امیدوارم که سرحال و شاداب و خندان، و آماده شنیدن برنامه امروز

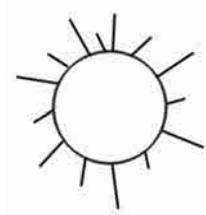
^۱. علی‌اصغر نصرتی.

باشید.

بچه‌ها، این چه شکلی است؟

خوب، حالا این چه شکلی است؟

بله؛ خورشید است که صبح‌ها با رنگ طلایی خود از مشرق طلوع، و زندگی ما را روشن می‌کند. می‌توانید چند فایده خورشید را نام ببرید؟ روشنایی، حرارت، گرما، انرژی بخشیدن به گیاهان و... در برابر این نعمت خدا باید از او تشکر کنیم. می‌دانید بهترین راه تشکر چیست؟ به این طرح توجه کنید، حالا چه کسی می‌تواند بگوید؟ بله؛ نماز.

۱. مربی شکل مسجدی را که نماز در آن خوانده می‌شود بکشد؛ ولی اعلام نکنند که شکل مسجد است. در وقت مناسب بگوید.

پرسش

نماز خواندن را از چه کسانی یاد بگیریم؟ از پدر، مادر یا معلم. بهترین کسانی که باید

الگوی ما در زندگی باشند چه کسانی هستند؟

آخرین ← پیامبر ← حضرت محمد ﷺ

اولین ← امام معصوم ← حضرت علی علیه السلام

معما

بچه‌های عزیز، در این درس می‌خواهیم عبادت (نماز) را از حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام

بیاموزیم. علی علیه السلام پسرعموی پیامبر ﷺ است.

علی علیه السلام:

اولین ← امام شیعیان است.

اولین ← شخصی که به پیامبر ﷺ ایمان آورد.

اولین ← شما دوستان حدس بزنید!

حالا شما ویژگی دیگری از حضرت علی علیه السلام بگویید که در آن از اولین‌ها باشد.

حکایت

حالا من داستان کوتاهی می‌گویم؛ شما در آخر حدس بزنید که در چه موردی از همین

رابطه هست.

کمتر از یک ساعت دیگر وقت لازم است تا خورشید خود را به وسط آسمان برساند.

محمد ﷺ از شهر مکه خارج می‌شود و باگام‌های بلند و سریع از شهر دور می‌گردد. او از چند دره و تبه می‌گذرد. علی علیه السلام هم با گام‌های کوچک، اما پرشتاب به دنبال وی می‌دود. محمد ﷺ گاه می‌ایستد و به پشت سر و اطراف نگاه می‌اندازد؛ ولی دوباره به راه خود ادامه می‌دهد. بالاخره آن دو از تپه‌ای سرازیر می‌شوند. علی علیه السلام در کف دره و زیر سایه یک صخره بزرگ، پارچه‌ای را که با خود آورده است، پهن می‌کند. آن‌گاه محمد ﷺ جلو و او پشت سرش می‌ایستد. پیامبر به رکوع و سجده می‌رود و علی هم از او پیروی می‌کند.

"عفیف" که آنها را از دور نظاره می‌کند، می‌گوید، تا به حال چنین کاری ندیده بودم. از عموی پیامبر ﷺ که عباس نام داشت، می‌پرسد. او پاسخ می‌دهد: "خداوند به این کار فرمان داده و سوگند به او که در روی زمین غیر آنها کسی در این کار نیست".

"عفیف" می‌گوید: "ای کاش من هم یکی از آنها بودم".

بچه‌ها، این چه نمازی است که پیامبر ﷺ و امیرالمؤمنین علیه السلام خواندند؟ نماز جماعت. پس علی علیه السلام اولین کسی بود که همراه رسول الله ﷺ نماز خواند. او از همان کودکی با پیامبر خدا ﷺ بود و از ایشان اخلاق و رفتار شایسته، از جمله نماز را یاد گرفت.

درس ۲۵.

بالغ پُرازسیب

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. مستحب بودن نماز جماعت؛
۲. اهمیت شرکت در نمازهای جماعت؛
۳. مقدار ثواب نماز جماعت؛
۴. آثار نماز جماعت.

متن درس

تو آینه هستی	تو را می‌شناسم
تو بی‌کینه هستی	دلت صاف و روشن
تو آب روانی	تو بوی گل یاس
تو یک آسمانی	تو خیلی بزرگی
تو که بی‌ریایی	بهارم تو هستی
خدایی خدایی ^۱	تو را می‌شناسم

۱. جعفر ابراهیمی (شاهد).

- سلامٌ علیکم. حالتان خوب است؟ امروز یک بحث بسیار مهم و مفید داریم. برای اینکه بدانید در چه موردی گفت‌وگو می‌کنیم، ابتدا چند سؤال از شما می‌پرسم. حاضرید؟ آماده‌اید؟
۱. دشمن تاریکی‌ها چیست؟ نور
 - بله؛ در روایت آمده است که وضو نور است و وضو بر وضو "نورٌ علی نور" ^۱.
 ۲. امام خمینی علیه السلام چه چیزی را سنگر می‌دانست؟ مسجد
 ۳. نام پیامبری که مردم را به خداپرستی دعوت کرد، ولی آنها او را در آتش انداختند چه بود؟ ابراهیم علیه السلام
 ۴. ضد زشتی چیست؟ زیبایی

پرسش

دوستان خوب، با اتصال حروف اول این کلمه‌ها، چه کلمه‌ای به دست می‌آوریم؟ بله؛ نماز. حالا یک سؤال از شما می‌پرسم: بهترین نوع نماز خواندن چیست؟ آفرین! نماز جماعت.

تمثیل

من یک مثال برای شما بزنم: اگر یک باغ داشته باشیم، یُر از درختان سیب، سیب‌های درشت و قرمز و آبدار، که وقت چیدن آنهاست؛ اگر تنهایی بخواهیم سیب بچینیم ممکن است مثلاً صد کیلو سیب برداشت کنیم؛ ولی اگر دو نفر بشویم به مقدار بیشتری سیب خواهیم چید. حالا اگر یک گروه بزرگ شویم و با هم محصول را برداشت کنیم، حتماً مقدار بسیار زیادتری سیب خواهیم چید.

۱. شیخ حر عاملی، وسائل الشیعة، ج ۱، ص ۲۶۳.

بازی با کارتها

بچه‌های مهربان و عزیز، نماز جماعت هم مانند باغ پر از سیب است.

$1=150$ اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند، ثواب نماز ۱۵۰ برابر می‌شود، از اینجا

نتیجه می‌گیریم اگر دو نفر هم باشند می‌توانند نماز جماعت تشکیل دهند.

$2=600$ اگر دو نفر به امام جماعت اقتدا کنند، ثواب نماز شش‌صد برابر می‌شود، و اگر

ده نفر به امام جماعت اقتدا کنند، ثواب آن نماز بی‌نهایت می‌گردد که اگر برگ‌های همه درختان کاغذ شود و همه درختان قلم و همه دریاها مرکب شوند، ثواب یک رکعت آن را نمی‌توانند بنویسند.

پرسش

راستی چرا نماز جماعت این‌قدر اهمیت دارد؟ در برنامه‌های گذشته نکاتی را بیان کردیم،

چه کسی می‌تواند بگوید؟^۱

- باخبر شدن مسلمانان از حال یکدیگر؛

- ایجاد دوستی، برابری و برادری در میان مردم؛

- پیدا کردن دوست‌های خوب در مسجد؛

- متحد شدن مردم در مسجد؛

- و ...

۱. مربی از دانش‌آموزان نظرخواهی کند و نظرهای صحیح را با اسم خودشان در تابلو بنویسد.

درس ۲۶.

نماز قضا

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. وظیفه انسان مریض یا مسافر برای خواندن نماز؛
۲. تفاوت نماز ادا و قضا؛
۳. آشنایی با برخی از احکام نمازهای قضا.

نکته: این درس بیشتر برای مقطع ابتدایی دخترانه که به سن بلوغ رسیده‌اند، مد نظر می‌باشد.

متن درس

دلم اینجا و آنجا	به دنبال تو می‌گشت
میان دشت و صحرا	در اوج آسمان‌ها
در آب چشمه ساران	به دنبال تو می‌گشت
میان باد و باران	به‌روی شبنم و گل
دلم پرشور و بی‌تاب	به دنبال تو می‌گشت
درون قایق خواب	کنار هر ستاره
دل بی‌کینه من	به دنبال تو می‌گشت
تویی در سینه من ^۱	خداوند خدایا

۱. محمد وجدانی.

درس امروز را با روایتی از امیرالمؤمنین علیه السلام آغاز می‌کنیم.

بله دوستان من، حضرت علی علیه السلام می‌فرماید: "نماز بهترین و دوست‌داشتنی‌ترین عمل در نزد خداست. خدای ناکرده کارهای دنیا شما را به‌گونه‌ای مشغول نکند که از نماز غافل شوید."

امیدوارم همیشه در زندگی به نصایح حضرت علی علیه السلام عمل کنیم و اگر خدای ناکرده، نمازمان قضا شد، و وقت اصلی‌اش را از دست دادیم، در خواندن نمازهای قضای گذشته کوتاهی نکنیم.

احکام

خوب بچه‌های عزیز، حالا چه کسی می‌تواند بگوید که چه موقع برای انسان قضای نماز واجب می‌شود؟

۲. کسی که بعد از وقت نماز بفهمد نمازی که خوانده باطل بوده، باید قضای آن را به‌جا آورد.

۱. کسی که نماز واجب خود را در وقت آن نخوانده باید قضای آن را به‌جا آورد.

نماز قضای خود انسان

نمایش

حالا یک سؤال، اگر کسی مریض شد، تکلیف نمازش چیست؟ عزیزان^۱ اینجا را ببینید؛ مثل اینکه این دانش‌آموز بیمار شده و یک روز است که نماز نخوانده است.

این یکی را ببینید مشغول خواندن نماز است. اجازه دهید تا نمازش تمام شود (بعد از چند لحظه) دوست من، به ما بگو چه کار می‌کردی؟

دانش‌آموز: آقا نماز قضاهاى دوستم را که مریض است، می‌خواندم. مربی: بچه‌ها، آیا این کار درست است یا غلط؟ بله؛ تعدادی از دوستان درست گفتند. این کار غلط است. تا انسان زنده است کسی نمی‌تواند به‌جای او نماز قضايش را بخواند. بچه‌ها، مثل اینکه دوست مریضمان چیزی می‌خواهد بگوید. اشاره می‌کند؛ با حرکت سر چه می‌خواهد بگوید؟ نه عزیزان، مثل اینکه چون مریض است خودش دارد نماز قضاهايش را با اشاره می‌خواند. بچه‌ها این کار دست است؟ بله؛ درست است. حالا به یک سؤال توجه کنید:

معما

مسافری وارد مسجدی شد که در آن نماز جماعت ظهر و عصر برپا بود. او نماز ظهر و عصرش را به جماعت خواند و چون نمازش شکسته بود، زودتر از دیگران نمازش تمام شد؛ اما بلافاصله بلند شد و دوباره به امام جماعت اقتدا کرد، او که نماز ظهر و عصرش را

۱. برای این قسمت لازم است مربی از قبل با دو تن از دانش‌آموزان هماهنگی به‌عمل آورد و در کلاس برنامه را ادامه دهد؛ به‌این‌صورت که یکی از دانش‌آموزان، زیر پتو خوابیده و مثلاً مریض است و دیگری در کنار او مشغول خواندن نمازهای قضا شده‌ی دوست مریضش است.

خوانده بود، دیگر چه نمازی می‌توانست بخواند؟
 بله؛ او می‌تواند نماز قضا بخواند. پس می‌شود نماز قضا را به جماعت خواند؛ چه نماز امام
 جماعت ادا باشد چه قضا.^۱

دانستنی‌ها

حالا احکامی از نماز قضا را خدمتتان بیان می‌کنم، و شما دقت کنید تا یاد بگیرید.

۱. کسی که نماز قضا دارد باید در خواندن آن کوتاهی نکند؛ ولی واجب نیست فوراً آن
 را به‌جا آورد؛

۲. احتیاط مستحب آن است که قضای نمازهای یومیه، به‌ترتیب خوانده شود؛ مثلاً کسی
 که یک روز نماز عصر و روز بعد نماز ظهر را نخوانده، باید اول نماز عصر و بعد از آن نماز
 ظهر را قضا نماید؛ ولی قضای نماز ظهر و عصر یا مغرب و عشا، مانند ادای^۲ آن باید
 به‌ترتیب خوانده شود؛ مثلاً اگر قضای ظهر و عصر یا مغرب و عشا، از یک شبانه‌روز باشد،
 باید ظهر را پیش از عصر و مغرب را پیش از عشا قضا کند؛

۳. تا انسان زنده است اگرچه از خواندن نمازهای قضای خود عاجز باشد، دیگری
 نمی‌تواند نمازهای او را قضا نماید.

امیدوارم که از برنامه امروز بهره لازم را برده باشید.

۱. توضیح المسائل مراجع، ص ۷۱۲، م ۱۳۸۸.

۲. مربی محترم، بار دیگر تفاوت نماز قضا و ادا را بیان کند تا بچه‌های عزیز مفهوم درس را کاملاً متوجه شوند.

درس ۷۷.

گردن آویز

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با نام برخی از سوره‌ها؛
۲. حرمت استفادهٔ طلا برای پسران و بطلان نماز با آن.

متن درس

به نام خداوند بخشندهٔ مهربان که با یاد او هست دل شادمان

دوستان گرامی، سلامٌ علیکم. حال و احوالتان چطور است؟ چقدر خسته و بی‌حالید! حالا

بلند به من بگویید حاضرید برنامه را شروع کنیم؟ بله؟ آفرین!

برنامه را با چند سؤال قرآنی شروع می‌کنیم. آمادهٔ جواب دادن هستید؟^۱

۱. مربی جواب‌ها را روی تابلو برای رسیدن به پیام مورد نظر می‌نویسد.

سوالات قرآنی

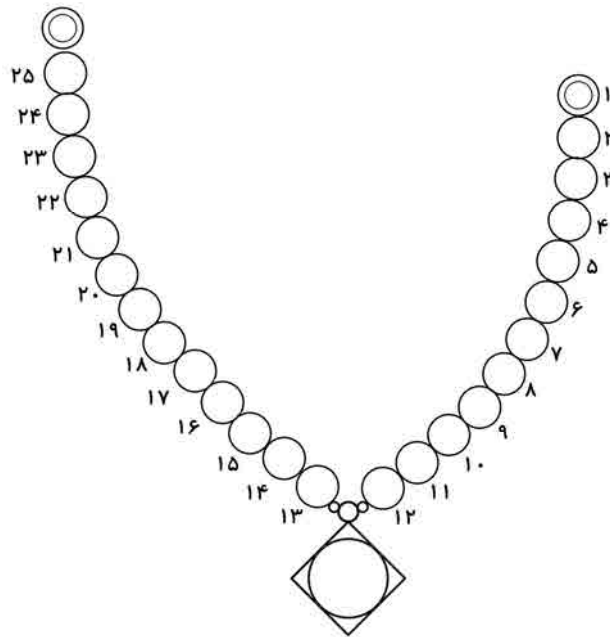

۱. کدام سوره به نام محلّ مناجات حضرت موسی علیه السلام با خداوند متعال است؟ طور
۲. کدام سوره به نام مردی حکیم و انسانی کامل معروف است؟ لقمان
۳. کدام سوره به نام پیامبری است که به بت شکن معروف شد؟ ابراهیم علیه السلام

پیام سوره‌ها

حالا برای این که پیام این سوره‌های قرآنی را به دست آوریم روی تابلو این تصویر^۱ را می‌کشیم. شما باید بگویید که چه ارتباطی بین این تصویر و پیام سوره‌های قرآنی است. خوب توجه کنید.

۱. مربی تصویر یک گردنبند و یک حلقه طلا یا انگشتر در وسط گردنبند بکشد و حلقه‌های گردنبند را از ۱ تا ۲۵ شماره‌گذاری نماید.

بله؛ تصویر یک گردن‌آویز! این گردن‌آویز ۲۵ حلقه دارد. از ۱ تا ۲۵ شماره‌گذاری می‌کنم. باید با همفکری یکدیگر حلقه‌های این گردن‌آویز را از حروف پاسخ صحیح سؤال‌هایی که می‌پرسم پر کنیم. آماده‌اید؟

۱. چه کسی فرمان خداوند را به بندگان می‌رساند؟ پیامبر (۹، ۷، ۵، ۲۵، ۱۲ و ۳)
۲. در کدام غار حضرت محمد ﷺ به پیامبری برگزیده شد؟ حرا (۲۱، ۱۹، ۲۳)
۳. کدام کلمه به معنای ریشه، بن و پایه است؟ اساس (۱۷، ۱۱، ۱۴ و ۲۲)
۴. نام رمزی پیامبر اسلام ﷺ در قرآن چیست؟ طه (۱۶ و ۱۵)
۵. وسیلهٔ سنجش اشیا چه نام دارد؟ ترازو (۲۴، ۱۳، ۸، ۱۰ و ۲)
۶. چه سوره‌ای به نام مورچه است؟ نمل (۶، ۴ و ۱۸)
۷. مایهٔ حیات چیست؟ آب (۲۰ و ۱)

رمز

حالا حرف خانهٔ اول (پ) را بنویسید. سپس دوتا دوتا حرف‌ها را پشت سر هم قرار دهید تا پیام این گردن‌آویز به دست آید.
چه کسی توانست پیام را به دست آورد؟ آفرین! پیام چنین است: "برای پسرها حرام و نماز باطل است".

احکام

اگر گفتید که چه چیزی برای پسرها حرام است و نماز خواندن با آن باطل است؟ آفرین! اگر حرف اول نام آن سه سوره را در کنار هم قرار دهیم، معلوم می‌شود که چه چیزی است؟ احسنت! طلا.

هرگونه زیور طلا برای پسرها و مردان حرام است و نماز خواندن با آن نیز باطل است.^۱ خوب، با یکی از چیزهایی که نماز را باطل می‌کند، آشنا شدیم؛ اما موارد دیگری هم وجود دارد که با مراجعه به رساله مراجع تقلید، از بقیه موارد هم آگاهی پیدا می‌کنید.

۱. بعد از هر سؤال امتیاز پاسخ آن در گوشه تابلو یادداشت و در آخر جمع‌بندی می‌شود. از هر گروه به ترتیب یک سؤال پرسیده می‌شود.

درس ۲۸.

همراه همیشگی

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. آشنایی با پیامبران و ارتباطشان با نماز در قرآن؛
 ۲. اسامی پیامبران در قرآن؛
 ۳. یادگیری برخی از احکام نماز.

متن درس

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد
 خداوند نام و خداوند جای خداوند روزی ده رهنمای^۱

دوستان مهربان، سلام. حال شما خوب است؟ امیدوارم همیشه گل‌های خنده بر روی لب‌هایشان شکوفا باشد. درس را با یک مسابقه قرآنی شروع می‌کنیم.

مسابقه قرآنی

حالا از شما برای شرکت در یک مسابقه قرآنی که خیلی جذاب هم هست، دعوت می‌کنم. ابتدا کسانی که قرآن دارند، سریع آماده شوند:

پیامبران و نماز در قرآن:

"نماز" و راز و نیاز با آفریدگار مهربان در تمام زمان‌ها و در مکتب همه پیامبران الهی وجود داشته است. برای روشن شدن مطلب سوره‌ها و شماره آیه‌ای را که می‌گوییم، بیاورید. هر که زودتر آیه را پیدا کرد، او را تشویق کنید:

"طیب، طیب الله احسنت بارک الله"

بازی با کارتها

۱. ابراهیم <small>علیه السلام</small> و نماز	۵. زکریا <small>علیه السلام</small> و نماز
سوره ابراهیم / ۴۰: رب اجعلنی....	سوره آل عمران / ۳۹: فنادته...
۲. اسماعیل <small>علیه السلام</small> و نماز	۶. عیسی <small>علیه السلام</small> و نماز
سوره مریم / ۵۴ - ۵۵: واذکر....	سوره مریم / ۳۰ - ۳۱: قال انی...
۳. شعیب <small>علیه السلام</small> و نماز	۷. محمد <small>صلی الله علیه و آله</small> و نماز
سوره هود / ۸۷: یا شعیب اصلوتک....	سوره هود / ۱۱۴: واقم الصلوة...
۴. موسی <small>علیه السلام</small> و نماز	سوره اسراء / ۷۸: اقم الصلوة...
سوره طه / ۱۴: اننی...	سوره طه / ۱۳۳: وأمر اهلك بالصلوة..

سوالات تستی

تعدادم را بگو؟^۱

بچه‌های عزیز، حالا برای اینکه حوصله‌تان سر نرود و یک رقابت سالم داشته باشید، به این سوالات تستی جواب دهید.^۲

☐ ۳	☐ ۴	☐ ۶	۱. تعداد نمازهای واجب
☐ ۱۷	☐ ۱۳	☐ ۱۵	۲. تعداد رکعت نمازهای یومیه
☐ ۲	☐ ۵	☐ ۷	۳. شرایط لباس نمازگزار
☐ ۴	☐ ۱۰	☐ ۵	۴. شرایط مکان نمازگزار
☐ ۸	☐ ۱۱	☐ ۱۵	۵. واجبات نماز
☐ ۵	☐ ۲	☐ ۳	۶. ارکان نماز
☐ ۲۰	☐ ۱۲	☐ ۱۷	۷. مبطلات نماز
☐ ۵	☐ ۱۰	☐ ۲۳	۸. شکایات نماز
☐ ۳	☐ ۷	☐ ۲	۹. تعداد اعضای که هنگام سجده بر زمین قرار می‌گیرند.

۱. مربی از دانش‌آموزان بخواهد تا با مراجعه به رساله‌ی توضیح‌المسائل مرجع اعلم، جواب‌ها را به‌دست آورند و در صورت لزوم موارد مهم و ضروری را توضیح دهد.
 ۲. جواب‌های صحیح به‌ترتیب عبارت است از: ۶-۱۷-۵-۵-۱۱-۱۲-۱۲-۲۳-۷.

درس ۲۹.

گل شاداب

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. فضایل سلام دادن به دیگران؛
 ۲. احترام به خدای متعال به خاطر نعمت‌های زیاد؛
 ۳. آشنایی با برخی از مستحبات نماز.

متن درس

به نام آن که در جان و روان است توانایی ده هر ناتوان است

بچه‌های خوب، وقتی که به هم می‌رسیم، چه می‌گوییم؟ سلام.^۱

۱. مربی برنامه را با کارت‌ها آغاز کند.

بازی با کارت‌ها

پیمان وفاداری است	یک هدیه خوب است	احترام به دیگران است	سلامتی می آورد (دعاست)	سلام
----------------------	--------------------	-------------------------	---------------------------	------

پس با همدیگر بگوییم: "سلام علیکم". همیشه باید سلام را به صورت صحیح و کامل بیان کرد؛ نه مثل بعضی‌ها که ناقص و غلط می‌گویند که اصلاً معنی‌اش هم عوض می‌شود: "سام علیکم".

تمثیل

بعضی از اوقات همراه سلام دسته‌گلی هم هدیه می‌کنیم که آن را یا خریده‌ایم، یا چیده‌ایم. البته هر مقدار که طرف مقابل را بیشتر دوست داشته باشیم، به همان نسبت دسته گل بهتر و زیباتری به او هدیه می‌دهیم.

راز گل‌ها

شما فکر می‌کنید اگر به خداوند مهربان بخواهیم احترام بگذاریم، و دسته‌گلی به او بدهیم، چه گلی باید باشد؟

از همین گل‌های معمولی (طبیعی و مصنوعی) می‌شود به خداوند هدیه کرد؟ خیر؛ چرا؟ چون او خودش این گل‌ها یا مواد اولیه‌شان را آفریده است.

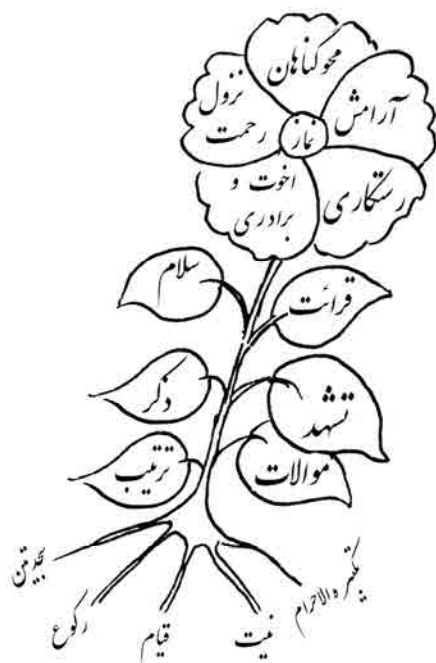
پس چه دسته‌گلی باید به او هدیه کنیم؟

ما باید با کارهای خوب خود دسته‌گلی زیبا بسازیم و به خداوند تقدیم کنیم. ما با کارهای خوب خود می‌توانیم دسته‌گل و بلکه سبدهای گل بسازیم، مثل: صدقه، راهنمایی و کمک به دیگران و...^۱

ولی بهترین دسته‌گل، دسته‌گل نماز است.

چطور این گل را بسازیم؟

هر گل از چند بخش تشکیل شده است. همچنین مواد خوراکی ویژه‌ای لازم دارد تا از آنها تغذیه کند. البته ما نیز باید مواظب باشیم تا آفت‌ها به گل نزدیک نشوند و ضرری به آن نرسانند.

ریشه = رکن

ساقه = ترتیب

پرگ‌ها = اجزا

گل = آثار نماز

۱. مربی از دانش‌آموزان بخواهد تا چند مورد دیگر را هم نام ببرند.

خوب برای اینکه این گل شاداب باشد، باید آن را تقویت کرد؛ با چه چیز؟ مستحبات.

آیا می‌توانید مستحبات نماز را نام ببرید؟

۱. اول وقت خواندن؛

۲. در مسجد خواندن؛

۳. به جماعت خواندن؛

۴. نماز بانشاط خواندن (داشتن حضور قلب)؛

۵. بعد از نماز دعا خواندن.

درس ۸۰.

ناراحتی شیطان

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با ثمرات و فواید نماز؛
۲. نقش نماز در ایمان و هدایت انسان‌ها.

متن درس

چه زیبا آفریدی	خدایا این جهان را
که ما را آفریدی	هزاران شکر گویم
برای خاطر ماست	زمین و ماه و خورشید
برای ما مهیاست	نسیم و جنگل و رود
شکوفه، باغ، بلبل	برای خاطر ماست
بهار و سبزه و گل	زمستان‌های پر برف
تو نعمت‌های بسیار	به ما دادی خدایا
برای ما نگه‌دار	پدر دادی و مادر

دانش‌آموزان عزیز، سلام و صد سلام. ان شاء الله که حال شما خوب است.

پیدا کردن کلمات

از شما دوستان خوبم می‌خواهم با قرار دادن کلماتی که در تابلو نوشته‌ام، در جای مناسب، یک جمله بسازید.^۱

سبب ^۲	پرده‌ای	۱. نماز..... با خداوند است.
پیمان	رضایت	۲. نماز..... قبولی اعمال است.
نور چشم	واجبات دین	۳. نماز موجب..... از جهنم است.
شیطان	هدایت و ایمان	۴. نماز موجب..... خداوند است.
ورود	نجات	۵. نماز..... در قیامت است.
	فاصله‌ای	۶. نماز..... پیامبر است.
		۷. نماز از..... است.
		۸. نماز..... بین انسان و آتش است.
		۹. نماز موجب..... به بهشت است.
		۱۰. نماز موجب ناراحتی..... است.

رمز

بله، تنها کلمه‌ای که باقی ماند، "هدایت و ایمان" است و رمز ما هم همین کلمه می‌باشد؛ نماز موجب می‌شود که انسان هدایت و ایمان پیدا کند.

۱. قابل توجه اینکه جملات به دست آمده، ترجمه احادیث هستند.
 ۲. مربی می‌تواند از کارت‌هایی که کلمات در آن نوشته شده است، استفاده کند و برای اینکه به راحتی دانش‌آموزان تمرکز کنند و جلوی دیدشان باشد، پشت کارت‌ها آهن‌ریا چسبانده و به تابلو بزند.

درس ۸۱.

زنگ نماز

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با اوقات نماز؛
۲. آشنایی با برخی از احکام نماز؛
۳. اهمیت مسجد از دیدگاه پیامبر ﷺ و امیرالمومنین علیه السلام.

متن درس:

وقتی که باغ و لخت و خالی	پیراهنی از گل به تن کرد
وقتی که باران بهاری	دشت و بیابان را چمن کرد
وقتی که نور گرم خورشید	بر خاک سرد و خفته تابید
وقتی که در صبح بهاری	از چشم گل شبنم تراوید
وقتی که آب پاک چشمه	در باغ و صحرا گشت جاری
وقتی که خندیدند در باغ	گل‌های زیبای بهاری
دیدم ز تو صدها نشانه	در چهره زیبای دنیا
دیدم تو را هر لحظه هرجا	آه ای خداوند توانا ^۱

^۱. جعفر ابراهیمی (شاهد).

بچه‌های خوب و درس‌خوان، سلام. امیدوارم امروز را با شادابی شروع کرده باشید. خوب حالا برای برنامه امروز آماده هستید؟

مسابقه گروهی

حالا که تا اندازه‌ای در برنامه‌های قبل با وضو و مقدمات نماز آشنا شده‌اید، برای این برنامه نیاز به دو گروه سه‌نفره (گروه الف و ب) داریم تا از هر گروه سؤالی بپرسیم و امتیازی به آنها دهیم.^۱

سؤالات:

۱. وقت نمازهای پنج‌گانه را بیان کنید:
 - وقت نماز ظهر و عصر از تا می‌باشد.
 - وقت نماز مغرب و عشا از تا می‌باشد.
 - وقت نماز صبح از تا می‌باشد.
 (ظهر و عصر از ظهر شرعی تا مغرب، مغرب و عشاء از مغرب تا نصف شب، صبح، از اذان صبح تا طلوع آفتاب)
۲. کدامیک از موارد زیر صحیح است:
 - نماز ادا و قضا به کدامیک از نمازهای زیر گفته می‌شود؟
 - الف) نماز خارج وقت، داخل وقت
 - ب) نماز داخل وقت، خارج وقت
 - ج) نماز ظهر، نماز عشاء
۳. حکم شرعی بدون نقطه را تکمیل کنید:
 - لباس نمازگزار نباید غصبی، نجس و برای مردها نباید طلا باف و ابریشم باف باشد، و

۱. نوع تشویق برنده با مربی است؛ صلوات یا تشویق‌های محلی.

همچنین بدن نمازگزار باید پاک باشد.^۱

۴. فرق این دو را بگویید؟

الف) نجس بودن بدن یا لباس را قبل از نماز می‌دانستیم، ولی هنگام نماز فراموش کردیم و با آن نماز خواندیم.

ب) بعد از نماز متوجه می‌شویم که قبل از نماز، بدن یا لباسمان نجس بوده است. جواب: در اولی نماز باطل است؛ ولی در دومی نماز صحیح است.

"سؤال ویژه"

۵. نماز خواندن بر چیزی که در حال حرکت است، چه حکمی دارد؟ (مانند نماز در ماشین و قطار)
جواب: نماز باطل است؛ مگر در حال ناچاری.

۶. چه مکانی است که مال خداست، ولی استفاده آن به بندگان خدا می‌رسد؟ مسجد

حدیث

اهمیت مسجد

۱. حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَام فرموده است: "لا صلاة لجار المسجد إلیا فی المسجد!"^۲ یعنی: نماز همسایه مسجد، در صورتی نماز کاملی است که در مسجد خوانده شود.

۲. پیامبر مهربانی‌ها صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: "یا أباذر، إن الله تعالى يعطيك ما دام جالسا فی المسجد بكل نفسة تنفست درجة فی الجنة وتصلی علیک الملائكة!"^۳ یعنی: ای ابوذر، مادامی که در مسجد حضور داشته باشی، خداوند متعال در مقابل هر نفسی که می‌کشی درجه‌ای در بهشت به تو عطا می‌کند، و فرشتگان بر تو درود و سلام می‌فرستند.

در انتهای برنامه امتیازات گروه‌ها را جمع می‌زنیم تا گروه برنده اعلام شود. شما هم در جمع زدن امتیازها با من همراهی کنید.

۱. مربی محترم، جمله شماره ۳ را بدون نقطه در تابلو بنویسد و از دانش‌آموز شرکت‌کننده بخواهد تا نقطه‌ها را بگذارد.

۲. محمد محمدی ری شهری، میزان الحکمة، ح ۸۳۰۹.

۳. همان، ح ۸۳۰۳.

درس ۸۲.

امتحان تجدیدی

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. تعریف و تبیین نماز قضا و ادا؛
۲. آشنایی با اوقات نماز؛
۳. آشنایی با برخی از احکام زمان نماز.

متن درس

به نام خدا خالق آسمان به نام خدا خالق این جهان
 به نام خدا رازق آب و نان به نام خدایی که هست مهربان

دوستان من، سلام. امیدوارم سرحال و شاداب باشید و برای اجرای برنامه امروز، آماده باشید. این برنامه را با یک سؤال آغاز می‌کنم.

تمثیل

اگر یکی از شما دانش‌آموزان عزیز خدای ناکرده دیر به جلسه امتحان آخر سال بیاید و موفق به شرکت در امتحان نشود، چه باید بکند؟ بله؛ باید برای جبران آن امتحانی که نداده، در امتحانات تجدیدی شرکت کند.

پرسش

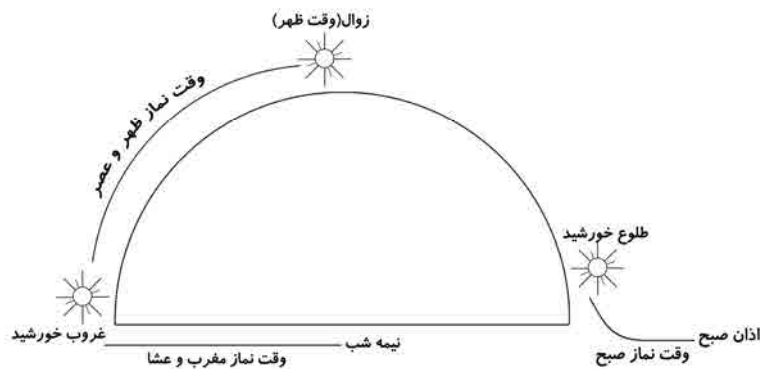
حالا یک سؤال دیگر:

اگر کسی نمازش را در وقت نخواند و یا بعد از وقت بفهمد نمازش باطل بوده است، چگونه باید آن نماز را جبران کند؟ درست است؛ با خواندن ^۱ **نماز قضا** بلکه عزیزان، اگر نماز را در وقتش نخوانیم و یا بعد از وقت متوجه شویم که نماز ما به خاطر نداشتن وضو باطل شده است، باید با خواندن نماز قضا آن را جبران کنیم.^۲ دوستان، به نمازی که در وقت خودش خوانده می شود چه می گویند؟ **نماز ادا**

آموزش

آیا وقت ادای نمازهای پنج گانه را که هر روز می خوانیم، می دانید؟ برای یادآوری به شکل نگاه کنید.^۳

۱. مربی در این قسمت با استفاده از کارتهایی که در اندازه های مناسب و تا حد امکان با رنگ های متنوع تهیه کرده و روی آن ها با خط زیبا عبارت «نماز قضا» و «نماز ادا» را نوشته است، برنامه را اجرا کند.
۲. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۷۶، م ۱۳۷۰.
۳. مربی در این قسمت با استفاده از مقوا که به صورت نیم دایره تهیه کرده و روی آن علاماتی به صورت نمونه رسم کرده است، اوقات نماز را به دانش آموزان بیاموزد.

همان طور که در شکل می‌بینید وقت خواندن نماز صبح از اذان صبح تا طلوع خورشید است. پس از طلوع خورشید، نماز صبح قضا می‌شود.^۱

بعد از اینکه خورشید طلوع کرد، کم‌کم از سمت مشرق بالا می‌آید و زمانی می‌رسد که خورشید به سمت مغرب متمایل می‌شود؛ یعنی خورشید وسط آسمان قرار می‌گیرد. آن وقت را "وقت زوال" می‌گویند. آیا کسی می‌تواند بگوید حالا وقت خواندن چه نمازی است؟ بله؛ چون در این زمان، وقت ظهر فرا رسیده است، موقع خواندن نماز ظهر و عصر است.^۲ این را هم بدانید که این فرصت تا غروب خورشید ادامه دارد.

اما عزیزان، وقتی هم فرا می‌رسد که خورشید پشت کوه‌ها پنهان می‌شود و آسمان سرخ رنگ می‌شود به این لحظه، "وقت غروب" گفته می‌شود و زمانی که همین سرخی آسمان از بین رود، وقت خواندن نماز مغرب و عشا فرا می‌رسد.^۳ این وقت تا نیمه‌شب ادامه می‌یابد. اگر کسی خدای ناکرده نماز مغرب و عشا را نخواند، بعد از نیمه‌شب چه باید کند! نماز قضا؟ نه؛ بلکه بنابر احتیاط واجب باید نماز مغرب و عشا را بدون نیت ادا و قضا بخواند؛ البته تا قبل از اذان صبح.^۴

جدول

برای اینکه تنوعی در جلسه ایجاد شود و شما خسته نشوید، از شما می‌خواهم پیام این جدولی را که برایتان می‌کشم به‌دست آورید. هر کدامتان زودتر جواب دهید، جایزه می‌گیرید.

۱. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۴۳۲، م ۷۴۱.

۲. همان، ص ۴۲۴، م ۷۲۹.

۳. همان، ص ۴۲۸، م ۷۳۵.

۴. همان، ص ۴۳۱، م ۷۴۰۲.

۱۰	۱۲	۲۶	۱۶	۲۸	۱	۱۲	۱	۱۳	۱	۲۸	۲۹
۴	۱۵	۱	۲	۱۲	۱۹	۱۸	۲۸	۳۲	۱	۳۱	۲۷

پیام جدول

بچه‌های عزیز، ممکن است متوجه راز این جدول نشده باشید. برای حل این جدول و پیدا کردن پیام جدول، ابتدا حروف فارسی را از ۱ تا ۳۲ شماره‌گذاری کنید. سپس به جای اعداد، حروف را قرار دهید تا پیام زیبای جدول را به دست آورید.

درس ۸۳

خانه خورشید

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با دستورها و آداب دین اسلام دربارهٔ مسجد و حفظ حرمت این مکان مقدس؛
۲. اهمیت مسجد از دیدگاه امیرالمؤمنین علیه السلام.

متن درس

فکر می‌کنم بدون یاد تو قلب‌ها سیاه و زشت می‌شوند
در دلم همیشه ذکر خیر توست با تو خانه‌ها بهشت می‌شوند

- بچه‌ها، سلام. خسته نباشید. حال شما خوب است؟ می‌خواهم مطمئن شوم که همگی حالتان خوب است. پس بلند جواب بدهید: حالتان خوب است؟
- خوب الحمدلله که همگی خوب و سلامت هستید. حالا به خاطر داشتن نعمت خوب سلامتی، من دو تا دعا می‌کنم، شما دست‌هایتان را بالا بیاورید و بلند آمین بگویید:
۱. خدایا؛ از اینکه به ما نعمت سلامتی دادی از تو ممنونیم؛ این نعمت بزرگ سلامتی را همیشه به ما عطا بفرما. آمین.
 ۲. خدایا؛ تمام کسانی که این نعمت را ندارند و مریض هستند، هرچه زودتر این سلامتی را به آنها نیز عطا بفرما. آمین.

خوب بچه‌ها، حالا برنامه را با ذکر یک صلوات آغاز می‌کنیم: "اللهم صلّ علی محمد و آل محمد". اگر به برنامه با دقت و حوصله توجه کنید و از این به بعد آن را در زندگی به کار ببرید، شما را نزد دیگران عزیزتر خواهد کرد. حتماً دوست دارید که بدانید موضوع برنامه امروز چیست.

برای اینکه به این سؤال ذهن شما جواب بدهم، اول شما باید به چند سؤال من جواب دهید. بنابراین با دقت و سرعت جواب بدهید.

بازی با کلمات

دهمین حرف الفبای فارسی چیست؟ د^۱

به بابای بابا، یا همان پدربزرگ چه می‌گویند؟ جد

کدام شهر بندری عربستان در ساحل دریای سرخ است؟ جده

کدام رکن نماز واجب است که در هر رکعتی، دو مرتبه انجام می‌پذیرد؟ سجده^۲

محل عبادت مسلمانان چه نام دارد؟ مسجد

خوب بچه‌ها! همان طوری که متوجه شدید، موضوع برنامه امروز ما، "مسجد" است.

در برنامه امروز مقداری درباره دستورها و آداب دین اسلام درباره مسجد و حفظ حرمت

این مکان مقدس صحبت می‌کنیم.

شعر

ابتدا شعر زیبایی درباره مسجد برای شما می‌خوانم. اسم شعر، "خانه خورشید" است.

۱. مربی، بازی با کلمات را روی تابلو اجرا کند دقت کنید تابلو از کلمه اصلی بحث خالی شود.

۲. مناسب است که مربی در این هنگام درباره وجوب سجده و مواضعی که روی زمین باید قرار گیرد و ذکر سجده و... توضیح مختصری دهد. پیامبر اسلام ﷺ فرمود: نزدیک‌ترین حالت بنده در نماز به پروردگار متعال، وقتی است که سر به سجده می‌گذارد.

گلدسته‌های مسجد
از بام خانه پیداست
پرواز کفترانش
وقت اذان چه زیباست
بر روی گنبدش هست
صدها گل ستاره
خورشید، خانه دارد
در پشت این مناره
پر می‌کشد دل من
مثل کیوتر آنجا
عطر خوش اذانش
پر کرده سینه‌ام را^۱

نقطه‌گذاری^۲

خوب، ان شاءالله که از این شعر زیبا خوشتان آمده باشد. می‌خواهم از شما بپرسم اگر فرشته‌ای از طرف پروردگار مهربان پیش شما بیاید و از شما سؤال کند: "شما بهشت رفتن را بیشتر دوست دارید، یا مسجد رفتن را؟" شما چه جوابی خواهید داد؟^۳
همین سؤال از حضرت علی علیه السلام، امام اول پرسیده شد. امام پاسخی دادند که آن را بی‌نقطه روی تابلو می‌نویسم.

"نشستن در مسجد در نظر من بهتر است از نشستن در بهشت؛ زیرا نشستن در بهشت موجب خوش‌حالی من می‌شود، ولی با نشستن در مسجد رضایت پروردگار خویش را به‌دست می‌آورم".^۴

۱. مهدی لاهوتی.

۲. مربی محترم این متن را بدون نقطه در تابلو می‌نویسد تا دانش‌آموزان آن را نقطه‌گذاری کنند.

۳. ممکن است دانش‌آموزان، پاسخ‌های متفاوتی بدهند که مربی می‌تواند از آنها بخواهد برای سخن خود دلیل بیاورند تا روحیه استدلال را در آنها تقویت کند.

۴. شیخ حر عاملی، وسائل الشیعه، کتاب الصلاة، ج ۳، ابواب احکام مسجد، باب ۳، حدیث ۶.

درس ۸۴

مژده جبرئیل

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت نماز جماعت؛
۲. آشنایی با داستان هدیه جبرئیل به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم.

متن درس

داریم بر لب خود در هر کجا بسم الله
 ما را بود نگهدار از هر بلا بسم الله

سلامی به گرمی تابستان و زیبایی پاییز و سفیدی زمستان و لطافت بهار. امیدوارم حالتان خوب باشد و سرحال و شاداب باشید.

امروز می‌خواهم برنامه را با یک سؤال آغاز کنم. بچه‌ها، تا حالا از کسی هدیه گرفته‌اید؟ بله؟ پس معلوم است خیلی از شما دوستان هدیه گرفتید! بله؛ روز تولدتان، روز عید، برگشت از سفر زیارتی و

بگذارید یک سؤال دیگر بپرسم. مهم‌ترین کسی که به شما هدیه داده، چه کسی بوده است؟ بله؛ پدر بزرگ و مادر بزرگ، پدر و مادر، برادر و خواهر، دایی و خاله و عمو و عمه و

بچه‌های خوب، امروز می‌خواهم برای شما از هدیه‌ای آسمانی صحبت کنم؛ هدیه‌ای که خدای متعال به همهٔ مسلمانان داده است.

بازی با کارت‌ها

بچه‌ها، آماده‌اید یک مژده به شما بدهم؟ پنج نفر بیایند تا مژده مشخص شود. من به هر نفر یک کارت می‌دهم که در آن کلمه‌ای نوشته شده است.^۱ هر کس باید جای خود را پیدا کند تا مژده مشخص شود.

جماعت	پاداش	آسمانی	است	نماز
-------	-------	--------	-----	------

حکایت

بله؛ روزی جبرئیل بر پیامبر اسلام ﷺ نازل شد و گفت: "هدیهٔ آسمانی آورده‌ام". حضرت پرسید که آن چیست؟ جبرئیل گفت: "نماز جماعت". بله؛ نماز جماعت هدیهٔ خداوند به مسلمانان است.

۱. مربی روی پنج کارت این کلمه‌ها را با خط درشت بنویسد. جماعت، پاداش، آسمانی، است، نماز. مربی بعد از مشخص شدن حدیث، آن را در تابلو بنویسد [محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۸۵، ص ۴].

شعر

آماده‌اید با هم شعری بخوانیم. بعد از هر مصرع همه با هم بلند بگویید: الله

نماز جماعت چه دل‌نشینه الله	موجب اتحاد مسلمینه الله
نماز اول وقت و جماعت الله	از صفات تمام مؤمنینه الله
به صف‌های جماعت رو بیارید الله	مکن غفلت که شیطان در کمینه الله
چه خوبه نماز رو با هم بخونیم الله	با نماز همیشه شاد و خندونیم الله

درس ۸۵

نماز شاپرک‌ها

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آگاهی از تفاوت نماز جماعت با فرادا؛
۲. آشنایی با احکام و دانستنی‌های نماز جماعت و فرادا.

متن درس

خدای شاپرک‌ها

ستاره، آسمان، مهتاب از توست	خدایا، آفتاب و آب از توست
خدای شاپرک‌های قشنگی	خدای غنچه‌های رنگ رنگی
در آن نقاشی دریا کشیدی	تو دشت بی‌کران را آفریدی
به مرغان جوجه‌های ناز دادی	به گنجشکان پر پرواز دادی
خدای سبزه‌زار و جویباری	خدای باغ و باران و بهاری
تو هم بخشنده‌ای، هم مهربانی ^۱	خداوند زمین و آسمانی

عزیزان من، سلام. خوش و خرم و سلامت هستید؟ شاد و خوب سربلند هستید؟ آمادهٔ اجرای یک برنامه هستید؟

۱. حمید هنرجو.

پرسش

بچه‌ها، جلسات قبل در مورد نماز جماعت، بحث‌هایی داشتیم. حالا در ادامه برنامه‌های گذشته می‌خواهم تفاوت نماز جماعت با نماز فرادا را که در این کارت‌ها نوشته شده است، متوجه شوید. دقت کنید تا تشخیص دهید.^۱

ی ن ت (نیت) بله؛ در نیت باید قصد کنیم به امام جماعت اقتدا کنیم.
و ی پ ر ی (پیروی) باید بعد از امام جماعت، نمازمان را بخوانیم؛ نه جلوتر از او.
ت ق ر ا ی (قرائت) زمانی که امام جماعت حمد و سوره می‌خواند، ما چیزی نخوانیم.

مسابقه

بچه‌ها، آماده باشید در مسابقه شرکت کنید. در این مسابقه ده نفر شرکت می‌کنند. ما سه قسمت را در نظر می‌گیریم^۲ به نام "الف، ب و ج". در هر سؤال سه پاسخ خوانده می‌شود، و شما وقت دارید تا شماره پنج که بچه‌ها می‌شمارند در جای صحیح بایستید. هر کس در مکان اشتباه بایستد از مسابقه خارج می‌شود.

سؤال از من و پاسخ از شما:

۱. کدام نماز است که باید به جماعت خوانده شود؟

الف) یومیه ب) جمعه ج) نماز عید فطر

۲. کدام نماز است که نمی‌توان آن را به جماعت خواند؟

الف) آیات ب) عید فطر ج) مستحبی

۱. مربی روی کارت حروف پراکنده هر کلمه را بنویسد و کلمه کامل را پشت کارت بنویسد.

۲. مربی عزیز، سه گوشه از نمازخانه یا کلاس درس را مد نظر بگیرد و از قبل با کارت‌هایی قسمت‌های مربوطه را مشخص کند.

۳. حکم نماز جماعتی که پدر و مادر امر به شرکت در آن کنند، چیست؟

الف) واجب است ب) مستحب است ج) بهتر است

۴. آیا دو نفر می‌توانند با هم نماز جماعت بخوانند؟

الف) بله ب) خیر ج) باید پنج نفر باشند

۵. در کجای نماز می‌توان فارسی دعا کرد؟

الف) سجده ب) قنوت ج) گزینه الف و ب صحیح است

۶. نماز فرادا در اول وقت خوانده شود بهتر است، یا جماعتی که دیرتر خوانده شود؟

الف) جماعت با تأخیر ب) فرادا در اول وقت ج) هیچ‌کدام

ضمن تشکر از همه کسانی که در مسابقه شرکت کردند. حالا بچه‌های برنده را تشویق

قرآنی می‌کنیم:

"طیب طیب الله! أحسنت بارک الله"

درس ۸۶.

قند شیرین

اهداف درس

- دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. توجه به حالت رکوع در نماز؛
 ۲. آشنایی با کارهایی که در مسجد انجام می‌شود.

متن درس

به نام خدایی که بر بندگان بیخشايد و بس بود مهربان

خروسه می‌گه قوقولی قوقو

صبح که می‌شه زودی بگو

مامان سلام، بابا سلام

خورشید اون بالا سلام

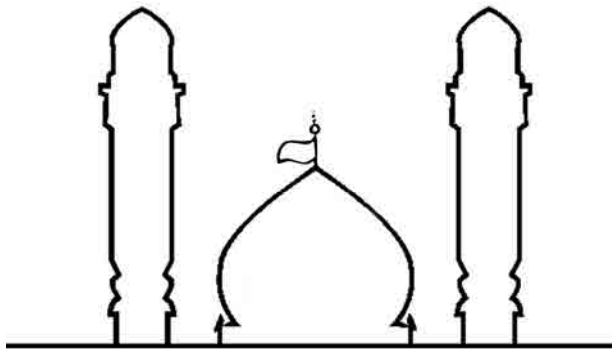
بچه‌ها خوب! سلام، حال شما خوب است؟ سرحال سرحال هستید؟ خوش حال و خندان

هستید؟ خوب بچه‌ها این چه شکلی است؟^۱

۱. مربی شکل یک انسان در حال رکوع را روی تابلو بکشد و یا با یک عکس رکوع کردن را به بچه‌ها نشان دهد، و یا خودش به حالت رکوع دربیاید.

بله، این شکل رکوع کردن در نماز است.
 آیا می‌دانید نماز را بهتر است در کجا بخوانیم؟ مسجد
 من روی تابلو شکل یک مسجد را می‌کشم.^۱

۱. مربی می‌تواند عکس گنبد و گلدسته مسجد را به دانش‌آموزان نشان دهد.

پرسش

بچه‌ها مسجد خانه کیست؟ خدا

در مسجد سه کار مهم انجام می‌دهیم که مثل قند شیرین است.^۱

۱. حرف "ق" اول چه کاری است؟

احسنت! ق = قرآن خواندن.

۲. حالا "ن" نشانه چیست؟

احسنت! ن = نماز خواندن.

۳. و بالاخره "د" حرف اول چه کلمه‌ای است؟

بارک الله! د = دعا خواندن.

در مسجد نمازهای بسیاری می‌توانیم بخوانیم. بهترین نماز را با این اعداد روی تخته می‌نویسم.

کلمات فانتزی

شما حدس بزنید

۱. مربی حروف «ق، ن، د» را روی تابلو بنویسد.

برای فهمیدن پاسخ، من این اعداد را به هم وصل می‌کنم. می‌شود:

جماعت

بله؛ نماز جماعت. خدا در قرآن می‌فرماید: «ارکعوا مع الراكعين؛ یعنی با رکوع‌کنندگان رکوع کنید».

درس ۸۷.

همه با هم (۱) نماز در اسارت

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت نماز جماعت؛
۲. آشنایی با برخی از فواید نماز جماعت.

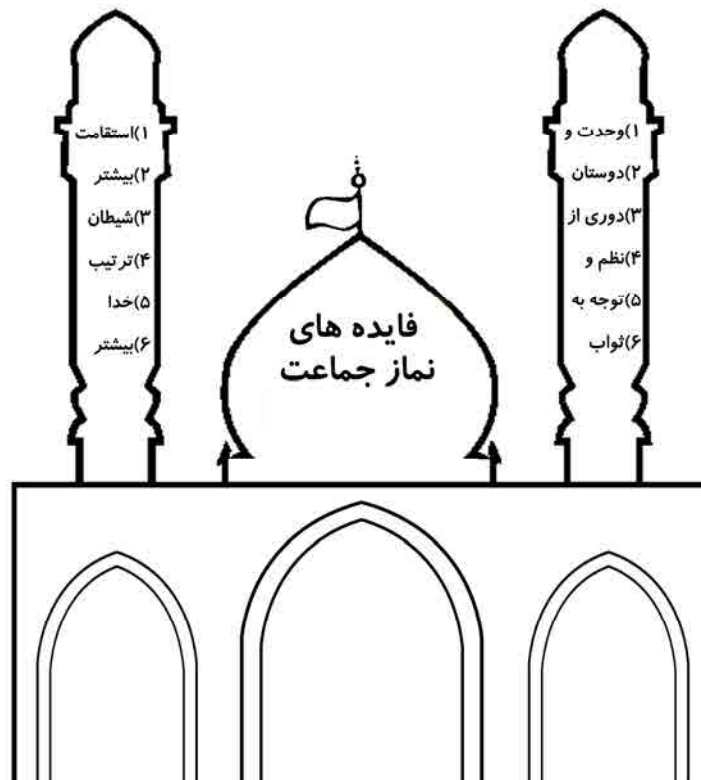

متن درس

به نام خدای گل و لاله‌ها به نام خدای شما بچه‌ها
تو را دوست دارم به جان و دلم به اندازه آسمان، ای خدا

سلام؛ سلامی مثل گل، به شما بچه‌ها که از گل بهتر و شاداب‌تر هستید. شاداب و آماده
برای اجرای برنامه هستید؟
بیینم دوستان کدامتان تا حالا با پدر یا مادرتان به مسجد رفته‌اید؟ آفرین! رفتید نماز را با
جماعت خواندید، با خدا صحبت کردید!

بچه‌های عزیز، نماز جماعت در اسلام اهمیت و فایده‌های زیادی دارد.^۱ اگر می‌خواهید فایده‌های آن را بدانید، ابتدا حروف کلمه را در گلدسته سمت راست می‌نویسم. سپس حروف پراکنده‌ای را یکی‌یکی می‌نویسم. شما حدس بزنید چه کلمه‌ای است. آن‌گاه آن را در گلدسته سمت چپ جایگزین می‌کنم.

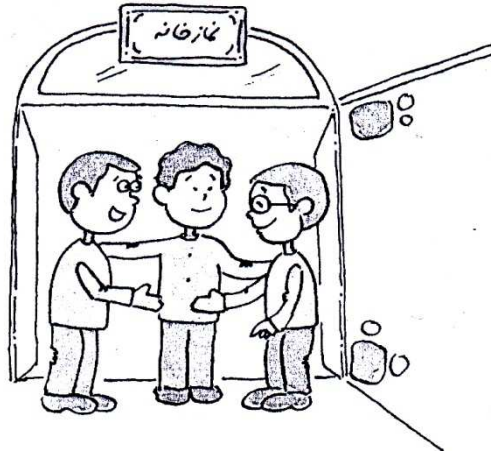

۱. وحدت و (ا، ق، س، م، ت، ت، ا) "استقامت"

نماز جماعت موجب وحدت و استقامت بیشتر می‌شود. یکی از اسرای جنگ تحمیلی می‌گفت که ما در حال خواندن نماز جماعت بودیم که عراقی‌ها وارد آسایشگاه شدند تا بچه‌ها را برای گرفتن آمار به خط کنند. آنها وقتی با این صحنه مواجه شدند با کابل شروع

۱ مری، ابتدا عکس گنبد و گلدسته را در تابلو بکشد یا تصویرش را به همراه خود برد و روی گنبد بنویسد: فایده‌های نماز جماعت.

به زدن ما ۲۵ نفر- کردند تا نماز جماعتمان را قطع کنیم و به صف آمار بییوندم.
عراقی‌ها فریاد می‌زدند: "یاالله، زود باشید" و کابل را بر تنمان به شدت می‌کوبیدند؛ ولی
باین حال هیچ‌کس نماز خود را ترک نکرد.^۱

۲. دوستان (ش، ی، ب، ت، ر) "بیشتر"

بچه‌ها به این خاطره توجه کنید:

با احمد که دوست و هم‌کلاسی‌ام بود در حیاط مدرسه در حال قدم زدن بودم که دیدم
احمد با بچه‌های کلاس‌های دیگر احوالپرسی می‌کند. به احمد گفتم: "با آنها در کجا آشنا
شدی؟"

او گفت: "در نماز جماعت مدرسه". بله؛ نماز جماعت موجب می‌شود دوستان مؤمن
بیشتری پیدا کنیم.

دوستان مهربان، بقیه فواید نماز جماعت را در جلسه بعد یاد می‌گیریم.

درس ۸۸.

همه با هم (۲) "شکار شیطان"

اهداف درس:

- دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. آشنایی با برخی از فواید نماز جماعت؛
 ۲. آشنایی با حيله‌ها و وسوسه‌های شیطان؛
 ۳. توجه به ثواب نماز جماعت.

متن درس

هر صبح با سپیده، پر می‌کشد سیاهی بانگ اذان هوا را، می‌بخشد آشنایی
همراه بوی گل‌ها، با عطر هر نسیمی بخشیده بر دل ما، نور و نشاط و شادی

درس را با نام خدا شروع می‌کنیم. پس همه با هم: "بسم الله الرحمن الرحيم" یعنی به نام خداوند بخشنده مهربان. بچه‌ها، سلام. حال شما خوب است؟ الحمدلله، پس حواستان جمع است و آماده‌اید تا برنامه امروز را شروع کنیم.

در برنامه قبل به دو مورد از فایده‌های نماز جماعت (یعنی: ۱. وحدت و استقامت ۲. دوستان بیشتر) اشاره کردیم. حالا برنامه امروز اختصاص دارد به بقیه فواید نماز جماعت.

فایده‌های نماز جماعت

۳. دوری از (ش، ا، ط، ی، ن) "شیطان"

بچه‌ها، شیطان به سختی می‌تواند اهل مسجد و نماز جماعت را گول بزند. او تلاش می‌کند آنها را از نماز جماعت دور کند و بعد شکار کند. اگر ما اهل نماز جماعت باشیم دیرتر گول می‌خوریم.

شعر

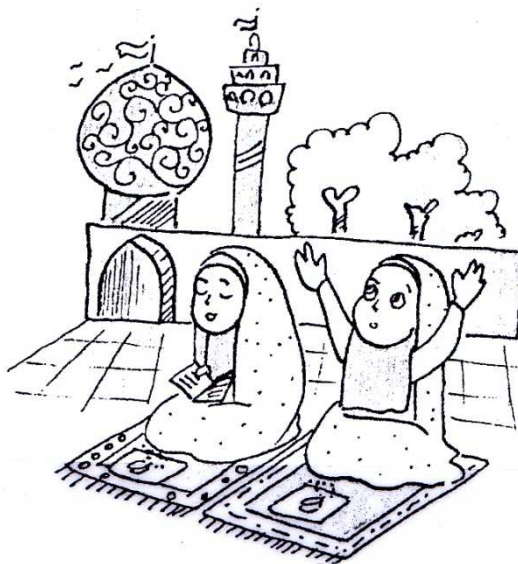
حالا شعری را برایتان می‌خوانم که در آن شیطان، ما را به کارهایی دعوت می‌کند. شما چهار مرتبه مخالف دعوت شیطان را تکرار کنید. آماده‌اید؟

شیطان می‌گه نماز نخوان	بخوان، بخوان، بخوان، بخوان
شیطان می‌گه قرآن نخوان	بخوان، بخوان، بخوان، بخوان
شیطان می‌گه دعوا بکن	نکن، نکن، نکن، نکن
شیطان می‌گه دروغ بگو	نگو، نگو، نگو، نگو
شیطان می‌گه درس نخوان	بخوان، بخوان، بخوان، بخوان
شیطان می‌گه حرف زشت بزن	نزن، نزن، نزن، نزن
شیطان می‌گه اذیت بکن	نکن، نکن، نکن، نکن
شیطان می‌گه مسجد نرو	برو، برو، برو، برو

۴. نظم و (ت، ت، ر، ب، ی) "ترتیب"

معلمی به دانش‌آموزان گفت درباره فایده‌های نماز جماعت یک انشا بنویسید. سمیه به مادرش گفت که چه چیزی بنویسم؟ مادرش جواب داد: "امشب با هم به مسجد می‌رویم تا متوجه فایده‌های نماز جماعت بشوی". بعد از اذان به مسجد رفتند. سمیه دید همه در صف‌های منظم ایستاده‌اند و یک روحانی جلوی آنها ایستاده است و همه با هم در حال

خواندن نمازند. سمیه در انشای خود نوشت که ما در نماز جماعت یاد می‌گیریم به‌موقع نماز بخوانیم و به‌طور منظم در صف‌های نماز بایستیم.

۵. توجه به (د، خ، ا) "خدا"

پرسش

یک سؤال: بچه‌ها، آیا نشستن در مسجد را بیشتر دوست دارید، یا نشستن در بهشت را؟ امام علی علیه السلام فرمود: "نشستن در مسجد را بیشتر از نشستن در بهشت دوست دارم؛ چون نشستن در بهشت موجب خشنودی بنده می‌شود، ولی نشستن در مسجد موجب خشنودی خداوند می‌شود."^۱

بچه‌ها، زمانی که ما به‌سمت مسجد قدم برمی‌داریم، هر قدم مثل صدقه دادن است و در

۱. دیلمی، ارشاد القلوب، ج ۱، ترجمه سیدعبدالحسین رضایی، ص ۲۰.

مسجد باید توجه‌مان به خدا باشد و صدایمان را بلند^۱ "نکنیم"، اذیت "نکنیم"، حرف زشت "نزنیم"، کار بیهوده "نکنیم"، مؤدب "باشیم"، وضو "بگیریم"، قرآن "بخوانیم"، نماز "بخوانیم"، دعوا "نکنیم"، بدو بدو "نکنیم"، مرتب "باشیم"، منظم "باشیم".
 خوب بچه‌ها، تا حالا چند تا فایده را گفتیم؟ پنج تا

۶. ثواب (ش، ر، ب، ت، ی) "بیشتر"

خدا در قرآن می‌فرماید که اگر کسی یک کار خوب کند، ده برابر پاداش می‌گیرد؛^۲ ولی در نماز جماعت ثوابش خیلی بیشتر است. اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند، ثواب آن مساوی ۱۵۰ نماز است. اگر دو نفر اقتدا کنند، ثوابش مساوی شش صد نماز می‌شود. اگر از ده نفر بیشتر به امام جماعت اقتدا کنند، اگر تمام برگ درختان کاغذ، دریاها مرکب، و جن و انس و فرشتگان الهی نویسنده شوند، نمی‌توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند.^۳

۱. مربی از بچه‌ها بخواهد آنها جواب بدهند.
 ۲. «من جاء بالحسنة فله عشر امثالها» (انعام: ۱۶۰).
 ۳. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۹۵، ۱۴۰۰م.

درس ۸۹.

زائران خدا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با جایگاه و اهمیت مسجد؛

۲. آشنایی با فایده‌های مسجد.

متن درس

به نام آنکه ستارالعیوب است به نام آنکه دانای غیوب است
 به نام آنکه دربندش، امیر است رها از بند او بی‌شک، اسیر است

بیچه‌های خوب و مهربان، سلام. حال شما خوب است؟ سرحال هستید؟ برای آنکه این فضا با وجود شما پر از عطر و نور شود، همه با هم یک‌صدا و هماهنگ، برای سلامتی امام زمان علیه السلام صلوات بلندی بفرستید، تا برنامه را شروع کنیم. امروز می‌خواهیم در مورد خانه پیامبران، پرهیزگاران و مؤمنان صحبت کنیم. این خانه آن قدر عظمت دارد که خانه خدا است، و حاضران در آن خانه، میهمانان و زائران پروردگار هستند. بله؛ درست حدس زدید، برنامه امروز ما در مورد "مسجد" است. بیچه‌ها، اهل مسجد، زائران خدا هستند که از بلاها و مشکلات در امان‌اند و مردگان به آنان غبطه می‌خورند. فرشتگان در کارها به آنان کمک می‌کنند. خداوند در قیامت به آنها

بسیار توجه می‌کند، و مسجدی‌ها از محبوب‌ترین افراد نزد خداوند هستند.

بازی با کارت‌ها

حالا بچه‌ها، برای اینکه بدانید مسجد چه فایده‌هایی دارد، به کارت‌های من دقت کنید.^۱ کسی که پیوسته به مسجد رفت‌وآمد کند، از این هشت بهره نصیب خواهد برد.

آموختن سخنانی مفید	یافتن دلیل محکم و قاطع
آموختن کلماتی که او را از پستی بازمی‌دارد	آشنایی با برادران مؤمن
ترک گناه به دلیل شرم	آگاهی از دانش‌های نو و اطلاعات تازه
ترک گناه به دلیل ترس	رسیدن به رحمت الهی

مسجد

۱. مری قبل از اجرا، نه کارت را آماده کند و مطالب را در آنها بنویسد.

شعر

حالا بچه‌های عزیز، در انتهای برنامه، شعر زیبای "مسجد، خانه خدا" را می‌خوانیم:

مسجد یک خانه پاک	مسجد جای نماز است
جای رکوع و سجده	جای راز و نیاز است
مسجد اصل و اساسش	تقوا هست و طهارت
این خانه خدایی	جای زهد و عبادت
یک مؤمن مسلمان	در مسجد هم تمیز است
این بنده پاکیزه	پیش خدا عزیز است

درس ۹۰.

سگردین

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با نام‌ها و مکان‌های مساجد تاریخی و مقدس؛
۲. آشنایی با برخی از سازندگان مساجد مشهور.

متن درس:

یکدل هستیم و یک‌صدا بر لب داریم نام خدا
گوییم با هم این‌ندا یاور ما هست خدا

به نام پروردگار خوب و سلام به شما بچه‌های محبوب؛ سلامی که ان‌شاءالله برای همه شما سلامتی، خوش‌حالی و شادابی بیاورد.
سلامتی و شادابی را چه کسی به ما می‌دهد؟ خدا.
حالا هرچقدر خدا را دوست دارید یک صلوات بلند بفرستید. بارک‌الله!
برنامه امروز ما مسابقه "از کی پپرسم" درمورد "مسجد" است؛ همان مسابقه‌ای که شما بچه‌های خوب به آن علاقه‌مند هستید.

مسابقه "از کی پیرسم"

برای اینکه شما هم در برنامه ما حضور فعال داشته باشید از پنج نفر شما می‌خواهم استفاده کنم^۱ تا مسابقه "از کی پیرسم" را که خیلی جذاب است و بستگی به اطلاعات دوستان دارد، اجرا کنیم.

خوب، سوالات را با این پنج نفر آغاز می‌کنیم:^۲

۱. نخستین مسجدی که در اسلام ساخته شده، چه نام دارد و در کجا واقع شده است؟
مسجد قبا در مدینه منوره.^۳

۲. مسجدی که پیامبر در آن یک نماز را به‌سوی دو قبله خواند، چه نام دارد؟
مسجد ذوقبلتین.

۳. مسجدی که به دستور پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خراب شد، به چه نامی معروف شد؟
مسجد ضرار.

۴. مسجدی که خانه کعبه در آن واقع شده است، چه نام دارد و در کجا واقع شده است؟
مسجدالحرام در مکه مکرمه.

۵. مسجدی که قبر شریف پیامبر اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در آن واقع شده است، چه نام دارد؟
مسجدالنبی.

۶. مسجدی که به‌وسیله رضاخان به توپ بسته شد، چه نام دارد و در کجا واقع شده است؟

مسجد گوهرشاد در مشهد مقدس.

۱. مربی برای اینکه در انتخاب دانش‌آموزان دچار مشکل نشود، می‌تواند از معلمان حاضر در جلسه کمک بگیرد.
۲. نحوه اجرای مسابقه به این صورت است که در صورت صحیح جواب دادن یکی از پنج نفر، از او پرسیده می‌شود: «از کی پیرسم؟» و دانش‌آموز هم در جواب مثلاً می‌گوید: از شماره ۲، و همین‌طور تا آخر برنامه.
۳. مربی عزیز باید توجه داشته باشد که گرچه دانش‌آموزان عموماً نام مساجد را نمی‌دانند، همین مسئله باعث یادگیری و کسب اطلاعات بیشتر در این زمینه است. مربی محترم با راهنمایی‌هایی که می‌کند، می‌تواند باعث هیجان بیشتر برنامه شود.

۷. نام مسجدی در قم که به امام زمان عجل الله فرجه منتسب است؟
مسجد جمکران.
۹. بزرگ‌ترین مسجد جهان چه نام دارد و در کجا واقع شده است؟
مسجدالحرام در مکه و مسجدالنبی در مدینه.
۱۰. مسجدی که به‌وسیله حضرت سلیمان عليه السلام ساخته شده، چه نام دارد؟
مسجد اقصی.
۱۱. نام دو مسجدی که محل معراج پیامبر اسلام صلى الله عليه وآله وسلم بود چیست؟
مسجد الحرام و مسجد اقصی.
۱۲. مساجدی که مسافر مخیر است در آنها نماز را تمام یا شکسته بخواند کدام است؟
مسجدالحرام، مسجدالنبی و مسجد کوفه.

شعر

خوب جلسه را با این شعر تمام می‌کنیم:

پیام دین، کلام رهبر توست	نمازت رزم و مسجد سنگر توست
سلاحت را مبادا جاگذاری	مبادا سنگرت را واگذاری

درس ۹۱.

بهشت کوچک

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. اهمیت و جایگاه مسجد از نگاه معصومان علیهم‌السلام؛
۲. آشنایی با مسجدهای بزرگ و با عظمت در سراسر جهان اسلام؛
۳. داستان ساخته شدن مسجدالنبی صلى الله عليه وآله وسلم.

متن درس

خداوندا پناه بندگانی نباشد جز تو یار مهربانی
 خداوندا همه نیکویی از توست نوازش از تو و دلجویی از توست

سلام و درود خدمت شما دانش‌آموزان عزیز درس‌خوان و باادب. آنهایی که آماده‌اند درس امروز را با هم شروع کنیم، یک صلوات بلند بفرستند. احسنت به شما!

پرسش

بچه‌های خوب، برای اینکه موضوع برنامه امروز را متوجه شوید، با سؤالاتی که از شما می‌پرسم، راهنمایی‌تان می‌کنم:

۱. بهشت کوچک خدا روی زمین کجاست؟ (با یک سؤال دیگر، شما را بیشتر راهنمایی می‌کنم).
 ۲. بهترین مکان نزد خدا کجاست؟
 ۳. ستاره زمین کجاست؟ (اما با سؤال بعدی حتماً متوجه خواهید شد).
 ۴. خانه پیامبران، پرهیزکاران و مؤمنان، همچنین خانه خدا چه نام دارد؟ آفرین! مسجد. خوب، حالا به من بگویید چه کسی با والدین خود به مسجد رفته است؟ احسنت! معلوم است خیلی از شما با پدر و مادرتان به مسجد رفته‌اید.
- دوستان گلم، چه کسی می‌داند، اسم مسجدشان چیست؟ آفرین! صاحب‌الزمان عجل الله فرجه، موسی بن جعفر علیه السلام، امام حسن علیه السلام، امام رضا علیه السلام، بلال حبشی، سلمان فارسی و ...

دانستنی‌ها

بله بچه‌ها، هر کدام از مساجدی که نام بردید، یا به نام یکی از معصومان علیهم السلام است یا به نام یکی از بزرگان و مشاهیر اسلام. اما در این قسمت از برنامه می‌خواهم شما را با تعدادی از مساجد معروف و مهم آشنا کنم. نام آنها را برایتان در تابلو می‌نویسم:

بازی با کارت‌ها

بچه‌ها، مسجدهای بزرگ و با عظمت در سراسر جهان اسلام وجود دارد که شاید شما با نام آنها آشنا باشید.^۱

بچه‌های عزیز، اگر دقت کرده باشید، همه این مساجدی که معرفی شد، یا توسط پیامبران الهی و بندگان خوب و صالح پروردگار، یا اینکه طبق دستور آنها ساخته شده است، و این نشان می‌دهد که مسجdsازی و کمک به ساختن مسجد از افتخارات بندگان شایسته است. ما هم اگر می‌خواهیم از جمله انسان‌های صالح و خوب باشیم، باید در حد توان در کمک به ساختمان مساجد از خود همت نشان دهیم و به والدین خود بگوییم که در این زمینه همکاری داشته باشند.

حکایت

حالا به داستان ساخته شدن یکی از مساجد معرف در اسلام گوش کنید.
پیامبر اکرم ﷺ بعد از چهار ماه اقامت در محله قبا، بعد از ظهر روز جمعه به همراه علی بن ابیطالب علیه السلام در میان استقبال پرشور انصار که از مدت‌ها قبل منتظر ورود آن حضرت بودند، وارد مدینه شدند.

۱. مربی می‌تواند با توجه به سطح اطلاعات و آگاهی دانش‌آموزان، درباره مساجد معروف صحبت نماید. البته همراه داشتن عکس مساجد معروف در اجرای برنامه، به جذابیت آن کمک می‌کند.

اهالی مدینه (انصار) طایفه به طایفه و قبیله به قبیله می آمدند. هر گروهی می خواستند تا پیامبر در محله آنها فرود آید و آنجا را محل زندگی خود قرار دهد؛ به گونه ای که حتی برخی از سران شهر، مهار شتر را می کشیدند تا آن را به سمت محله خویش ببرند. پیامبر اسلام ﷺ با احترام مهار شتر را از دست آنها می گرفت و می فرمود: "بگذارید شتر برود که او مأمور است".

وقتی که اهالی مدینه فهمیدند که شتر مأموریت الهی دارد و طبق مشیت الهی عمل خواهد کرد، اطراف او را رها کردند و در دل آرزو می کردند که خدا کند شتر در محله آنان فرود آید. شتر همچنان می رفت تا به محله بنی مالک بن نجار رسید و در مکانی که اهالی مدینه خرماي خود را خشک می کردند، فرود آمد. شتر زانو زد و خوابید و خیال همگان را راحت کرد.

این مکان به دو پسر بچه به نام های سهل و سهیل، فرزندان عمرو که تحت سرپرستی معاذ زندگی می کردند، تعلق داشت. پیامبر ﷺ همچنان بر روی شتر سوار بود. شتر برخاست و چند قدمی برداشت؛ ولی دوباره به پشت سر خود نگاه کرد و به همان جای اول برگشت و همان جا زانو زد و خوابید و گردن و سینه خود را نیز به زمین چسباند. در این هنگام رسول خدا ﷺ از شتر پیاده شد و پرسید: "این زمین کیست؟" معاذ پیش آمد و عرض کرد: "اینجا متعلق به فرزندان یتیم عمرو، سهل و سهیل است که تحت سرپرستی من هستند، و من آن دو را راضی می کنم تا آن را به شما واگذار کنند، و شما در اینجا مسجدی بنا کنید".

پیامبر ﷺ فرمود: "ان شاء الله منزل همین جاست". پس آن دو نوجوان را فراخواند و پیشنهاد کرد آن قطعه زمین را برای ساختن مسجد بفروشند. آن دو گفتند: "ای رسول خدا، آن را به شما بخشیدیم". پیامبر از اینکه به عنوان هدیه آن را قبول کند، امتناع کرد و فقط به شرط خریدن از آنها قبول کرد تا اینکه پیامبر آن زمین را به ده سکه طلا خرید.^۱ بچه های عزیز، می دانید زمینی را که پیامبر اسلام ﷺ خرید، الان به چه نامی شناخته می شود؟ بله، مسجد النبی. خانه پیامبر ﷺ اسلام هم در کنار آن می باشد.

۱. ابن هشام، سیره النبی، ترجمه سیدهاشم رسولی محلاتی، ج ۱، ص ۲۲۷.

درس ۹۲.

همیشه با خدا

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با اقسام نمازهای واجب؛
۲. آگاهی از وقت نمازهای روزانه؛
۳. راه شناختن نیمه‌شب؛
۴. دانستنی‌هایی مربوط به نمازهای واجب.

متن درس

خدایا یاریم کن تو به قدرت به نام خود که رحمان و رحیمی

درس را با نام خدا شروع می‌کنیم. پس همه با هم: "بسم الله الرحمن الرحيم"؛ یعنی به نام خداوند بخشنده مهربان. بچه‌ها، سلام. حال شما خوب است؟ الحمدلله. پس حواستان جمع است و آماده‌اید تا برنامه امروز را شروع کنیم؟

بازی با کارتها

بچه‌های عزیز، امروز می‌خواهیم در مورد نمازهای واجب و اقسامش با همدیگر صحبت کنیم. همان‌طور که می‌دانید بعضی از نمازها همیشگی و هرروزه واجب است، و بعضی دیگر، گاهی اوقات واجب می‌شود.^۱

عشا	مغرب	عصر	ظهر	صبح	نمازهای همیشگی یا هرروزه (یومیه)
قضای نمازهای پدر و مادر بر پسر بزرگ‌تر	نذری	میت	طواف	آیات	نمازهایی که گاهی اوقات واجب می‌شود

احکام

اما ممکن است کسی از شما بپرسد که وقت نمازهای روزانه (یومیه) چه موقعی است؟ برای دانستن وقت نمازهای روزانه به نموداری که در تابلو می‌کشیم دقت کنید.

وقت نمازهای روزانه (یومیه)^۲

۱. وقت نماز صبح: از اذان صبح تا طلوع آفتاب؛
۲. وقت نماز ظهر و عصر: وقت نماز ظهر از اذان ظهر تا هنگامی است که یک نماز عصر به مغرب مانده، و وقت نماز عصر تا مغرب است؛
۳. وقت نماز مغرب و عشا: از اذان مغرب تا نیمه‌شب.

۱. برای بیان نمازهای واجب، اقسام نمازها روی کارتهایی به اندازه ۱۰×۲۰ سانتی‌متر نوشته شود، و مربی هر مقدار از احکام را که لازم بود بیان نماید و لازم نیست همگی بیان شود.
 ۲. در برنامه‌های گذشته درباره زمان نمازها بحث کردیم؛ ولی به‌عنوان مقدمه و ورود به بحث جدید، دوباره خلاصه‌ای را مطرح کردیم.

پرسش

حالا بچه‌های خوب، راه شناختن نیمه‌شب چگونه است؟
 نیمه‌شب‌ها همیشه در یک ساعت خاصی نیست؛ بلکه به علت تغییر ساعات، با یک فرمول باید به آن برسید.
تذکر: اگر فاصله بین غروب آفتاب و اذان صبح دو نیم شود، نیمه‌شب پایان وقت نماز عشا است.

آموزش

دانستنی‌هایی را که مربوط به نمازهای واجب است، خدمتتان عرض می‌کنم:

احکام

۱. اگر تمام نماز قبل از وقت یعنی قبل از اذان خوانده شود، باطل است؛
۲. نماز اگر در وقت خود خوانده نشود قضا می‌شود، و نماز ادا به نمازی می‌گویند که در وقت خود خوانده شود. نماز قضا نمازی است که بعد از وقت نماز خوانده می‌شود؛
۳. نماز آیات: هر وقت زلزله، ماه‌گرفتگی یا آفتاب‌گرفتگی ایجاد شود نماز آیات واجب می‌شود. همچنین اگر رعد و برق و بادهای سیاه و سرخ و مانند اینها - در صورتی که بیشتر مردم بترسند - پیش آید، در آن صورت بر همه مکلفان بنا بر احتیاط واجب دو رکعت نماز به نام نماز آیات واجب می‌شود؛
۴. نماز میت: هرگاه شخصی از دنیا برود بر همه مسلمانان واجب است بر جنازه میت نماز بگذارند.
۵. نماز طواف: زمانی که شخص برای زیارت خانه خدا به مکه می‌رود، بعد از طواف خانه خدا نمازی بر او واجب می‌شود که به آن نماز طواف می‌گویند؛

۶. نماز نذری: اگر انسان نذر کند مثلاً در روز جمعه دو رکعت نماز بخواند، در روز جمعه این دو رکعت نماز بر او واجب می‌شود و باید بخواند؛
۷. نماز قضای پدر و مادر: هرگاه والدین از دنیا بروند و نمازهایی را نخوانده باشند، بر پسر بزرگ‌تر واجب است که آن نمازها را بخواند.

درس ۹۳.

ستاره زمین

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. جایگاه مسجد و مسجدیان از منظر روایات؛
۲. آشنایی با فواید مسجد؛
۳. آشنایی با برخی از احکام مسجد.

متن درس

به نام خدا

وقتی که از خواب پا شدی	یا که به دوستت رسیدی
وقتی که توی خیابان	آشنا و فامیل دیدی
پیا سلام یادت نره	پیا سلام یادت نره

پس ما هم می‌گوییم: "سلام، سلام".

دوستان کوچک من، حالتان خوب است؟ همه سرحال و قیافه هستی؟ همه باهوش هستی؟ حواستان ناجمع است؟

بعضی‌ها گول خوردند. اشکال ندارد؛ ان شاء الله که از شیطان گول نخورید.

بازی با کارت‌ها

بچه‌های عزیز، امروز می‌خواهیم در مورد بهشت کوچک زمین صحبت کنیم. بهشتی که شاید برای انسان نشانی از دل‌تنگی تبعید از بهشت باشد. در روایات می‌خوانیم:

مسجد

زیارتگاه موحدان	بهترین مکان نزد خداوند	خانه پیامبران، پرهیزگاران و مؤمنان
ستاره زمین	خانه جزا در زمین	بازار آخرت

تبیین

حاضران در مسجد، میهمانان و زائران پروردگار هستند. نشستن در مسجد گنجینه‌ای بهشتی، بلکه بهتر از نشستن در بهشت است. رفتن به مسجد ثواب بسیاری دارد و سبب افزایش حسنات و حذف گناهان می‌شود. در قیامت سبب نور الهی می‌شود، انسان را در جوار عرش الهی جای می‌دهد، از آتش سوزان رهایی می‌بخشد و سبب ورود انسان به بهشت می‌شود. اهل مسجد، زائران خدا هستند که از بلاها و مشکلات در امان‌اند و مردگان به آنان غبطه می‌خورند. فرشتگان در کارها به آنان کمک می‌کنند. خداوند در قیامت به آنها توجه بسیار دارد، و این گروه در شمار محبوب‌ترین افراد نزد خداوند قرار می‌گیرند.

احکام

دوستان خوب، به برخی از احکام مسجد اشاره می‌کنیم:

۱. نجس کردن زمین و سقف و بام و طرف داخل دیوار مسجد حرام است، و هرکس بفهمد نجس شده است، باید فوراً نجاست آن را برطرف کند؛
۲. اگر کسی ببیند مسجد نجس است، باید اول مسجد را تطهیر کند بعد نماز بخواند، و چنانچه اول نماز بخواند، معصیت کرده؛ ولی نماز او صحیح است؛
۳. نباید با پای عرق‌کرده که باعث آلوده شدن فرش مسجد می‌شود و بوی عرق، مردم را اذیت می‌کند، وارد مسجد شد.^۱

۱. رضا قربانیان، رساله آموزشی (منتخبی از فتاوی امام خمینی علیه السلام)، درس ۳۹، احکام مسجد.

درس ۹۴.

خانه خورشید

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با اهمیت مسجد؛
۲. آشنایی با آداب مسجد.

متن درس

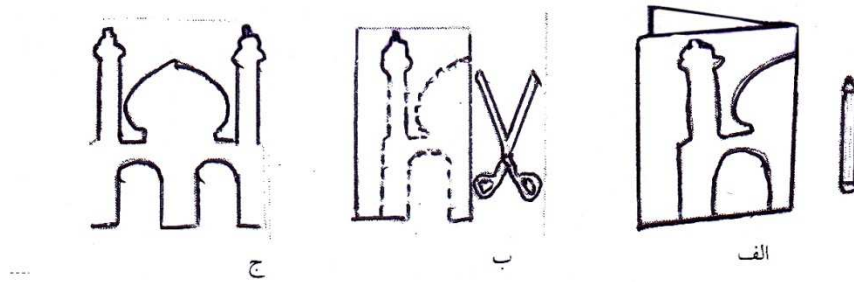
به نام آن خداوندی که نامش کند آرام قلب بندگانش

عزیزان من، سلام. خوش و خرم و سلامت هستید؟ شاد و خوب سربلند هستید؟ آماده
اجرای یک برنامه هستید؟

برش کاغذ

برنامه را با کاغذ و برش شروع می‌کنیم. بچه‌ها دقت کنید که چه چیزی به دست می‌آید؟
بله؛ مسجد به دست آمد.

الف) مربی در حین برش با دانش‌آموزان صحبت کند و یا شعر بخواند؛
ب) کاغذ مربع‌شکل را مطابق نقطه‌چین تا بزنید؛
ج) اکنون شکل نقطه‌چین شده را در نظر بگیرید و برش بزنید.

شعر

خوب بچه‌ها، همان‌طوری که متوجه شدید موضوع برنامه ما "مسجد" است. ابتدا شعر زیبایی درباره مسجد برای شما می‌خوانم:

دارد محله ما	یک مسجد قدیمی
هم ساده هم پر از نور	با بچه‌ها صمیمی
بالای بام مسجد	یک گنبد قشنگ است
بر روی گنبدش هم	یک پرچم سه رنگ است
رو به خدا گرفته	گلدسته‌های خود را
کرده بلند انگار	دست دعای خود را

هر صبح و هر و مغرب عطر اذان مسجد
 پر می‌کند فضا را از آسمان مسجد
 صف‌ها شده منظم شد موقع جماعت
 پیچیده باز هر جا عطر خوش عبادت^۱

بازی با کارت‌ها

ان شاء الله از این شعر خوشتان آمده باشد.

حالا چگونه به مسجد برویم؟^۲

با جوراب و لباس **پاکیزه** به مسجد برویم. خود را **خوش‌بو** کنیم. موها را **شانه** و دندان‌ها را **مسواک** بزنیم. هنگام ورود به مسجد، **بسم الله الرحمن الرحيم** بگوییم. با **وضو** وارد مسجد شویم. با پای راست وارد مسجد شویم. در هنگام ورود به مسجد **صلوات** بفرستیم. در مسجد رو به **قبله** بنشینیم. در مسجد به‌ویژه بعد از نماز **دعا** کنیم. در مسجد **شلوغ** نکنیم. خادم مسجد را اذیت نکنیم و در تمیز کردن مسجد به او **کمک** کنیم.

۱. محمدتقی عارفیان.

۲. مربی محترم ابتدا باید کارت‌هایی در اندازه‌های ۱۰×۲۰ تهیه کند و مطالب را روی کارت بنویسد و به‌صورت بازی با کارت این قسمت برنامه را اجرا کند.

درس ۹۵.

خورشید پنهان

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با پدیده خورشیدگرفتگی؛
۲. آشنایی با موارد وجوب نماز آیات.

متن درس

مهربان‌تر از بابا	مهربان‌تر از مادر
با تمام ماهی‌ها	مهربان‌تر از آبی
با دو بال پروانه	مهربان‌تر از گل‌ها
با گیاه، با دانه	مهربان‌تر از ابری
با گل و زمینی تو	مهربان‌تر از خورشید
مهربان‌ترینی تو	تو خدا هستی

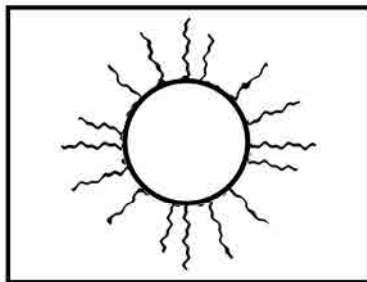
دوستان عزیز، سلام. امیدوارم حال شما خوب باشد و دوستی‌هایتان پایدار. حالا آماده‌اید برنامه امروز را آغاز کنیم؟ با ذکر یک صلوات به استقبال برنامه امروز می‌رویم.
 "اللهم صل علی محمد و آل محمد".

۱. افسانه شعبان‌نژاد.

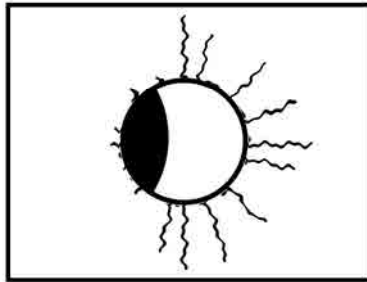

مسابقهٔ تصویری

چه کسی می‌تواند به من بگوید این تصویر چیست؟ مثل اینکه متوجه نشدید. برای راهنمایی شما بگویم که تصویر یکی از حوادث طبیعی است.^۱

تصویر ۱

تصویر ۲

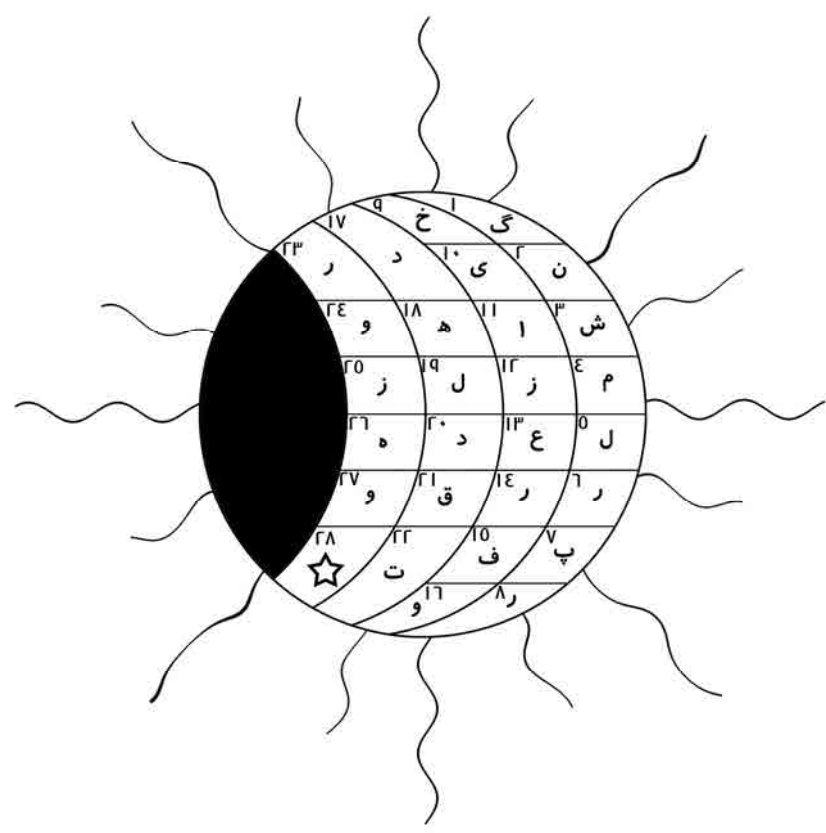
بله؛ درست است؛ خورشیدگرفتگی. آیا کسی می‌داند این پدیده چگونه به وجود می‌آید؟
بله؛ وقتی ماه بین زمین و خورشید قرار می‌گیرد، سایهٔ ماه روی خورشید می‌افتد و مانع از آن می‌شود که نور خورشید را ببینیم؛ در نتیجه آسمان تاریک می‌شود.

۱. مربی در این قسمت با استفاده از مقوا پدیدهٔ خورشیدگرفتگی را برای دانش‌آموزان نمایش دهد. به این منظور کاردی را که سیاه است در کشوی کارت اول قرار دهد و با ورود کارت تیره نشان دهد که قسمتی از دایرهٔ خورشید تیره می‌شود.

جدول

حالا شاید از خودتان بپرسید خورشیدگرفتگی چه نقشی در برنامه ما دارد. برای اینکه به پاسخ این سؤال برسید به برنامه بعدی ما توجه کنید.

دانش‌آموزان عزیز، شما در طرح، خورشیدی را می‌بینید که تبدیل به یک جدول ۲۸ خانه‌ای شده است و در خانه‌های ۱۴، ۱۶ و ۲۶ آن حروفی قرار داده‌ایم. شما با جواب دادن به سؤالات من و قرار دادن حروف پاسخ‌ها در خانه‌های مشخص شده، جدول را کامل کنید. در مرحله دوم حرف خانه اول را بنویسید و بعد هفت تا هفت تا بشمارید و حروف را کنار هم بنویسید تا کلمات مورد نظر به دست آید. البته توجه داشته باشید که

ممکن است برای به دست آوردن کلمات مجبور باشید چند دور خانه‌های جدول را بشمارید، ضمناً خانه ستاره دار آخر را نشمارید.

پرسش

و اما سؤالات:

۱. سوره‌ای که دو "بسم الله الرحمن الرحيم" دارد:
 ۲. نام سوره‌ای در قرآن و شبی در ماه مبارک رمضان:
 ۳. کسی که در راه خدا کشته می‌شود:
 ۴. به معنای بخشش:
 ۵. به عالم پس از مرگ گفته می‌شود:
 ۶. غنچه شکفته‌شده:
 ۷. وسیله اندازه‌گیری وزن اشیا:
- نمل (۲ و ۴ و ۱۹)
 قدر (۲۱ و ۱۷ و ۶)
 شهید (۳ و ۱۸ و ۱۰ و ۲۰)
 عفو (۱۳ و ۱۵ و ۲۴)
 برزخ (۷ و ۲۳ و ۱۲ و ۹)
 گل (۱ و ۵)
 ترازو (۲۲ و ۸ و ۱۱ و ۲۵ و ۲۷)

رمز جدول

دانش‌آموزان عزیز، کلمات به دست آمده عبارت‌اند از:

رعد و برق

زلزله

گرفتن خورشید و ماه

تبیین

آیا کسی می‌تواند بگوید وقتی یکی از این چهار پدیده طبیعی به‌وجود بیاید، چه چیزی بر ما واجب می‌شود؟ نماز آیات.^۱

اگر خورشیدگرفتگی و ماه‌گرفتگی، حتی به مقداری ناچیز به‌وجود آید، نماز آیات واجب می‌شود.

دوستان، اگر زمانی زلزله هم روی داد نماز آیات واجب می‌شود؛ اما رعد و برق چه؟ آیا هر وقت رعد و برق به‌وجود آمد، نماز آیات واجب می‌شود؟ خیر؛ فقط آن رعد و برقی باعث واجب شدن نماز می‌شود که بیشتر مردم از صدا یا دیدن برق آن بترسند.

درس ۹۶.

کنارابرها

اهداف درس

دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با "مسجدالنبی"؛
۲. آشنایی با آداب و احکام مسجد.

متن درس

به نام آنکه هستی را رقم زد نشان خویش بر لوح و قلم زد

بچه‌های خوب و عزیز، سلام. اول هرکاری باید نام خدای مهربان را بر زبان‌هایمان جاری کنیم. خدای هستی‌بخش، خدای کریم و بخشنده. پس همه با هم صدا بزنیم: "بسم الله الرحمن الرحيم"؛ یعنی به نام خداوند بخشنده مهربان. حالتان خوب است؟ امیدوارم که همیشه خودتان و دوستانتان زیر سایه محبت خدای متعال و پدر و مادر مهربان، خوش و سرحال باشید.

شعر

برای آشنایی با برنامه امروز، در ابتدای جلسه، شعری را برایتان می‌خوانم.

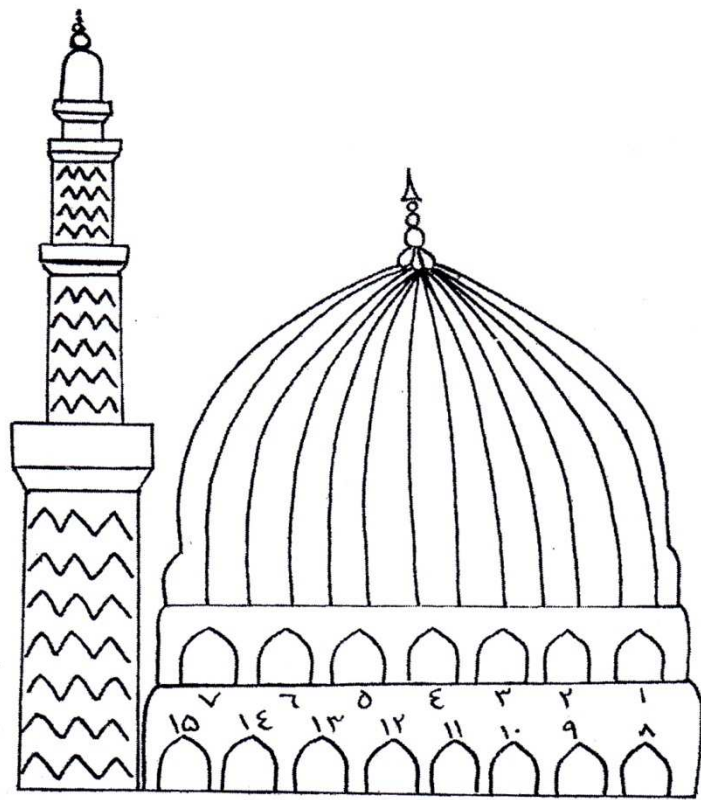
دویدم و دویدم
 به مسجدی رسیدم
 چند تا پرنده دیدم
 طفلکی‌ها، انگاری خسته بودند
 بالای گلدسته، نشسته بودند
 چند تا کبوتر روی گنبد بودند
 با هرچی که تنبلی بود، بد بودند
 تا سر گلدسته‌ها پر می‌زدند
 به دوستاشون اون بالا سر می‌زدند
 اذان که شد با همدیگر پریدند
 تو آسمون آبی صف کشیدند
 انگاری که وقت نمازشون بود
 وقت خوش راز و نیازشون بود^۱

خوب بچه‌ها، امیدوارم از شعری که درباره "مسجد" بود، لذت برده باشید.

پرسش

حالا بگویید این مسجدی را که تصویرش به تابلو نصب است، می‌شناسید؟
بله؛ آفرین! مسجدالنبی، که خیلی هم معروف است و شما تصویر آن را - خصوصاً هنگام
پخش اذان در تلویزیون - زیاد دیده‌اید.^۱

۱. تصویری از گنبد و گلدسته تهیه شود و به صورت رنگ‌آمیزی شده و بزرگ به بچه‌ها نشان داده شود.

جدول

خوب بچه‌ها، همان طوری که گفته شد، مسجد خانهٔ خدای مهربان است. وقتی ما می‌خواهیم به مهمانی خداوند در خانه‌اش برویم، باید تلاش کنیم همان طوری که او دوست دارد به خانه‌اش برویم و به آداب و رسوم این میزبان مهربان احترام بگذاریم. به این آداب، "احکام مسجد" می‌گویند.

بچه‌ها، روی تخته یک جدول پانزده‌خانه‌ای داریم. ابتدا چند سؤال از شما می‌پرسم.

۱. لقب امام چهاردم چیست؟ سجاد (۱۲، ۷، ۱۳ و ۸)
 ۲. نام مایع سرخ‌رنگ و نجس در رگ‌ها چیست؟ خون (۴، ۱۵ و ۲)
 ۳. به جام قهرمانی چه می‌گویند: کاپ (۱۱، ۶ و ۱)
 ۴. کدام کلمه به معنای شایسته، سزاوار و ضد خطا است؟^۱ صواب (۳، ۹ و ۱۴)
- دو خانهٔ دیگر خالی مانده که من آنها را بدین صورت پر می‌کنم. در خانهٔ ۵ حرف "و" و در خانهٔ ۱۰ حرف "ص" را می‌نویسم.

رمز جدول

خوب بچه‌ها، رمز جدول پنج است. در ابتدا حرف خانهٔ اول جدول "ب" را نوشته و پنج تا پنج تا می‌شماریم تا کلمهٔ پاک به دست آید. سپس نوبت خانهٔ شمارهٔ ۲ است که به همین صورت شمارش کنیم تا در پایان پنج کلمه به دست آید.

۱. دو حرف «وا» در خانهٔ ۹ قرار می‌گیرد.

بازی با کارت‌ها

از شما بچه‌های عزیز می‌خواهم که در توضیح پنج کلمه به دست آمده ما را همراهی کنید.

- پاک** واجب است انسان پاک وارد مسجد شود.
- نجس** از نجس کردن مسجد باید پرهیز کنیم، و اگر هم مسجد نجس شده است، واجب است آن را زود پاک کنیم.
- صدا** سروصدا کردن و فریاد زدن در مسجد درست نیست.
- خواب** خوابیدن در مسجد درست نیست.
- وضو** با وضو بودن در مسجد و خوشبو وارد مسجد شدن خوب است.

شعر

بچه‌های عزیز، همان طوری که برنامه را با شعر آغاز کردیم، با شعری زیبا هم خاتمه می‌دهیم. امیدوارم از این شعر هم خوشتان بیاید.

پیش از اینها فکر می‌کردم خدا	خانه‌ای دارد کنار ابرها
مثل قصر پادشاه قصه‌ها	خشتی از الماس و خشتی از طلا
تا که یک شب دست در دست پدر	راه افتادم به قصد یک سفر
در میان راه در یک روستا	خانه‌ای دیدیم خوب و آشنا
زود پرسیدم پدر اینجا کجاست؟	گفت اینجا خانه خوب خداست
گفت اینجا می‌شود یک لحظه ماند	گوشه‌ای خلوت نمازی ساده خواند
با وضویی دست و رویی تازه کرد	با دل خود گفت و گویی تازه کرد

درس ۹۷.

سردسته کودکان

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با مسجدالنبی ﷺ؛
۲. داستان ساخته شدن مسجدالنبی توسط پیامبر ﷺ و کمک کودکان؛
۳. مسجد، محل راز و نیاز و گفتن درد و دل‌ها.

متن درس

ای کارگشای هرچه هستند نام تو کلید هرچه بستند^۱
 بچه‌های مهربان، سلام.
 امیدوارم حال شما خوب باشد و همیشه مهربان و خوب و عزیز در کنار خانواده‌تان
 روزگار خوبی را سپری کنید.

۱. نظامی گنجوی.

شعر

درس امروز را با یک شعر آغاز می‌کنم تا موضوع برنامه برای شما مشخص شود:

مسجد ای خانهٔ آباد خدا
مسجد ای پایگه یاد خدا
از بلندی مناری از نور
می‌زنی بانگ به نزدیک و به دور
می‌کنی دعوتمان با صد شور
که بیایید به درگاه غفور
بشتابید که شد وقت نماز
وقت معراج و زمان پرواز
بشتابید بدین راه نجات
بهترین کار، صلاة است صلاة^۱
"اللهم صل علی محمد و آل محمد".

بله؛ آفرین! امروز در مورد مسجد می‌خواهیم برنامه داشته باشیم.

پرسش

بچه‌ها، نام مسجدی که به نام پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ است چیست؟ آفرین! مسجدالنبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ که خانهٔ پیامبر اسلام هم در کنار آن می‌باشد. حالا به من بگویید، خانهٔ پیامبر در کجا قرار دارد؟
بله؛ مدینه. پس مسجدالنبی هم در مدینه قرار دارد.

حکایت

حالا شما را دعوت می‌کنم به داستان ساخته شدن مسجدالنبی توسط پیامبر ﷺ و کمک کودکان، توجه فرمایید:

جالب این بود که بچه‌ها هم در ساخت مسجد پیامبر، کمک می‌کردند. به هر کجا که پیامبر قدم می‌گذاشت، بچه‌ها دنبالش بودند و می‌خواستند کمکش کنند که بعضی وقت‌ها کار را خراب می‌کردند. یک بار که بلال حبشی خواست پیامبر را از دست این بچه‌های بازیگوش نجات دهد، پیامبر مانند کسی که خودش سردسته بچه‌ها باشد با شوخی و مهربانی صدا زد: "بچه‌ها، همه به کمک بلال بشتابید. بلال به کمک نیاز دارد، به بلال کمک کنید".

بلال با دیدن هجوم بچه‌ها، پا به فرار گذاشت و پشت یک درخت خود را مخفی کرد؛ درحالی‌که پیامبر ایستاده بود و داشت می‌خندید و درعین حال عرق صورتش را با گوشه آستین لباس پاک می‌کرد. در این هنگام بچه‌ای که یک نصفه آجر در کف دستش بود به سمت پیامبر آمد. پیامبر کودک را با دو دستش گرفت و بلند کرد و به طرف دیوار مسجد برد و کمک کرد تا نیمه آجر را روی دیوار بگذارد. آن‌گاه پیامبر فرمود: "حالا می‌توانی به همه بگویی که در ساختن مسجد به پیامبر کمک کردم". سپس او را به زمین گذاشت و کودک با چهره‌ای مملو از شادی و نشاط از آنجا دور شد.^۱

خلاصه بچه‌ها، اولین و درعین حال یکی از زیباترین جلوه‌های اتحاد ملی و انسجام اسلامی در ساخت مسجد مدینه به نمایش گذاشته شد، و پیامبر اسلام هم در جریان ساخت این مکان مقدس برای مهاجران و انصار مدینه دعا فرمود.

۱. کرگ ه. آ، بلال، ترجمه یعقوب آژند، ص ۹۶.

خاطرات

بچه‌ها همان‌طور که می‌دانید در مسجد می‌توانیم با خدا راز و نیاز کنم و مشکلاتمان را به او بگوییم. شهدا هم هر وقت دردِ دلی داشتند با او در میان می‌گذاشتند. حالا با دقت به این خاطره که از شهید آوینی نقل می‌کنند، گوش کنید:^۱

با او حرفم شد. تقصیر من بود. همان وقت که دعوا می‌کردیم، مطمئن بودم که حق با من نیست؛ اما عصبانی بودم و چیزی نفهمیدم. نیم ساعت بعد یکی از بچه‌ها آمد دنبال من و گفت: "از وقتی بحثون شده، مرتضی آوینی رفته تو اتاق و درو بسته نماز می‌خونه، دو ساعت بعد من را دید. آمد جلو، گرم احوالپرسی کرد. عرق سرد نشست روی پیشانی، از خجالت."

دعا

من یک دعا می‌کنم و شما دستتان را به سمت آسمان بگیرید و بلند "آمین" بگویید:

خدایا، توفیق بده تا در ناراحتی‌ها و غم‌ها با تو نجوا کنیم، و به ما این توان را بده تا در مقابل بدی دیگران، به آنها نیکی کرده، مانند مالک اشتر در مسجد برایشان دعا کنیم.

۱. مربی داستان را در حال قدم زدن و دکلمه‌گونه بخواند.

درس ۹۸.

نشانه‌ها

اهداف درس

- دانش‌آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:
۱. آشنایی با مفهوم خورشیدگرفتگی و ماه‌گرفتگی؛
 ۲. اشاره به برخی از موارد وجوب نماز آیات؛
 ۳. توجه به نماز آیات.

متن درس

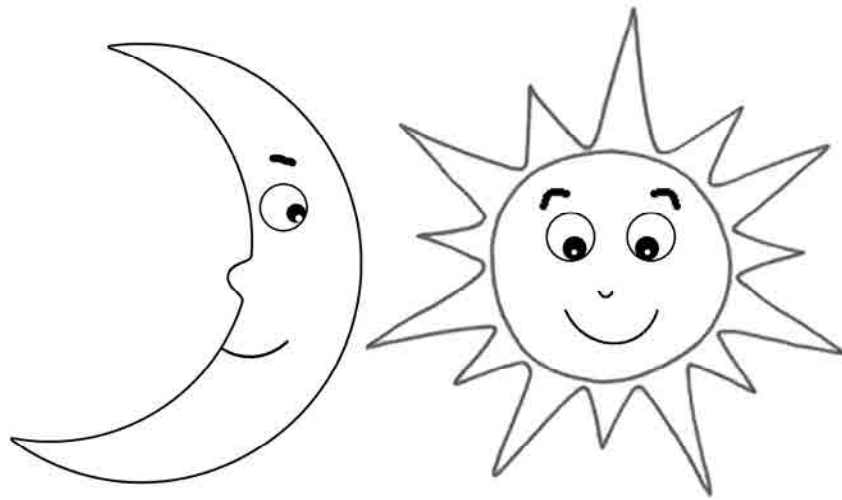
تمام دشته‌ها را	خدایم آفریده
زمین و هرکجا را	تمام باغ و جنگل
چه زیبا آفریده	پر پروانه‌ها را
به هر رنگی کشیده	گل و گلبرگ‌ها را

سلام به شما دوستان عزیز و بچه‌های تمیز. سرحال و شاداب هستید؟ آماده شنیدن برنامه امروز هستید؟

پرسش

حالا به این تصاویر نگاه کنید و بگویید چیست؟

احسنت! راستی بچه‌ها، آیا تا به حال دیده‌اید که این دو بگیرند؟
به خورشیدگرفتگی و ماه‌گرفتگی در اصطلاح علمی چه می‌گویند؟
من برای رسیدن شما به جواب، حرف بیست‌وپنجم و حرف نهم از حروف الفبای فارسی
را با کمک شما روی تابلو می‌نویسم. حالا اگر گفتید حرف بیست‌وپنجم چیست؟ بله؛
"ک". حرف نهم چیست؟ آفرین! "خ".

کلمات فانتزی

پس تند و سریع بگویید اگر حرف "ک" را به اول کلمه سوف، و حرف "خ" را باز به اول کلمه سوف اضافه کنیم چه کلمه‌هایی به دست می‌آید؟

ک + سوف = کسوف

ک + سوف = کسوف

خ + سوف = خسوف

خ + سوف = خسوف

چیستان

راستی بچه‌ها، اگر گفتید کدام واقعه طبیعی است که پنج حرف دارد که دو تا از حروفش "ز" و دوتای دیگر "ل" و حرف آخرش "ه" است؟
آفرین بر شما! زلزله.

بچه‌های عزیز، من چند سؤال می‌پرسم. شما با دقت جواب دهید. سپس تند و سریع بگویید اگر حرف اول و آخر این جواب‌ها را کنار هم بگذاریم، چه چیزی درست می‌شود؟

سؤالها

۱. به باد آرام صبحگاهی چه می‌گویند؟ نسیم
 ۲. یکی از رشته‌کوه‌های معروف ایران را نام ببرید؟ البرز
 ۳. رنگ آسمان چیست؟ آبی
 ۴. به چیزی که برای مدتی نزد کسی بماند چه می‌گویند؟ امانت
- بله؛ احسنت! نماز آیات.

پیدا کردن کلمات

بچه‌های عزیز! وقتی خورشید، یا ماه بگیرد و یا زلزله‌ای رخ دهد، وظیفه داریم نماز آیات بخوانیم. راستی عزیزان من، در این باره امام ششم ما شیعیان، یعنی امام صادق علیه السلام سخنی زیبا دارند که من متن سخن امام علیه السلام را روی تابلو برای شما می‌نویسم؛ اما جای چهار کلمه آن را خالی می‌گذارم و در گوشه‌ای از تابلو آن چهار کلمه ۱. نماز، ۲. قیامت، ۳. دیدید، ۴. مسجدها، را می‌نویسم. شما بعد از دیدن این چهار کلمه و دقت در متن، کلمه‌ها را در جای خالی قرار دهید. هرکس زودتر به آن کلمه‌ها پی ببرد و درست در جای خود قرار دهد، تشویق می‌شود.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: "زلزله و ماه‌گرفتگی و خورشیدگرفتگی از نشانه‌های است. هرگاه یکی از اینها را به یاد برپایی قیامت بیفتید و به پناه ببرید و بخوانید."

خب بچه‌های خوب و باهوش، اگر گفتید نماز آیات چند رکعت است؟

آفرین! دو رکعت.

۱. شیخ حر عاملی، وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۱۴۵، ح ۹۹۳۰.
 جواب‌ها به ترتیب عبارت‌اند از: قیامت، دیدید، مسجدها، نماز.

تکلیف

حالا بچه‌های عزیز، هرکدام از شما امشب در خانه رساله را باز کنید و روش خواندن نماز آیات را بنویسید و بیاورید. به نوشته‌ای که زیبا و کامل باشد به قید قرعه جایزه‌ای تعلق می‌گیرد.

درس ۹۹.

نماز کوتاه

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با حالت نماز در سفر؛
۲. چگونگی نماز در مسافرت؛
۳. آشنایی با شرایط هشت‌گانه برای شکسته شدن نماز؛
۴. راه‌های شناختن هشت فرسخ.

نکته: این درس برای بعد از مقطع چهارم ابتدایی است.

متن درس

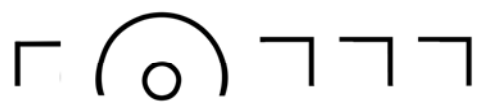
به نام آن که بالای سر ماست هُمای رحمتش بال و پَر ماست
به نام آن که ذاتش بی‌بدیل است کمال عزتش، روشن‌گر ماست

بچه‌ها، سلام. حالتان چطور است؟ ان‌شاءالله که همیشه سرحال و شاداب و سلامت باشید. اگر آماده‌اید می‌خواهیم با چند عدد، یک کلمه سه حرفی که شما آن را خیلی دوست دارید، به دست آوریم.

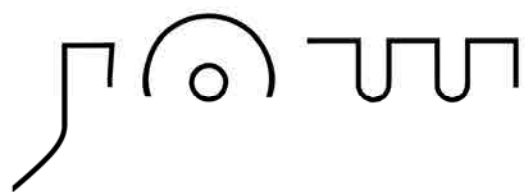

بازی با اعداد

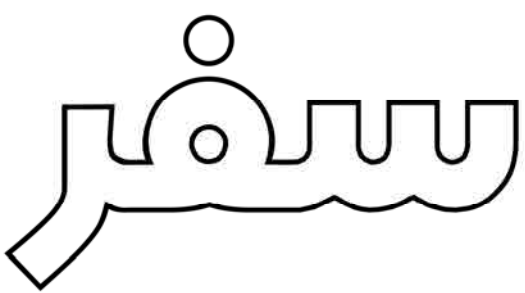
بچه‌ها عدد مورد نظر را با هم بخوانیم.

آفرین! بیست هزار و ششصد و شصت و شش. با این عدد پنج‌رقمی، حدس می‌زنید چه کلمه سه‌حرفی درست شود؟ پس به مرحله بعدی که چند خط و یک نیم‌دایره به این اعداد اضافه می‌کنم، دقت کنید.

آفرین بر شما دانش‌آموزان بادقت و باهوش! همان‌طور که گفتید ما با این عدد پنج‌رقمی، کلمه "سفر" را به دست آوردیم.

پرسش

حالا بچه‌های عزیز، زود و تند به این سؤال من جواب دهید: اگر شما به مسافرت رفتید، آنجا نماز را چگونه می‌خوانید؟^۱

بازی با کارت‌ها

مسافر باید نماز و و را با هشت شرط شکسته، یعنی دو رکعت بخواند.

احکام (۱)

شرایط هشت‌گانه برای شکسته شدن نماز را با هم مرور می‌کنیم. شما بگویید تا من در تابلو یادداشت کنم.

شرایط هشت‌گانه:

۱. آنکه سفر او کمتر از هشت فرسخ شرعی نباشد؛
۲. از اول مسافرت قصد هشت فرسخ را داشته باشد؛
۳. در بین راه از قصد خود برنگردد؛
۴. برای کار حرام سفر نکند؛
۵. شغل او مسافرت نباشد؛
۶. به حد ترخص برسد؛ یعنی از وطنش یا جایی که قصد کرده ده روز در آنجا بماند، به‌قدری دور شود که دیوار شهر را نبیند و صدای اذان آن را نشنود؛

۱. قبل از اینکه جواب اصلی داده شود، از دانش‌آموزان نظرخواهی می‌شود.

۷. از صحرائشین‌هایی نباشد که در بیابان‌ها گردش می‌کنند و هر جا آب و خوراک برای خود پیدا کنند می‌مانند و بعد از چندی جای دیگری می‌روند؛
 ۸. ده روز در آن محل بماند، نه اینکه بیشتر از ۱۰ روز باشد.^۱

احکام (۲)

حالا بچه‌ها، راه‌های شناختن هشت فرسخ را می‌خواهیم بدانیم.

راه‌های شناخت هشت فرسخ:

۱. خود انسان تحقیق کند؛
۲. دو عادل خبر دهند که هشت فرسخ است؛
۳. بین مردم معروف باشد؛
۴. اگر یک عادل خبر دهد، باید هم شکسته و هم تمام بخواند.^۲

۱. مربی با مثال‌هایی که بیان می‌کند، فهم دانش‌آموزان را برای یادگیری آماده می‌کند.
 ۲. رضا قربانیان، رساله آموزشی، درس ۵۷، مسئله ۱۲۷۵.

درس ۱۰۰.

رعد و برق

اهداف درس

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می‌شوند:

۱. آشنایی با تاریخچه نماز آیات؛
۲. وقت خواندن نماز آیات هنگام خورشید گرفتگی و ماه گرفتگی؛
۳. طریقه خواندن نماز آیات؛

نکته: این درس با توجه به سنگینی بحث، به دختران بالغ یا پسران در مقطع بالای ابتدایی توصیه می‌شود.

متن درس

به نام آن که رحمان و رحیم است کتابش نور و پیغامش عظیم است

بچه‌های عزیز، سلام. حالتان خوب است؟ چاق و چله‌اید؟ ان‌شاءالله که همگی خوب و آماده هستید تا یک برنامه دیگر را برایتان اجرا کنیم.

داستان قرآنی^۱

برنامه امروزمان درباره نماز آیات است.^۲ در قدیم بسیاری از اقوام هنگام خورشیدگرفتگی یا ماه‌گرفتگی طبل و دهل می‌کوبیدند تا اژدهای غول‌پیکری را که به گمان آنان در صدد بلعیدن ماه یا خورشید برآمده، بترسانند. آنها هنگام خسوف بر طبل می‌کوبیدند، به تصور اینکه ماه این صدا را می‌شنود و می‌ترسد و آشکار می‌شود.

بچه‌های تاریخ‌خوان! در روز وفات ابراهیم، فرزند پیغمبر ﷺ آفتاب گرفت. مردم تصور کردند که گرفتگی خورشید بر اثر وفات ابراهیم است. پیغمبر ﷺ برای از بین بردن این افکار موهوم و خرافاتی بلافاصله جنازه فرزندش را رها کرد و در برابر مردم قرار گرفت و پس از حمد و ثنای خداوند فرمود:

"ای مردم، ماه و خورشید دو آیت از آیات الهی هستند که به فرمان او جریان دارند و از او اطاعت می‌کنند و برای مرگ یا حیات کسی نمی‌گیرند. هرگاه خسوف و کسوف پدید می‌آید، نماز بگزارید!"

آن‌گاه پیامبر فرود آمد و با مردم نماز آیات خواند.

آموزش

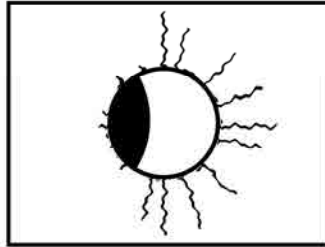
عزیزان من، شما می‌دانید که هر نمازی وقتی مخصوص دارد و در وقت محدودی می‌توان آن را خواند. حالا چه کسی می‌داند وقت خواندن نماز آیات برای خورشیدگرفتگی و ماه‌گرفتگی چه اندازه است؟^۳

۱. اگر ادبیات این داستان برای دانش‌آموزان سنگین بود، مربی محترم قالب داستان‌گویی را سبک کند تا در فهم بچه‌ها کمکی کرده باشد.

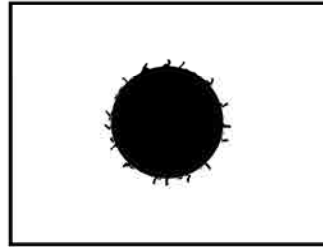
۲. مربی در بیان این قسمت با راه رفتن و حرکات و اشارات توجه دانش‌آموزان را جلب کند.

۳. مربی در این بخش با استفاده از طرح خورشیدگرفتگی که با مقوا تهیه کرده است، زمان خواندن نماز آیات در خورشیدگرفتگی و ماه‌گرفتگی را توضیح دهد.

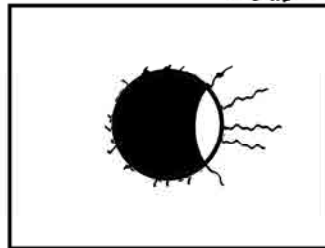
تصویر ۱

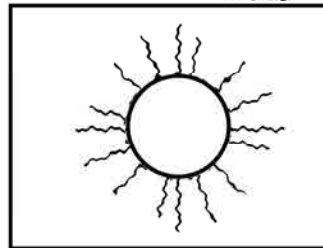
تصویر ۲

تصویر ۳

تصویر ۴

به تصویر نگاه کنید.^۱

از زمانی که خورشید گرفتگی یا ماه گرفتگی آغاز می‌شود (تصویر ۱) تا زمانی که خورشید یا ماه به‌طور کامل تاریک شود (تصویر ۲) می‌توانید نماز آیات را به نیت ادا بخوانید؛ اما اگر تا این وقت نخواندید، و خورشید یا ماه شروع به باز شدن کرد (تصویر ۳) باید نماز آیات را بدون نیت ادا و قضا بخوانید، و اگر خورشید یا ماه کاملاً باز شد (تصویر ۴) باید نماز را به نیت قضا بخوانید.^۲

۱. مری ابتدا قسمتی از صفحه خورشید و به تدریج تمام سطح آن را با کارت سایه بپوشاند. بعد کم‌کم آن را کنار ببرد تا خورشید به حالت اول برگردد.

۲. رساله توضیح المسائل مراجع، ص ۸۴۹، م ۱۴۹۶ و ۱۴۹۵.

نمایش

حالا حتماً می‌پرسید اصلاً نماز آیات را چگونه باید به‌جا آورد؟
 من از یکی از دوستانتان خواهش کرده‌ام نماز آیات را در حضور ما بخواند،^۱ تا همه
 بتوانیم یاد بگیریم و در مواقع لازم این واجب الهی را انجام دهیم.

بازی با کارت‌ها

دوستان، آیا می‌دانید چرا به این نماز، نماز آیات گفته می‌شود؟

آیات جمع کلمهٔ آیه است.^۲

دانش‌آموزان عزیز، آیه به چه معناست؟

بله؛ به معنای نشانه است.

فکر کنم حالا دیگر فهمیدید که چرا به این نماز، آیات می‌گویند. بله؛ چون این نماز
 زمانی واجب می‌شود که پدیده‌هایی مثل زلزله، رعد و برق و... که نشانه‌های بزرگی و
 عظمت خداوند هستند به وقوع بپیوندند.

۱. مربی برای این قسمت لازم است از قبل با یکی از دانش‌آموزان برای اجرای نماز آیات به‌صورت نمایشی هماهنگی کند.

شیوهٔ خواندن نماز آیات این چنین است:

دانش‌آموز بعد از نیت و تکبیر الاحرام، سورهٔ حمد را می‌خواند و سورهٔ توحید را به پنج قسمت تقسیم می‌کند. و بعد از
 خواندن هر قسمت به رکوع می‌رود:

بسم الله الرحمن الرحيم - قل هو الله احد - الله الصمد - لم یلد و لم یولد - ولم یکن له کفوا احد. بعد از رکوع پنجم
 برمی‌خیزد و به سجده می‌رود. رکعت دوم را هم مانند رکعت اول می‌خواند با این تفاوت که بعد از خواندن قسمت
 پنجم سوره، قنوت می‌خواند. آن‌گاه رکوع پنجم را انجام می‌دهد. سپس برمی‌خیزد و به سجده می‌رود و بعد تشهد
 می‌خواند و سلام می‌دهد (همان، ص ۸۴۸، م ۱۵۰۷).

مربی می‌تواند صورت دیگر خواندن نماز آیات (خواندن پنج حمد و سوره به‌جای تقسیم سوره به پنج قسمت را که در
 همین مسئله آمده است آموزش دهد).

۲. مربی یک کارت تهیه کند و یک طرف آن واژهٔ آیه و در طرف دیگر "نشانه" را بنویسد، سپس ضمن نشان دادن آیه از
 دانش‌آموزان بپرسد معنی آیه چیست؟ و بعد طرف دیگر را که نشانه است، نشان دهد و بگوید معنی آیه نشانه است.

تبیین

ما باید به وسیله عبادت در مقابل عظمت خداوند خضوع کنیم تا ما را از خطر این پدیده‌ها حفظ کند.^۱

مثل اینکه یکی از دانش‌آموزان سؤالی دارد؟^۲ او می‌پرسد حالا که کسی با دیدن خورشید گرفتگی و پدیده‌های دیگر نمی‌ترسد، چرا لازم باشد نماز بخواند؟ خوب، من به این سؤال جواب می‌دهم. ببینید عزیزان من، در گذشته ملت‌هایی زندگی می‌کردند که به سبب مرتکب شدن گناهان بسیار با پدیده‌هایی مانند زلزله و رعد و برق و... عذاب شدند؛ مثل قوم حضرت صالح علیه السلام و قوم لوط علیه السلام پس لازم است ما هم برای در امان ماندن از شر این حوادث نماز بخوانیم. با تشکر از شما دانش‌آموزان که به برنامه امروز توجه کردید.

۱. اشاره به حدیثی از امام رضا علیه السلام دارد (شیخ حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۷، کتاب صلاة، ص ۴۸۳).
۲. در این قسمت مربی با یکی از دانش‌آموزان از قبل هماهنگ کند تا این سؤال را بپرسد.

کتابنامه

۱. قرآن کریم.
۲. سیدرضی، نهج البلاغه، ترجمه فیض الاسلام، مؤسسه انتشارات فقیه، تهران، [بی تا].
۳. آمدی، عبدالواحد، غرر الحکم، مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۳۸۱ ه. ش.
۴. ابن هشام، سیره النبی، ترجمه سیدهاشم رسولی محلاتی، اسلامیه، [بی تا].
۵. بنی هاشمی خمینی، محمدحسن، توضیح المسائل مراجع، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۵ ه. ش.
۶. قنبری، حیدر، داستان های شگفت انگیز از صلوات، مهدی یار، ۱۳۷۹ ه. ش.
۷. دیلمی، حسن بن محمدابی الحسن، ارشاد القلوب، ترجمه سیدعبدالحسین رضایی، اسلامیه، ۱۳۸۲ ه. ش.
۸. قربانیان، رضا، رساله آموزشی (منتخبی از فتاوی امام خمینی علیه السلام)، دفتر انتشارات اسلامی، [بی تا].
۹. طباطبایی، سیدمحمدحسین، سنن النبی، بوستان کتاب، ۱۳۸۹ ه. ش.
۱۰. صدوق، ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه، معانی الاخبار، ترجمه عبدالعلی محمدی شاهرودی، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱ ش.
۱۱. شیخ مفید، الارشاد، کتابفروشی اسلامیه، ۱۳۷۹ ه. ش.
۱۲. عاملی، شیخ حر، وسائل الشیعه، مؤسسه آل البيت، قم، [بی تا].
۱۳. عزیزالله هاشمی، نغمه های دینی کودکان، عصمت، ۱۳۸۲ ه. ش.
۱۴. المتقی الهندی، علی بن حسام الدین، کنز العمال، مؤسسه الرساله، ۱۴۱۳ ه. ق.
۱۵. فیض کاشانی، محمدمحسن بن مرتضی، محجة البیضاء، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، [بی تا].
۱۶. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، دارالکتب الإسلامیه، تهران، ۱۳۶۵ ش.
۱۷. گروه مؤلفان، آداب و آفات تربیت کودک و نوجوان، احمدیه، ۱۳۸۸، ه. ش.
۱۸. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، مؤسسه الطبع و النشر، بیروت، [بی تا].
۱۹. محمدی، محسن، مسجد و نقش آن در فرهنگ اسلامی، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۳ ه. ش.
۲۰. مقیسه، محمدحسن، نماز در اسارت، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴ ه. ش.
۲۱. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمة، دارالحدیث، بیروت، [بی تا].
۲۲. عراقی، محمود بن جعفر، دارالسلام، اسلامیه، [بی تا].
۲۳. کاشانی، فتح الله، تفسیر منهج الصادقین، بوستان کتاب، ۱۳۸۸، ه. ش.